

τό μπουρδέλο

1980. τον Μάρτι 28
Παρασκευή.

Ellas Petropoulos
THE BORDELLO / Whorehouses in Greece.
Copyright ' 1980 by GRAMMATA.
Athens, Greece.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,
Κεραμεικού 23, Αθήνα.
Κεντρική διάθεση: ΝΕΦΕΛΗ,
Σόλωνος 94, Αθήνα (τηλ. 36.07.744).

Ηλία Πετρόπουλου
τέως Διοικητού του Τμήματος Ηθών και Λεσχών Αθηνών

τό μπουρδέλο

ήτοι, λαογραφική πραγματεία περί των έν Ελλάδι
οϊκων ανοχής και τοϋ πληρώματος αυτών.

γράμματα 1980

τού ίδιου
ΝΙΚΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΕΝΤΖΙΚΗΣ (1958)
ΠΑΥΛΟΙ ΜΟΣΧΙΔΗΣ (1959).
ΓΙΩΡΓΟΙ ΠΑΡΑΛΗΣ (1969).
ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΣ'ΖΕΚ (1959).
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ / 7065 (1959).
ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ Ι Π. ΤΕΤΣΗΣ (1980).
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΡΠΛΙΑΣ (1965)
ΕΛΥΤΗΣ ΜΟΡΑΛΗΣ ΖΣΑΡΟΥΧΗΣ (1966 1974 :960)
ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ (1968, 1972. 1974.
 -•Ι μεγάλη επανέκδοση 1960)
ΣΩΜΑ (1969 1972. 1973 1976 1979 1980)
ΚΑΛΙΑΡΝΤΑ (1971. 1974, 1960)
ΜΝΗΜΗ ΝΙΚΟΥ ΚΑΧΤΙΤΖΗ (1972. δύο έιδόσε*
 μέ τον Η Χ. Ποποδημπρακόπουλο)
ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ (1973, 1976. 1980)
ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ (1975).
ΠΕΝΤΕ ΕΡΩΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (1975. 1980)
ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ (1975. 1960).
LE KIOSQUE GREC (1976)
LA VOITURE GRECQUE (1976).
CAGES A OISEAUX EN GRECE (1976)
ALBUM WRC (1976)
ΥΠΟΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (1978 1980)
Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΚΑΦΕΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (1979 i 960)
PIST-PHALLUS (1979).
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΛΕΦΤΗ (1979)
Τῶν Gfl^fS Of GREECE (1979)
ΨΕΙΡΟΛΟΓΙΑ (1979)
ΤΟ ΜΠΟΥΡΔΕΛΟ (1980)
ΠΟΙΗΜΑΤΑ (1980).
ΓΜΓΟΚΛΛΚΜ 7W« ΛΜΘΟΛΟΓΜ (1980)

βιομα γιώ δημοσίευση:
ΤΟ ΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΟΔΙΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΙ ΔΕ ΡΙΕ Σ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ
ΜΙΚΡΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι 1949-1979
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ
εἰς τὸ Λαϊ ΠΡΟΣ ΜΝΗΣΤΗΝ
 (μέ τον ΗΧ. Παπαβημητρακόπουλο).

Τό σχέδιο σῶ εξώφυλλο είναι τού Αλέκου Φασιανού.

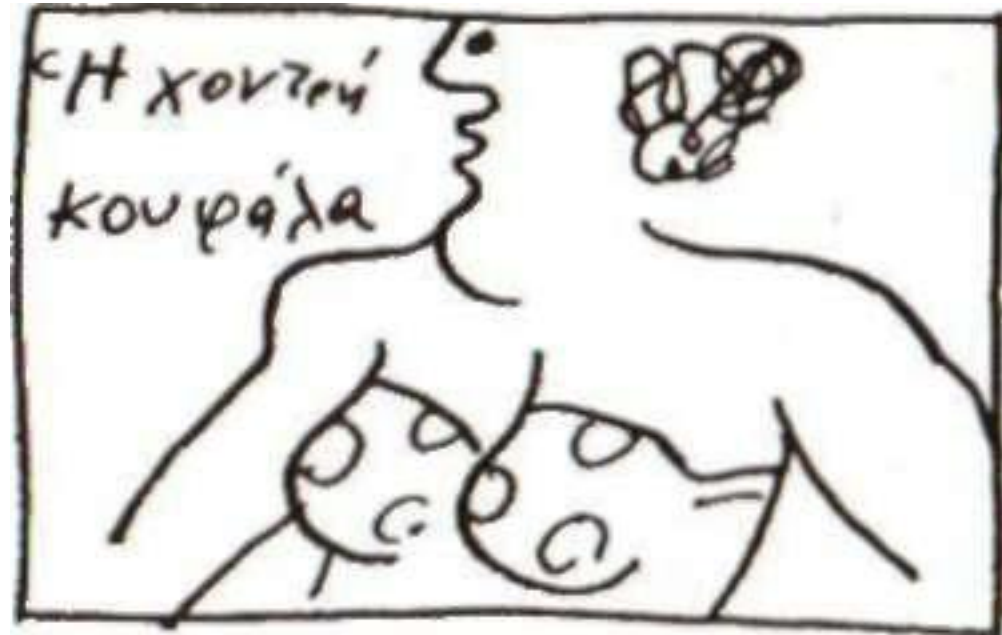
στόν καλό μου φίλο Reinhold Aman

ή κόλαση λοιπόν εἶν' ἡ πατρίδα μας
Ν.Δ. Καρούζος

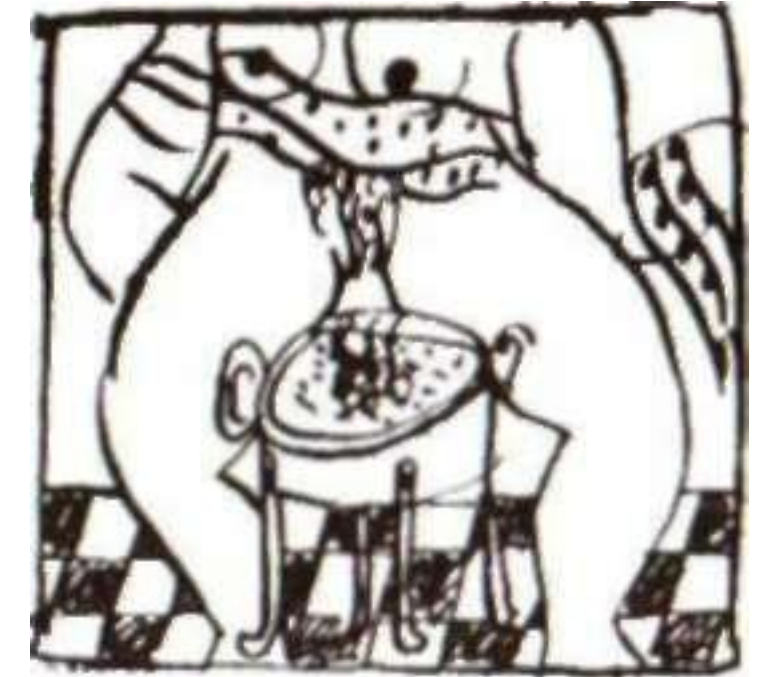
Από μιας ξαρχής θά κάω τήν διευκρίνιση.
Σ' αυτή τήν μελετούλα δέν θά εκθέσω, γενικώς καί αορίστως, τό θέμα της πόρνης. Ούτε -πολύ περισσότερο- τό μέγα φαινόμενον της πορνείας. Στό *Ἐγχειρίδιον του Καλού Κλέφτη* ισχυρίζομαι διτι ἡ πόρνη δέν ασκεί τό ἀρχαιότερον ἐπάγγελμα τοῦ κόσμου, γιατί αυτό τό ἐπάγγελμα τό ασκεί ὁ κλέφτης. Τό *Ἐγχειρίδιον τοῦ Καλού Κλέφτη* εἶναι ἕνα ευθυμογράφημα, δπου δέν αστειεύομαι καθόλου. Ἐδῶ θά προσθέσω πῶς ἡ πόρνη ἀσκεῖ ἕνα κοινωνικό λειτουργήμα, καί δὴ υψίστης σημασίας. Καί, βεβαίως, δέν χρειάζεται νά δηλώσω ὅτι λατρεύω τίς πουτάνες.
Τό πεδῖον τῆς πορνείας εἶναι τόσο μεγάλο πού μπορεί νά καταπιεί ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Δέν θά διολισθήσω πρὸς μίαν ἔρευναν, ὅπου θά πνιγότανε κι ὁ μεγαλύτερος συγγραφέας. Θά μιλήσω, κυρίως, γιά τούς οἴκους ἀνοχῆς, ὅπως τούς ἐγνώρισε ἡ γενιά μου. Θά μιλήσω, κυρίως, γιά τίς πόρνες τῶν νομίμων μπορντέλων τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι θά πρέπει νά μιλήσω, κάπως, καί γιά ὀρισμένα *παράλληλα* φαινόμενα. Θά προσπαθῆσω νά ἀποφύγω τούς, σχεδόν ἀναγκαίους, πλασιασμούς. Ωστόσο, ξέρω ἐκ τῶν προτέρων πῶς ἡ παρούσα μελέτη μου θάχει μιά παραμορφωμένη ταξινόμηση καί οἰκονομία ὕλης. Δέ γινότανε ἀλλιῶς.
"Ἄν αυτό τό βιβλίον εἶναι βαρετό, ζητῶ συγνώμη*."
"Ἄν αυτό τό βιβλίον εἶναι χυδαῖον, ἐπίσης ζητῶ συγνώμη."

Ευχαριστῶ τήν Μαίρη καί τόν Ἥλια γιά τή βοήθεια πού μοῦ δόσανε.

Ευχαριστῶ τόν Μανόλη Ξεθάκη γιά τίς φωτογραφίες πού μοῦ ἔστειλε.

Σχέδιο του Αλέκου Φασιανού

Θά ξεφλουδίσω τό θέμα μου σά νάτανε κρεμύδι. Λένε πώς, οί λέξεις είναι οχήματα εικόνων. Αρχίζω τήν έρευνα παραθέτοντας λέξεις, ώστε νά ξέρουμε γιατί ακριβώς μιλάμε. Χρωστάμε τήν λέξη *μπορντέλο* στους ιταλούς, κι όχι στους γάλους, καθώς νομίζουν κάποιοι ανόητοι. Οί ιταλοί λένε *bordello*. Οί γάλοι λένε *bordel*. Άλλα, καί στά τριεστίνικα τό μπορντέλο ονομάζεται *bordel*. Στά γαλικά ή μορφή *bordel* δέν φαίνεται νά πηγαινεί πιό πίσω από τόν ΧΙΙο αιώνα, καί έσήμαινε, τότε, *σπιτόπουλο*. Οί γαλικοί τύποι *borde* (= καλύβι από σανίδες) καί *bourdeau/bordeau* (= μπορντέλο) μοιάζει νά προήλθαν από τήν λέξη *bord* (αρχική σημασία: σανίδα) κι από τήν λέξη *borda* (= σπιτάκι υπηρέτριας κοντά σέ πύργο- πρωταρχικός τύπος ιδιωτικού μπορντέλου). Ή γαλική λέξη *bordel* (μέ τήν σύγχρονη σημασία) ξεκίνησε, προφανώς, από τήν Ιταλία. Στά ιταλικά βρίσκουμε τούς τύπους *bordello* (στά γενοβέζικα), *bordelo* (στά βενετσιάνικα) καί *bordel* (στά τριεστίνικα). Υπάρχει, βεβαίως, τό λατινικό *bordellum*, αλλά οί ιταλοί γλωσσολόγοι -μέ τήν σεμνότητα πού τούς διακρίνει- ανάγουν δλες αυτές τίς παραλλαγές στήν γερμανοκελτική. Όντως, τό κέλτικο *bort* (έξ ου τό γαλικό *bord*) έσήμαινε: σανίδα -καί, μεταφορικό- τήν κάθε μεριά ενός σκάφους. "Ωστε. οί λέξεις *bordello/bordel* έδήλωναν, αρχικό, ένα καλύβι έξω από τό χωριό (ή τήν πόλη), όπου, αργότερα, είχε τό δικαίωμα νά ζει εκεί μιά πόρνη. Αυτά γιά τήν λέξη *μπορντέλο*. Στή γλώσσα μας υπάρχει καί ή παράλληλη καί ταυτόσημη μορφή *μπουρδέλο*. Φρονώ δι, ή λέξη *μπουρδέλο* προήλθεν από τό γενοβέζικο *bordello*. Οί λέξεις *μπορντέλο* / *μπουρδέλο* μας δίνουν τά επακόλουθα: *μπορντελιάρης* / *μπουρδελιάρης* / *μπουρδελόθιος* (κατά τό *καφενόβιος*) / καθώς καί τά συνθετικά -*μπουρδέλο*- / -*μπορντέλο*- (π.χ. *μπουρδελόσπιτο* / *μπουρδελογειονιά* / *σκατομπορντέλο*). Πάμε παραπέρα. Γιά τόν οίκο ανοχής, καί γενικότερα, γιά τήν στέγη / στέγαση του αποκαλούμένου *παρανόμου έρωτος* διαθέτουμε πολλά συνώνυμα: *πουτανόσπιτο* / *ρουφιανόσπιτο* / *παλιόσπιτο* / *πορνόσπιτο* / *κερχανές* -ή- *κερχανάς* / *πουταναριό* / *τά δημόσια* / *τά καλά τά*

σπίτια -ή. καί απλώς- **mutt**. Οί δημοσιογράφοι έλάνσαρσαν τήν λέξη *διαφθορειον* πού, γιά τήν ακρίβεια, σημαίνει: ρουφιανόσπιτο - κι δχι *μπορντέλο*. Από τήν αρχαία εποχή ξεκινούν οί λέξεις: *πορνειον* / *πορνοβοσκειον* / *έργαστήριον* / *οίκημα* / *κασαυρείον* / *χαμαιτυπειον* μερικές άπ' αυτές χρησιμοποιούνται καί σήμερα. Ή λέξη *πορνοστάσιον* έχει μιά επίσημη χροιά καί γι'αυτό, πολύ νωρίς, πέρασε καί στήν λογοτεχνία (π.χ. τήν μεταχειρίστηκε ό μεταφραστής τής *Γιάμας* του Κουπρίν). Τά συνώνυμα *οίκος απώλειας* / *οίκος διαφθοράς* έχουν έκκλησιαστικήν απαρχή, άφού ή έκκλησία χαρακτηρίζεται ως οίκος σωτηρίας. Ανάλογα είναι τά συνώνυμα: *οίκος ανοχής* / *δυσώνυμος οίκος* / *κακόφημος οίκος*.

Σήμερα, προκειμένου νά χαρακτηρίσουμε μιά γυναίκα ως πόρνη, μεταχειριζόμαστε, συνήθως, τήν λέξη *πουτάνα*. Ή λέξη αυτή (γνωστή, ήδη, από τά μεσαιωνικά χρόνια) προήλθεν από τήν βενετσιάνικη καί τριεστίνικη λέξη *putana* - καί, γενικότερα από τό ιταλικό *puttana*. Ο Ανδριώτης ανάγει τήν λέξη *πουτάνα* στό ιταλικό *puttana* < λατινικό *putta* (= κοριτσάκι). Ωστόσο, οί ιταλοί γλωσσολόγοι δέν δείχνουν τόση βεβαιότητα γιά τήν ετυμολογία τής λέξεως *puttana*. Ή λέξη *πουτάνα* μας δίνει τά παράγωγα: *άρχιπουτάνα* / *πουτανάρα* / *καραπουτανάρα* / *άρχιπουτανάρα* / *πούτανος* / *καραπουϊτανος* / *άρχιπουϊτανος* / *πουτανίτσα* / *πουτανάκι* / *πουτανέλι* / *πουτανίδιον* / *πουτανίζω* / *πουτανίστικος* / *πουτανιάρης* / *πουτανιά* / *κρυφοπουτάνα* / *άκριβοπουτάνα* / *φτηνοπουτάνα* / *χαζοπουτάνα* / *πουτανόογο* / *πουτανοχώρι* / *πουτανόσπιτο* / *πουτανοκαβγάς* / *πουτανοκαμώματα* κτλ.

Μέ τίς ρίζες τών λέξεων *puttana* / *πουτάνα* ενδεχομένως σχετίζεται καί ή τόσον μυστηριώδης λέξη *πουτί*. Ο Ανδριώτης αναλύει τό όνομα *Σταχτοπούτα* διά τών λέξεων *στάχτη* + *putta* (= κοριτσάκι), ενώ ό Φιλήντας, έξ ενστίκτου, στρέφεται πρós τήν σύνθεση *στάχτη* + *πουτι*. Στήν Χίο τήν *Σταχτοπούτα* τήν αποκαλούν *Άχυλοπουτού*, από τό άχυλιά (= *στάχτη*) + *πουτί*. Στήν Χίο, επίσης, συναντούμε τό έπόνυμο *Πουτούς* (στά προβηγκιανά ή λέξη *rouitou* σημαίνει: φιλάκι).

Ὁ Σαχλίκης αναφέρει τό ὄνομα, ἢ παρατσούκλι, μιάς πουτάνας: Πουτολένη (πουτί + Ελένη). Διαφορετική εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Σταχτουπιπιλιάρους (ἀπό τά ταυτόσημα στάχτη + πιπίλα), πού βρίσκω σέ παραμύθι τῆς Κασάνδρας, δημοσιευμένο ἀπό τόν Γιώργο Ιωάννου. Ξέρουμε ὅτι ἡ λέξη πουτί δηλώνει τό γυναικίον αἰδοῖον. Δέν ξέρουμε τήν ετυμολογία τῆς λέξεως πουτί. Οἱ μανάδες συνηθίζουν νά φιλοῦν τό αἰδοῖον τοῦ μωρού τους λέγοντας: τώρα θά στό φάω τό πουτί σου! Ἴσως ἡ λέξη πουτί ἔχει σχέση μέ λατινικές λέξεις πού υποδηλώνουν τή βρόμα. Ἄλλωστε, πιθανότατα, ἡ λέξη αιδώς ξεκίνησε ἀπό τήν ντροπή (καί τόν τρόμο) τῆς ἐμμηνοροῆς. Πάντως, ἡ λέξη πουτί παραμένει ανεξερεύνητη, ὅσο καί οἱ ἀνάλογες καί συγγενεῖς λέξεις φλόκι / φλοκάτη / Φλόκας.

Ἡ αρσενική κατάληξη τῆς λέξεως πουταν-ος (καί τό σχετικό ἀνάβαμα του τόνου) κρύβει μίαν ἐπίταση. Μίλησα, ἤδη, γι'αυτό τό φαινόμενο στό βιβλίο μου Υπόκοσμος καί караγκιόζης. Τό τουρκογενές πρῶτο συνθετικό кара- (καθώς καί τό ἀρχι-) εἶναι ἐπιτατικό καί δέν σημαίνει μαύρος. Ἄλλωστε, τό πρῶτο συνθετικό кара- χρησιμοποιεῖται, ἤδη, ὡς ἐπιτατικό καί στήν τούρκικη γλῶσσα. Ὁ Πέτρος Βλαστός διασώζει τήν ἐκφραση: πουτανοθήλυκο τοῦ ἀνεμου! Στήν παράδοση Νο 631 τοῦ Νικολάου Πολίτη, οἱ καλικάντζαροι ρωτάνε: ἡ πουτανίτσα πού 'ναι; Ἡ λέξη πουτανίδιον (κατά τό πορνίδιον) εἶναι νόθο κατασκευάσμα. Δέν νομίζω ὅτι τό ρήμα πουτανίζω προήλθε ἀπό τό τριεστίνικο putanizar. Λέμε: πουτανίστικο φέριμο -ἢ- πουτανίστικα κάμματα. Ἡ ἀργκοτική λέξη πουτανιάρης δηλώνει τόν περί τά ἀφροδίσια ἐπιρεπή. Ἀπό τήν μελέτη «Prostituta in Modern Italian» τοῦ Edgar Radtke {Maledicta, 1/2, 1977}, συνάγεται ὅτι κανένα ἀπό τά υποκοριστικά τῆς λέξεως puttana δέν ἐπέρασε στήν γλῶσσα μας. Οἱ λέξεις κρυφοπουτάνα / ἀκριθοπουτάνα / φτηνοπουτάνα εἶναι αὐτόνοητες. Ἡ λέξη χαζοπουτάνα προσάπτεται στήν εὐκόλη γυναίκα, πού ἐκδίδεται ἀνευ συμφέροντος (πού, καθώς λέμε: κάνει ψυχικά' πού εἶναι ψυχικάρα). Ἐδῶ ἄς θυμηθούμε καί τίς γνωστές ἐκφράσεις: πουτάνα κοινωνία! (νεότερη ἐκδοχή τοῦ καχπέ-ντουλιά!) / πουτάνες γυναῖκες! / πουτάνας γιός! / ἡ πουτάνα τοῦ χωριού (κατά τό: ὁ τρελός τοῦ χωριού) / τῆς πουτάνας τό μαγκάλι / τῆς πουτάνας τό κάγκελο / θά γίνει τῆς πουτάνας! κτλ.

Ἡ αρχαιοελληνική λέξη πόρνη, λένε πῶς, προήλθε ἀπό τό ρήμα πέρνημι. Ἡ λέξη πόρνος εἶναι ἀρκούντως νεότερη. Στους ἐλληνιστικούς χρόνους, ἡ Αφροδίτη -ὑπό τήν ιδιότητα τῆς προστάτιδος τῶν Ἱεροδούλων- ἔφερε τήν προσωνυμία Πόρνη. Τά Καπραμονήσια τοῦ Σαρωνικοῦ ἔχουν, ἐπίσης, τό ἐπίσημο ὄνομα Πόρνη. Ἀπό τήν λέξη πόρνη ἐκπηγάζουν, ἄμεσα ἢ ἔμεσα, τά παράγωγα; (ἐκ)πορνεύω / (ἐκ)πορνεύομαι / πορνίδιον / πορνικός / πορνοθοσκός / πορνοκόπος / πορνεῖα / πορνογενής / πορνογέννητος / πορνογράφος / πορνογραφία / πορνογράφημα / πορνογραφῶ / πορνογραφικός / πορνό / πορνοφίλμ / πορνοταινία / πορνοβιβλίο / πορνοφυλλάδα / πορνοκρατία /

Γτορνοστάσ/ον / πορνειον / ὄφθαλμοπορνεία κτλ. Βεβαίως, πολλά ἀπ'αυτά μᾶς ἐρχονται ἐξ Ευρώπης. Εἶναι μάταιον νά ανατρέξω, γλωσσολογικῶς, στό δημόσιο πορνειον πού ἴδρυσε ὁ Σόλων, ἢ στό πορνικόν τέλος καί στους πορνό τελῶνες πού τό εἰσέπραταν, ἢ στις Ἱερόδουλες, ἢ στήν ἀλλόκοτη ετυμολογία τῆς λέξεως χαμαιτύπη, ἢ στις εταῖρες, ἢ στους μαστροπούς καί μαυλιστές καί προαγωγούς τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας.

Στους πρόσφατους αἰῶνες ἡ πόρνη τιμήθηκε μέ μιά σειρά ἀπό συνώνυμα. Στό λήμα παλιογυναῖκα τοῦ Πέτρου Βλαστοῦ (Συνώνυμα καί συγγενικά, 1931). μεταξύ ἄλλων, βρίσκω καί τίς λέξεις: παλιογύναικο / παστρικά / πατσαβοόρα / λούλουδα / νυχτολουλούδα / νυχτοπόρτισα / κοόρβα / διαβολογητεύτρα / παπαδοξηλώτρα / σκρόφα / παλιοσκρόφα / σκύλα / πουτάνα / караπουτάνα / караπουτανάρα / πουτανοθήλυκο / πολιτική / κουρτεζάνα / παξιμαδῶ / παξιμαδοκλέφτρα / ρουφιάνα / ἀλανιάρα / φακλάνα / σπιτωμένη / ξεβγαλμένη / γελασμένη / παραστρατισμένη / πλανεμένη / ντροπιασμένη / ακουσμένη / ατιμασμένη / κωλοπετσωμένη / ξεκωλωμένη / ξεπατωμένη / ξεπεσμένη / λεγόμενη / λάουρα.

Ἄνετως θά μπορούσα νά προσθέσω τίς λέξεις καί ἐκφράσεις: δημόσιο / γυναῖκα τοῦ χαμοσαυπείου / κοκότα / δηλωμένη / ἀδήλωτη / παξιμάδα / κρυφή / σπιτικιά / πεταλούδα τῆς νύχτας / ἐλευθεριάζουσα / ἐλευθέρων ηθῶν / ἐπιλήψιμου διαγωγῆς / γυναῖκα τοῦ ἡμικόσμου / σουρλουλού / ἀρτίστα / κουβεντιασμένη / παρδαλή / παλιοκόριτσο / ζιγκολέτ / ἡμιπαρθένος / μιξοπαρθένος / μισοπαρθένα / παραστρατημένη / μαντονέτα / μαντετούτα / μαντινούδα / πολιτικιά / δημόσια / κοινή / τσούλα / κουφάλα / κόφα / γυναῖκα τοῦ δρόμου / καλντερίμω / καλντεριμιτζού / κάνει πεζοδρόμιο / χαμούρα / κικαρού / πομπεμένη / γεβεντισμένη / καλοπλυμένη / καχπές / καράκαχπές / καλτάκα / καρά-καλτάκα / καριόλα / κυρία Καριολίδου / ρουσπού / καρά-ρουσπού / καθαρῆ / ἀδερφή τοῦ ἐλέους / εἶναι μιά τοῦ δρόμου! / εἶναι τῆς περιπατητικῆς σχολῆς! / τροτέζα / εταῖρα / Θαῖς / Λαῖς / Φρύνη / Μαγδαληνή / ὄργανον ηδονῆς / σκεύος ηδονῆς / αμαρτωλή / κότα / ψυχικάρα / παλλακίς / παλλακή / μετρέσα / μορόζα / τήν ἔχει καπατμά / εἶναι τοῦ γλυκοῦ νεροῦ! / εἶναι ἀπ'αυτές! / εἶναι κακῆς διαγωγῆς! / κουνίστρα / μισότριβη / τῆς ἀρέσσουν τά ξινά! κτλ. κτλ.

Πάνω σ'αυτὸν τόν λεκτικό καταράχηθι θά μπορούσα νά παρατηρήσω τά εξῆς:

Οἱ λέξεις παστρικά / καθαρῆ / καλοπλυμένη ἀπηχούν τήν λαϊκή ἀντίληψη μιάς περαιομένης εποχῆς, ὅπου οἱ πόρνες ἐδείχναν μίαν ἀπαράδεκτη κοκεταρία. Ὁ Αθανάσιος Χριστόπουλος, στό ποίημα Δίας κερατωμένος (1819), γράφει

κάθε καλοπλυμένη
παντοῦ σάν λυσσαμένη
κατόπι σου θά τρέχει
καί ἀνδρα τῆς θά σ' ἔχει

καί ἡ φιλόλογος Ελένη Τσαντσανόγλου ὀρθῶς ἐρμηνεύει στό σχετικό γλωσσάριό της: *καλοπλυμένη* = «παστρικιά». Ὡστόσο, ἡ λέξη *καλοπλυμένη* μας φέρνει στό νού, συνειρμικῶς, τήν λέξη *κωλοπλυμένος* - ἀλλά, ἤδη μίλησα γι'αυτό στό βιβλίο μου *Υπόκοσμος καί καραγκιόζης*.

Οἱ ταυτόσημες λέξεις *κοινή* / *δημόσια* / *πολιτικά* εἶναι αὐτονόητες. Ὁ Θεοτόκης, στό *κείμενο του Ἡ τιμή καί τό χρήμα* (1912), γράφει: κάποιος δέν ἐπῆρε μιά *δημόσια* ἀπό τό δρόμο [...] καί τήν ἔχει στά *μεταξωτά ντυμένηνε;*

Οἱ λέξεις *σκρόφα* / *σκύλα* / *κότα* (μαζί μέ ἄλλες ἀνάλογες λέξεις ἢ ἐκφράσεις) δημιουργοῦν μιά ζωομορφική βάση γιά τήν ομορφιά καί τήν σεξουαλική χρήση τῆς γυναίκας. "Ἄς μὴν ξεχνάμε τά γνωστά: *φοράδα* / *αγελάδα* / *φώκια* / *ἔχει ωραία καπούλια* / *εἶναι τίγρης* / *χήνα* / *γκαμήλα* / *ἔχει στήθια περιστεριού* / *περδικόστηθη* / *ἔχει κορμί φιδίσιο*. Καί ἐπίσης τά τόσο σχετικά: *θά τῆς βάλω καπίστρι!* / *θά τῆς κομποδιάσω τήν ουρά!* / *τῆς ἐσφιξα τά λουριά!* / *θά τῆς μάσω τά γκέμια!* / *τῆς ἔβαλα χαλινάρι!*

Οἱ λέξεις *λούλουδα* / *λελούδω* / *νυχτολουλούδα* ἔχουν χαθεῖ. Ὡστόσο, ἐπιζοῦν κάπως μέσ στήν ἀργκό τοῦ υποκόσμου μας, μέ ἀποκορύφωμα τήν υποτιμητική λέξη *ἀγαθολουλούδης*.

Οἱ λέξεις *παξιμάδα* / *παξιμάδω* / *παξιμαδοκλέφτρα* ἐπιζοῦν, ἐπίσης, στήν ἀργκό τοῦ υποκόσμου. Στό παλιό μουρμούρικο τραγούδι ὁ στιχὸς ἤσωνα [...] μιά *παξιμαδοκλέφτρα* δημιουργεῖ προβλήματα ἐρμηνείας, ἀφοῦ δέν φαίνεται καθαρά ἀν πρόκειται γιά μιά φτωχοπούτα - πολὺ περισσότερο πού ὑπάρχει ἡ λέξη *παξιμαδοκλέφτης*, ἢ συνήθως προσαπτόμενη στόν ἅγιο Νικόλαο. Ὁ Καχίτσης ἔχει τή λέξη *παξιμάδες* στόν Ἡρωά τῆς Γάνδης (1967). Τό νησάκι *Παξιμάδα*, ἀπέναντι στήν Σητεία, δέν ἔχει τίποτα νά κάνει μέ τίς πόρνες.

Μέ τήν ομάδα τῶν λέξεων *ντροπιασμένη* / *ατιμασμένη* / *πομπεμένη* / *γεβεντισμένη* ἀνατρέχουμε στό φοβερό πόμπημα. Ὁ Πλούταρχος τίς, τότε, γεβεντισμένες τίς ἀποκαλεῖ ὀνοβάπδες. Δέν εἶναι κατάλληλη ἢ στιγμή γιά νά κουβεντιάσουμε γιά τό γεβέντισμα. Στίς παρακάτω παροιμίες βρίσκουμε λέξεις πού μας ενδιαφέρουν

ἡ κούρβα τό γεβέντισμα γιά/ πανηγύρι τόχει!

ἡ πομπεμένη τό γεβέντισμα τόχει γιά καμάρι!

ἡ πολιτική τά γέβεντα γιά πανηγύρι τάχει!

Οἱ λέξεις *καχπές* / *καρά-καχπές* / *ρουσπού* / *καρά-ρουσπού* προέρχονται ἀπό ἀντίστοιχες τούρκικες λέξεις. Ὁ Θράσος Καστανάκης μεταχειρίζεται καί τίς πολιτικές λέξεις: *ντελή-όροσπού* / *οεϊτάν-όροσπού* πού εἶναι ἀκόμη ἀναφομοίωτες. Βρίσκω τή λέξη *καρακαχπές* στους Ἀθλιούς τῶν Αθηνῶν (1894) τοῦ Κονδυλάκη. Ἐπίσης, σέ ἓνα παλιό δίστιχο

χαίντε, μωρέ καχπέ-ντουριά, σ' ἔμενα μὴν παινίσαν

κι ἐγώ 'μαι πού σέ γλένταγα καί τώρα μ' ἀπαρνίσαι.

Οἱ λέξεις *κωλοπετωμένη* / *ξεκλωμένη* / *ξεπατωμένη* (καθὼς καί οἱ ἀντίστοιχες ἀργκοτικές - π.χ. *ξεκωλιάρω* / *κωλογαμημένη*) καί *βε-*

βαίως ἀναφέρονται στήν παρά φύσιν ἀσέλγεια.

Οἱ λέξεις *ἀλανιάρω* / *νυχτοπόρτισσα* / *γυναίκα τοῦ δρόμου* / *καλντερίμω* / *καλντεριμιτζού* / *τροτέζα* / *κάνει πεζοδρόμιο* ἔχουν μιά κοινή συνισταμένη.

Οἱ λέξεις *κρυφή* / *αδήλωτη* / *σπιτικιά* ὑπαινίσονται τίς κρυφοπούτανες. Οἱ λέξεις *σπιτωμένη* / *μορόζα* / *παλλακή* / *καπατμά* ἀντικατοπτρίζουν τόν θεσμό τῆς λεγόμενης παράνομης συμβίωσης, γιά τήν ὁποία θά μιλήσω ἀργότερα.

Οἱ λέξεις *φακλάνα* / *κουφάλω* / *τσούλα* / *καλλάκα* / *χαμούρα* ἀποτελοῦν υβριστικούς χαρακτηρισμούς. Ἡ τουρκική λέξη *kaltak* (ἀρχικῶς ἐσήμαινε: ἐφίππιον ἀνευ ὑπουργείου) ἔχει ἀσχημὴ σημασία. Ἡ λέξη *χαμούρα* εἶναι, ἐπίσης, τουρκικῆς προελεύσεως. "Ἄλλο *χαμούρα* κι ἄλλο *κικαρούι* - λέει ὁ Πέτρος Πικρός, στό *Τουμπεκί* (1927), καί, υποψιάζομαι ὅτι κοπιᾶρει κάποιον ἀργκοτικὴν ἐκφραση. Στά παλιά ρεμπέτικα τραγούδια συναντοῦμε τήν λέξη *χαμούρα*, πού ἀργότερα τήν ἐσκότωσε ἡ λογοκρισία. Ἰδοῦ δύο παραδείγματα

... δέν ἀξίζει μιά *χαμούρα* γιά δύο μάγκες στό ντουλιά...

... νά μέ τραβάνε στό Γεντί γιά ἓνα *χαμουράκι*...

Οἱ παραλλαγές τῆς λέξεως *μαντινούδα* μάλλον θά ἀποδίδονταν καλύτερα μέ τήν λέξη *γκόμινα*, παρά μέ τήν λέξη *μετρέσα*. Ὁ ἄνδρας μου καί ἡ *μαντιπούτα* του - γράφει ὁ Κονδυλάκης.

Χρησιμοποιοῦμε τίς λέξεις *μισοπαρθένα* / *ἡμιπαρθένος* / *παρθένα* μέ μιά γερή δόση εἰρωνίας. Χορός *ἡμιπαρθένων* - ἔγραψε ὁ Καρυωτάκης. Κ' οἱ παρθένες στίς σκοτεινές γωνιές ἐρωτα κάμνουν - ἔγραψε ὁ Βαφόπουλος. Πάντως, στήν Μικράν Ἀσία ἦσαν τῆς μόδας, κάποτε, τά βαφτιστικά Παρθένα καί Παρθενότη.

Γιά τήν εἰδική σημασία τῆς λέξεως *κότα* μίλησα στό *Ἐγχειρίδιον τοῦ Καλοῦ Κλέφτη*. Οἱ λέξεις *κοκότα* / *τροτέζα* / *ζιγκολέτ* ἦρθαν ἐκ Γαλίας. Παρά φρόνιμη *κότα* ὠμοίαζε *κοκότα* - γράφει ὁ Ροῖδης, στήν *Ἱστορία ὀρνιθῶνος*.

Ἡ λέξη *μισότριβη* εἶχε, παλιότερα, μίαν ἄλλη σημασία. Φορούσε [...] μιά *μισότριβη* γραβάτα - γράφει ὁ μακαρίτης Τάξης Δόξας, στό *Μιά χούφτα καλάμια* (1957).

Μιά γυναίκα πού κούναγε τόν ποπὸ τῆς δέν ἀπελάμβανε καλῆς φήμης. Ἡ *κουνίστρα* εθεωρεῖτο *μισοπούτανα*. Λέει ἡ παροιμία

γυναίκα, ὀπού περπατεῖ

καί τόν κῶλο τῆς κουνεῖ,

ἔχε τήν χωρίς τιμή!

Στόν χαρακτηρισμό *αμαρτωλή* διακρίνω κάποιον ἐκκλησιαστικὴν ἐπίδραση. Συναντᾶμε αὐτὴ τὴ λέξη στό ρεμπέτικο τραγούδι.

Παλιά διεγερτική κάρτ-ποστάλ

Πριν τριάντα χρόνια τό Institut Francais d' Athenes έδημοσίευσε, κλιμακωτά, τήν πολύτομη εργασία τού Φαίδωνος Κουκούλε βυζαντινών βίος καί πολιτισμός. Πρόκειται γιά μιά μελέτη-τοιχογραφία. Άν καί πολλά μέρη αυτής τής μελέτης είναι ξεπερασμένα, άν καί ό γέρο-Κουκούλες χρησιμοποιεί μιάν άσχημη γραφή, καί, συγχρόνως, επαναλαμβάνει καί κόντρα-επαναλαμβάνει (συχνά στήν ίδια παράγραφο) τίς πληροφορίες του, είμαστε υποχρεωμένοι νά δεχτούμε αυτό τό βυζαντινολογικό / κοινωνιολογικό / ιστοριοδικτικό / γλωσσολογικό / λαογραφικό σύγγραμμα σάν βασική πηγή. καί, συχνά, νά τό ακολουθούμε σάν οδηγό.

Στήν τωρινή περίπτωση μας, θέλω νά προσθέσω πώς ό κρυπτολογικός Φαίδων Κουκούλες, μέ ουσιαστική γεναιότητα, έχωσε στόν δεύτερο τόμο τής εργασίας του τό κεφάλαιον Α1 πάνδημοι γυναίκες. Οί εισαγγελείς έκαναν πώς, τάχα, δέν κατάλαβαν τό χτύπημα ήταν αδύνατο νά ζητήσουν τήν ποινική δίωξη ενός καθηγητή καί ενός ξένου ιδρύματος. Όμως, ό Φαίδων Κουκούλες δέν έσταμάτησε έδώ. Στο τέλος τού τελευταίου τόμου του. αμόλησε μιάν άλλη μπόμπα - τό κεφάλαιον Τά ου φωνητά τών Βυζαντινών. Βέβαια, ό παμπόνηρος Κουκούλες προτάσει λίγες ηθικολογικές αράδες:

Εις τήν δημοσίευσιν τής παρούσης μελέτης μέ ώθησεν ουχί βεβαίως ή πρόθεσις νά σκανδαλίσω τούς άναγνώστας μου άναπτύσσων θέματα τάς ταπεινότερος ορμάς ύποδαυλίζοντα, άλλ' ή επιθυμία μου νά γνωσθή μία ακόμη, ελάχιστα γνωστή, πλευρά τοϋ βίου τών Βυζαντινών προγόνων μας εις τά ήθη καί τόν πολιτισμόν αυτών αναφερομένη.

Ό σκοπός μου είναι μόνον επιστημονικός, ή δέ μελέτη συνέχεια καί συμπληρωσις παρομοίων διατριβών εις τά σεξουαλικά τών αρχαίων Ελλήνων αναφερομένων.

Προτού εισέλθω εις τό θέμα μου. επιθυμώ νά τονίσω ότι, δσα κατωτέρω θά είπω, άποτελοϋσιν έκτροπός διεστραμμένων ατόμων σφόδρα ψεγομένης, έπ' ουδενί δέ λόγω ανταποκρίνονται πρός τάς συνήθειας τής μεγίστης πλειονότητος τού εγκρατούς Βυζαντινού λαού.

Όταν τά γράφει αυτά ό Κουκούλες ξέρει πολύ καλά ότι οί βυζαντινοί δέν ήσανε καθόλου εγκρατείς, καί, καθόλου προγονοί μας. Άλλα, έπρεπε νά τηρηθούν τά προσήματα.

Είναι δύσκολη καί άχαρη εργασία τό νά θές νά συμπληρώσεις έναν Κουκούλε. Σ' αυτό τό βιβλιαράκι μου θά παραθέσω πολλά καί εκτενή αποσπάσματα από τά δύο προαναφερθέντα κεφάλαια τού συγγράματός του. Καί, όπου χρειαστεί, θά προσθέσω κάμποσα στοιχεία πού αναφέρονται στά νεότατα χρόνια.

Ό Κουκούλες γράφει, λοιπόν, τά έξης γιά τήν πορνεία τής λεγόμενης βυζαντινής εποχής:

Τοιαύτα περί παρθενίας φρονούντες οί Βυζαντινοί εννοείται διτι έθεώρουν τήν πορνείαν ως αμάρτημα, τής εκκλησίας αρνούμενης επί ώρισμένον χρόνον τήν θείαν κοινωνίαν εις τούς οπωσδήποτε πορνεύοντας, καί ως μίαν τών βαρύτατων ύβρεων διά γυναίκα V άποκληθή αύτη πόρνη ή κόρη πόρνης ή πολι-

τική ή προεστώσα, ύβρις, δυστυχώς, ήτις άπηυθύνετο συχνά ού μόνον εις τάς έξ επαγγέλματος εταίρας, αλλά και Οπό τών οικοδεσποινών εις τάς δούλας αυτών.

Σύμφωνον δέ πρός τήν αντίληψιν ταύτην είναι διτι αί εταιρικών διάγουσαι βίον συχνά καλούνται ταπεινοί, άτιμοι, οίκτραί, ευτελείς, χαμηλαί και τό διτι οί Βυζαντινοί νόμοι άνεγνώριζον μέν διτι υπόκειται τή περι ύβρεως αγωγή ό προσβάλλον γυναίκα ένδεδυμένην σχήμα πόρνης, παρεδέχοντο όμως συγχρόνως ότι ούτος «ήττον άμαρτάνει».

Τήν περιφρόνησιν δέ πρός τάς τοιαύτας γυναίκας (πόρνας, σκηνικός, εργαστηριαρχίσσας, καπηλίσσας) και τήν κακήν περι αυτών γνώμην τής κοινωνίας δεικνύει τό ότι οί συγκλητικοί και οί άρχοντες δέν έπετρέπετο να συζευχθώσιν αυτάς και ότι τουναντίον, πρός τιμωρίαν, οί νόμοι έπέτρεπον, ίνα ή κόρη συγκλητικού, ήτις διά τοϋ σώματος κέρδος έποίησεν, ατιμωρητί συνάψη επίψογον γάμον μετ' απελεύθερου, άφ' ού, ως λέγουσι, δέν διατηρείται τιμή εις εκείνην, ήτις ήγαγεν έαυτήν μέχρι τοσούτου αίσχους.

Σημειωτέον πρός τούτοις διτι άφ' ενός μέν εις εταίραν δέν έπετρέπετο να μαρτυρή κατά κατηγορουμένου, ότι ή παρουσία πόρνης εις συγκεντρώσεις σεμνών γυναικών προσήπτεν άτιμίαν εις αυτάς, ότι ό μοιχεύων τήν προϊσταμένην εργαστηρίου έμενεν ατιμώρητος «τών γάρ ευυπόληπτων γυναικών συφρονειν οί νόμοι προενοήσαντο, τών δέ ευτελών και χαμηλών καταπεφρονήκασιν». Τέλος τήν πορνεύουσαν θυγατέρα ήδύνατο ελευθέρως ν' άποκληρώση ό πατήρ. Και ή εκκλησία δέ τών πορνών τάς προσφοράς δέν έδέχετο. Άφ' έτερου δέν ήδύνατο να γίνη τις επίσκοπος, πρεσβύτερος, διάκονος ή τοϋ εκκλησιαστικού καθ' όλου καταλόγου, άν συνεζεύγνυτο εταίραν, ό δέ προσβάλλον τήν ιερότητα τοϋ παλατιού και ειςάγων εις αυτό πόρνην και συζών μετ' αυτής, άνακαλυπτόμενος, έδιδε τήν έσχάτην δίκην.

Μετά τά ανωτέρω, θά ευρη τις πολύ φυσικά τά παράπονα τών πατέρων της Εκκλησίας κατά τών νόμων, οίτινες δέν έπήνουν μέν τήν πορνείαν, μή θεωροϋντες όμως αυτήν πονηράν και κολάσεως άξίαν. δέν τήν άπηγόρευον, ως «ευκολίαν» χαρακτηρίζοντες τήν άσκησιν τοϋ εταιρικού επαγγέλματος.

Εν γενει, έν φ παρ' άρχαίοις δέν εθεωρείτο επίψογον τό να συναναστρέφεται τις μετά πόρνης, παρ' τοις Χριστιανοίς, ως ειρηται, εθεωρείτο τούτο μέγα αμάρτημα, ή δέ πορνεία έργον τοϋ δαίμονος, τόν όποιον μάλιστα τά αγιολογικά κείμενα περιγράφουσιν ως «όμοιον χοίρω, βεβορβορωμένον, κεχρισμένον ανθρωπεία κόπρω» ή «ως Αιθίοπα, χειλάν, μή έχοντα τρίχας έν τή κεφαλή ειμή κόπρον μετά τέφρας μεμιγμένην, τούς οφθαλμούς έχοντα ως αλώπεκος και οίκτρον κόμμα ράκους επί τοϋ ώμου φέροντα». Διά τούτο ή εκκλησία εκώλυε τών αγιασμάτων επί έπτά ή εννέα έτη τήν πόρνην τήν μή παυομένην ν' άσκή τό επάγγελμα της, τό αυτό δέ έπραττε και διά τούς ηθοποιούς, άφορίζουσα τούς εκτρέφοντας πόρνας και επιβάλλουσα καθαίρεσιν εις τούς έξ αυτών κληρικούς.

"Ομοίως επέβαλλεν εις τούς έξομολόγους να έρωτώσι τόν έξομολογούμενον, εάν έφθάρη ή παρθενία αυτοϋ διά πορνείας και μετά πόσων και τίνων πορνών ούτος μέχρι τής ώρας εκείνης είχε συγκοιμηθή και να συμβουλευούν έπειτα τά δέοντα, από τοϋ τής πορνείας αμαρτήματος άποτρέποντες.

Ως γνωστόν, παρ' άρχαίοις, ή ελευθερίων ηθών γυνή έχαρακτηρίζετο ως εταίρα, πόρνη, κοινή γυνή, δημίακαι δημοσία.

Εκ τών ονομάτων τούτων τό κατ' ευφημισμόν κείμενον πρώτον ως κοί τό επίθετον εταιρικός πολλάκις μεταχειρίζονται οί Βυζαντινοί συγγραφείς, δέν φαίνεται όμως να ήτο τούτο δημώδες.

Τήν κοινήν γυναίκα ό Βυζαντινός λαός εκάλει προϊσταμένην πόρνην

(κοινώς) δημοσίαν, δημοσίαν πόρνην, κοινήν γυναίκα, κοινήν πολιτικήν -και επί τό εύφημότερον κόρην ή κοράσιον, -κούρβαν, κατά τούς τελευταίους δ' αιώνας άμαρτωλήν, κακήν γυναίκα, γυναίκα τών πάντων και μέ τήν ξενικήν λέξιν πουτάναν. Τέλος αί κοιναί γυναίκες, ουχι βεβαίως δημωδώς, καλοϋνται γύναια άσεμνα, υπό δέ τοϋ Βαλσαμώνος «εσχάτως περιπεσοϋσαι».

Κατά τήν άρχαίαν έποχήν έν Ελλάδα, και δή έν Αθήναις, ήτο ευκολον να διακρίνη τις τήν κοινήν τής σεμνής γυναικός, διότι εκείνη έφερε φορέματα άνθινα, κεκοσμημένα δηλα δή μέ διάφορα ένυφασμένα άνθη. τετραγωνίδια και άλλα πολύχρωμα σχήματα, τό αυτό δέ συνέβαινε και εις τήν άρχαίαν Ρώμην, ένθα αί μέν σεμναί οίκοδέσποιναι (matrona?) έφόρουσαν τήν stolam, έσθήτα δηλα δή μακράν σφιγγομένην εις τήν μέσην και διήκουσαν μέχρι τών ποδών, πρός δέ και τήν institam, ταινίαν πλατεϊαν κοσμούσαν τήν stolam, αί δέ εταίραι έφόρουσαν βραχύν χιτώνα (tunicam), άνευ instita, άνωθεν δέ μελανού χρώματος τήβεννον όμοίαν πρός τήν τών ανδρών.

"Ο.τι έγίνετο παρ' τοις άρχαίοις Έλλησιν. έφ' όσον μάλιστα ισχύον οί νόμοι τοϋ Σόλωνος, και παρ' Ρωμαίοις. έφηρμόζετο και παρ' τοις Βυζαντινοίς. Και κατά τούς Βυζαντινούς δηλα δή χρόνους αί πόρναι έφερον στολήν διαφέρουσαν τής τών εντίμων γυναικών, άγνωστον όμως οποίαν ακριβώς. Οί νόμοι τουλάχιστον όμιλούσι περι τοϋ προσβάλλοντος γυναίκα «ένδεδυμένην σχήμα πόρνης», αί διαταγαί τών Αποστόλων περι τοϋ συναντώντος «γυναίκα είδος έχουσαν πορνικόν» και ό Σελευκείας Βασίλειος αντιπαραβάλλει τά συνειθισμένα γυναικεία φορέματα πρός τά τών πορνών, ό δέ Άρισταίνετος έν ταίς έπιστολαίς του, περιγράφων τήν μετανοήσασαν εταίραν, λέγει διτι αυτη «μετήλλαχε προσηγορίαν άμα και σχήμα».

Είπον ότι τό φορέμα τών Βυζαντινών δημοσίων γυναικών δέν μας είναι ακριβώς γνωστόν πάντως γνωρίζομεν λεπτομέρειας τινάς περι τοϋ εταιρικού σχήματος. Ούτως είναι γνωστόν ότι αί Βυζαντινοί δημόσιοι γυναίκες, ουχι βεβαίως αί φαυλότεροι, εκαλλωπίζοντο, έφόρουσαν φορέματα όλοσήρικα, άλιπορφυρά και καθόλου πολυτελή και φαιδρά ιμάτια και χρυσά κοσμήματα και δακτυλίους και μαργαρίτας και άλλους πολύτιμους λίθους. Πρός τούτοις μετεχειρίζοντο περιέργους τρόπους κομμώσεως φαιδρύνουσαι τάς χείρας και κόπτουσαι «ακίδα ονύχων», δέν είχαν κεκαλυμμένον τό πρόσωπον διά τοϋ προσωπιδίου, ως αί σεμναί γυναίκες, ουδέ τήν κεφαλήν κεκαλυμμένην μέ μαφόριον (καλύπτραν), άλλ' έβάδιζον μέ γυμνόν πρόσωπον και άνακεκαλυμμένην τήν κεφαλήν, όπερ εθεωρείτο τότε κατ' εξοχήν δείγμα άσεμνου γυναικός. Τήν ακρίβειαν τούτου μαρτυρούσι και άλλοι και ό Άρισταίνετος περιστών τήν άλλοτε σκηνικήν Μελισσάριον μεταβαλούσαν τρόπον βίου και έχουσαν «κόμην αφελώς πεπλοκισμένην και καλύπτραν ευ μόλα σεμνήν», πρός δέ και ό Μιχαήλ Ψελλός βέβαιων ότι εταιρίς μεταμεληθεισα και τιμία γενομένη «τήν κεφαλήν είχεν υπό καλύπτραν», ως και τά γραφόμενα έν τφ κατά τόν θ' μ.Χ. αιώνα γραφέντι όνειροκριτικφ τοϋ Αχμέτ, ένθα λέγεται ότι, εάν γυνή 'ίδη καθ' ύπνους διτι απώλεσε τό μαφόριον αυτής και είναι ακάλυπτος ενώπιον τοϋ λαού τό πάθος έσται εκ πορνείας και θεστρισθήσεται και αίσχυνθήσεται». Κατά τούς διωγμούς, οί θέλοντες να ύβρίσωσι τάς χριστιανός διέτασσαν «τήν τής κεφαλής καλύπτραν αφαιρεϊσθαι».

'Ετέρα συνήθεια τών κοινών γυναικών κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους ήτο να βάφωσι τό πρόσωπον και τάς όφρυς και τάς βλεφαρίδας, τούθ' όπερ, δυστυχώς, συνείθιζον και αί έντιμοι γυναίκες και κόραι, τάς διαμαρτυρίας οϋτω τών πατέρων τής εκκλησίας προκαλούσαι, οιτινες έτόνιζον ότι ταύτα μόνον εις πόρνας έμπρέπουσιν.

Αύται βαφόμεναι ἐφόρουν. τουλάχιστον κατά τούς παλαιότερους αιώνας, περίεργα υποδήματα «υποδήσεις ἐπί τό ὑπάγεσθαι τούς εἰς τά τοιαύτα παγι-
δευομένους», εἰς τά πέλματα των οποίων ἐχάραττον πρόσωπα ἐρωτικῶς ἀλ-
ληλα ἀσπαζόμενα, ἵνα τό ἑταιρικόν του φρονήματος καί ἐπί τοῦ ἐδάφους ἐν-
αποτυπώσωσι, παλαιότεραν, πιθανώτατα, συνήθειαν ἀκολουθοῦσαι, ἀφ' οὗ
ἔχομεν νῦν ἀγγεῖον ἀρχαῖον ἐν σχήματι υποδήματος φέρον ἐπί τοῦ καπτύμα-
τος τήν λέξιν ΑΚΟΛΟΥΘΙ.

Ὅτι δ' αἱ κοιναί Βυζαντινοί γυναῖκες. μηδὲν εἰς τήν σεμνότητα των τρόπων
καί τῶν σχημάτων ἀποθλέπουσαι, καί ἐλυγίζοντο. καί ἀκόσμως ἐβάδιζον καί
τήδε κάκεισε ἀπρεπῶς τὰς χεῖρας καί τήν κεφαλὴν ἐκίνουν καί ἀναιδῶς ἐγγέ-
λων καί τὰς κόρας διέστρεφον καί μετ' ἀναιδίας πρὸς ἰοὺς ἐντυχάνοντας
ὠμίλουν καί πιθανόν εἶναι καί μαρτυρεῖται.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι αἱ πόρνοι ἐφερον ἴδιαιτέραν στολήν ἐνίστε αὐταὶ εἴτε
μεταμφιεσσόμεναι κατὰ τὰς ἑορτάς τῶν Καλανδῶν, εἴτε τήν προσοχήν τῆς
ἀρχῆς ἀποφεύγουσαι. ἐφόρουν φορέματα μοναστριῶν καί ἀσκητριῶν, πρά-
γμα, ὅπερ ἐπέσυρε καί τῶν νόμων τήν προσοχήν. οἵτινες ἀπηγόρευον εἰς τε
τὰς εταῖρας καί τὰς σκηνικός νά μεταχειρίζωνται μοναχικόν σχῆμα, ἢ διακο-
νίσσης. ἐπί ποινή σωματικῆς τιμωρίας καί ἐξορίας, ἀναθέτοντες τήν πιστήν
ἐφαρμογήν ἐπί τῶν κελευομένων εἰς τούς κατά τόπους ἐπισκόπους καί τούς
στρατιωτικούς ἀρχοντας.

Αἱ τό πορνικόν ἐπάγγελμα ἀσκούσαι διακρίθεται εἰς τὰς ἐξῆς τάξεις.

α) Εἰς τὰς ἐπί δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ οικήματος προϊστάμενος.

β) Εἰς τὰς σκηνικός.

γ) Εἰς τὰς αὐλητρίδας καί ὄρχηστρίδας.

δ) Εἰς τὰς ἐν καπηλείοις. πανδοχείοις καί βαλανείοις υπηρετούσας, ἐκ
παραλλήλου ὅμως καί τήν ὥραν πωλούσας.

Στήν ἀρχαία Αθήνα οἱ ἱερόδουλες ἦταν ταξινομημένες σέ τρεῖς κα-
τηγορίες: στίς δικτηριάδες (τοῦ δημοσίου πορνείου, τοῦ δικτηρίου).
στις αὐλητρίδες. καί, στίς εταῖρες. Σά νά λέμε, ἦσαν χωρισμένες σέ
κοινές (τοῦ οἴκου ἀνοχῆς), σέ κρυφές (καλυμένες πίσω ἀπό ἕνα καλ-
λιτεχνικῶν ἐπάγγελμα), καί, σέ ἀκριβοπουτάνες.

Γιά τά μεσαιωνικά χρόνια εἶμαι ἀναγκασμένος νά επικαλεσθῶ τόν
Κουκουλέ, πού ἀφηγεῖται τά ἐξῆς:

Ὡμίλησα ἀνωτέρω περί τῆς πληθῆος τῶν ἑταιρῶν καί εταιριῶν ἐν τῇ Βυζαν-
τινῇ) κράτει, καί μάλιστα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καί τό πράγμα ἐν τῷ οὐ-
τως ἔχει. Ὁ Κλήμης ἐπί παραδείγματι ἐν τῇ Παιδαγωγῇ του μετὰ παραπόνου
πιστοποιεῖ ὅτι «τό λάγνον πᾶν ἐπικέχεται ταῖς πόλεσι, νόμος γενόμενον» καί
ὅτι «ἐπί τέγους ἐστάσι παρ' αὐτοῖς (τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι) τήν σάρκα τῶν εαυ-
τῶν εἰς ὑβρις ἡδονῆς πιπράσκουσαι γυναῖκες». Ὁ Λιβάνιος. μετὰ ταῦτα ομι-
λῶν διά τούς ἐν Αθήναις σπουδαστάς. ἀναφέρει «εταῖρας μελωδοῦσας, αἱ
πολλοὺς ἐξέδυσαν», ὁ αὐτός δ' ἐπαινῆ! τῶν ἑταιρῶν τό κάλλος. Καί περί τῶν
ἑταιρῶν δέ τῆς Βηρυττοῦ γίνεται λόγος, αἵτινες τούς νέους σπουδαστάς
προσεῖλκον πίνουσαι καί διασκεδάζουσαι μετ' αὐτῶν. Καί ὁ Χρυσόστομος δέ
ομιλεῖ διά τὰς «ἐπί τοῦ τέγους πορνευομένης γυναίκας», δι' εταῖρας παρακο-
λουθούσας τούς ἵπποδρομικούς ἀγῶνας καί «περί τῶν ἀδεῶς Ταῖς πόρνοις
συγγιγνομένων», διά τούς καταναλίσκοντας τήν περιουσίαν των εἰς χαμαιτυ-
πεῖα, «διά τά πορνῶν καταγῶγια» καί περί «πεπορνευμένων γυναικῶν» καί
περί ἀποφυγῆς αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀθλητῶν, ἵνα μή οὗτοι χάσωσι τήν δύναμιν

Πίσοι ἀπό τήν πόρτῶν*6ηρίνQ.

αυτών, ο δέ Γρηγόριος ο Θεολόγος περί των αναίσχυντων πορνών, ο Μ. Βασίλειος, δι* έταίραν «πάντας πρός τήν άμαρτίαν συμφλέγουσαν» καί διά πόρνος έν Έδέσση καί Νεοκαισαρεία διαβιούσας Γρηγόριος ο Νύσσης. Ο Συνέσιος ομιλεί περί πορνοβοσκοῦ Χείλα πασίγνωστου κατά τούς χρόνους του φάλαγγα όλην κοινών γυναικών συγκεντρώσαντος, ο Ισίδωρος δέ Πηλουσιώτης άφ' έτερου παραπονείται ότι ή πορνεία υπερέβη τά μέτρα του Νόμου.

Κατά τόν Ε' αιώνα ο Άμασείας Άστέριος, πιθανώτατα διά τήν πόλιν ταύτη ν, αναφέρει «πόρνας ώνιον παρέχουσας τφ δήμω τό σώμα» καί βαφομένας, ίνα προσελκύσωσι τούς έραστάς καί ο Σελευκείας δέ Βασίλειος «τάς επί τέγους γυναικάς», ο Νεμέσιος Έμέσης πόρνην διά του κάλλους της πρός άκολασίαν παρασύρουσαν. Καί έν Έδέσση δέ ύπήρχον έταίραι, κατά μάρτυρα τόν Προκόπιον καί τά αγιολογικά κείμενα αύται μάλιστα, όταν ο Χοσρόης ήθελε νά πωλήση τούς συλληφθέντος αιχμαλώτους Άντιοχεις καί οί Έδεσηνοί πρός άπελευθέρωσιν αυτών προσέφερον δ,τι είχαν «τόν κόσμον άφελούσαι όσος αύταις έν τω σώματι ήν. ενταύθα (έν τφ ίερφ) έρρίπτουν».

"Ας προστεθή ότι ύπήρχον πόρνοι αίτινες, έκ του χυσιού τής πορνείας αυτών, ήλευθέρουν δούλους καί ότι γυνή κοινή μεταμεληθεισα διά τήν έκ τής ευθείας όδοῦ έκτροπήν, επί τριάκοντα όλα έτη περιεποιήθη λωβους.

Συνεχίζοντες λέγομεν ότι επί Αναστασίου αναφέρονται καί «επί των οικημάτων γυναικες όνειδος άναγκαίον λαχοῦσαι θιον». Τέλος ο Ιωάννης Δαμασκηνός συνίστα εγκαίρως νά ύπανδρεύωνται οί νεοί «πρίν διαφθάρωσιν εις εταιρας».

Όταν έν ταίς Νεαραίς του ο Ιουστινιανός, ομιλών περί πορνοβοσκών, βέβαιοι ότι «πολλοί κατ* αυτών τοίς πρώην βεβασιλευκόσι εγράφησαν νόμοι», βεβαίως πιστοποιεί ότι πρό αύτοῦ οῦκ ολίγα ήσαν τών προαγωγών τά οικήματα καί τό αυτό προσεπιμαρτυρεϊ, όταν πάλιν όμολογή ότι επί τής βασιλείας του «πολλά τοιαύτα κατά τήν μεγάλην ήμαρτάνοντο πόλιν».

Σαφέστερος είναι λέγων ότι ύπήρχον σεμνεΐα «έν πάση σχεδόν τή βασιλίδι ταύτη καί έν τοίς περάμασιν αυτής... καί νυν αυτήν τε καί τά περί αυτήν άπαντα μεστά τών τοιούτων γενέσθαι κακών».

Τήν ύπαρξιν μεγάλης πληθούς πορνών έν τή βασιλευούση επί Ιουστινιανού πιστοποιεί τό γεγονός ότι ή Θεοδώρα, επιθυμούσα εις τόν έντιμον βίον νά έπαναφέρη τάς αμαρτωλός, συνεκέντρωσεν απέναντι τής βασιλευούσης επί τής Ασιατικής ακτής καί κατφκισεν εις οίκον τών Μετανοίας πλέον ή πεντακόσιας τών έν μέση τή άγορφ τής Κωνσταντινουπόλεως άντί μισθού πωλουσων τήν ώραν. Περί καταγωγίου δέ πορνικού έν Κωνσταντινουπόλει λόγον ποιείται καί Μακάριος ο Αιγύπτιος, καί έν τοις άνεκδότοις του ο Προκόπιος.

Τέλος τήν μεγάλην πληθύν τών ανά τό κράτος πλέον πορνείων πιστοποιεί ο Ιουστινιανός όταν λέγη ότι θέλει νά έκδιώξη τήν πορνοβοσκίαν ου μόνον έκ τής Κωνσταντινουπόλεως καί τών περιχώρων, «ουδέν δέ ήττον καί έν τοις έξω τόποις άπασι τοις τε έξ αρχής τής ημετέρας ουσι πολιτείας, τοίς τε νύν παρά του δεσπότου θεού δεδωρημένοις ήμίν». Κατά τόν Ζ' αιώνα ο όσιος Βιτάλιος αναφέρεται ότι άνέγραψεν, "ίνα τάς έπισκεφθή καί τάς σώση, «όλας τάς έν Αλεξάνδρεια προϊστάμενος». Έπ' ίσης έχομεν μνειαν πορνείων έν Ίεριχοϊ καί Ίεροσολύμοις, ως καί έν Άτταλεία.

Τήν έν ταίς πόλεοιν ύπαρξιν πολλών πορνείων βέβαιοι καί ή έν τφ βίω Ανδρέου του κατά Χριστόν σαλού πληροφορία, καθ' ήν νεοί, άφ' ού έμέθυσαν, «βουλευσάμενοι απέρχονται εις τά μιμαρεία».

Ο "Αχμέτ κατά τόν Θ' αιώνα, καί κατ' αυτόν τά όνειροκριτικά. επανειλημμένως ποιούνται μνειαν πορνών. περί του Μιχαήλ λέγεται ότι έκ βάθρων ήγει-

ρεν ίδρυμα μετανοίας, κατά τόν Γ αιώνα έν Σπάρτη αναφέρονται γυναίκες μαχλώσαι καί μαινάδες, κατά δέ τόν ΙΑ' αιώνα ο Μιχαήλ Ψελλός βέβαιοι ότι «πολύ τι κατά τήν πόλιν (= Κωνσταντινούπολη) πλήθος τών έταιριζουσών έπικέχυται γυναικών», ομιλών συγχρόνως περί «πολλού εσμού τών επί του τέγους γυναικών» καί ψέγων συγχρονόν του άσκητήν τινά Ήλίαν όστις έγνωρίζεν «όπόσα έν τή πόλει χαμαιτυπεΐα καί πόσαι μέν τών έταιριζουσών γυναικών ακριβώς τήν τέχνην ήσκήκασι, πόσαι δέ οῦκ ακριβώς τφ πράγματι ήρμωσαν... έποιείτο δέ καί κατάλογον όπόσαι μέν εις προύπτον στρατεύοιντο, όπόσαι δέ λοχίζουσι καί κεκρῦφαται». Καί ο Βουλγαρίας δέ Θεοφύλακτος ομιλεί περί συγχρόνων του πορνείων «μνημεία κακίας» ταύτα άποκαλών.

Πορνοβοσκεία καί πορνοβοσκούς κατά τούς χρόνους του αναφέρει ο Θ. Βάλαμων, κατά τόν αυτόν δέ αιώνα ο Θεσσαλονίκης Ευστάθιος, περιγράφων τήν άλωσιν τής Θεσσαλονίκης υπό τών Νορμανών, ομιλεί περί πορνών «αίς μόναις άνέλαμπε κάλλος Ιματισμού». Ο Νικήτας Χωνιάτης μετά ταύτα μνειαν ποιείται «χορού έταιρίδων» μεθ' ών διεσκέδαζεν ο Ανδρόνικος Κομνηνός καί πορνικών δέ γυναιών άσχημονούντων έν τφ ναφ τής αγίας Σοφίας κατά τήν υπό τών Φράγκων άλωσιν τής Κωνσταντινουπόλεως. Καί ο Νικηφόρος δέ Γρηγόριος αναφέρει επί τών χρόνων του αύλητρίδας καί όρχηστρίδας πινούσας έν τοις χαμαιτυπείοις καί περί τών έν χαμαιτυπείοις αναστρεφόμενων, Νεαρά δ' Ανδρόνικου του Γέροντος ομιλεί διά γύναια φαύλα μετά τήν δύσιν του ηλίου πίνοντα μετά τών εραστών έν καπηλείοις. Εϊδομεν δ' ανωτέρω ότι διάταγμα του Δουκός τής Κρήτης του 1369 άπηγόρευε νά ανοίγεται πορνείον εις οιονδήποτε μέρος του Χάνδακος. Καί ο μεμψίμοιρος δέ Ιωσήφ Βρυέννιος κατά τούς περί τήν άλωσιν χρόνους παραπονείται ότι «αϊ παρθένοι υπέρ τάς πόρνας άνίσχυντοι».

Τέλος, πλην τής συχνής μνειας πορνών καί πορνείων έν Κρήτη παρά Σαχλική, καί κατά τό 1438 έν Κρήτη αναφέρεται μοιχαλίσ «τοσοῦτον αναίσχυντος ως δημόσιον προκείσθαι τής ασωτίας υπέκκαυμα» καί ότι συμφέρει «έκβληθήναι αυτήν από του πορνείου, εάν έθελήση άνδρα λαβείν».

Βπομεν ότι ελευθερίων ηθών γυναικάς συνήντα τις εις μεγάλας πόλεις του Βυζαντινού κράτους καί τά ναυτικά αυτού κέντρα- αλλά καί κάπου αλλού ήδύνατό τις νά συνάντηση τά γύναια ταύτα, εις τά στρατόπεδα. Έκεϊ αί πόρνοι ήσαν δύο ειδών ή κατ' επάγγελμα ή τέως αιχμάλωτοι μετά τών στρατιωτών συμφυρόμεναι.

Τό πράγμα φυσικά, διά τε τήν πειθαρχίαν, αλλά καί διά τήν ύγειαν του στρατεύματος καί τήν νίκην ήτο σπουδαιότατον. διά τούτο καί Ιδιαιτέρως τό έπρόσεξαν οί συγγραφείς τών στρατιωτικών συγγραμμάτων, οϊτινες συνιστών εις τόν στρατηγόν «πάντων μάλιστα τήν πορνείαν έξορίζειν του στρατεύματος», ήτις είναι όλέθριον καί μάλιστα «έν αιχμαλωτίσι γυναιξί γινομένη* μιας γάρ γυναικός αιχμαλώτου πορνεία όλον τό στρατόπεδον τών νενικηκότων μικρού διέφθειρεν».

Ο μέλλον νά προσέλθη εις κοινήν γυναίκα ώφειλε νά έχη πρόχειρον καί νά προκαταβολή τό χάραγμα, τό τών αρχαίων μίσθωμα ή τήν έμπολήν, άλλως δέν έγίνετο δεκτός- παραδείγματα έν τούτοις τής επί πιστώσει ερωτικής συνουσίας θά ύπήρχον, μανθάνομεν μάλιστα έκ τών κειμένων διτι έν Αλεξάνδρεια πόρνη, θέλουσα νά ενοχοποίηση φοιτητήν, προσήλθε ν, έν ψούτος συνεζήτει μετ' άλλων, «ζητούσα τόν μισθόν».

Η αμοιβή ή διδομένη εις τήν πάνδημον γυναίκα έποίκιλλε κατά αιώνας, πάντως όμως διά τάς τών δημοσίων πορνείων καί τών οίκων τών προαγωγών τροφίμους αυτη δέν ήτο μεγάλη. Συχνά γίνεται λόγος περί ολίγων όβολών, περί βραχέος αναλώματος, περί ενός τριωβόλου, περί ολίγων φολλερών ή

όβολών και τό πολύ περί ενός δηναρίου καταβαλλομένου. Ίσως δέ και εἰς τήν ἀθλιότητα τοῦ βίου τῶν γυναικῶν τούτων ν' αναφέρεται τό λεγόμενον περί Ρωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ ὅτι, ὅταν κατά Τετάρτην καί Παρασκευήν ἐξ-ἤρχετο εἰς μεταστασίματα, ἐκδρομάς δῆλα δῆ, συνείθιζε νά δωρίζῃ εἰς ἐκάστην πόρνην δύο ἀργυρά μιλιάρησια.

Επειδή δέ καί ἡ μικρά αὐτή ἀμοιβή ὑπό φαύλων ἐπισκεπτῶν ἐνίοτε δέν κατεβάλλετο, διά τούτο καί ἐκ τῶν προτέρων ἐζητεῖτο αὐτή, διά τό ἀσφαλές. Ἐντεῦθεν ἐννοεῖ τις ὅτι ἡ δίαιτα καί ἐνδυμασία καί ὁ καθ' ὅλου βίος τῶν ἑταιριδῶν ἦσαν φαύλα καί ἐλεεινά, οὕτω δέ καί περιγράφονται. Ἐν ταῖς Νεα-ραῖς λ.χ. τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατηγοροῦνται οἱ πορνοβοσκοί «ἔχειν καθειργμέ-νας ἐν ταῖς εαυτῶν καταγωγαῖς καί τροφῆς αὐταῖς ἐλεεινῆς μεταδιδόναι καί ἐσθήματος», ὁ Μαλάλας ομιλεῖ διά «πάνυ πενιχρός πόρνας», ὁ δέ Μιχαήλ Φελλός περί γυναικός «ἦτις μισθόν τῆς ὥρας ἐλάμβανε καί φαύλως ἐζῆ» καί ὁ Στέφανος Σαχλίκης περί πόρνης ἡ ἦτο ἀξυπόλυτη καί ἐφόρει παλαιογού-νελλον.

Καί δέν ἀρνούμεθα μὲν ὅτι καί μεγαλύτερα ἀμοιβή ἐνίοτε παρείχετο εἰς τὰς ωραιότερος καί κομψότερος ὡς λ.χ. ἐνός νομίσματος, καί ὅτι κέρδος ἡμερή-σιον τριῶν νομισμάτων ἡδύνατο ν' ἀποκόμιση ἡ πόρνη καί ὅτι, πλὴν τῶν σκη-νικῶν, ἀναφέρονται καί ἐταῖροι δυνάμενοι ἀπό τῶν κερδῶν τῶν νά συντηρῶσι καί πλῆθος ἀνδραπόδων ὡς ἡ Μαργαριτώ καί ἡ Πανσέμνη καί ἄλλαι ἀκολου-θοῦσαι ἐχουσαι δούλους ἡ ἐλευθέρους, καί ἄλλαι πόρναι ἐχουσαι πολλές ἐσθήτας καί χρυσόν καί ἀργυρώματα, ταῦτα ὅμως θεωρητέα ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος.

Σημαντικὴν ἀμοιβὴν ἐλάμβανεν ἡ κόρη, δταν διά πρώτην φοράν ἐν τῇ σε-μνείᾳ ἔλυε τήν παρθενικὴν ζώνην, ὡς συχνά συνέβαινε μὲ τὰς αἰχμαλώτους. Τότε οἱ γυναικοθήραι, τήν παρουσίαν τοιαύτης γυναικός πληροφοροῦμενοι, προσήρχοντο εἰς τὸν προαγωγόν πρόθυμοι νά καταβάλωσιν ὅ,τι ἐκεῖνος ἐζή-τει. Ἡ διά τὸν πρότον τότε ἐπισκέπτῃν ὀριζόμενη ἀμοιβή ἦτο σημαντικὴ, ἐλαττωμένη διά τὸν δεύτερον καί ἐτι περισσότερον διά τὸν τρίτον πελάτην, ἕως ὅτου πλέον κατέλθῃ εἰς τό τῆς κοινῆς ἀμοιβῆς ἐπίπεδον.

Καί ἐν ὧ ἦτο κανὼν ν' ἀμείβωνται αἱ μιμάδες, τινές ἐν τούτοις αὐτῶν, εἰς τὰ ἄκρα τήν πορνείαν καί μαχλοσύνην ὠθοῦσαι. ἐδέχοντο δωρεάν τοὺς προσερ-χόμενους, ὡς ἐπὶ παραδείγματι Μαρία ἡ Αἰγύπτια, δέν ἦσαν δέ σπάνια καί ἐκεῖνα. αἰτινες, εἰς τοὺς ἐραστάς χαριζόμενα. ἐκ τῶν ἰδίων κερδῶν τοῖς πα-ρεῖχον ποσά.

Αἱ μὴ φαῦλαι ἐν τούτοις τῶν ἑταιρῶν εἶχον, ὡς οἱ συγγραφεῖς λέγουσι. τήν «χρυσομανὴ σπατάλην», ἣτις οὐχὶ σπανίως ἐπεβάρυνε τοὺς φίλους καί ἐρα-στάς υποχρεοῦμενους νά προσφέρουσι πλοῦσια δῶρα, ὄρμους, ζῶνας καὶ τὰ τοιαῦτα.

Καί εἶχον ποικίλα μέσα αἱ πάνδημοι γυναῖκες, ἵνα ταῦτα ἀποσπάσωσιν ἄλλοτε ἐγκατέλειπον τὸν ἐραστὴν ἀπονεύουσαι πρὸς ἕτερον περισσότερο δίδοντα, ἄλλοτε ἐπεδείκνυον τὰ τῶν ἄλλων δῶρα καί ὠμίλουν περί πεμφθέντων εἰς αὐτὰς χρημάτων ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν καί ἄλλοτε διηρέθιζον τοὺς ἀντεραστάς πρὸς γενναιοδωρίαν τήν ἀμιλλαν αὐτῶν προκαλοῦσαι.

Καί ἐννοεῖται ὅτι πᾶν τό εἰς πόρνην τότε δόμενον δέν ἐπεστρέφετο, θεω-ρούμενον κτήμα αὐτῆς. Οὔτε ὁ πορνοβοσκός εἶχε δικαίωμα ν' ἀπαίτηση τὰ φορέματα καί υποδήματα, ἀτινα τῆς εἶχε δωρήσει. ἵνα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον τήν προσέλκυση, οὔτε ὁ ἐραστής τὰ εἰς αὐτὴν δωρηθέντα ἡ ἐξοδευθέν-τα. Ἐἰς τήν Κύπρον μάλιστα, κατὰ τὰς Ἀσίζας, ἐφηρμόζοντο καί σκληρά μέ-τρα κατὰ τοῦ ἐπιμένοντος νά ζητή τήν ἐπιστροφὴν τῶν εἰς πόρνην δωρηθέν-των. Ὁφείλε δῆλα δῆ οὗτος, ἵνα λάβῃ, ὅ,τι εὐρίσκετο εἰς τὸν οἶκον τῆς ἑται-

Ἡ οσία Μαρία ἡ αἰγυπτιά.

ρίδος, νά εισδεχθή έκ τών όπισθεν τό υπό τοῦ Σαρακηνοῦ κρατούμενον ξύλι-
νον πόσθης ομοίωμα, καί δὴ τοσάκις, οσάκις ἀβεθαίου εκείνη ὅτι συνεκοι-
μήθη μετ' αὐτοῦ.

Ὡς γνωστόν, κατά τήν ἀρχαίαν ἐποχήν. αἱ πόρναι ἐν Αθήναις κατέβαλλον
εἰδικόν φόρον, τό πορνικόν τέλος, εἰδικοί δέ πορνοτελώναι. ἵνα μή μέ-
νωσιν αφορολόγητοι αἱ πορνεύμεναι. κατήρτιζον κατάλογον αὐτῶν. Ἐπ' ἴσης
γνωρίζομεν ὅτι παρά Ρωμαίοις υπήρχε τό vesticigal lenocinii ἢ meretricium εισ-
αχθέν υπό Καλιγούλα καί ὅτι ἐν Ρώμῃ ἡ πόρνη ἐπλήρωνεν εἰς τό δημόσιον
ταμεῖον ὡς φόρον «quantum uno concubitu mereret», ὅσα δὴλα δὴ χρήματα
ἐλάμβανεν. ἵνα ἀπαξ μετὰ πελάτου συνευρεθ*.

Τοῦ ἐθ'μου τούτου συνέχαιαν εὐρίσκομεν καί καθ' ὠρισμένας περιόδους τῆς
Βυζαντινῆς ἐποχῆς. Οὕτως αναφέρεται ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐπιθαλῶν φο-
ρολογίαν τόν Χρυσάργυρον «οὐδέ δυστυχεῖς εταίρας ἐξω εἶασε τῆς εισ-
φοράς». Τόν φόρον τούτον, καταργηθέντα υπό Θεοδοσίου καί Βαλεντιανοῦ,
εὐρίσκομεν υπάρχοντα καί πρό τοῦ Λέοντος (467-467) ὑφ' οὗ ἀπηγορεύθη νά
πορνοβοσκή τις καί νά εισέρχεται ἐκ τῆς εταιρικῆς ἐργασίας πόρος εἰς τό
δημόσιον ταμεῖον, τόν κατήργησε δέ ὁ Ἄναστάσιος λυπούμενος γυναίκας αἴ-
τινες «ῶνιον ἐποιοῦντο τήν τοῦ σώματος ὕβριν καί τοῦ μή σωφρονεῖν μισθόν
κατέβαλλον».

Ὅτι αἱ ἐν τοῖς σεμνείοις ζῶσαι γυναῖκες ἀπογοητευμένοι ἀπό βίον, τόν
ὅποιον καί ἀκουσαι πολλάκις ἠκολούθησαν ἐζήτουν εὐκαιρίαν ν' ἀπομακρυν-
θῶσι τῆς ρυπαρᾶς ἐργασίας καί νά ἐπανέλθωσιν εἰς τήν σῶφρονα ζωήν. γνω-
ρίζομεν. Τούτου ἐνεκα προθύμως ἐπωφελοῦντο αὐταί τῆς ὑπό τῶν νόμων εἰς
ὠρισμένας περιστάσεις εἰς αὐτάς παρεχομένης προστασίας, εὐλογοῦσαι τούς
ὑπέρ αὐτῶν προνοοῦντας βασιλεῖς.

Δέν ἐφρόντιζε δέ μόνον τό κράτος διά τās αποκλήρους αὐτάς, ἀλλά καί οἱ
ιδιώται. Αὐτή ἡ Θεοδώρα ἡ τοῦ Ιουστινιανοῦ σύζυγος, γνωρίζουσα τās ταπει-
νώσεις καί ἀθλιότητας ἐνός τοιοῦτου βίου. ἐφρόντισεν. ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν,
ἀφ' ἐνός μὲν νά ἐξαγόραση παρά τῶν πορνοβοσκῶν πολλάς ἀμαρτωλός καί
φορέματα καί νόμισμα ἐν εἰς ἐκάστην δῶσασα νά τās ἀπελευθέρωση τοῦ ζυ-
γού τῆς δουλείας, ἀφ' ἑτέρου δέ νά περισυλλέξη καί εἰς ἴδιον εἰς τήν ἀπέ-
ναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀκτὴν νά ἐγκαταστήσῃ οἰκοδόμημα, τὰ
Μετανοίας, ὕπερπεντακοσίας τῶν ἐν τῇ βασιλίδι διαθιουσῶν ἐταιρῶν, ἵνα
εἰς τόν κόσμον αὐτάς ἐπαναφέρῃ βίον.

Οὐ μόνον δ' ἡ Θεοδώρα, ἀλλά καί ὁ Ιουστινιανός ἐφρόντισεν ὑπέρ τῶν ἀτυ-
χῶν πλασμάτων καί διά τῆς νομοθεσίας του καί διά χρηματικῆς υποστηρί-
ξεως. Ὁ ἱστορικός μάλιστα Ἄγαθίας, ψέγων τήν τοιαύτην τοῦ βασιλέως μέρι-
μναν, λέγει «εἰς δέ γυναῖκας ἀκοσμούς ὡς πολλά... τὰ στρατιωτικά ἐσκεδάν-
νυτο χρήματα».

Οἶκον μετανοίας, Ἰδρυσε καί Μιχαήλ ὁ Δ'. ὅστις ἐκάλεσε τās βουλομένας τῶν
πορνῶν νά ἀσπασθῶσι τόν μοναχικόν βίον καί νά εἰσέλθωσιν εἰς τό ὑπ' αὐτοῦ
Ἰδρυθέν ἀσκητήριον, ὅπου ἀφθονά τῆς ζωῆς τὰ μέσα ταῖς ὑπισχνεῖτο. Οὕτως
δέ. κατά μάρτυρα τόν Μιχαήλ Φελλόν. «πολύς ἐντεῦθεν ἐσμός τῶν ἐπί τοῦ
τέλους ἐκείθεν συνέρρευσε ὁμοῦ τε τό σχῆμα καί τόν τρόπον μεταβαλοῦ-
σαι».

Καί ἄλλως ὁμως ἐπήρχετο ἡ σωτηρία καί ἡ λύτρωσις- πολλοί δὴλα δὴ, συμπα-
θῶντες τās ἀμαρτωλός ἢ λαμβάνοντες πρόνοιαν ὑπέρ αὐτῶν, βία εἰς τὰ
πορνεία εἰσαχθεισῶν. οὐ μόνον δέν τās ἠνώχλουν, παρθένους οὔσας, ἀλλά
τās ἀπηλευθέρουν τήν τιμὴν τῆς ἐξαγορᾶς καταβάλλοντες ἢ καί. ἀποσπώντες
αὐτάς τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς. τās καθιστῶν νομίμους αὐτῶν συζύγους.

Ἄλλοι πάλιν διηκούλουν τήν φυγὴν τῶν τοιοῦτων γυναικῶν μέ τὰ ἴδια φορέ-

ματα αὐτάς ἐνδύοντες. αὐτοὶ δέ προσωρινῶς ἐν τῇ κελλίῳ ἐκείνων παραμέ-
νοντες.

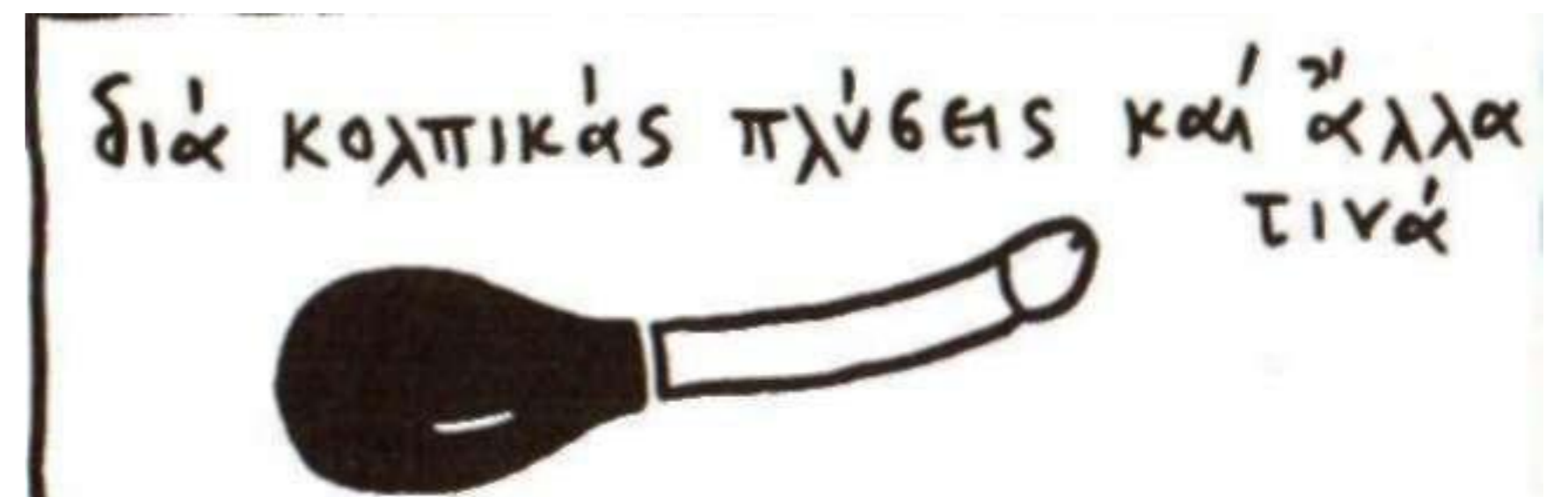
Εἰς τὰ Βυζαντινά ὁμως χαμαιτυπεῖα συνέβαινε καί ἡ κάπ ἄλλο πολύ συγκινητι-
κόν, περὶ τοῦ ὁποῦ μᾶς πληροφοροῦσι τὰ ἀγιολογικά κείμενα.

Σῶφρονες δὴλα δὴ καί καλοὶ Χριστιανοὶ ἐπλήρωνον τās πόρναις, ἵνα μή πορ-
νεύωσιν. ἄλλοι δέ. μοναχοὶ ἢ ὅσοι ἄνδρες, οἴκτειροντες τὰ ἐκπεσόντα πλά-
σματα τοῦ θεοῦ καί ἐπιθυμοῦντες νά ἐπαναφέρωσιν αὐτὰ εἰς τήν ευθείαν
ὁδόν. ἢ τὰ ἐδίδασκον εἰς τήν αἴθουσαν τοῦ πανδοχείου ὅπου ὁδοιποροῦντες
κατέλυον. ἢ καί, εἰς τούς οἴκους αὐτῶν μεταβαίνοντες, τὰ ἐδίδασκον, μιμού-
μενοι τόν Κύριον, ὅστις καί τήν πόρνην οὐκ ἀπόσπαστο ἢ, μεταμφιεσμένοι,
προσῆρχοντο εἰς τὰ ὑποπτα κέντρα καί, τούς πελάτας προσποιούμενοι καί
ἀδρᾶν ὑπέρ τῶν κορῶν ἀμοιβὴν καταβάλλοντες, ἀνεκλείοντο μετ' αὐτῶν εἰς
τόν ἀπόκρυφον οἶκον ἐκεῖ ὁμως, ἀντὶ νά παραδοθῶσιν εἰς Ἀφροδισιακά ὄρ-
για, τήν ιδιότητα αὐτῶν ἀποκαλύπτοντες, ἤρχιζον τήν διδασκαλίαν τῶν τῆν
προς μετάνοιαν ἀγούσαν, ἥτις καί ἐπέβαινε τόσον καρποφόρος, ὥστε πολλα-
κίς ὁ ὡς στρατιώτης εἰσελθὼν καί εἰς τās ἀγκάλας του κρατῶν τήν κόρην,
κατόπιν ἐξερχόμενος νά τήν ὀδηγῇ ἀπό τῆς χειρὸς τεταπεινωμένην καί χαμαὶ
βλέπουσαν καί νά τήν εἰσάγῃ εἰς μοναστήριον γυναικεῖον, ὅπου καί μετὰ μα-
κρόν και σῶφρονα βίον ὡς ὅσα κατέλυε τόν βίον. Τέλος ὅσοι ἄνδρες, νου-
θετοῦντες τὰ πρὸς σκανδαλισμὸν ὑπό φαύλων πρὸς αὐτοὺς πεμπόμενα γύ-
ναικα, τὰ ἐπανέφερον μετανοοῦντα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καί τὰ εἰσηγον
εἰς μοναστήρια, ὅπου καί ευσεβῆ διήγον βίον. Ἄς προσθέσωμεν ὅτι αναφέ-
ρονται καί πορνικαὶ γυναῖκες μετανοήσασαι, αἰτινες ἐν τῇ καπηλείῳ τῶν ἐδέ-
χοντο σεμνῶς πλέον τούς πελάτας τῶν καί ὅτι σεμναὶ δέσποιναι, ὡς λ.χ. ἡ
μήτηρ τοῦ Μιχαήλ Φελλοῦ, ἀνελάμβανον νά συντηρῶσι πάνδημους γυναῖκας,
ὑπὸ τόν ὄρον νά ἐγκαταλίπωσι τόν ἐνάμαρτον βίον.

Καί. ἀφ' οὗ περὶ πορνῶν ὁ λόγος, ἄς κλείσωμεν τήν μελέτη ν ἡμῶν ἀναφε-
ρόντες τās σχετικὸς περὶ αὐτῶν προλήψεις τῶν Βυζαντινῶν, προλήψεις τό-
σον βαθέως ἐρριζωμένας, ὥστε καί σήμερον ἀκόμη νά ἐπικρατῶσιν αὐταί.

Ἄφ' οὗ λοιπόν εἴπωμεν ὅτι εἰς τούς ἀστρολογικοὺς κώδικας ὑπάρχει εἰδικόν
κεφάλαιον «περὶ τοῦ πότε πόρνη γένηται ἢ γεννηθῆσα». προσθέτομεν ὅτι,
κατά τόν Ἀρτεμίδωρον, «αἱ πλαζόμεναι τῶν ἐταιρῶν λυσιτελέστεραι ὄναρ
ὀφθεῖσαι». «τό καθ' ὑπνον ἴδειν πόρνην ἀγαθόν» καί «πρὸς πάσαν ἐπιχειρή-
σιν ἐστὶν ἀγαθὴ (ἢ πόρνη) καί γάρ πρὸς τίνων ἐργάσιμος λέγεται καί οὐδὲν
ῶρνησαμένη παρέχει ἑαυτήν».

Κατά τόν Χρυσόστομον, οἱ σύγχρονοι τοῦ ἐπίστευον ὅτι, ἐάν συνήντα τις
πόρνην, τότε ἡ ἡμέρα θά ἦτο «δεξιὰ καί χρηστὴ καί πολλῆς ἐμπορίας γέμου-
σα». καί τούτο βέβαια, διότι ἡ ἐπί οἰκήματος προῖσταμένη ἐκέρδαινε καθ'
ἐκάστην παντὶ τῇ προσερχομένῳ παρέχουσα ἑαυτήν.

Τώρα ερχόμαστε στην εποχή μας.

Η πόρνη του σύγχρονου μπορντέλου ασκούμε νομίμως τό επάγγελμα της. Τό μπορντέλο υπήρξε ένα νόμιμο κατάστημα -ή- επιχείρηση. Σύμφωνα μέ τήν Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια

πορνεία καλείται ή επί χρήμασι καί άνευ ουδεμίας προτιμήσεως παράδοσις του γυναικείου σώματος πρός γενετήσιον όμιλίαν εις διαφόρους άνδρας άλληλοδιαδόχως καί κατά τήν αυτήν εποχήν.

Δηλαδή, τά συστατικά στοιχεία τής πορνείας ήσαν

προϋπόθεση του γυναικείου φύλου,
παράδοση του κορμιού για συνουσία,

- παράδοση του κορμιού άνευ προτιμήσεως, ή επιλογής,
- καταβολή χρηματικού αντιτίμου.

Αυτός ό ορισμός είναι ηλίθιος. "Όμως, τόν χρησιμοποιώ γιατί είναι καταχωρημένος σε ένα τόσο επίσημο κιτάπι, καί, γιατί δέν βρίσκω έναν ορισμό τής πορνείας μες στον ποινικό κώδικα.

"Από τόν παραπάνω ορισμό βγαίνει τό συμπέρασμα ότι ή πορνεία ακολουθεί πάντοτε τήν φορά ΑΝΤΡΑΣ > ΓΥΝΑΙΚΑ, καί ποτέ τίς κατευθύνσεις ΓΥΝΑΙΚΑ > ΑΝΤΡΑΣ -ή- ΓΥΝΑΙΚΑ > ΓΥΝΑΙΚΑ -ή- ΑΝΤΡΑΣ > ΑΝΤΡΑΣ -ή- ΑΝΤΡΑΣ > ΠΑΙΔΙ -ή- ΑΝΤΡΑΣ > ΠΤΩΜΑ κτλ.

Σύμφωνα μέ τόν ορισμό τής Μεγάλης "Εγκυκλοπαίδειας δέν είναι πορνεία ή πράξις των ανδρών, οίτινες έχουν άλληλοδιαδόχως ερωμένους. Ο ορισμός εντοπίζει τήν πορνεία στό γυναικείο φύλο διά

λόγους βιολογικούς καί κοινωνικούς. Ο συντάκτης του ορισμού -άκολουθώντας τυφλά τίς επιταγές του ποινικού κώδικα καί του τμήματος ηθών- δέν υποψιάζεται τά κωλοχανεία, τήν αντρική πορνεία, τά μπορντέλα για μπανιστηριτζήδες κτλ.

"Ας τό πούμε καθαρά: δέν μπορούμε νά καταρτίσουμε έναν ορισμό τής πορνείας, γιατί αδυνατούμε νά καθορίσουμε τί ακριθώς συμβαίνει μεταξύ τής πόρνης καί του πελάτη της κατά τήν συνουσίαν. Η πόρνη παραδίδει τό σώμα της έναντι ενός (όχι απαραίτητως χρηματικού) τιμήματος καί δέν ξέρουμε άν αυτό είναι, νομικώς, ενοικίαση πράγματος -ή- παροδική αϋτοπώληση -ή- άπλή χρήση έμψυχου αγαθού. "Αγνοούμε άν, νομικώς, ή σχέση μεταξύ πόρνης-πελάτη αποτελεί ετεροβαρή ή άμφοτεροβαρή συμφωνία.

"Αγνοούμε, άν ή πληρωμένη συνουσία είναι τό ίδιο πράγμα για τήν πόρνη καί τόν πελάτη. Έν τέλει, αγνοούμε άν ή πληρωμένη συνουσία είναι νομικόν γεγονός, ή άπλή πραγματική κατάσταση. Δέν παίζω μέ τίς λέξεις. Δέν ξέρουμε άν ή (πωληθείσα εις οίκον ανοχής) πόρνη είναι αγαθόν - δέν ξέρουμε άν είναι έμψυχον αντικείμενον. "Όθεν, αγνοούμε άν τό μπορντέλο είναι, νομικώς, κατάστημα -ή- επιχείρηση. Έτι περισσότερο, δέν ξέρουμε άν στην υποτιθέμενη άτυπη σύμβαση-ένοχή μεταξύ πόρνης καί πελάτη υφίσταται θούλησις έκ μέρους της οιονεί πωλήτριας. Προσωπικώς, αποκλίνω υπέρ τής απόψεως πώς, τελικώς, ή συνουσία εις οίκον ανοχής κρυ-

σταλλώνεται σέ νομική σχέση, τής οποίας ή επακριβής μορφή-περιεχόμενον μας διαφεύγουν. Ίσως πρόκειται περί *παροχής υπηρεσιών*.

Οί αρχαίοι λαοί αντίκρυζαν τίς ιερόδουλες μετά δέους. Ό Σόλων, μέ σεβασμό καί σωφροσύνη. Ίδρυσε τό πρώτο -σχεδόν μυθικό- πορνεϊόν τής Αθήνας. Αργότερα, ό μισαλλόδοξος χριστιανισμός προσπάθησε νά εξοντώσει τίς πόρνες. Μάλιστα, ό Ιουστινιανός (γνωστός άρχικερατάς καί σύζυγος πουτάνας καί γαμπρός πουτάνας) υπήρξε μέγας διώκτης τής πορνείας. Μέ τόν καιρό, οί ιθύνοντες, όχι μόνον έβαλαν νερό στό κρασί τους, αλλά κοίταξαν νά βγάλουν καί κέρδη. Οί πόρνες τής Βενετίας συντηρούσαν -λέει- μιά γαλέρα του έθνικού στόλου. Ο Ναπολέον διαρύθμισε, έκ νέου, τό σύστημα τών οίκων ανοχής καί τής υγειονομικής υπηρεσίας τών πορνών.

Τό νεοελληνικό κράτος άργησε αρκετά.

Μόλις στίς 12/25-8-1922 δημοσιεύτηκε ό νόμος 3032 περί άσεμνων γυναικών καί περί μέτρων καταπολεμήσεως τών αφροδισίων νοσημάτων. "Απεχθάνομαι τίς στατιστικές, αλλά πρέπει νά πώ ότι εκείνη τήν εποχή -στην τότε μικρή Αθήνα καί στόν Πειραιά- υπήρχαν εφτακόσιες *σεσημασμένες* πόρνες, από τίς οποίες οί μισές σερνόντουσαν στά νοσοκομεία αφροδισίων νόσων καί στά σανατόρια. Άλλά, αυτός ό αριθμός δέν είναι παρά ή κορυφή του παγόβουνου. Η μεγάλη πληγή τής εποχής (όπως καί σήμερα, άλλωστε) ήτο ή κρυφή πορνεία. Υπολογίζεται πώς, πρίν πενήντα χρόνια, στην Αθήνα καί στόν Πειραιά, δούλευαν σάν κρυφές πόρνες κάπου τριάντα χιλιάδες γυναίκες - πολλές ήσανε παντρεμένες. Οί κρυφές (καί οί ευκαιριακές) πόρνες ασκούσαν τό επάγγελμα τους σέ ρουφιανόσπιτα, μέ τήν απαραίτητη μεσολάβηση καί συνδρομή τής ρουφιάννας.

Στίς 19/30-4-1923 εξεδόθη (εις έκτέλεσιν του νόμου 3032/1922) ένα διάταγμα. Σύμφωνα μ' αυτό τό διάταγμα

άσεμνοι γυναίκες είναι οι καθ' έξιν και επί περιουσιακώ άνταλλάγματι εκδιδόμενοι πρός πλείονας άνδρας, είτε μονίμως ένδαιτώμενοι έν οίκοις ανοχής καί έχουσαι τούτο ως αποκλειστικόν ή κύριον επάγγελμα, οπότε χαρακτηρίζονται ως κοιναί, είτε μή ένδαιτώμενοι έν οικoις ανοχής καί έχουσαι τούτο ως επικουρικόν επάγγελμα, άσκουμενον είτε έν Ιδία κατοικία ή κατοικία τρίτου είτε καί εντός οίκου ανοχής, οπότε χαρακτηρίζονται ελευθέριοι.

Μέ τόν ορισμό του διατάγματος προσεγγίζουμε κάπως καλύτερα τό θέμα μας, άφού προσδιορίζονται επακριβέστερον ή ένια τής πόρνης, ό ρόλος του οίκου ανοχής, καί. ή ταξινόμηση τών *άσεμνων γυναικών*.

Η πορνεία -εφόσον ασκείται συμφώνως τώ νόμω- δέν αποτελεί *κολάσιμον πράξιν*. Μιά γυναίκα αποφάσισε νά εργαστεί ως πόρνη κάτω από τήν πίεση του προαγωγού - ή κάτω από τήν πίεση του τμήματος

ηθών. Μιά γυναίκα *κατάφερε* νά αποχτήσει, επισήμως, τήν ιδιότητα τής πόρνης μέ μίαν άπλή αίτηση, δεόντως χαρτοσημασμένη. Αρμόδιες για τήν ανακήρυξη μιας γυναίκας ως πόρνης, ήσανε οί *επιτροπές πρός καταπολέμησιν τών αφροδισίων νόσων*. Οί επιτροπές αυτές είχαν πολύ περισσότερα δικαιώματα άπ' όσα φανερώνει ό κόσμος καί μετριόφρων τίτλος των. Για τήν ακρίβεια, έκαστη τοπική *επιτροπή πρός καταπολέμησιν τών αφροδισίων νόσων* μπορούσε

- νά χαρακτηρίσει μιά γυναίκα ως *άσεμνον* καί νά τής χορηγήσει *άδειαν εξασκήσεως του επαγγέλματος* (τουτέστιν, βιβλιάριο).
- νά προσδιορίσει τήν ειδικότητα τής *ασέμνου γυναικός* {κοινή πόρνη -ή- *ελευθερία* πόρνη),
- νά *αποχαρακτηρίσει* μιά γυναίκα, πού αποφάσισε καί έδήλωνε πώς εγκαταλείπει τό επάγγελμα τής πόρνης,
- νά χορηγήσει άδειαν ιδρύσεως οίκου ανοχής,
- νά ανακαλέσει τήν άδεια λειτουργίας ενός οίκου ανοχής, καί.
- τέλος, οί Ιησουίτες πού απάρτιζαν αυτές τίς αλτρουιστικές επιτροπές *έφρόντιζαν νά επαναφέρουν εις τήν ευθείαν όδόν τάς επιρρεπείς εις άκόλαστον βίον γυναίκας...*

Δέν χρειάζεται νά προσθέσω ότι α/ *επίτροποι καταπολεμήσεως τών αφροδισίων νόσων* (όπως ακριβώς οί φασιστικές επιτροπές νομιμοφροσύνης, καί, οί επίσης φασιστικές επιτροπές εκτοπισμού τών κομμουνιστών) δέν έπραταν τίποτα άλλο. παρά νά εγκρίνουν τήν εισήγηση του εκάστοτε παρισταμένου μπασκίνα. Άλλά, ό Μάνος Χατζηδάκης τό είπε καλά

*ό κυβερνήτης κυβέρνα τούς αστυνόμους
ή αστυνομία κυβερνά τόν κυβερνήτη.*

Η *κοινή* πόρνη, πού έπαιρνε τήν άδεια εξασκήσεως του επαγγέλματος, είχε τό δικαίωμα νά *διαλέξει* μόνη της τό μπορντέλο, όπου θά έδούλευε. Για τίς *ελεύθερες* πόρνες δέν Οφίστατο τέτιο πρόβλημα απλώς άνεκοίνωναν στό τμήμα ηθών τό στέκι τους. Όλες οί πόρνες μέ βιβλιάριο έπρεπε νά υποστούν Ιατρικήν εξέταση (τουλάχιστον) δυό φορές τή βδομάδα.

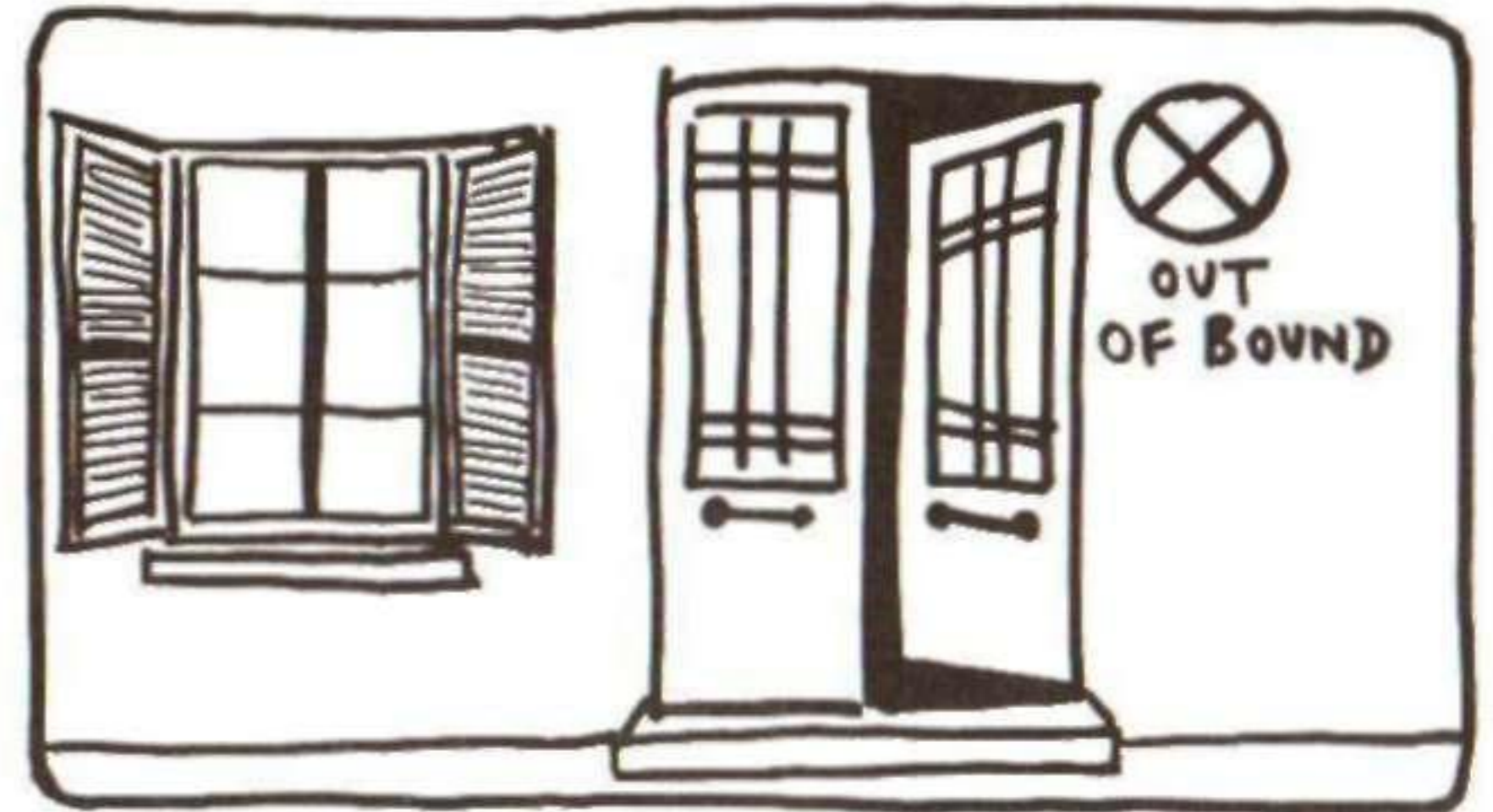
Οί παραθάτριες του νόμου 3032/1922 έτιμωρούντο μέ φυλάκιση μέχρις ενός έτους. Οί υπότροπες παραβάτριες άρπαζαν μιά φυλάκιση, τό λιγότερο, έξι μηνών. Οί επιτροπές (τής δήθεν) καταπολεμήσεως τών αφροδισίων νόσων ήξεραν νά υπερασπίζονται τήν τιμή τών πορνών - αυτών τών πορνών πού οί επιτροπές κατασκεύαζαν.

Κάθε πόρνη καί κάθε διευθύντρια οίκου ανοχής είχε τό δικαίωμα νά καταθέσει προσφυγή εναντίον τών αποφάσεων τών επιτροπών καταπολεμήσεως τών αφροδισίων νόσων. Η προσφυγή έπρεπε νά κατατεθεί εντός τριών ήμερων, μετά τήν νόμιμη κοινοποίηση τής αποφάσεως. Τίς προσφυγές τίς έδίκαζε τό τοπικό πλημελειοδικείο. Οί προσφυγές δικαζόντανε *κεκλεισμένων τών θυρών* - για νά μή σκανδαλίζεται ό κοσμάκης.

Βρίσκουμε μία καλή έκθεση τής τρεχούσης ηθικής, τού 1928. στις σχετικές σελίδες τής τρίτης εκδόσεως τής Υγιεινής τού Σάββα, πού έκυκλοφόρησε κείνη τή χρονιά. Γράφει ό Σάββας, περί πορνείας, τά κάτωθι:

Ἡ άνευ γάμου συνουσία τελείται εἴτ' έκ συμπαθείας μεταξύ τού άρρενος καί του θήλεος εἴτ' επί αμοιβή. Ὁ τελευταίος ούτος τρόπος καλεἴται πορνεία, αἱ δ' επί πληρωμή ύψιστάμενοι τήν συνουσίαν πόρναι ή κοινοί γυναίκες. Ἡ έξ αμοιβαίας συμπαθείας συνουσία επιφέρει τήν παραγωγήν μεγίστου αριθμού τέκνων έκ κλεψιγαμίας καί ώς έκ τούτου καθίσταται βλάβης πρόξενος εἰς τήν κοινωνίαν άπό ύγεινής άπόψεως. Είναι δέ μεγάλως διαδεδομένη, όπου ή πορνεία είναι περιωρισμένη καί όπου οί άνδρες αναγκάζονται νά μεταχειρισθώσι πλείστα μέσα δελεασμού. ίνα άπολαύσωσι τής συνουσίας. Μέγα μέρος τών ανδρών τούτων αποτελείται έκ τού στρατιωτικού στοιχείου, όπερ συνίσταται έκ τών νεωτέρων καί (ικυμαλεωτέρων ατόμων τής κοινωνίας- ό αριθμός δέ τών έκ τοιούτων σχέσεων γεννωμένων παιδιών είναι μέγας. Ἡ πορνεία είναι αναγκαιον κακόν, όπερ υφίσταται άπό τής αρχαιότατης εποχής, κατά δέ τήν διαδρομήν τών αιώνων ότέ μέν επιτείνεται, ότέ δ' έλαττούται. χωρίς ν' αύξηθή ιδιαίτέρως κατά τούς τελευταίους χρόνους επειδή δέ συντελεἰ τά μέγιστα πρόσ διάδοσιν τών αφροδισίων νόσων, ενδιαφέρει μεγάλως τούς υγιεινολόγους. Αἱ κοιναί γυναίκες διαιρούνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τάς έκ φύσεως καί εἰς τάς κατά συνκυρίαν. Καί αἱ μέν πρώται είναι ατελώς ανεπτυγμένοι τήν διάνοιαν, έχουσι δέ τάσιν πρόσ κλοπήν καί πρόσ μέθην καί στερούνται έκ νεότητος ού μόνον παντός αισθήματος πρόσ τήν οίκογένειαν, αλλά καί αυτής τής αιδούς, ή έτι πολλάκις καί τής γενετησίου ορμής- επιδίδονται εἰς τό επάγγελμα τής πόρνης τή ίδίη αυτών καί ελευθέρα θουλήσει, ουχί δ' έκβιαζόμενοι ύπό τής γενετησίου ορμής, καί είναι αἱ χειριστοι τών πορνών ώς ανεπίδεκτοι βελτιώσεως. Αἱ δέ κατά συνκυρίαν αναγκάζονται νά επιδοθώσιν εἰς τό επάγγελμα τούτο, όπερ άλλως βαθέως αποστρέφονται βιαζόμενοι ύπό διαφόρων λόγων, οίον άποπλανήσεως, βιασμού, πενίας, κακού παραδείγματος, εγκυμοσύνης κ.τ.τ. Αύται πολλάκις θελτιούνται ηθικώς εγκαταλείπουσαι τό επάγγελμα τούτο* ουχί δέ σπανίως εἰς τοιαύτας μεταβάλλονται καί αἱ ανεπαρκώς αμειβόμενοι έρνάτιδες, ων τό κέρδος δέν επαρκεί πρόσ συντήρησιν.

Ἡ πορνεία εκτελεἴται κατά διαφόρους τρόπους. Αἱ κοιναί γυναίκες εἴτε κατοικοῦσι μόναι ή ανά δύο ή τρεις έν οίκιας προαγωγών, εἴτε ύπηρετούσιν έν ζυθοπωλείοις καί όμοίοις καταστήμασιν, εἴτε τέλος είναι συνηνωμένοι πλείονες τόν αριθμόν έν χαμαιτυπείοις. Τοιούτοι οίκοι ανοχής δέν υπάρχουν πανταχοῦ. Ἡ έν αύτοῖς διατήρησις τών κοινών γυναικών είναι προτιμότερα τής κατά μάνας διαμονής αυτών έν ιδιωτικάς οίκιας, διότι διά τού κακού παραδείγματος συντελοῦσι πολλάκις πρόσ διαφθοράν τών κορασιών τών οικογενειών, παρ' αἷς ένοικιάζουσ» τά δωμάτια καί τών περιοίκων. Ἡ επί τών κοινών γυναικών έπιβλεψις τού κράτους ποικίλλει. Καί έν μέν τή Ὁλλανδία. Σουηδία., Νορβηγία., Δανία, Ελβετία καί Αγγλία αύται δέν υποβάλλονται ύπό άστυνομικήν έπιτήρησιν ή ύπό ύποχρεωτικήν ίατρικήν έπίσκεψιν, ή δέ πορνεία είναι ελευθέρα- άλλ' εἰς τάς λοιπάς χώρας αἱ πόρναι υποχρεοῦνται νά δηλώσωσιν εἰς τήν άστυνομίαν ότι έξασκούσι τό επάγγελμα τούτο, μεθ' ό εγγράφονται εἰς ίδιον θιβλίον καί υποβάλλονται δις περίπου τής εβδομάδος ύπό ίατρικήν έξέτασιν πρόσ ανακάλυψιν τυχόν ύπαρχούσης αφροδισίας νόσου. Γίνεται δέ τούτο, διότι παρετηρήθη ότι αἱ πλείονες τών γυναικών τούτων φέρουσιν αφροδισια νοσήματα, άτινα Ὁμως πολλάκις ένεκα τής χρονιότητος ή άλλων

λόγων δέν είναι μεταδοτικά. Αἱ διά τής αστυνομικής εξετάσεως ώς πάσχουσαι έλεγχθείσαι κοιναί γυναίκες υποβάλλονται εἰς αναγκαστικών θεραπειών έν ιδιαίτέρω νοσοκομείω. αποκλειόμενοι ούτως επί βραχύν ή μακρόν χρόνον τής εξασκήσεως τού επαγγέλματος μέχρι τελείως ίάσεως. Ἡ πείρα όμως απέδειξεν ότι τά αφροδισια νοσήματα δέν μεταδίδονται τόσο έν τοις πορνείοις κοινών γυναικών, όσο ύπό τών μυστικών πορνών τών μή δεδηλωμένων εἰς τήν άστυνομίαν καί επομένως μή υποβαλλομένων ύπό ίατρικήν έξέτασιν. Πρός αύτάς άρα κυρίως πρέπει νά στραφή ή προσοχή τής αστυνομίας. Γενικώς όμως συνιστάται όπως αφαιρεθή παρά τών αστυνομικών άρχων τό δικαίωμα τής επιβλέψεως τών κοινών γυναικών καί άνατεθή εἰς ειδικήν ύγειονομικήν υπηρεσίαν, τούτο δέ και έφηρημόσθη εἰς τινα κράτη.

Παρ' ήμῖν κατωρθώθη μετά πολλούς μόχθους καί έντονους ενεργείας τού καθηγητού κ. Γ. Φωτεινού, αἴτινες έν έτει 1920 έσχον μέγαν άντίκτυπον καί έν τφ ήμερησίψ τύπω. όπως ψηφισθή ειδικός νόμος (3032). όστις τά άφορώντα εἰς τάς κοινάς γυναίκας απέσπασεν έκ τής χωροφυλακής καί άνέθηκεν εἰς έπιτροπήν διά τήν καταπολέμησιν τών αφροδισίων νόσων, ής μέλη αποτελοῦσαν ανώτατοι δημόσιοι υπάλληλοι τών Υπουργείων Εσωτερικών καί Υγιεινής, έν οἷς ό τμηματάρχης τού Αρχηγείου Αστυνομίας Πόλεων καί ό επιθεωρητής τών αφροδισίων νόσων καί εἰς ους ανετέθη ύπό τού νόμου ή έκτέλεσις τών αποφάσεων τής περί ής ό λόγος επιτροπής, διά τών οργάνων τής Αστυνομίας Πόλεων.

Αφ' ότου δέ τά τών κοινών γυναικών έρρυθμίσθησαν συμφώνως τψ νόμω τούτω, έπαυσαν αἱ συχνάκις άλλοτε επερχόμενοι άσχημίαι καί άτοπα ύπό τών οργάνων τής χωροφυλακής.

Πρός τούτο τά μέγιστα συνετέλεσε καί ή ίδρυσις θέσεως επιθεωρητού τών αφροδισίων νόσων δι' ειδικού νόμου, όστις επίσης οφείλεται εἰς τήν μεγάλην ενεργητικότητα τού συναδέλφου κ. Γ. Φωτεινού, ώς καί ή έξέτασις τών κοινών γυναικών ύπό πεπειραμένων ειδικών Ιατρών ύπό τήν έποπτείαν τού έν λόγω επιθεωρητού, έν φ άλλοτε ή υπηρεσία αύτη ήτο ανατεθειμένη εἰς τούς άστίατρος, έλαχίστην ή ούδεμίαν ειδικήν μόρφωσιν κεκτημένους, ένεκα τής ελλείψεως ειδικού νοσοκομείου.

Πριν περιγράψω πώς ήσανε καί πώς λειτουργούσαν τά μπουρδέλα τής Ελλάδος, θά πώ δυό λόγια γιά τήν εικόνα τής πόρνης, καθώς τήν ζωγραφίζει ή λαϊκή μας παράδοση.

Όπως συμβαίνει σέ όλα τά καυτά προβλήματα, ό λαός αντιμετωπίζει τήν πόρνη μέ εντελώς αντιφατικά αισθήματα. Ή στάση τού λαού έναντι τής πόρνης κυμαίνεται ανάμεσα στίς δύο εκφράσεις: *ή καημένη πουλάει τό κορμί της γιά νά ζήσει!* -καί- *άσικτιρ, παλιοπουτάνα!* Μεταξύ αυτών τών ακραίων τρόπων αντιμετώπισεως τής πόρνης ανοίγει, ακτινωτά, μιά δέσμη ποικίλων απόψεων. Έτσι, νομίζουμε δι

ή πόρνη περνάει ζωή χαρισάμενη (λέει μιά παροιμία: *νάχα πουτάνας ριζικό, νάχα άκαμάτρας μοίρα!*)

ή πόρνη είναι αναίσθητη (λέει μιά παροιμία: *ή ανάγκη τέχνη εργάζεται κι ή πουτανιά φτιασίδι!*)

ή πόρνη αδιαφορεί γιά τά κοινά (*τό χωριό καίγεται κι ή πουτάνα χτενίζεται!*)

ή πόρνη είναι ανέμελη (όπως λέει κι ή παροιμία: *ό μωρλόσ άντρας κι ή πουτάνα γυναίκα δέν γερνάνε!*)

ή πόρνη, μέ τά χρόνια, αποβαίνει ένα εντελώς διεφθαρμένο δν (λέει ή παροιμία: *καινούργιο δρόμο μήν περνάς / παλιά πουτάνα μήν ψηφάς*. καί λέει μιά άλλη παροιμία: *ό θεός νά σέ φυλάει από καινούργιο καπετάνιο κι από παλιά πουτάνα*. καί, επίσης, υπάρχει ή γνωστή έκφραση: *είναι παλιά πουτάνα!* - καί ή παραλλαγή της: *είναι παλιά αμαρτία!*)

ή πόρνη δέν κάνει καί τίποτα τό τρομερό¹ υπάρχουν καί τά χειρότερα (*κάλλιο πουτάνα παρά γλωσσού!* λέει κάποια παροιμία)

ή πόρνη είναι πανταχού παρούσα (λέει ή μάγκικη παροιμία: *όπου χτυπάει καμπάνα / ή πούστης, ή πουτάνα!*)

ή πόρνη -πρέπει νά- ζεί στήν αφάνεια (π *κρύβεσαι, Γιουσούφ-άγά, σάν τήν παλιοπουτάνα;* - ρωτάνε σέ κάποιο δημοτικό τραγούδι) κτλ. κτλ.

Στό δημοτικό τραγούδι ανακαλύπτουμε μιάν έμεσα σκληρή στάση απέναντι στήν πόρνη - καί στόν γιό τής πόρνης. Παραδείγματα

μωρέ βουνί, κακό βουνί, πουτάνα Καταβόθρα!

ίδές τού σκύλου τόν ύγιό, τής κούρβας τό κοπέλι!

μωρέ, Άλή-παρά, σκυλί, γιέ τση παλιοπουτάνας!

Στά χρόνια τά παλιά, τό *κούρβας υιός* ήταν τόσο μεγάλη βρισιά, όσο ακριβώς είναι τό σημερινό *πουτάνας γιέ!*, Ή λέξη *κούρβα* σημαίνει, βεβαίως, πόρνη· μά ό "Άγις Θέρος, σέ μιάν υποσημείωση του -εντελώς επιπόλαια- ερμηνεύει: *κούρβα = τρελή*.

Κλείνω αυτή τήν παρέκβαση.

Τά μπουρδέλα δέν τά έστηναν όπου λάχει. Ή ίδρυση ενός οίκου ανοχής γινότανε κάτω από δύο προϋποθέσεις:

τό μπουρντέλο έπρεπε νάναι κοντά στήν πελατεία, καί,

έπρεπε νάναι σέ απόμερο σημείο.

Ή πρώτη προϋπόθεση συμπλέκεται μέ τήν δεύτερη, γιατί συνήθως ή

πελατεία τών οίκων ανοχής συχνάζει σέ απόκεντρα σημεία. Ένα λιμάνι είναι, ούτως ή άλλως, απόμερο σημείο. Ένας στρατώνας βρίσκεται, συνήθως, έκτος πόλεως. Καί οί γραμές τρένων καί λεωφορειών απολήγουν στίς παρυφές τών πολισμάτων. Οί οίκοι ανοχής βρίσκονται κοντά σέ λιμάνια, στρατώνες, σταθμούς, αγορές κτλ.

Ή τοπογραφία τού, έν γένει, αγοραίου έρωτος παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Έδώ δέν πρέπει νά παροράται ή σημασία τής έκ παραδόσεως πιάτσας. Δέν πρέπει νά αντιμετωπίζουμε τό μπουρντέλο σάν μιά ξεμοναχιασμένη μονάδα. Τό στήσιμο τού οίκου ανοχής προϋπόθετε τήν ύπαρξη κάποιας *εστίας*. Κοντά στό μπουρντέλο όλο καί βρισκόντουσαν διάφορα ταβερνάκια, καφεενδάκια, μαπαράκια.

Υπάρχουν πολλών ειδών οίκοι ανοχής. Ή ταξινόμηση τών οίκων ανοχής -άπό τό άπλό στό πολυσύνθετο- παρουσιάζει τίς εξής ποικιλίες:

τύπος *μπουρντέλο-καμαρούλα* (μία πόρνη)

τύπος *μπουρντέλο-σπιτάκι* (μία πόρνη)

τύπος *μπουρντέλο-οΐκία* (λίγες πόρνες)

τύπος *μπουρντέλο-ξενοδοχείο* (πολλές πόρνες)

τύπος *μπουρντέλο-στρατώνας* (πολλές πόρνες)

συνδυασμός *μπουρδελογειτονιά* (ομάδα οίκων ανοχής)

συνδυασμός *μπουρδελο-πολιτεία* (αυτόνομος οικισμός πορνών).

Μιλάω πάντα γιά τήν Ελλάδα. Γιαυτό δέν κατατάσω σ* αυτή τήν ταξινόμηση άλλου είδους μπουρντέλα (π.χ. τά *Κέντρα Έρωτος*).

Τό *μπουρντέλο-καμαρούλα* τό συναντάμε στήν Μπάρα τής Θεσσαλονίκης. Τό *μπουρντέλο-καμαρούλα* συχνά είχε καί βιτρίνα - άν καί ή πόρνη προτιμούσε νά στέκει όρθια στήν πόρτα, ψαρεύοντας τούς πελάτες. Τό *μπουρντέλο-σπιτάκι*. επίσης τό συναντάμε στήν Μπάρα. Τό *μπουρντέλο-οΐκία* αποτελεί τό συνηθέστερο μοντέλο τού οίκου ανοχής. Τό *μπουρντέλο-οΐκία* τό συναντάμε στήν Τρούμπα, στήν όδόν Άγγελάκη τής Θεσσαλονίκης, καί. σέ πάμπολλες πόλεις τής επαρχίας. Τό *μπουρντέλο-ξενοδοχείο* τό συναντάμε πίσω από τήν δημαρχία τής Αθήνας καί στό λιμάνι τής Θεσσαλονίκης. Τό *μπουρντέλο-στρατώνας* τό συναντάμε στά Βούρλα τού Πειραιά καί -ίσως- στήν όδόν Ειρήνης τής Θεσσαλονίκης. Ή *μπουρδελογειτονιά* αποτελεί έναν σύνθετο συνδυασμό μερικών οίκων ανοχής καί αρκετών μαγαζιών. "Η Τρούμπα ήταν μιά τυπική *μπουρδελογειτονιά*. Ωστόσο, ή μεγαλύτερη *μπουρδελογειτονιά* βρισκότανε στά Τρίκαλα καί περιελάμβανε τεσαράκοντα-δύο (42) οίκους ανοχής. Ή *μπουρδελο-πολιτεία* αποτελεί έναν αυτόνομο καί πολυσύνθετο συνδυασμό. Μόνον μιά *μπουρδελο-πολιτεία* υπήρξε στήν Ελλάδα: ή *ξακουστή Μπάρα* τής Θεσσαλονίκης.

Πρέπει νά τονίσω ότι. οί συνδυασμοί *μπουρδελογειτονιά / μπουρδελο-πολιτεία* απαρτίζονταν από διαφόρων τύπων μπουρντέλα.

Ἡ γνωστή Τρούμπα δέν ήταν παρά μία ἀπλή *μπουρδελο γειτονιά*. Ἡ Μπάρα τῆς Θεσσαλονίκης υπήρξε ένα ολόκληρο *μπουρδελοβαρόσι*, μία ολόκληρη μικρή πολιτεία *έκτος τειχών*. "Ασφαλώς, θά πρέπει νά υπάρχει κάποια προΐστορίσ τῆς Μπάρας, μά τήν αγνοοῦμε. Ἡ Μπάρα, γενικώς, κατελάμβανε τήν περιοχή πού περικλείεται μεταξύ τών οδών Λαγκαδά καί Μοναστηρίου, καί ἔφτανε σχεδόν ὡς τόν σημερινό σιδηροδρομικό σταθμό τῆς Θεσσαλονίκης. Μερικοί δρόμοι τῆς Μπάρας εἶχανε μεγάλη φήμη: Αφροδίτης, Βάκχου, πάροδος Βάκχου. Μήν ψάξετε νά βρεῖτε ντοκουμέντα γιά τήν Μπάρα μήτε στους *οδηγούς πόλεως*, μήτε στό σχετικό βιβλίο ενός τζιτζιφιόγκου καθηγητή τῆς αρχιτεκτονικῆς σχολῆς τοῦ αριστοτέλειου (σιγά!) πανεπιστημίου. Ἡ Μπάρα ἐδέσποζε πάνω στήν πλατεία τοῦ Βαρδαρίου. Τό Βαρδάρη ήταν καί εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν πύλη τῆς Θεσσαλονίκης, αφού ἀποκεῖ περνάει τό μέγιστον μέρος τών διακινουμένων προσώπων καί αγαθών. Γιαυτό, στήν ἀρχή τῆς οδοῦ Μοναστηρίου (καί στήν ὁδό Γενιτσών) υπήρχαν συγκεντρωμένα τά περισσότερα χάνια τῆς πόλεως. Δέν ξέρουμε, ὅμως, ἀν σ' αὐτή τήν περιοχή υπήρξε καί κανένα *καραβάν-σεράι*. Χάνια βρισκόντουσαν καί σέ άλλα σημεία τῆς Θεσσαλονίκης (π.χ. οἱ λεγόμενες Νέες Φυλακές ἦταν, αρχικώς, χάνι). Δέν θά επανέλθω στό θέμα τῆς κακῆς φήμης τών χανιτζήδων. Απλώς, ἄς θυμηθοῦμε¹ ὅτι, τό '62 πού γκρέμισαν τά χάνια τῆς βόρειας πλευράς τῆς οδοῦ Μοναστηρίου βρέθηκαν σ' ένα σημείο, παραχωμένα, δεκάδες κρανία. Τότε ανακατεύτηκαν σ' αὐτή τήν ἱστορία διάφορες σοφές κεφαλές (ἀκόμα καί ἱατροδικαστές!), ἀλλά δέν κατέληξαν σέ κανένα συμπέρασμα.

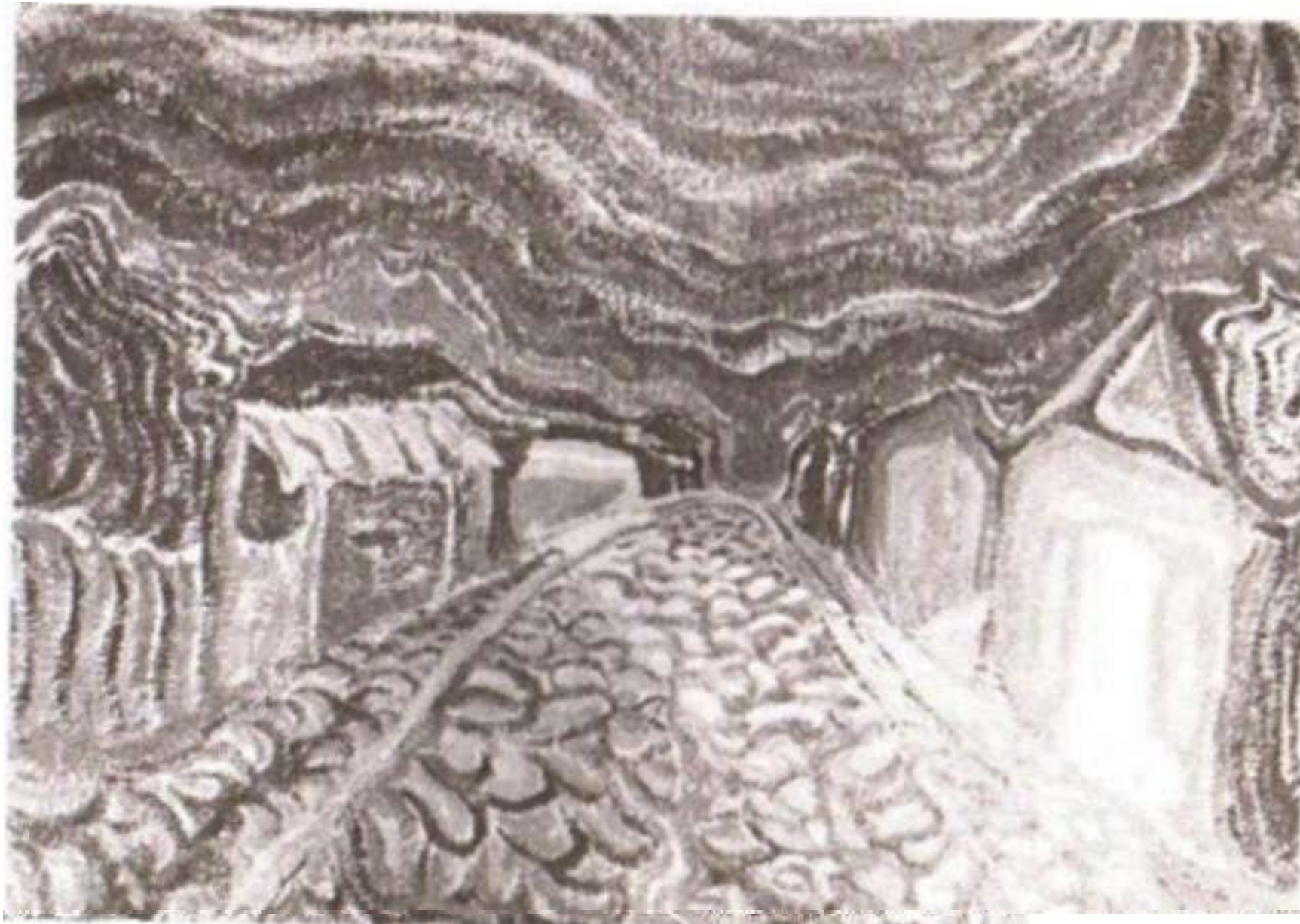
Οἰκοθεν νοεῖται ὅτι, στήν Μπάρα ξέδιναν ὅλοι οἱ χωριάτες τοῦ μακεδόνικου κάμπου, ὁ υπόκοσμος τοῦ Βαρδαρίου, οἱ φτωχομπεκιάρηδες καί ἡ φανταρία. Ωστόσο, ἡ Μπάρα ἐγνώρισε ημέρας δόξης κατά τήν

πολεμική περίοδο τοῦ 1912-1918, καί, ἐπίσης, κατά τήν πολεμική περίοδο 1940-1949. Στήν πρώτη περίπτωση, μετά τούς ξελιγωμένους στρατιώτες μας τοῦ 1912-1913, ἔχουμε τίς πολυεθνεῖς στρατιές τών Συμάχων. Στήν δεύτερη περίπτωση, ἡ Μπάρα γνωρίζει μίαν ἀκμή ἀπό τίς βίζιτες τών αγροτῶν πού κατέβαζαν τά προϊόντα τους στήν πεινασμένη Θεσσαλονίκη, ἀπό τίς βίζιτες τών ταγματасφαλιτῶν καί μαυραγοριτῶν, ἀπό τίς βίζιτες τών στρατιωτῶν καί ἀνταρτοπλήκτων τοῦ εμφυλίου πολέμου. Μετά τό '49 ἡ Μπάρα ξέφτισε, μά γιά πάντα. Τό '62 δέν εἶχε μείνει ἐκεῖ παρά ἡ ταβέρνα τοῦ Φραγκούλη κι ἡ ταβέρνα τῆς Κασιανῆς. Ξέρω αρκετά γιά τήν Μπάρα τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἀπό ἀφηγήσεις γέρων (ἤδη, συχωρεμένων) σαλονικιῶν. Ἐπίσης, στήν περίφημη σειρά τών κάρτ-ποστάλ τῆς Θεσσαλονίκης, ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, υπάρχουν μερικές συνταρακτικές φωτογραφίες πορνῶν τῆς Μπάρας. Γιά τήν Μπάρα τῆς δεύτερης ἀκμῆς τῆς θά ομιλήσω σάν αὐτόπτης.

Μά πρέπει νά ἐπιμένω στό ὅτι, ἡ Μπάρα υπήρξε ἡ μεγίστη πορνοσύναξη τῆς νεότερης Ελλάδος, καί στό ὅτι, τό μοντέλο τῆς ἐθιμοταξίας τῆς Μπάρας δέον νά ἀναζητηθεῖ στήν Ἰσταμπούλ.

Ἡ λέξη *μπάρα* (σλαβικῆς προελεύσεως) δέν σημαίνει «τέλμα», καθώς νομίζει ὁ Ἀνδριώτης· οὔτε «*νερά πολλά, λίμνες*», καθώς νομίζει ὁ Γιώργος Ἰωάννου. Ἡ *μπάρα* εἶναι ένα ἀπαλό κοίλωμα -ὄχι μεγάλης διαμέτρου- γεμάτο νερό. Ἡ *μπάρα* δέν ἔχει σχέση μήτε μέ τήν λίμνη, μήτε μέ τόν βούρκο, μήτε μέ τόν λασπότοπο, μήτε μέ τήν λούτσα, μήτε μέ τήν χαβούζα. Ἡ *μπάρα* δέν εἶχε γύρο τῆς λάσπης, παρά βερβελιές καί καβαλίνες. Ἡ *μπάρα* εἶχε μεγάλη χρησιμότητα: ἐκεῖ οδηγούσαν τά πρόβατα γιά νά πιουν νεράκι· ἐπίσης, στίς *μπάρες* (μέ κάποιο σχετικό βάθος) βυθιζόντουσαν, ἐνίοτε, τά βουβάλια, ἀφήνον-

Μπάρα. Πίνακας του Παύλου Μοσχίδη (1950) Απεικονίζει τά σπίτια τής παρόδου Βάκχου.

τας έξω άπ' τό νερό τά ρουθούνια καί τά κέρατα. Ή λέξη *μπάρα* συχνά κατέληγε νάναι τοπωνύμιο. Έξω άπό τά βορεινά τείχη τής Παλιάς Σαλονίκης υπήρχαν αρκετά στεκούμενα νερά. Επίσης, υπήρχαν καί δυό *μπάρες*: ή μία στήν εσοχή τών τειχών απέναντι στήν Παναγία Φανερωμένη, καί, ή άλλη στήν μετέπειτα συνοικία Μπάρα. Στήν θέση Μπάρα, στό σταυροδρόμι Κοζάνη-Νεάπολη καί Σιάτιστα-Γρεβενά, βλέπουμε τό ακριβές μέτρο μιας αληθινής *μπάρας*.

Φαίνεται πώς μέ τόν καιρό, επιχωματώθηκε ή *μπάρα* πού ήταν πίσω άπό τά χάνια τής οδού Μοναστηρίου, καί, πάνω της, χτίστηκαν κάμποσα χαμώσιπα. Έδώ βρίσκω τήν απαρχή τής Μπάρας. Καί, πιθανότατα, ή αιτία τής αναπτύξεως τής Μπάρας ανάγεται στό γεγονός ότι οί πουτάνες δέν έμπαιναν στό χάνια. Καί τά χάνια τής Παλιάς Σαλονίκης (μέ τήν άκρως τυπική αρχιτεκτονική τους) δέν διέθεταν καπηλιό, όπου, ίσως, θά έδικαιολογείτο ή παρουσία πορνών. Οι πόρνες, λοιπόν, εξαναγκάστηκαν νά κατασκευάσουν μία δικιά τους γειτονιά, νά πλάσουν μία δικιά τους πολιτεία.

Τά σπίτια τής Μπάρας ήσανε μονόροφα. Υπήρχαν, έκεΐ, ελάχιστα δυόροφα. Οί περισσότεροι δρόμοι τής Μπάρας ήσανε ξέστρωτοι- τό καλοκαίρι κουρνιαχτός, τό χειμώνα λάσπη. Ο Κώστας Νταϊφάς, στόν *Τάβανο* (1915), αποκαλεί τό Βαρδάρι *συνοικία ύποπτη*. Ο Νταϊφάς

Θεσσαλονίκη. Μπάρα. Φωτογραφία του Λουκά Βενετούλια (1964). Μιά μάντρα μέ παλιά σίδερα στήν θέση ενός οίκου ανοχής

αφηγείται μία φανταστική ιστορία τών βαλκανικών πολέμων. Καί άν τό Βαρδάρι ήτο μία συνοικία ύποπτη, τότε ή Μπάρα ήτο μία συνοικία επικίνδυνη.

Σύχναζα στήν Μπάρα κατά τήν εποχή τού ανταρτοπόλεμου, και, μετά ξανά, τό 1960-1965. Μίλαγα γιά τήν Μπάρα στους φίλους μου, πού μέ ακούγανε ερεθισμένοι. Μιάν όμορφη βραδιά τού '49 μ' ακολούθησε στήν Μπάρα ό λογοτέχνης Τριαντάφυλλος Πίτας, αλλά, κάποια στιγμή πού γύρισα νά τοϋ μιλήσω, είδα -κατάπληκτος- ότι τό είχε σκάσει, δίχως νά μου πει λέξη. Τόση ήταν ή τρομάρα πού άνέδιδε ή Μπάρα.

Ωστόσο, τήν ίδια χρονιά άρχισε νάρχεται μαζί μου στήν Μπάρα ό παλιόφιλος Παύλος Μοσχίδης. Ο Μοσχίδης μαγεύτηκε. Καί, δίχως νά διστάσει, έπιασε νά ζωγραφίζει τά πάντα - τά δρομάκια, τίς ταβέρνες, τά τεκεδάκια, τά μπορντέλα, τίς γυμνές πουτάνες, τά δωμάτια καί τά κρεβάτια τοϋ αγοραίου έρωτος. Μάλιστα, θυμάμαι ότι μία αγία πόρνη (Γεωργία, τή λέγανε) άρχισε νά πηγαινοέρχεται στό ατελιέ τοϋ Μοσχίδη- κι αυτός, μή χάνοντας τήν ευκαιρία, τής έκανε μία σειρά άπό πορτρέτα καί *γυμνά*. Τήν επόμενη χρονιά, ό Παύλος Μοσχίδης κούρντισε μιά μεγάλη έκθεση -ύπό τόν τίτλον *Μπάρα*- στήν αίθουσα τοϋ έμπορο-βιομηχανικού επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης. Τό θράσος τοϋ Μοσχίδη ήταν μεγάλο, αλλά ή ήλιθιότης τών θεσσαλονι-

Φωτογραφία δημοσιευμένη στο *Ίδεοδρόμo* (16-5-1976).

κέων ακόμα μεγαλύτερη. Τό λέω αυτό γιατί κανένας δέν αντελήφθη περί τίνος επρόκειτο. Καί αφηγούμαι αυτή τήν Ιστορία γιά νά αναζητήσουν οι μελλοντικοί ερευνητές στοιχεία, περί τής έν Ελλάδι πορνείας, στά λησμονημένα (ή άπωλεσθέντα) έργα του Μοσχίδη. του 1949-1950.

Τό 1960-1964 ερχότανε μαζί μου στήν Μπάρα ό ζωγράφος Λουκάς Βενετούλιας καί, κάποτε-κάποτε, ό Γιώργος Ιωάννου. Τότε ό Βενε* τούλιας είχε τήν καλοσύνη νά μου τραβήξει λίγες φωτογραφίες από τήν Μπάρα (δυό-τρεις τίς έδημοσίευσσά στά *Ρεμπέτικο τραγούδια*). Όσο γιά τόν Ιωάννου έχω νά πώ ότι μιά φράση του (..τότε πού γυρίζαμε σάν μεθυσμένοι μέ τόν *Ηλία*.) αντανακλά αυτήν τήν περίοδο τής φιλίας μας. Προφανώς, ή Μπάρα—άν καί νεκρή- εντυπωσίαζε τούς ευαίσθητους επισκέπτες.

Στήν Μπάρα δέν υπήρχαν μεγάλοι οίκοι ανοχής. Έβλεπες μόνον *μπορντέλα-καμαρούλες* καί *μπορντέλα-σπιτάκια* καί, λιγοστά, *μπορντέλα-οικίες*. Δηλαδή, στήν Μπάρα κυριαρχούσε ή μορφή τής, εντός μπορντέλου, ξεμοναχιασμένης πόρνης. Εκάστη πόρνη έμενε σέ μιάν ισόγεια καμαρούλα (μέ εντελώς στενή πρόσοψη) πού ήταν. ταυτοχρόνως, κατοικία της καί επαγγελματική στέγη. Καμιά φορά αυτή ή κατοικία είχε δεύτερο δωματιάκι καί καμιά υποτυπώδη κουζίνα. Τό δεύτερο δωμάτιο ήταν πίσω -ή- σ' έναν δεύτερο ψευτο-όροφο. Ωστε, αυτή είναι, όλη κι όλη. ή διαφορά ανάμεσα στους δυό πρώτους τύπους τών οίκων ανοχής: *μπορντέλο-*

καμαρούλα / μπορντέλο-σπιτάκι. Καί στίς δυό περιπτώσεις, ή στενή πρόσοψη του χαμώσπιτου δέν επαρκούσε παρά γιά μιά μονόφυλλη πόρτα κι ένα χαμηλό παράθυρο. Τό παράθυρο έχρησιμοποιείτο -τό χειμώνα (οπότε στήν Θεσσαλονίκη κάνει άγριο κρύο)- σάν βιτρίνα. Δέν πρέπει νά πάει ό νούς σας στήν κλασική βιτρίνα τών θορειο-ευρωπαϊκών πορνείων. Τό καλοκαιράκι, ή πόρνη τών έν λόγω *ατομικών* μπορντέλων τής Μπάρας, προτιμούσε νά στέκει όρθια στό κατώφλι της. Εκείθεν, προέτρεπε τούς διαβάτες νά γευθούν τά κάλλη της. πού. άλλωστε, επιδεικνυε λίαν γεναιοφρόνως. Όμως. ή συμπεριφορά της έναντι του κάθε υποψηφίου πελάτη δέν ήτο εξίσου γεναιόφρων. Υπήρχε μιά τυποποιημένη κλιμάκωση τών επικλήσεων τής πόρνης πρós τόν διαβάτη, πού χοντρικώς αναλύεται έτσι:

Όταν ό διαβάτης πλησίαζε, ή πόρνη του έλεγε *γλυκά-γλυκά: έλα, λεβέντη μου, καί θά σου κάνω όλα τά γούστα μ' ένα πενηντάρικο!*

όταν ό διαβάτης έφτανε στό ύψος τής πόρτας τής πόρνης, αυτή τόν παρακαλούσε: *έλα, ψωλαρά μου, καί δέ θά μετανιώσεις!*

όταν ό διαβάτης (δισταχτικά) προσπερνούσε, ή πόρνη άρχιζε τήν μειοδοσία: *έλα, κούκλε μου, μέ οχτώ ταλιράκια!*

κι όταν ό διαβάτης έπιανε νά απομακρύνεται, ή πόρνη του έκραζε ξοπίσω του: *νά. ρέ μαλάκα! π νόμιζεις; εσένα περίμενα έγώ;...*

Ή πόρνη του *ατομικού* μπορντέλου τής Μπάρας αποτελεί τό έν Ελλάδα αντίκρουσμα τής κλασικής πόρνης τής Ίσταμπούλ, όπως επιζούσε αυτή μέχρι έσχατων. Ή πόρνη τής Μπάρας δέν είχε ηλικία, δέν είχε σουλούπι. δέν είχε σχέσεις μέ τήν κακιά συνήθεια τής καθαριότητας. Στά *ατομικά* μπορντέλα τής Μπάρας έχω ιδεί κοριτσάκια τής μεираκιικής ηλικίας καί μπογιατισμένες καγκάγιες εξήντα χρονών. Επίσης, είδα εκεί, λυμφατικές υπάρξεις στό στάδιο τής προφυμαπώσεως (θεέ μου. τί σημαίνει αυτή ή λέξη;), καθώς καί άλλες πού έζύγιζαν τό λιγότερο ενενήντα κιλά. Ή εντύπωση πού απέκόμιζε ό θεατής αυτών τών γυναικών ήταν εξαιρετικώς ισχυρή, άφού όλες τους έστεκαν στήν πόρτα σχεδόν τσιτσιδί.

Όταν ό πελάτης αποφάσιζε νά τρυπώσει μέσα σ' ένα άπ' αυτά τά μίνι-μπορντέλα. ή πόρνη τράβαγε τήν κουρτίνα του παραθυριού καί έγερνε λίγο τήν πόρτα. Σύμφωνα μέ τήν καθιερωμένη έθιμοταξία τής Μπάρας, αυτό έσήμαινε: *ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ*. Ή συνουσία ελάμβανε χώραν πάνω σέ μιά τριζάτη καριόλα. Τά σκεπάσματα του κρεβατιού δέν τά ανασήκωναν ποτέ ό πελάτης δέν είχε αυτό τό δικαίωμα, γιατί έτσι τό θέλει ό πάγιος νόμος του οίκου ανοχής. Στήν μέση του κρεβατιού υπήρχε, πάντοτε, ένα στρογγυλό μαξιλαράκι, στό μέγεθος μιας κουραμάνας. Ήταν τό απαραίτητο εργαλείο τής συνουσίας. Άλλά γιά τήν τεχνική τής συνουσίας θά ομιλήσω παρακάτω. Κάντε λίγη υπομονή.

Στό δωματιάκι τής μοναχικής πόρνης τής Μπάρας έβλεπες -έκτος από τό κρεβάτι- καμιά κουτσή καρέκλα, ένα τραπέζι, μιά σομπίτσα, ή μάλλον ένα μαγκάλι. Τό περίφημο *μαγκάλι τής πουτάνας* έδινε μίαν αδύναμη θαλπωρή. Ή πόρνη, γιά νά άνταπεξέλθει στό κρύο (μήν ξεχνάτε πώς ήταν σχεδόν γυμνή) καθότανε σέ μιά καρέκλα, καβάλα στό μαγκάλι, μέ ανοιχτά τά σκέλια, ρίχνοντας μιά πατατούκα στήν ράχη της. Γιαυτό, όταν βλέπουμε κάποιον μέ άναριχτό παλτό, λέμε: τό *φόρεσε καλτακανά*. Αυτός ό τυπικός τρόπος θερμάνσεως τής πόρνης είχε ένα δυσάρεστο επακόλουθο. Τά μπούτια τής πόρνης καψαλίζονταν -μέσα μεριά- άποχτόντας μιά σιχαμερή μαβιά όψη. Ό πελάτης τής πόρνης (είπαμε: μπαστουνόθλαχος, ή φαντάρος) δέν σταμάταγε μπρος σέ τέτιες ασήμαντες λεπτομέρειες. Πρίν τήν συνουσία ό πελάτης έπλήρωνε τήν πόρνη. Λέω πρίν, διότι οί μπαταξήδες δέν λείπανε. Μετά τήν συνουσία δέν επακολουθούσε πλύσιμο-ούτε τοϋ πελάτη, ούτε τής πόρνης. Μιά τέτια πολυτέλεια θά τήν συναντήσουμε άπό τό *μπορντέλο-οίκια* καί άνω!

Φαίνεται ότι. ή χαμηλή στάθμη τής πόρνης τής Μπάρας -καί ό ασυνήθιστα μεγάλος αριθμός των- αποτέλεσαν τήν βάση γιά ορισμένα γνωμικά, τύπου: *μακριά άπό σαλονικιά πουτάνα!* Ξέρω πώς λέγανε τό ίδιο καί γιά τίς πατρινές πουτάνες. Ωστόσο, ή φήμη τής σαλονικιάς πουτάνας υπήρξε πανελλήνιος. Σ' όλη τήν Ελλάδα οί σαλονικιές πουτάνες ήσανε ξακουστές. Μά στήν ίδια τήν Θεσσαλονίκη θεωρούσαν πιό σπουδαίες πουτάνες τίς Λέχες* έτσι αποκαλούσαν τίς συγκαρέζες καί πολονέζες πόρνες. Στήν *Γεωγραφία νεωτερική* (1791) των Δ. Φιλιππίδη / Γ. Κωνσταντά, συναντώ τήν λέξη *Λεχία* πού ή Αίκ. Κουμαριανού δέν ερμηνεύει στό σχετικό γλωσσάριό της. Στά τούρκικα ή λέξη *leh* παναπεϊ πολονός (*Lehistan* = Πολονία). Τό ίδιο σημαίνει καί ή σέρβικη λέξη *lekh*. "Όλα ξεκινούν άπό τήν ρούσικη λέξη *lyakh* (= παλιοπολονός).

"Άλλες φημισμένες πόρνες ήσαν οί σμυρνιές, οί πολίτισες, οί πατρινές, οί βολιότισες, οί έβρέες τής Σαλονίκης - δηλαδή, όλο κοπέλες άπό λιμάνια. Κι αυτό έχει τή σημασία του. Πρίν τελειώσω μέ τήν Μπάρα οφείλω νά πώ καί τά έξης:

Στήν Μπάρα υπήρχαν άμπολλα ταβερνάκια καί τεκέδες. Στά *Ρεμπέτικα τραγούδια* δημοσιεύω τό άλλοθεν άγνωστο καί μοναδικό τραγούδι *Ό θάνατος των χασικλήδων*, πού συνοδεύεται άπό μίαν υποσημείωση μεγάλη. έκεϊ μιλάω καί γιά τούς "χασισεμπόρους τοϋ Βαρδαριού" καί δέν ξεχνώ τόν ξακουστό τεκέ τοϋ Χαϊβάνη, στήν Μπάρα* ούτε τόν αλησμόνητο γέρο-Τσικρικόνη.

Στήν Μπάρα υπήρχαν καί λίγα *μπορντέλα-οϊκίς*.

Στήν Μπάρα, ανάμεσα στα μπουρδέλα, υπήρχαν καί σπίτια νοικοκυρέων. Στήν πόρτα αυτών των σπιτιών έβλεπες ανηρτημένη τήν επιγραφή: *ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ*. Κανένας πελάτης δέν ενοχλούσε, ποτέ, αυτά τά σπίτια.

Στήν Μπάρα δέν έβλεπες αστυνομικούς έν στολή (άν καί βέβαια

θά κυκλοφορούσαν, εκεί, *μυστικοί* τής διαβόητης Καταδίωξης καί τής, μετέπειτα, Γενικής Ασφαλείας), αλλά επικρατούσε τάξη. "Αν τυχόν κάποιος διαβάτης πείραζε, καθ' όδόν, μιά περαστική εργάτρια, οί νταβατζήδες, πού καθόντουσαν στους καφενέδες, τοϋ πέταγαν καμιάν άγρια κουβέντα. Τά μαχαιρώματα μεταξύ νταβατζήδων καί νταγήδων δέν λείπανε. Μά αυτοί οί καβγάδες δέν αφορούσαν τούς διαβάτες. ήταν μιά *εσωτερική* υπόθεση τής φάρας.

Μέ τό *μπορντέλο-οίκια* μεταβαίνουμε άπό τήν μονήρη (εντός οϊκου ανοχής) πορνεία στήν ομαδική (εντός οϊκου ανοχής) πορνεία. Τό σκηνικό αλλάζει άρδην: ή πόρνη χάνει τήν ανεξαρτησία της, εμφανίζεται ή πατρόνα καί τά πικρά προβλήματα τής επαγγελματικής άντιζηλείας καί τής υποχρεωτικής συγκατοικήσεως, καθιερώνεται τό αναγκαστικό ωράριο κτλ. Τό *μπορντέλο-οίκια* στεγάζεται σέ κάποιο μονόροφο, ή καί δυόροφο, σπίτι. Οί οϊκοί ανοχής τής οδού Νοταρά (Τρούμπα), τής οδού Άγγελάκη καί τής Ηλεκτρικής Εταιρίας (Θεσσαλονίκη), τής περιοχής τοϋ *Μαύρου Γάτου* (Τρίκαλα) καί πολλών άλλων επαρχιακών πόλεων, ανήκουν στόν τύπο *μπορντέλο-οίκια*. Τό *μπορντέλο-οίκια* έχει τόσες πόρνες όσα καί δωμάτια. Ένα μονόροφο *μπορντέλο-οίκια* είχε, συνήθως, τέσσερις πόρνες. Ένα δυόροφο *μπορντέλο-οίκια* στέγαζε κάπου έφτά πόρνες. Στό *μπορντέλο-οίκια*, εκτός άπό τίς πόρνες, πρέπει νά υπολογίσουμε: τήν πατρόνα, τήν υπηρέτρια, τόν μπράβο.

Πριν νά μιλήσω γενικώς περί τής *ομαδικής* (εντός οίκου ανοχής) πορνείας, αρχίζοντας από τό *μπορντέλο-οίκια* καί τούς πρωταγωνιστές του, προτιμώ νά ανοίξω μίαν εκτενή παρέκβαση μέ ένα σχετικό απόσπασμα τοῦ Φαίδωνος Κουκουλέ. Λέει, λοιπόν, ὁ Κουκούλες:

Κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους πολλάκις ὀμιλοῦσιν οἱ συγγραφεῖς περί γυναικῶν, αἵτινες «ἐπί τέγους ἐστῶσιν εἰς εαυτῶν ὕβριν τήν σάρκα πωλοῦσαι» ἢ περί «τῶν ἐπί τέγους πορνευομένων γυναικῶν» ἢ «περί καταγωγίου ἐταιριζομένων γυναικῶν» ἢ «περί γυναικός ἐν οἰκία ἐταιριζομένης» ἢ δι' εταίρας «ἐπί κασωρείοις ἐστῶσας» ἢ διὰ «μιμαρεῖα», πορνικά τουτέστι καταγῶγια.

Τά οικήματα δέ ταῦτα οὐ μόνον ὑπό τῶν συγγραφέων, ἀλλά καί ὑπό τοῦ λαοῦ πορνεία -ὁ τύπος πορνείον εὐρηται ἐν τῇ διηγήσει τοῦ πολυπάθους Απολλώνιου τοῦ Τύρου- μιμαρεῖα, εργαστήρια, καταγῶγια, κοινεῖα, μαστροπεῖα, πολιτικαρεῖα, κατὰ δέ τούς τελευταίους αἰῶνας μπουρδέλα ἢ μπουρδέλια, ἐκ τοῦ Βενετικοῦ bordelo.

Τά συχνά αναφερόμενα χαμαιτυπεῖα, καί χαμαιταιρεῖα καί κασωρεῖα καί ἀσεμνοὶ τόποι πιστεύω ὅτι μόνον οἱ συγγραφεῖς ἔγραφον. δέν ἔλεγεν ὁμως ὁ λαός.

Τά πορνεία, ὡς ἰδρύματα, πρέπει νά διαστείλωμεν εἰς δημόσια καί ιδιωτικά· οἱ νόμοι ἄλλως σαφῶς ὀμιλοῦσι περί τοῦ «ἐπί οικήματος ἔχειν γυναῖκας ἢ καί δημοσία προϊστάν».

Ἦδη ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, περί τής ἠθικῆς τῶν υπηκόων αὐτοῦ φροντίζων, ἵδρυσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τήν τοποθεσίαν τήν καλουμένην Ζεῦγμα, ἐπάνω λόφου, ἐπίμηκες κτίσμα, εἰς τό ὁποῖον καί μόνον διέταξε νά κατοικῶσιν αἱ ἐλευθερίων ἠθῶν γυναῖκες «ἐξω δέ τοῦ οἴκου μή εὐρίσκεισθαι ἕτερον πορνείον ἢ τοιαύτην μοιχαλίδα γυναῖκα». Διά τήν ἠθικήν τῶν πολιτῶν εἶπε καί ὁ πολύ μεταγενέστερος Νικόλαος Καβάσιλας ἅτι οἱ σύγχρονοι του δέν ἐξέβαλλον τῶν πόλεων τὰς ἀκόλαστους γυναῖκας «τό χεῖρον φυλαττόμενοι κακόν, ἴν' οἱ γάμοι μή πολεμῶνται».

Τό ἴδρυμα τοῦ Κωνσταντίνου μετά ταῦτα ὁ Θεόφιλος μετέβαλεν εἰς ξενώνα, ἤτοι νοσοκομεῖον, ἐκτοτε δ' ἦτο γνωστόν ὡς ξενῶν τοῦ Θεοφίλου.

Κατά τόν Μαλάαν, Θεοδόσιος ὁ Μέγας τόν ἐν Κωνσταντινουπόλει ναόν τής Αφροδίτης ἔκαμε καρουχαρεῖον. ἤτοι ἀμαξοστάσιον τοῦ ἐπαρχοῦ τής πόλεως, πέριξ δ' αὐτοῦ ἐκτίσεν «ὄσπίτια κελεύσας δωρεάν μένειν ἐν αὐταῖς τὰς πάνυ πενιχρός πόρνας».

Καί ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἶκος τοῦ πατρικίου Ισιδώρου ἐχρησιμοποίηθη «εἰς τό κατοικεῖν ἐκεῖσε γυναῖκας τῶν ευγενῶν μή εἰδυίας σωφρονεῖν». Τό οἶκημα τοῦτο, χρησιμοποιηθέν ὡς τοιοῦτον μέχρι Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, μετεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς ξενοδοχεῖον. Μετά ταῦτα ἐγένετο οἶκος Κωνσταντίνου υἱοῦ τής Εἰρήνης, ὑπό δέ τής γυναικός του μετεβλήθη εἰς γυναικεῖον μοναστήριον.

Καί ἐν τῇ συνοικίᾳ δέ τής Κωνσταντινουπόλεως Κύφη πληροφοροῦμεθα ὅτι ὑπῆρχεν ὁμώνυμον οικοδόμημα «τά Κύφης» ἐνθα ἔμεναν ἐταιρίδες, τὰς ὁποίας ἐξεδίωξε Λέων ὁ Σοφός (κατ' ἄλλους Ρωμανός ὁ Λακαπηνός) μεταβλῶν αὐτό εἰς γηροκομεῖον.

Βροδύτερον, κατὰ τόν ΙΓ' αἰῶνα ἀρχόμενον, γνωρίζομεν ὅτι αἱ κοιναί γυναῖκες τής Κωνσταντινουπόλεως εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τό χαλκούν τετράπλευρον οικοδόμημα, ὅπερ ἔκαλεῖτο Ἄνεμοδοῦλιον.

Πλὴν τῶν δημοσίων σεμνεῶν, ὑπῆρχον καί ιδιωτικά διευθυνόμενα ὑπό πορνοβοσκῶν, ὡς σαφῶς ἀναφέρουσιν οἱ νόμοι, οἵτινες ὀμιλοῦσι περί αὐτῶν ὡς ἐχόντων καθειργμένης γυναῖκας «ἐν ταῖς εαυτῶν καταγωγαῖς». Διά ν' ἀπαγο-

ρεύωσι δ' οἱ νόμοι, ἐπί ποινή καταβολῆς δέκα λιτρῶν χρυσοῦ καί ἀποβολῆς τοῦ κτηρίου, ἵνα τις εἰς ἴδρυσιν πορνείου παρέχη τόν ἴδιον οἶκον, φυσικόν εἶναι νά δεχθῶμεν ὅτι καί ἰδιωτικοὶ οἰκίαι παρείχοντο πρὸς τόν σκοπόν τοῦ-

τον. Καί ἐπεβάλλετο μὲν παλαιότερον τὰ ὑπόπτα ταῦτα κέντρα, ὡς καί ἐν Ρώμῃ. νά εἶναι εἰς τὰ μάλλον ἀπομακρυσμένα σημεῖα τής πόλεως, ἐκτός τῶν τειχῶν καί εἰς τὰ προάστια καί ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν νόμων ἢ κατοικήσεις πόρνης πλησίον οἰκῶν ἐντίμων οικογενειῶν, λυομένου τοῦ μισθωτηρίου συμβολαίου, διότι, κατὰ τὰς Ἀσίζας τής Κύπρου, «ουδέν ἐνί δίκαιον τοιοῦτοι λάς νά ἐνη μέσα εἰς καλοῦς λάς», παρά ταῦτα ὁμως ἀναφέρονται πόρνοι πλησίον ἐντίμων οικογενειῶν κατοικοῦσαι. Εἰς τοσοῦτον μάλιστα θράσους προέβησαν οἱ προαγωγοί, ὥστε νά ἱδρῶσι τὰ καταγῶγια αὐτῶν, ὡς μὲν Δίων ὁ Χρυσόστομος λέγει «πανταχοῦ τής πόλεως ἐν τε παρόδοις ἀρχόντων καί ἀγοραῖς, πλησίον ἀρχείων τε καί ἱερῶν, μεταξύ τῶν ὀσιωτάτων», ὡς δ' ὁ ἴδιος ὁ Ἰουστινιανός μαρτυρεῖ, «πλησίον ἱερῶν τόπων καί τῶν σεβασμῶν οἰκῶν». Τήν ἐν δημοσίαις μάλιστα κέντροις ὑπαρξιν καί ἀναστροφὴν ἐταιρῶν, τὰ erraticum scoria τῶν Λατίνων, προσεπιμαρτυροῦσιν οἱ συγγραφεῖς ὀμιλοῦντες διὰ γυναῖκας «μισθαρνοῦσας ἐν μέσῃ ἀγορῆς», διὰ «τὰς ἐπ' ἀγορῆς συρομένας». διὰ τὰς «ἐν τριόδοις ἐταιριζόμενας γυναῖκας», ὡς καί δι' «ἔρωτας τής τρίβου καί τής ἀγυῖας», ὡς καί διὰ τὰς «ρεμθομένας ἐν ταῖς -πλατεῖαις παρά πάσον γωνίαν». Τέλος λόγος γίνεται, ἀφ' ἐνός μὲν διὰ τὰς πλαζομένας τῶν ἐταιρῶν καί τὰς ἀλωμένας δι' ἔρωτας ἀισχροῦς, αἱ ὁποῖαι ἐζήτουν ευκαιρίας, ἵνα προσελκύσωσι πελάτας ἀναμιγνυόμεναι εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις τοῦ ἵπποδρόμου καί τῶν ἀγῶνων, ὁπόθεν ὁμως. τουλάχιστον ἐν Ἀντιόχεια κατὰ τὰ Ὀλύμπια, ἀπεμακρύνοντο. τής σωφροσύνης ἐνεκα.

Πῶς εἶχον τὰ κατὰ τὰ Βυζαντινά σεμνεῖα. ὡς ἰδρύματα, δέν δυνάμεθα ἐπ' ἀκριβῆς νά εἴπωμεν τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι τό ἐν τῇ Ζεύγματι ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἱδρυθέν κοινεῖον εἶχε διάφορα διαμερίσματα χωριζόμενα διὰ στύλων, μεταξύ τῶν ὁποίων ἠπλοῦντο παραπετάσματα, θήλα, ἐν οἷς διαμερίσασιν καί ἤσκουν τό ἔργον αὐτῶν αἱ δημόσιοι γυναῖκες. Πρὸς τοῦτοις γνωρίζομεν ὅτι εἰς ἄλλα πορνεία, ἀνωθεν ἑκάστου διαμερίσματος, κατὰ Ρωμαϊκὴν συνήθειαν, ὑπῆρχε τίτλος (tabella), ἐν ψ ἀνεγράφετο ἢ εἰς τήν γυναῖκα καταβληθησομένη ἀμοιβή ὑπὸ τοῦ ἐπισκέπτου, κατὰ μίμησιν, πιθανώτατα. τῶν ἐν τοῖς Ρωμαϊκοῖς πορνείοις συμβαινόντων, ἐν οἷς ὑπὲρ τό διαμέρισμα τής εταίρας ἐτίθετο τίτλος, ἐν φ ἀνεγράφετο τό ὄνομα αὐτῆς, πρὸς δέ καί τό occurata. ὁσάκις αὕτη εἶχε δεχθῆ πελάτην καί δέν ἦτο πρόχειρος πρὸς χρήσιν.

Πρὸς τοῦτοις φαίνεται ὅτι πολλά σεμνεῖα ἐβλεπον πρὸς τήν ὁδόν, ὥστε διὰ τής παρακυπτικῆς θυρίδος νά δύνανται αἱ ἀμαρτωλοὶ νά καλῶσι τούς παρερχομένους ἢ καί ἐξερχόμενοι νά σύρῶσιν αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ οικήματος. Διὰ τὰ πανδοχεῖα ἀναφέρεται ὅτι εἶχον «τόν ἐνδοτάτω οἰκίσκον» ἢ «τόν ἀπόκρυφον οἶκον ἢ τόπον» ἐνθα εὐρίσκετο κλίνη «μαλακῶς εὐ μάλα τόν κατακλιθέντα δυναμένη διαναπαύσαι», γνωρίζομεν δ' ἅτι ὑπῆρχον καί γυναῖκες ἐλευθερίων ἠθῶν, αἵτινες. μεγάλην ν περί τήν κλίνην ν καταβάλλουσαι ἐπιμέλειαν, οὐ μόνον ἐκ πολυτίμου ξύλου αὐτὴν κατασκευάζον -ἀναφέρεται κλίνη εταίρας καί ἐκ ξύλου δάφνης κατασκευασμένη- ἀλλά καί διὰ τήν εὐχαρίστησιν τῶν πελατῶν φροντίζουσαι, ὑπεστρώννυον ἀντὶ σανίδων, ταινίας, ἵνα αὕτη ἔχη εὐχάριστον ἀναπαλμόν, μυρίζουσαι ἅμα καί τὰ μαλακά στρώματα.

Τήν διεύθυνσιν τοῦ ἐταιρείου εἶχεν ὁ πορνοθοσκός, ὁ κατὰ τὰ κείμενα εταίρας τρέφων ἢ νέμων, ὅστις, εἰς τό ἀίσχρον κέρδος ἀποβλέπων καί τὰ δημόσιο τής διαφθοράς κέντρα ἀνταγωνιζόμενος, ἐφρόντιζε νά συγκεντρώνη εἰς

τό κατάστημα του γυναίκας ωραίας. Ουχί δέ σπανίως τό σεμνεῖον διηύθυνε καί γυνή προαγωγός, τήν οποίαν τά κείμενα καλοῦσιν κεράνη πρώτην, ἔργον τῆς οποίας ἦτο οὐ μόνον ἡ τοῦ καταστήματος διεύθυνσις. ἀλλά καί ἡ συμφωνία καί εἰσπραξις τῆς αμοιβῆς, πρὸς δέ καί ἡ διά καταλλήλων υπαινιγμῶν ὑπόδειξις εἰς τοὺς ερωμένους τῶν αμαρτωλῶν ποῖα δῶρα ἔπρεπε νά προσφέρωσιν οὔτοι εἰς αὐτάς, ἀτινα συνίσταντο εἰς χρήματα, φορέματα, υποδήματα, τρόφιμα ἢ κοσμήματα.

Εἰς τό βοηθητικόν δ οὕτως εἰπεῖν προσωπικόν ἕνας χαμαιτυπεῖου ἀνηκε καί ἡ μαστροπός ἢ μαυλίστρια. γράια συνήθως, ἡ ὅποια ὁμως. οσάκις δέν εἶχεν ἀκόμη ἀπανθήσει ἡ ὥρα τῆς, ἀντήλλασσε τό ἔργον τῆς καί μέ τό τῆς πόρνης.

Εννοεῖται δ' ὅτι ὁ νόμος παρηκολούθει τὰς τοιαύτας γυναίκας καί ἐκώλυε τό ἔργον αὐτῶν ἐπιβάλλων ἡ κεφαλικήν ποινήν ἡ διηνεκὴ ἔξορίαν εἰς τήν ἀποκαλυπτομένην ἡ τὸν μαστροπὸν.

Πὰς τις ἐννοεῖ ὅτι εἰς τὰ ἀνωτέρω ὑποπτα κέντρα ἢ τάξεις καί ἡ εὐκοσμία εἶχον φυγαδευθῆ. Καί ποῖαν εὐπρέπειαν θ ἀνέμενε τις παρὰ ναυτῶν, στρατιωτῶν, χωρικῶν ἐρχομένων εἰς τὰ κέντρα, υπηρετῶν, μονομάχων, θηριομάχων. δημίων καί δραπετῶν, οἵτινες ἦσαν οἱ θαμῶνες τῶν ευτελέστερων σεμνείων;

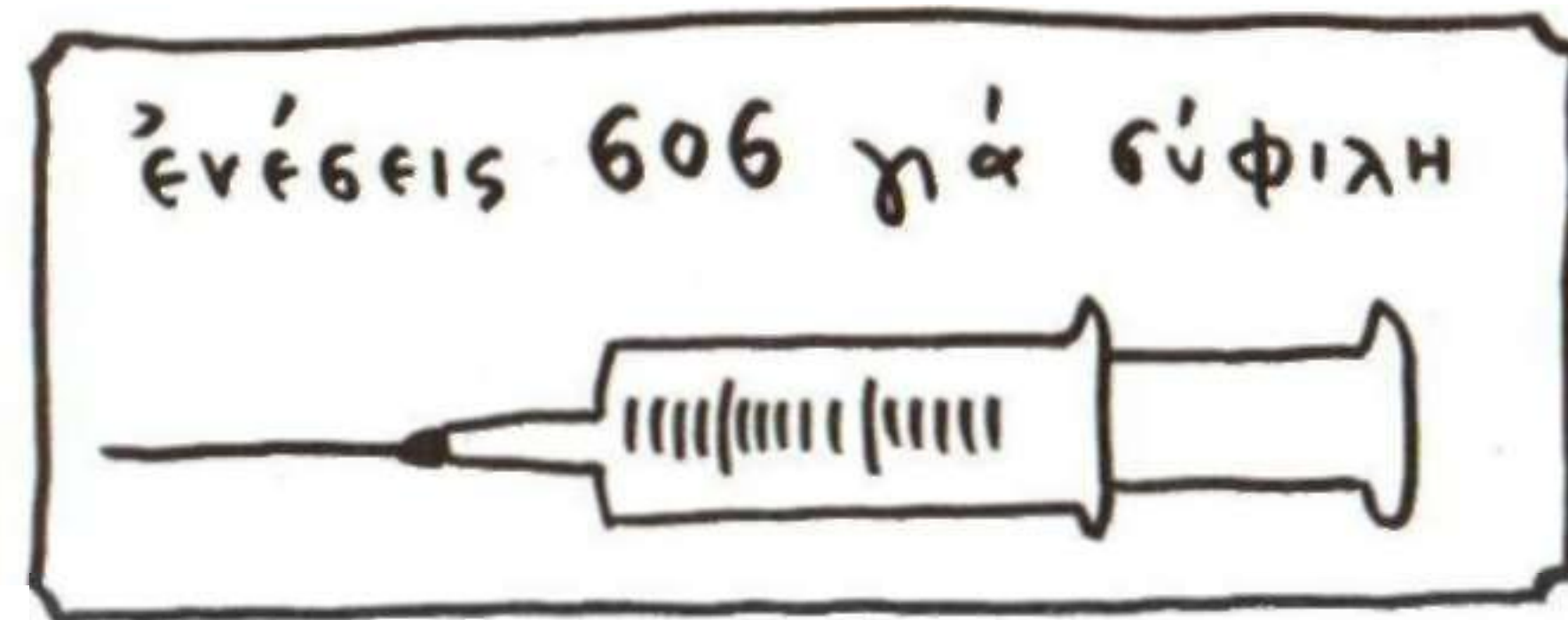
Μὰς λέγουσι λοιπὸν οἱ συγγραφεῖς ὅτι πολλάκις αἱ πάνδημοι γυναῖκες, ἐξερχόμενοι τῆς θύρας τοῦ μιμαρείου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου συχνά ἦδον ἀσεμνα ἄσματα, ἐσυρον ἐντὸς τοὺς πελάτας. οἵτινες καί μέχρι τοῦ μεσονυκτίου παραμένοντες, ἐδημιουργοῦν συχνά θορυβῶδεις σκηναὶς δέροντες τὰς ἀσεμνοὺς γυναίκας, αἵτινες, οὐχί σπανίως, καί δεινῶς ἐξυλοκοποῦντο ὑπὸ ζηλότυπων ἐραστῶν πλλόντων τήν κόμην αὐτῶν.

Οἱ αὐτοὶ ἄλλοτε ἀπήγον διά τῆς βίας δούλην εἰς τό πορνεῖον προστάσαν ἡ καί ἐθραυον τὰς θύρας τῆς μὴ δεχόμενης αὐτοὺς γυναικός, τῆς οποίας καί ἐκλέπτοντο διάφορα ἀντικείμενα ὑπὸ ἐπιτηδείων λωποδυτῶν. Καί τό ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ὁ μὲν ἀρπάζων τήν πόρνην δούλην δέν ἐθεωρεῖτο ἀνδραποδιστής «οὐ γάρ κλοπῆς, ἀλλ' ἠδονῆς χάριν τοῦτο ἐποίησεν», οὐδ' ἠθύνητο διά τήν κλοπὴν ὁ θραύσας τὰς θύρας, τοῦ ἐπεβάλλετο μόνον χρηματικὴ ποινὴ ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος, ὅστις καί τὸν ἐσωφρόνιζε.

Καί ἔπρεπε νά εἶναι τυχηροὶ οἱ ἀργὰ ἐκ τῶν σεμνείων ἐπερχόμενοι, ἵνα μὴ περιπέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κερκέτου. τῆς νυκτερινῆς δὴλα δὴ περιπόλου, ἡτις τοὺς ὠδήγει εἰς τήν φυλακὴν ὡς πάρωρα ἀνά τὰς οδοὺς πλανωμένων.

Ἐμίλησα ἀνωτέρω περὶ δαρμού τῶν κοινῶν γυναικῶν ὑπὸ τῶν ερωμένων. Τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα, ἀποφεύγοντα τοὺς ἐνοχλητικούς ἐπισκέπτας, τοὺς ἐκλείον τήν θύραν. οὔτοι ὁμως νύκτωρ μεταβαίνοντες καί ἄλλο ἀντ' ἄλλου ὄνομα λέγοντες, κατῶρθωνον νά εἰσέλθωσιν εἰς τό οἶκημα, δημιουργοῦντες σκηναίς. "Εννοεῖται δ' ὅτι, ὅταν ἐξηγντεῖτο ἡ υπομονὴ τῶν γυναικῶν, κατέφευγον αὐταὶ εἰς τὸν ἀρχοντα προσκλαίουσαι. καί ζητοῦσαι τήν προστασίαν αὐτοῦ καί τήν τιμωρίαν τοῦ καταδυναστεύοντος.

Σημειωτέον δ ὅτι μεταξύ τῶν θαμῶνων ἦσαν ἐνίοτε καί ἀπειρα παιδάκια, τῶν οποίων οἱ παιδαγωγοὶ καί διημαρτύροντο εἰς τὰς πορνικὰς θύρας μεταβαίνοντες καί «ἀπαγορεύοντες μηκέτι αὐτὰ δέχεσθαι τοῦ λοιποῦ». "Ἄλλοτε ἦσαν αὐταὶ αἱ γυναῖκες αἱ δημιουργοῦσαι τήν ἀταξίαν. Τήν ἀπειρίαν καί μωρίαν τοῦ ἐπισκέπτου ἐκμεταλλεῦόμενοι αὐταὶ, τοῦ ἐσυρον τὰ ἱμάτια ἡ τὸν ἐξέδουον, τὸν ἐρράπιζον, τοῦ ἐκαμνον χειρονομίας, γαλλισμοὺς ὑπὸ τῶν κειμένων καλουμένους, καί τὸν ἠνάγκαζον νά ἀσελήγη ἐπὶ πλειόνων.

Τό λυπηρότατον ὁμως πάντων ἦτο ὅτι, συνηθισμένης τῆς ἐκθέσεως τῶν τέκνων ὑπὸ τῶν γονέων, διά πενίαν. συνέπιπτε κάποτε μεταξύ τῶν μετὰ πόρνης συμφθειρομένων ἀγνοῶν βέβαια, νά εἶναι καί ἡ πατὴρ αὐτῆς, ἀνεύθυνος τυγχάνων τοῦ ἐγκλήματος τῆς αἰμομιξίας, τό ὅποιον κατὰ τήν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἐτιμωρεῖτο δι ἀποκεφαλισμοῦ

Μέχρι τούδε ὠμίλησα περὶ τῶν συζυγικῶν σχέσεων τῶν Βυζαντίδων. πρέπει ἐν τούτοις νά τονισθῆ ὅτι τὰς σεξουαλικὸς τότε σχέσεις διηκόλυε καί ἡ ὑπαρξις πορνῶν. ὡν μέγας ἀριθμὸς ὑπῆρχεν εἰς τὰς Βυζαντινὰς πόλεις καί αἵτινες ἐν ἰδιαιτέροις χαμαιτυπεῖοις. δημοσίοις ἢ ἰδιωτικοῖς. εἰς ἀπομεμακρυσμένα τῆς πόλεως μέρη κειμένοις, ἢ ἐν καπηλείοις ἢ πανδοχείοις ἢ καί ἐν λουτροῖς ἐξέδιδον τήν ὥραν.

Τὰ πορνεία ταῦτα, ὡς πληροφοροῦμεθα, βλέποντα συνήθως πρὸς τήν ὁδόν. ἵνα αἱ κοιναὶ γυναῖκες δύνανται νά καλῶσι τοὺς παρερχομένους. ἡ εἶχον διαμερίσματα χωριζόμενα διά στύλων, μεταξύ τῶν οποίων ἠπλοῦντο παραπετάσματα (θήλα). ἡ εἶχον τὸν λεγόμενον «ἐνδότερον οἰκίσκον» ἢ «ἀπόκρυφον τόπον», ἐνθα αἱ αμαρτωλοὶ γυναῖκες ἤσκουν τό ἔργον τῶν καί ἐνθα ὑπῆρχε κλίνη ὑπεστρωμένης σανίδας ἐχουσα ἢ ἐνίοτε ταινίας, πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν πελατῶν καί εὐχάριστον ἀναπαλμὸν.

Ἀνωθεν ἕκαστου διαμερίσματος γνωρίζομεν ὅτι. κατὰ Ρωμαϊκὴν συνήθειαν. ὑπῆρχε τίτλος (tabella). ἐν ψ ἀνεγράφετο ἡ εἰς τήν γυναῖκα ὑπὸ τοῦ ἐπισκέπτου καταβληθησομένη αμοιβή, τό χάραγμα, ὅπερ ἦτο συνήθως ευτελές, ολίγοι ὀβολοὶ ἢ. τό πολὺ, ἐν δηνάριον. Περί ἐξαιρέσεων δέν γίνεται ἐνταῦθα λόγος.

Τήν διεύθυνσιν τῶν κοινῶν οἰκῶν, ἐν οἷς. πλὴν τῶν οικεῖο θουλήσει ἢ ἐνεκα πτωχείας ἢ καί παραπλανήσεως ἐπιτηδείων προαγωγῶν νεανίδων, ὑπῆρχον, ἀκουσαι, καί ἀιχμάλωτοι πρὸς ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τῶν ἀγορασάντων παραδιδόμενοι ἢ καί, κατὰ τοὺς παλαιότερους αἰῶνας, σεμναὶ παρθένοι, πρὸς τιμωρίαν εἰσαγόμενοι, διότι, ἀποκηρύξασαι τήν ἐθνικὴν θρησκείαν. εἶχον ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμόν. τήν διεύθυνσιν, λέγω. τῶν ἐταιρειῶν εἶχεν ἀναλάβει ἡ πορνοβοσκός ἡ γυνὴ προαγωγός, κερὰ ἢ πρώτη καλούμενη, ἔργον τῆς οποίας ἦτο καί ἡ συμφωνία καί εἰσπραξις τῆς αμοιβῆς, πρὸς δέ καί ἡ διά καταλλήλων υπαινιγμῶν ὑπόδειξις εἰς τοὺς ερωμένους τῶν αμαρτωλῶν ποῖα δῶρα ἔπρεπε νά προσφέρωσιν οὔτοι εἰς αὐτάς.

Τέλος σημειωτέον ὅτι ἡ δίαιτα καί ἀμφίσεις τῶν κοινῶν γυναικῶν, πλὴν ολίγων ἐξαιρέσεων, ἦτο οἰκτρά καί ὅτι πολλαὶ αὐτῶν εἶχον προσβληθῆ ἀπὸ ἀφροδίσια πάθη.

Φωτογραφία δημ. Μένη στο 16^ο δρόμο (16-5-1978)

Καθώς ήδη είπα, τό *μπορντέλο-οίκια* είναι ό σημαντικότερος τύπος οίκου ανοχής. Περιγράφοντας τήν έθιμοταξία μιάς βίζιτας σέ *μπορντέλο-οίκια*, είναι σάν νά περιγράψω τήν έν γένει έθιμοταξία τοϋ οίκου ανοχής. Τό *μπορντέλο-οίκια* είχε μιά μέση ταρίφα κι έτσι οί πελάτες του ήσανε, κυρίως, μικροαστοί, θά μεταχειριστώ σάν υπόδειγμα τής περιγραφής μου τό *μπορντέλο-οίκια* πού στεγαζότανε στό Νο 19 τής οδού Αγγελάκη, στήν Θεσσαλονίκη. Θά αρχίσω μέ τήν απεικόνιση τής γειτονιάς καί τοϋ σπιτιού.

Γιά τούς οίκους ανοχής -κυρίως- τής οδού "Αγγελάκη έγραφα κάτι λίγα στό κείμενο μου *Λίγες πραγματικές παρατηρήσεις στό τελευταίο βιβλίο τοϋ Γιώργου Ιωάννου* (δημοσιεύεται στό βιβλίο μου *Μικρά κείμενα I 1949-1979*), αλλά τώρα ήρθε ή στιγμή νά πώ ότι, ή επιλογή τής οδού αυτής, σάν πιάτσας λίγων *μπορντέλων*, αποτέλεσε μιάν επιτυχία καί γιά τίς πατρόνες καί γιά τήν αστυνομία.

Ή οδός "Αγγελάκη ήταν ένας έρημος δρόμος έξω από τήν Παλιά Σαλονίκη. Ή οδός Αγγελάκη κατηφόριζε από τήν άρχή τής λεωφόρου Στρατού (Σιντριβάνι) πρός τίς Σκαμνιές -έτσι λεγότανε οί μπαξέδες καί οί μουριές πού ήσανε εκεί όπου σήμερα βρίσκεται ή ΧΑΝΘ. Ή οδός Αγγελάκη είχε λίγα σπίτια στήν δυτική πλευρά της- στήν ανατολική μεριά δέν υπήρχε τίποτα. Μέ τήν μικρασιατική καταστροφή στήν αλάνα, απέναντι στήν όδόν Αγγελάκη (όπου. κατόπιν, έπεξετάθη ή Διεθνής Έκθεση), στήθηκε ό *τενεκέ-μαχαλάς* τής Κάτω Αγίας Φωτεινής - ήδη μίλησα γιαυτή τήν περίπτωση στό βιβλίο μου *Ό τούρκικος καφές έν Ελλάδα*. Ό συνοικισμός τής Κάτω Αγίας Φωτεινής κατεδαφίσθη επί Μεταξά. Είχε γίνει έκ τοϋ προχείρου- παράγκες, κοινά αποχωρητήρια, ένα κοινό πλυντήριο. Σ' αυτό, λοιπόν, τό *προνομιούχο σημείο* λειτούργησαν τρία *μπορντέλα-οϊκίες*. Ή ίδρυση αυτών τών *μπουρδέλων* δέν ενόχλησε κανέναν ούτε καν ό δεσπότης δέν διαμαρτυρήθηκε. "Επίσης, ή τοποθεσία ήταν πολύ ευνοϊκή καί γιά τούς πελάτες, πού γλιστράγανε αθέατοι πρός τήν είσοδο τών οίκων ανοχής. Ό μόνος υπολογίσιμος καί υπαρκτός κίνδυνος προήρχετο από τά βλήματα τών φιλοπεριέργων επιβατών τών τραμ τής λεωφόρου Στρατού. Γιαυτό ακριβώς, οί πελάτες τών *πορνείων* τής Αγγελάκη έπήγαιναν σ' αυτά κατηφορίζοντας τόν δρόμο καί αποχωρούσαν καί πάλι κατηφορίζοντας - έτσι είχαν τίς πλάτες γυρισμένες πρός τά τραμ, πού περνάγανε άποκεϊ διαγωνίως (άφού ή λεωφόρος Στρατού καί ή "Αγγελάκη συνέκλιναν).

Τό Νο 19 τής οδού Αγγελάκη ήταν ένα δίπατο σπίτι, δίχως πρασιά ή κήπο. Όμως, ή εξώπορτα του δέν έδινε κατευθείαν στόν δρόμο, αλλά σ' έναν πλαγινό (καλυμένον άπ' τόν δεύτερον όροφο) διάδρομο. Ό διάδρομος έκλεινε μέ μιά σιδερόπορτα. Κι έτσι τό *μπουρδέλο* ήταν ασφαλισμένο μέ δυό εξώπορτες. Ό διάδρομος τήν νύχτα φωτιζότανε μέ μιά λάμπα.

Μόλις πέρναγε ό πελάτης τή σιδερένια εξώπορτα, διέσχιζε τόν διά-

δρόμο και, ανοίγοντας την δεύτερη ξύλινη εξώπορτα του σπιτιού, έμπαινε στο σαλόνι του μπουρδέλου. Ομαδικός οίκος όνοχής δίχως σαλόνι δεν νοείται. Στο σαλόνι υπήρχαν καρέκλες και καναπέδες για τους πελάτες και τις πόρνες, καναδυό τραπεζάκια με σταχτοδοχεία, τό τεζάχι της πατρόνας, και ή κορνίζα με τις φωτογραφίες των κοριτσιών. Όπως ή φυλακή, ό στρατώνας, τό νοσοκομείο και τό μοναστήρι- έτσι και τό μπουρδέλο έχει μιάν τελείως ιδιαίτερη μυρωδιά - μήτε ευχάριστη, μήτε δυσάρεστη.

Τό Νο 19 της όδοϋ Άγγελάκη είχε στό Ισόγειο τό σαλόνι, τρία δωμάτια και μιά κουζίνα. Στο πάνω πάτωμα είχε άλλο ένα σαλόνι, τέσσερα δωμάτια και λουτροκαμπινέ. Συνεπώς, υπήρχαν έφτά διαθέσιμα δωμάτια για τις έφτά εσώκλειστες πόρνες. Ή μαντάμα, ό μπράβος και ή υπηρέτρια δεν κοιμόντουσαν μέσ στό μπορντέλο. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ή μαντάμα (ή περίφημη κυρία Δέδε, επιστήθια φίλη του στρατηγού Βαρδουλάκη και κουμπάρα του αστυνομικού διευθυντή Μουσχουντή) έμενε πλάι στον Λευκό Πύργο· και ή υπηρέτρια (μέ τον μοναχογιό της) στην όδό Κωνστ. Μελενίκου αριθμός 49.

Κάθε πόρνη είχε στό δωμάτιο της τό κρεβάτι, μιά ντουλάπα, ένα κομό, ένα τραπέζι και καναδυό καρέκλες, θυμάμαι πολύ καλά ότι, ή πόρνη Λέλα (νύν ώριμη και αξιοσέβαστη άστή της όδοϋ Πατριάρχου Ιωακείμ) είχε στην κάμαρη της ένα γραμόφωνο. Καλοριφέρ δεν υπήρχε. Κάθε δωμάτιο είχε τή σόμπα του. Πάνω στό κομό ή κλασική λεκάνη, ή κλασική κανάτα και τό κλασικό μπουκάλι με τό υπερμακανάτ. Χάμω, στό δάπεδο, κιλίμια και κουρελούδες. Τό κρεβάτι πάντα διπλό και πάντα στρωμένο. Πάνω στό κρεβάτι εκείνο τό στρογγυλό και τσουπωτό μαξιλαράκι, για τό οποίο έχω μιλήσει. Ή πόρνη δούλευε και κατοικούσε στό δωμάτιο της, πού ήταν πεντακάθαρο. Στο σαλόνι του δεύτερου πατώματος (μετρώ τους ορόφους άμερικανιστί) δεν καθόντουσαν ποτέ οί πελάτες. Όλες οί πόρνες έκαναν τή φιγούρα τους στό σαλόνι του ισογείου.

Ή διευθύντρια (ή και ιδιοκτήτρια) του μπορντέλου λέγεται: μαντάμα - ή - πατρόνα - ή - ματρόνα - ή - άποδόχισα. Πάντως οί πόρνες τήν αποκαλούν μαμά {καλέ μαμά!...}. Αρχικώς, ή λέξη πατρόνα έσήμαινε ό,τι και στα ιταλικά (οικοδέσποινα). Στο δημοτικό τραγούδι συναντάμε τήν δεύτερη σημασία της λέξεως πατρόνα- ήτοι: καραμπιστόλα (αυτή τή δεύτερη σημασία της λέξεως πατρόνα ό Γιώργος Ιωάννου τήν αποδίδει με τήν λανθασμένη ερμηνεία: φυσιογιοθήκη). Ή μαντάμα κούρνιαζε πίσω άπ' τό ταμείο της πού ήταν, συνήθως, πλάι στην εξώπορτα. Άποκει διήυθυνε όλη τή δουλιά. Στην περίπτωση του Νο 19 της όδοϋ Άγγελάκη, τό τεζάχι της μαντάμας ήταν χωμένο κάτω άπό τή σκάλα πού οδηγούσε στό πάνω πάτωμα.

Οί κύριοι στόχοι της δουλιάς της μαντάμας ήσανε τρεις:

- είσέπρατε τό τίμημα της συνουσίας (δίνοντας στην πόρνη τήν αντίστοιχη μάρκα),
- παρότρυνε τους πελάτες νά διαλέξουν ένα κορίτσι,
- επέβαλε τήν τάξη και τήν ευπρέπεια.

Τό τίμημα της συνουσίας τό είσπράτει ή πόρνη, ευθύς μετά τήν τέλεση της ερωτικής πράξεως και ενώ ό πελάτης είναι ακόμα μισόγδυτος. Ακολουθώς, ή πόρνη βγαίνει άπό τό δωμάτιο της και πάει στό ταμείο, όπου καταθέτει τό ποσό, παίρνοντας αντιστοίχως μιά μάρκα. Συνεπώς, κάνει λάθος ό Καρυωτάκης (... Ή «μαντάμα» μετράει απογοητευμένη τις μάρκες της...), γιατί ή πατρόνα δεν έχει ανάγκη νά μετράει τις μάρκες. Ή πουτάνα είναι αυτή πού μετράει (εναγωνίως) κάθε θράδι τις μάρκες της, οπότε τις δίνει στην μαντάμα πού, έν συνεχεία, της παρέχει τά ποσοστά της. Πιο σωστός άπό τον Καρυωτάκη είναι ό Β. Μεσολογγίτης πού αναφέρει, στον Άκούμα 1929), τις μάρκες πού έκρυσαν οί πουτάνες στην κάλτσα τους.

Ο πελάτης του μπορντέλου-οίκιας, όταν έμπαινε στό σαλόνι, στρογγυλοκάθοταν στον καναπέ και δεν ένοούσε ούτε νά διαλέξει κορίτσι, ούτε νά ξεκουμιστεί. Οί μισοί πελάτες πήγαιναν στον οίκο ανοχής χωρίς πρόθεση συνευρέσεως. "Άλλοι πήγαιναν για νά ζεσταθούν, άλ-

Ἡ μαντάμα. Σκίτσο δημοσιευμένο στό Λεξικό τῆς πιάτσας τοῦ Β. Καπετανάκη.

Ἡ πόρνη στήν Κόλαση. Τοιχογραφία στόν Ἅγιο Ἀχίλλειο τοῦ Πεντάλοφου Δ. Μακεδονίας.

λοι γιά νά κάνουν μپανιστήρι κι ἄλλοι γιά νά περάσουν τή βραδιά. Ἀκόμα καί οἱ σοβαροί πελάτες ἔμεναν στό σαλόνι τό λιγότερο μισήν ὥρα. Ὅλα αὐτά τά ἤξερε θαυμάσια ἡ μαντάμα, γι αὐτό ἐξωθούσε τούς πελάτες μέ τήν ευγενική προτροπή: ἄντε, παντρεύεστε... παντρεύεστε! Τέλος, ἡ μαντάμα ἐπέβαλε τήν τάξη, δικτατορικῶ τω τρόπῳ. Ἐδιώχνε τούς ὄχληρούς ἡ μισομεθυσμένους πελάτες, χρησιμοποιώντας ἕνα αὐστηρό ὕφος καί μίαν αὐστηρότερη γλῶσσα. Ὁ μπράβος τοῦ μπουρδέλου σπανίως ἔκανε τήν παρουσία του καί ἐτι σπανιότερον παρενέβαινε (π.χ. ὅταν γινότανε κάποιος ἀσχημος καβγάς). Τό μπουρδέλο ἀνοίγε, συνήθως, τό βραδάκι κι ἐκλείνει τά μεσάνυχτα. Ὁ μπράβος ἀσφάλιζε τήν ἐξώπορτα καί ἐφευγε. Κάποτε-κάποτε, κάνας ζόρικος πελάτης βρόνταγε τήν πόρτα μετά τά μεσάνυχτα. Δέν τοῦ ἀνοίγε κανεῖς. Ἄν ὁ ζόρικος πελάτης ἐπέμενε, καλούσαν τήν αστυνομία τηλεφωνικῶς. Ὡστε, κάποιες γνωστές ἐκφράσεις (μπορντέλο τό κόνατ' ἐδώ μέσα; / τι τό περάσατε ἐδώ' μπορντέλο;) δέν ἀναφέρονται στήν ἐντός οἴκου ἀνοχῆς ἐπικρατοῦσα τάξη καί ευπρέπεια, ἀλλά στό γεγονός ὅτι δι' ἀμοιβῆς ἐπιτυγχάνεις τήν ικανοποίηση πόθων.

Δέν θέλω νά φορτώσω αὐτή τή μελετούλα μέ -περί τῆς πόρνης καί τῆς πορνείας- ἀναδρομές στή λογοτεχνία μας καί στίς παραδόσεις μας. Δέν ξέρω ἂν τό δίστιχο

κορίτσι δέν ἀγάπησα ποτέ μέ τόν παρά μου

παρά μέ τό τραγούδι μου καί μέ τόν ταμπουρά μου

βρίσκεται μέσα στό θέμα μου. Πιό ξεκάθαρη εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ Θράσου Καστανάκη (περιγράφει τά μπορντέλα τῆς Ἰσταμπούλ - τήν μαντάμ-Ἄννί... τά ὑπόπτα σπίτια του Πέρα, τά καλύτερα καί τά πιό

φουμισμένα... τά κορίτσια τής μαντάμ-Ροζέτας, από τά Θεραπεία...), ή τοῦ Πέτρου Πικρού (στό Τουμπεκί κι άλλου), ή τοῦ Κονδυλάκη (οἱ δυσκίνητοι "Ἀθλιοὶ τῶν Ἀθηνῶν παραμένουν ἓνα ορυχεῖο πληροφοριῶν), ή τοῦ αξέχαστου Νίκου Καθαδία (πού δεινοπαθεῖ στά χέρια τοῦ Τάσου Κόρφη), ή τοῦ Σταμ. Σταμ. (ήξερε καλά τήν Παλιά Σαλονίκη). "Ἐπειτα υπάρχουν καί οἱ μεμονωμένοι στίχοι· λόγου-χάρη τό

φαγοπότι, ξαπλωταριό, τό ἴδια.

Τά θέατρα, τίς ταβέρνες, τά πορνεία,
φάμπρικες, μπάνκες, σπίτι, αποκαΐδια

τοῦ παπαρδέλα Παλαμά -ή- εκείνο τό τουλάχιστον στήν Κόλαση
υπάρχουν μπορντέλα τοῦ Καθαδία -ή- τό

... ἔγινε ὁ θαμῶν

τῶν διεφθαρμένων οἰκῶν τής Ἀλεξανδρείας,
κάθε κρυφοῦ καταγωγίου κραιπάλης

τοῦ Καβάφη. Καί ἀφού σημειώσω, φευγαλέα, τήν μορφή τής
μαντάμ-Ὀρτάνς τοῦ Καζαντζάκη, εἶμαι υποχρεωμένος νά παραθέσω
αυτοῦσιο τό Ἀμαρτωλό τής Γαλάτειας Καζαντζάκη

Στη Σμύρνη Μέλπω,

Ἡρώ στή Σαλονίκη.

στό Βόλο Κατινίτσα ἓναν καιρό

τώρα στά Βούρλα μέ φωνάζουν Λέλα!

Ὁ τόπος μου ποιος ἦταν; Ποιοὶ οἱ δικοί μου;

"Ἄν ξέρω, ἀνάθεμα με!

Σπίτι-πατρίδα ἔχω τά μπορντέλα!

"Ὡς κ' οἱ πικροί μου χρόνοι, οἱ παιδικοί μου.

θολές σβησμένες ζωγραφιές -

κ' εἶναι ἀδειανό σεντούκι ή θύμηση μου.

Τό σήμερα χειρότερο ἀπ' τό χτες,

καί τ' αὔριο ἀπ' τό σήμερα θενάναι.

φιλιὰ ἀπό στόματ' ἀγνωστα, βρισιές -

κ' οἱ χωροφύλακες νά μέ τραβολογάνε...

Γλέντια, καυγάδες, ὡς νά φέξη,

ἀρρώστειες, ἀμφιθέατρο τοῦ Συγγρού,

κ' ἐνέσεις 606.

Πνιμένου καραβιού σάπιο σανίδι -

ὅλη ή ζωή μου τοῦ χαμού!

Μ' ἀπό τήν κόλαση μου σοῦ φωνάζω:

- Εἰκόνα σου εἶμαι, Κοινωνία, και σοῦ μοιάζω!..

Γύρο ἀπ' αὐτό τό ποίημα, τοῦ 1931. πλέχτηκε ἓνας θρύλος. Πώς τάχα πιάσανε μιὰ νύχτα τήν ποιήτρια ἔνώ βολτάριζε, πώς τάχα τή χάσανε στήν κλούβα μαζί μέ πουτάνες, πώς τάχα ἔμεινε στό τμήμα ηθῶν ὅλη νύχτα, πώς τάχα τήν ἄλλη μέρα οἱ μπάτσοι κατάλαβαν τήν γκάφα τους καί ζητήσανε συγνώμη ν κτλ. κτλ. κτλ. Για μένα ὅ,τι

OUT OF
BOUND

προέχει εἶναι ή ειλικρίνεια ή βασισμένη στό γεγονός. Δέν ἔχω παρά μιὰ μικρή ἀντίρηση για τό περιεχόμενο τοῦ ποιήματος: τά φιλιὰ (μά θά μιλήσω παρακάτω γιαυτό). Ξέρω θαυμάσια πώς δουλεύει αὐτή ή πούστικια κλούβα τοῦ τμήματος ηθῶν. Καί ξέρω θαυμάσια πώς σαβουρντίζουν τίς φτωχοπουτάνες μέσ στά κρατητήρια. Τόν Ιούνιο τοῦ '69 ἔτυχα για λίγες μέρες στά υπόγεια τής Γενικής "Ἀσφάλειας Ἀθηνῶν, ὅπου εἶδα καί ἔμαθα αρκετά. Τά υπόλοιπα μου τά ἐδίδαξαν οἱ νταβατζήδες.

Ξαναγυρίζω για λίγο στό Νο 19 τής οδοῦ Ἀγγελάκη.

Ἡ οδός Ἀγγελάκη ἐπ' οὔδενί λόγω μπορεί νά θεωρηθεῖ ὡς *μπουρδελογειονιά*. Ἴσαμε τό μεσημέρι τά παντζούρια τῶν παραθυριῶν ἦσανε κλειστά· οἱ πόρνες κοιμόντουσαν. Τό ἀπογεματάκι, δειλά-δειλά, ἀνοιγαν τά παράθυρα, ἀλλά οἱ κουρτίνες ποτέ δέν τραθιόντουσαν στό πλάι. Ἐξαλλου, ποτέ μιὰ πόρνη δέν ἐνεφανίζετο στό παράθυρο. Ἡ μόνη ὑπάρξασα ἐνδειξη πώς στήν ὁδόν Ἀγγελάκη λειτουργούσαν οἰκοὶ ανοχῆς ἦσανε ἐκείνες οἱ ταμπέλες πού κάρφωσε ἐκεῖ ή ἐγκλέζικη ΕΣΑ, εὐθύς μετά τήν (δήθεν) ἀπελευθέρωση.

Οἱ πελάτες τοῦ οἴκου ανοχῆς εἶναι τριῶ λογιῶ: οἱ μόνιμοι / οἱ πρωτοφανέρωτοι / οἱ πρωτάρηδες.

Ὁ σταθερός πελάτης τοῦ συγκεκριμένου μπορντέλου ἔμπαινε, μέ αυτοπεποίθηση, στό σαλόνι· χαιρετούσε ἐγκάρδια τή μαντάμα· καθότανε σ' ἓνα κάθισμα. Ὁ σταθερός πελάτης, σχεδόν πάντα, διάλεγε

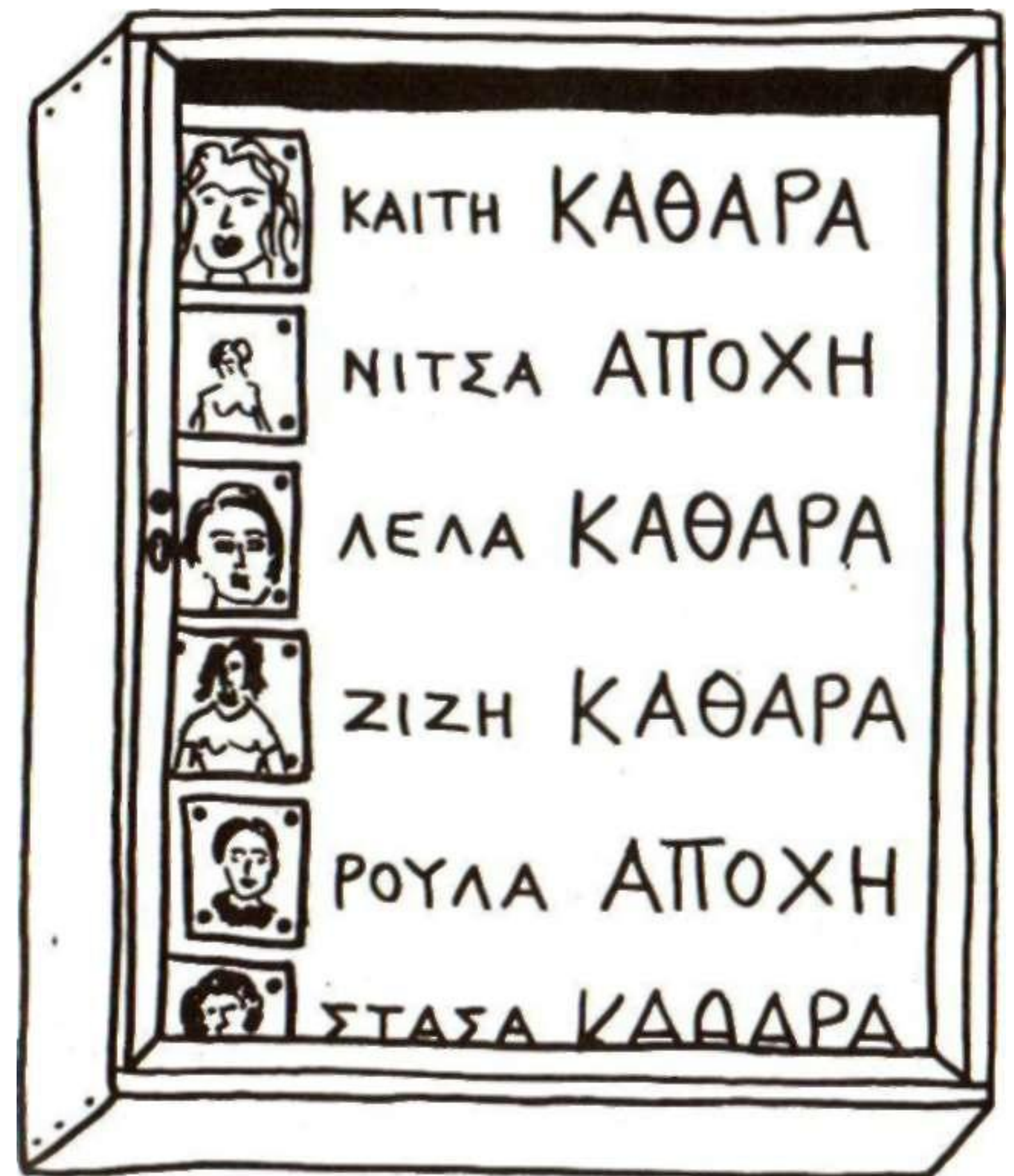
τό ίδιο κορίτσι. Αυτό τό έκανε διότι τό κορίτσι (εξόν πού ήτο τό πλάσμα τών ονείρων του) του έπεδαψίλευε ιδιαίτερες περιποιήσεις. Ο πελάτης, άν έβλεπε τό κορίτσι «του» στό σαλόνι, του έκανε ένα διακριτικότατο νεύμα. Η κοπέλα (άν ήταν ελεύθερη) του αναπέδιζε τό νεύμα, χαμογελαστά, και κατευθύνετο στό δωμάτιο της. Ο πελάτης ακολουθούσε. Άν όμως, τό κορίτσι ήδη είχε κάποιον άλλον πελάτη στό δωμάτιο (πού ξεντυνότανε, ή ντυνότανε), τότε πλησίαζε τόν ταχτικό της πελάτη και τόν ενημέρωνε. Όλα αυτά μέσα σέ μιάν ατμόσφαιρα ειλικρινούς φλερτ.

Στήν περίπτωση πού ό σταθερός πελάτης δέν έβλεπε στό σαλόνι τό κορίτσι «του», ρώταγε περί αυτής κάποια άλλη κοπέλα, ή σηκωνότανε και πλησίαζε τήν ειδική πινακίδα. Η πινακίδα (μέσα σέ κλειδωμένη κορνίζα) ήτο κρεμασμένη σέ εμφανές σημείο του σαλονιού. Στό αριστερό μέρος τής πινακίδας έβλεπες αραδιασμένες, καθέτως, τίς φωτογραφίες όλων τών πορνών του μπουρδέλου (ενίοτε και τό όνομα τους), και, πλάι σέ κάθε φωτογραφία, έδιάθαζες τήν ένδειξη ΚΑΘΑΡΑ - ή - ΑΠΟΧΗ. Η ένδειξη ΚΑΘΑΡΑ έσήμαινε πώς ή πόρνη βρίσκεται στό μπουρντέλο και δουλεύει κανονικότατα. Ο πελάτης δέν είχε παρά νά περιμένει τή σειρά του. Η ένδειξη ΑΠΟΧΗ έσήμαινε ότι ή πόρνη είναι, προσκαίρως, έκτος υπηρεσίας (συνήθως, λόγω έμνηροής). Τότε ό πελάτης διάλεγε ένα άλλο κορίτσι. Εδώ πρέπει νά τονίσω τό έξης: ό πελάτης έπαιρνε μιάν άλλη κοπέλα κατόπιν συστάσεων τής μόνιμης συνεύνου του. Τέλος, άν ό πελάτης δέν έβλεπε στήν πινακίδα τήν φωτογραφία τής ποθητής του, καταλάβαινε ότι αυτή είχε αποχωρήσει από τό σπίτι. Ο πελάτης ήταν μάταιο νά ρωτήσει τήν μαντάμα πού βρίσκεται τό κορίτσι «του». Γιατί, άν τό κορίτσι είχε πάει σ' άλλο μπουρδέλο τής ίδιας πόλης, ή μαντάμα -λόγω επαγγελματικού ανταγωνισμού- απέκρυπτε τό γεγονός, αραδιάζοντας διάφορα ψέματα.

Τό όνομα τής πόρνης δέν ήταν πάντοτε γραμένο πλάι στήν φωτογραφία της - στήν πινακίδα. Τό όνομα πού μεταχειρίζονταν οί πόρνες ήτο εντελώς ψεύτικο - ή - ήτο ένα μακρινό παραπλανητικό υποκοριστικό. Έτσι, άν ή πόρνη είχε τό βαφτιστικό Παρασκευή, μέσ στό μπουρδέλο ήταν γνωστή ως Λίτσα (Παρασκευή > Παρασκευούλα > Βούλα > Βουλίτσα > Λίτσα). Τό έπόνυμο τής πόρνης παρέμενε - πάντοτε - στήν αφάνεια. Η πόρνη ήταν γνωστή, ακόμα και στό σινάφι της, από τό ψευτο-βαφτιστικό και τόν τόπο καταγωγής (ή προελεύσεως). Γιαυτό, λέγανε: ή Ρούλα ή πατρινά (κτλ.).

Μιλόντας γιά τά ονόματα τών πορνών, μιάς παλιότερης εποχής, ό Φαίδων Κουκούλες γράφει:

Στερούμενοι επαρκών πηγών, άγνοούμεν. φυσικά, πολλά του βίου τών Βυζαντινών έταιρών, και δή και τά ονόματα ή παρωνύμια αυτών, τά όποια, δέν είχαν, φαίνεται, τό εύηχον και χαρακτηριστικόν τών αρχαίων όποια λ.χ. τά Γλυκερά, Δροσίς, Επίχαρις. Καλλιστώ, Μύρτιον, Νικοφίλη, Παναρίστη, Πασικόμψη κτλ.

Αν εξαίρεση τις σκηνικών γυναικών ονόματα, άτινα δέν δύνανται μετ' ασφαλείας νά ληφθώσιν ενταύθα ύπ' όψιν, διότι δέν είναι έξηκριβωμένον ότι αί ταύτα φέρουσαι ήσαν και κοιναί γυναίκες, ως και τά έν έπιγράμμασιν, άτινα, ως επί τό πλείστον, έκ τής αρχαιότητας είναι είλημμένα. έκ τών ύπ' όψιν ημών πηγών γνωρίζομεν τά εξής ονόματα Βυζαντινών πορνών Ελπιδία, Δεσποινία, Ίωαννία. Μαξίμα, Καλλιρρόη. Μαρία, Ταισία. Πορφυρία. Κομιτώ. Χρυσομαλλώ. Ανδρομάχη. Ελένη, Νικώσα, Βασιανή, Καλλίνικη. Άκυλίνα και τό χαρακτηριστικόν Πανσέμνη. Τά Μέλισσα, και τά παρ' Άγαθία Μελίτη και Δωρίς αναμφιβόλως είναι πλαστά.

Τόν ανωτέρω κατάλογον συμπληροί κατά τόν ΙΕ' αιώνα διά τήν Κρήτην ό πι-

κρόχολος Στέφανος Σαχλίκης, όστις αναφέρει ώς πορνευομένας τάς Έλένην, Λαμπριανήν, Άγγελίαν, Πουτολένην. Έργίαν, Μαργαρίταν, Μαρούλαν, Νικολέτταν καί Μαρκεζίναν. Θά έγνωρίζομεν δέ καί πολλά τών έν Κωνσταντινουπόλει κατά τόν ΙΑ' αιώνα κοινών γυναικών ονόματα, άν ό Μιχαήλ Ψελλός μάς ανέγραφε τά ονόματα αυτών, άτινα ό σύγχρονος του ασκητής Ηλίας «άποτάδην διήει».

Είπα πώς ή ένδειξη ΑΠΟΧΗ (στήν πινακίδα) έδήλωνε δι ή πόρνη διέρχεται τήν έμνηροή της. Τήν έμνηροή. παλιότερα, τή λέγανε; τα *συνήθια* / *τά γυναικεία*. Αργότερα, μεταχειρίζονται τήν λέξη: *ρούχα*. Πρίν έναν αιώνα, έγγραφε ό Ροϊδης, στόν "Άγιο Σώστη του: τότε κατά πρώτον έδιδάχθην ότι είς τήν πωχήν μας γλώσσαν είναι *δισήμαντος ή λέξις ρούχα*- καί προσθέτει, έν υποσημειώσει: *τήν τρίτην κάπως δυσέκψραστον τής λέξεως σημασίαν έτυχε νά μάθω βραδύτερον έν Αθήναις*. Ό ντροπαλός Ανδριώτης αποφεύγει νά ερμηνεύσει τήν -σλαβικής προελεύσεως- λέξη *ρούχο*. Γιά τήν πρώτη σημασία τής λέξεως *ρούχο* (= ένδυμα) δέν χρειάζεται νά προσθέσω τίποτα. Η δεύτερη σημασία τής λέξεως *ρούχο* εμφανίζεται πάντα στόν πληθυντικό (*ρούχα* ~ *στρωσίδια*). Γράφει ό Μακρυγιάνης, τό 1836: *αν δέν ήμουν άρρωστος είς τά ρούχα από παλιές πληγές*. Γράφει ό Καρκαβίτσας, τό 1922: *έπεσα στά ρούχα [...] καί τόν πήρα μονορούφι*.

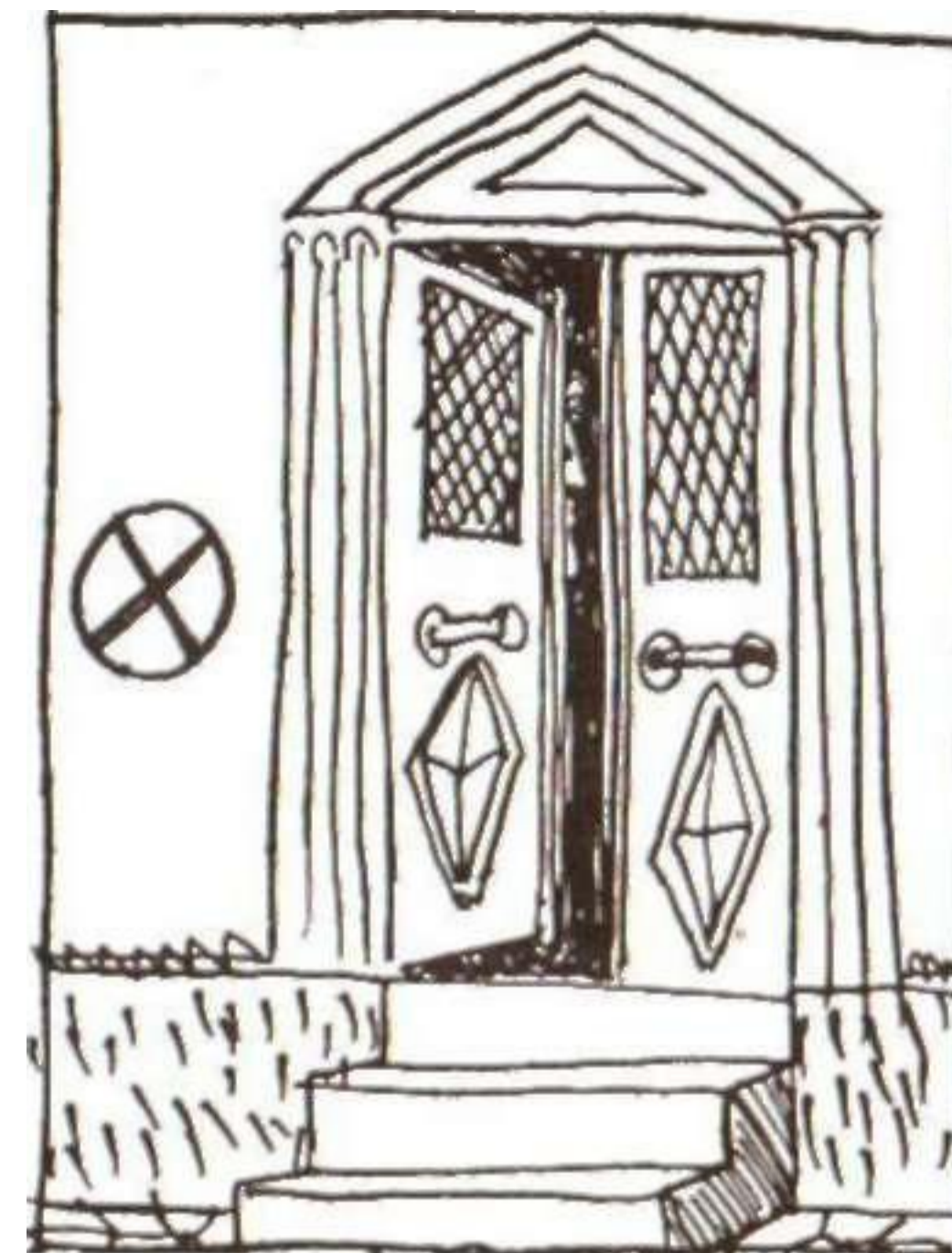
Σήμερα, τό συνηθέστερο συνόνυμο τής έμνηροής είναι ή λέξη *περίοδος* (λέμε: *τής ήρθε ή περίοδος* / *έχω τήν περίοδο μου*). Η γνωστή έκφραση *έχω τίς κλειστές μου* πιστεύω ότι ξεκινάει από τήν έμνηροή τών πορνών. Κατά τήν έμνηροή οί πόρνες (καθώς όλες οί γυναίκες) μεταχειρίζονταν τά *μουνόπανα*. Η λέξη *μουνόπανο* χρησιμοποιείται καί μέ υβριστική σημασία (όπως ή λέξη *κωλοσφούγγι*). Τά τελευταία χρόνια επεβλήθη ή χρήση του *ταμπόν*. Μάλιστα, υφίστανται καί ειδικά *ταμπόν* γιά παρθένες!

Μέ τό πρωτοφανέρωτο -σέ ένα συγκεκριμένο μπουρδέλο- πελάτη δέν έχουμε προβλήματα. Μήν συγχέετε τόν πρωτοφανέρωτο πελάτη μέ τόν πρωτάρη. Ό πρωτοφανέρωτος πελάτης είναι, απλώς, ένας καινούργιος πελάτης, πού μπαίνει στό μπορντέλο, περιεργάζεται τίς πόρνες, διαλέγει ένα κορίτσι, καί πάει στό καλό του.

Ό πρωτάρης έχει τήν προβληματική του. Όμιλώ γιά τόν πρωτάρη πελάτη πορνείου πού, ταυτοχρόνως, είναι καί πρωτάρης ώς πρός τήν σεξουαλική πράξη. Η χειρότερη περίπτωση πρωτάρη πελάτη πορνείου είναι ό έφηβος πού καταπλέει στόν οίκο ανοχής συνοδευόμενος από τόν μπαμπά του!

Συνήθως, ό πρωτάρης πάει στό μπορντέλο εξαιτίας φιλικών παροτρύνσεων. Οί συμβουλάτορες φίλοι ακολουθούν τόν πρωτάρη ώς τό μπουρδέλο γιά νά τόν ένθαρύνουν. Τόν πρωτάρη τόν αναλαμβάνει μιά έμπειρη παλιά πουτάνα, ή οποία τόν *εξυπηρετεί* μέ αφάνταστη τρυφερότητα. Δέν λείπουν καί οί άγαρμπες πλάκες: οί φίλοι

Σχέδιο του "Αλέκου Φασιανού

παραδίνουν τόν πρωτάρη σέ μιά, μιλημένη έκ τών προτέρων, πόρνη πού γελοιοποιεί τό θύμα της. Μιά τέτια συμπεριφορά μπορεί νά αφήσει στήν ψυχή του πρωτάρη άνεπούλωτα τραύματα. Πιστεύω ότι, ό παρθένος άντρας είναι πιό ευαίσθητος από τήν παρθένα γυναίκα. Η παροιμιώδης έκφραση *τόν έβαψε τόν πυριόβολο!* υποδηλώνει τήν περίπτωση του άντρα πού γιά πρώτη φορά δοκιμάζει τήν σεξουαλική πράξη. Ό πυριόβολος είναι ένα πρωτόγονο τσακμάκι. Γιά τήν ακρίβεια, ήταν ένα σιδεράκι (*βαμένο* γιά νά άτσαλώσει) μέ τό οποίο χτυπάγανε τήν στουρναρόπετρα, ώσπου νά ανάψει ή 'ίσκα. Παρόμοιο μέ τήν παραπάνω έκφραση είναι καί τό σύγχρονο: *έβαλε τόν κολιό στό ξίδι!*

Τό *μπορντέλο-ο'ικία* είχε τό ώράριό του. Καί τίς μέρες του. Καί τίς εποχές του. Τό *μπορντέλο-ο'ικία* δούλευε περισσότερο τή νύχτα καί τά σαβατοκυριακα. Μόνον τήν Μεγάλη Παρασκευή έκλειναν οί οίκοι ανοχής. Τό καλοκαιράκι ή δουλιά έπεφτε. Φυσικά, ή μαντάμα (καί πίσω άπ' αυτήν ό άντρας της· ό *κερχανατζής*) πολύ θά ήθελε τά κορίτσια της νά βρίσκονται, αιωνίως, στό κρεβάτι μέ ανοιχτά τά σκέλια. Κάθε κορίτσι είχε τήν αξία του. Οί όμορφες καί νέες πόρνες δούλευαν καλύτερα από τίς μέτριες συναδέρφισες. Εντεύθεν ή επαγγελματική άντιζηλεία καί οί καβγάδες.

Στό μπουρδέλο υπήρχε ενιαία τιμή συνουσίας. Ή τιμή δέν ήταν αναγεγραμμένη πουθενά. Ή τιμή τής συνουσίας διέφερε, αισθητά, από μπορντέλο σέ μπορντέλο. Ο Ροϊδης αρχίζει τό κείμενο του *Ή τιμή τών γυναικών* μέ τήν διευκρίνιση ότι δέν μιλάει γιά πουτάνες:

Αληθές είνισί ότι ε/ς μεγαλουπόλεις τινός τής Ευρώπης καί ιδίως έν Βιέννη καί Παρισίοις ή λέξεις είναι εύχρηστος καί έν τοιαύτη σημασία, προκειμένου περί τής αγοραίας τιμής τάξεως τινός γυναικών θεωρουμένων ως εμπορευμάτων.

Καθώς είπα, οί πόρνες προερχόντουσαν από λιμάνια, νησιά καί μεγάλες πολιτείες, όπου υπήρχε κάποιο υπόβαθρο κοινωνικής άθλιότητας. Μιά χωριατοπούλα πού κατέληγε σέ πορνείο γινότανε καταγέλαστη, κυρίως λόγω τής προφοράς της. Ήταν δύσκολο μιά έπαρχιώτισα νά κατανικήσει τά θέλγητρα καί τό λέγειν μιάς σμυρνιας, ή μιάς πατρινης. Οί σμυρνιές ήσαν τρισχαριτωμένες. *Διά νά μή φανή άπίστευτον τό άθροισμα τόσων χαρισμάτων αρκεί νά προσθέσω ότι ήτο Σμυρναία* - λέει, στην *Ψυχολογία συριανού συζύγου*, ο Ροϊδης πού σκάμπαζε από γυναίκες καί πού δέν ντρεπότανε νά ζεύεται σέ άμαξες μέ πριμαντόνες.

Δέν προτίθεμαι νά μιλήσω γιά τήν κοινωνική σημασία του οίκου ανοχής. Αυτό είναι καθήκον τών κοινωνιολόγων. Θα σημειώσω, όμως, ότι μες στό μπορντέλο (έκτος από τό *προσωπικό* καί τήν πελατεία) ζουζούνιζαν ένα σωρό άλλοι μικροεπαγγελματίες: ο τσιγαράς, ο φιστικός μέ τή λοταρία του. ο πωλητής προφυλακτικών, ο έσωρουχάς (μέ δόσεις), ο άρωματοπώλης, ο θεληματάρης, ο προμηθευτής τροφίμων κτλ. Ορισμένοι άπ' αυτούς περνάγανε τό θράδι, ένώ άλλοι έμπαιναν στό μπορντέλο τό μεσημεράκι. Έν πάση περιπτώσει, γιαιτούς τούς πλανόδιους μιλάω στό βιβλίο μου *Επαγγέλματα του δρόμου*.

Δέν προτίθεμαι νά αναπτύξω τό θέμα τής ειδικής ψυχολογίας τής πόρνης. Στην Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια διαβάζω τήν εξής περικοπής

Ή πόρνη, χρησιμοποιούσα ως επάγγελμα μίαν έκ τών βασικών φυσιολογικών λειτουργιών του άνθρωπου, εύνόητον είναι ότι διαστρέφεται τόσον, ώστε ν' άποτελή Ιδιόρρυθμον τύπον, άνεπίδεκτον συνήθως διορθώσεως. Ο ψυχολογικός τύπος τής πόρνης είναι σύμμεικτος. Είναι ψευδολόγος, οκνηρά, επιπόλαια, έκφυλομανής, ομοφυλόφιλος, άύνανίστρια. Έξ αντιθέτου είναι φιλεύσπλαχνος, θρησκόληπτος καί τιμία είς τās υποχρεώσεις της καί τά χρέη της.

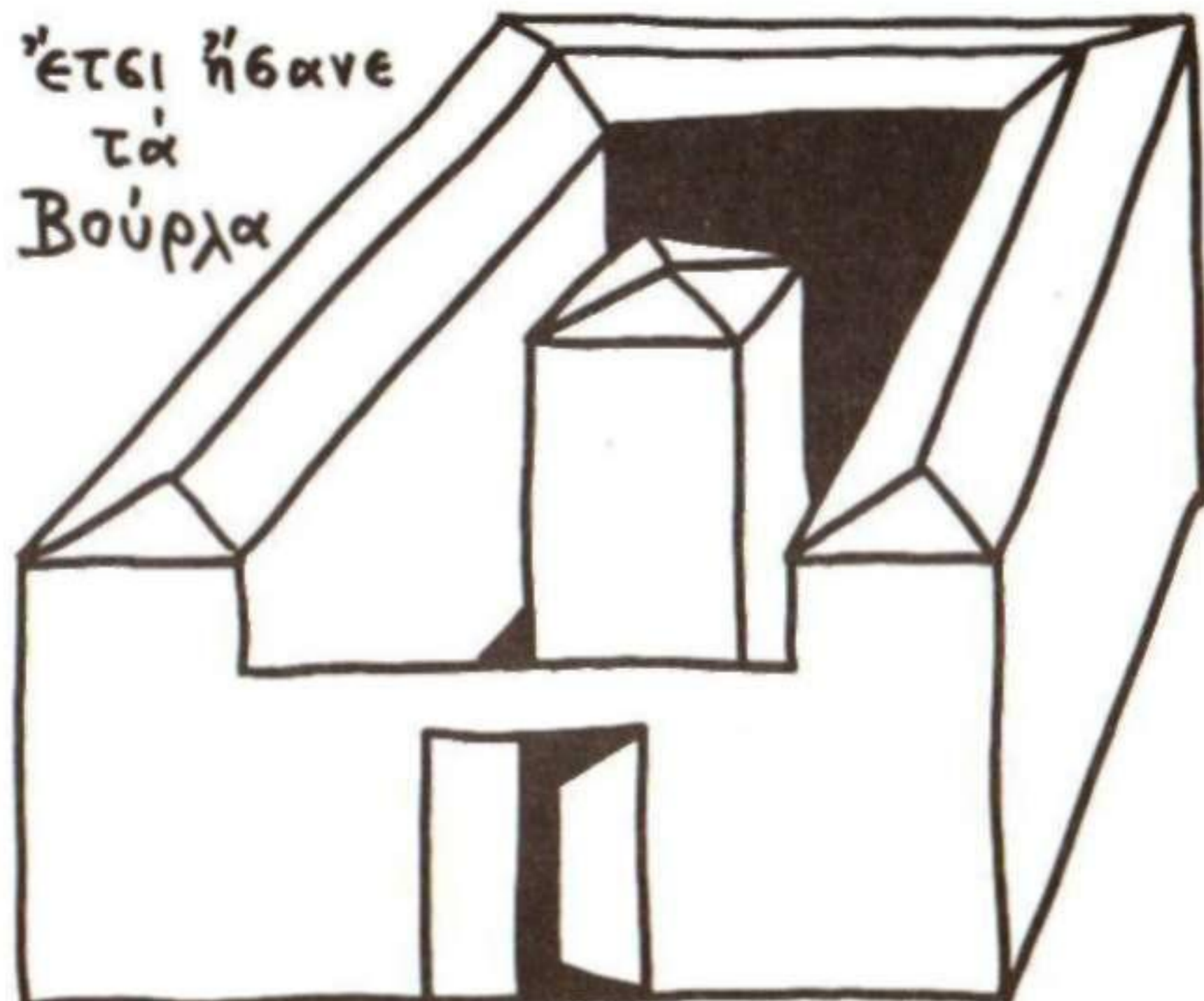
Αυτό τό φρικτό κείμενο φέρει τά αρχικά Ν.Ν.Δ. πού νομίζω πώς κρύβουν τήν υπογραφή του ψευτολογοτέχνη καί ψευτοκριτικού Ν. Δρακουλίδη, πού, επιπροσθέτως, αποδεικνύεται καί κακός ψυχαναλυτής. Ο (δήθεν) ιδιωτικός βίος τής έγκλειστης σέ οίκον ανοχής πόρνης παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Μιά λεπτομερής περιγραφή του πού κοιμάται, πού τρώει, πότε βγαίνει, μέ ποιόν βγαίνει κτλ. ή πόρνη, θά μετατόπιζε τόν άξονα τής μελέτης μου από τό μπουρδέλο πρós τήν πουτάνα.

Τό μ/τορντέλο-ξενοδοχε/ο θά μπορούσε νά χαρακτηριστεί σάν μεγέθυνση του *μπορντέλου-οίκιας*, άν οί πόρνες κοιμόντουσαν μέσα στό δωμάτιο του.

Τό *μπορντέλο-ξενοδοχείο* είναι ένας πολυόροφος οίκος ανοχής μέ δεκάδες δωμάτια καί δεκάδες πόρνες. Αυτός ο τύπος του μπορντέλου στεγαζόταν, συνήθως, στό κτίριο ενός πρώην ξενοδοχείου. Τό δεύτερο πάτωμα αυτού του κτιρίου (όπου. κάποτε, θά ήταν ή αίθουσα υποδοχής του ξενοδοχείου) χρησιμοποιότανε σάν τεράστιο σαλόνι. Έκεϊ συμφύρονταν οί πελάτες καί οί πόρνες. Οί πόρνες -όπως σέ όλους τούς οίκους ανοχής- φοράγανε ένα από τά δυό παραδοσιακά κοστούμια τους: μακριά μεταξωτή ρόμπα -ή- κοντό ζιπουνάκι πού άφηνε στην ελεύθερη θέα τά πόδια. Κάτω από τήν ρόμπα (ή τό ζιπουνάκι) ή πόρνη φόραγε, πάντοτε. κιλότα καί σουτιέν.

Όταν ο πελάτης του *μπορντέλου-ξενοδοχείου* διάλεγε μιά κοπέλα, τήν πλησίαζε καί τήν ρώταγε *αν είναι ελεύθερη*. Ή κοπέλα -άν ήταν ελεύθερη- του έδινε τόν αριθμό του δωματίου της καί ο πελάτης (άφού πλήρωνε στην.μαντάμα τήν βίζιτα) ανέβαινε μόνος στό δωμάτιο κι άρχιζε νά ξεντύνεται. Σέ πέντε-δέκα λεπτά έκανε τήν εμφάνιση της ή κοπέλα καί άρχιζε ή σεμνή τελετή. Μετά τήν συνουσία, ή κοπέλα έπαιρνε τήν μάρκα από τόν πελάτη καί έξηφανίζετο. Ο πελάτης ντυνότανε καί έφευγε. Σέ περίπτωση πού ένας τζαμπατζής πελάτης δέν ήθελε νά δόσει τήν μάρκα στην κοπέλα, θά είχε νά κάνει μέ μερικούς νταβραντισμένους μπράβους. Εξάλλου, ο υποψήφιος λωποδύτης πού, έν απουσία τής πόρνης, θά άνοιγε τήν ντουλάπα του δωματίου θά τήν έβρισκε εντελώς άδεια. Ή πόρνη δέν κατοικούσε μέσα στό *μπορντέλο-ξενοδοχείο*. Θυμάμαι άριστα εκείνα τά *μπορντέλα-ξενοδοχεία* πίσω από τήν όδόν Αθηνάς. Τά μπουρδέλο, τής όδοϋ Σωκράτους τά αναφέρει ο Κάσδαγλης στην *Δίψα* (1970). Ή ίδια περίπου κατάσταση επικρατούσε καί στό *μπορντέλο-ξενοδοχείο* του λιμένος Θεσσαλονίκης, γιά τό όποιο θά προσθέσω, παρεπιπτόντως, ότι επέζησε καί μετά τό '52 πού κλείσανε τά μπορντέλα. Έδώ άς θυμηθώ, τόν ξακουστό τεκέ του Παπαδέα (πέθανε τό 1966), πού βρισκότανε στην όδό Κουντουριώτου, απέναντι στην κεντρική πύλη του λιμένος Θεσσαλονίκης.

Στό *μπορντέλο-στρατώνας* επικρατεί μιά παλαική κατάσταση. Τό *μπορντέλο-στρατώνας* συγγενεύει περισσότερο μέ τήν *μπουρδελογειτονία*, παρά μέ τό *μπορντέλο-ξενοδοχείο*. Τό *μπορντέλο-στρατώνας* είναι μιά *μπουρδελογειτονία* κλεισμένη μέσα σέ ένα κτίριο. Στό *μπορντέλο-ξενοδοχείο* όλα κατέχονται καί διευθύνονται από τήν μαντάμα. Στό *μπορντέλο-στρατώνας* δέν υπάρχει μαντάμα ή κάθε πόρνη έχει ένα δωμάτιο, όπου δουλεύει γιά λογαριασμό της. Γύρο από τό *μπορντέλο-στρατώνας* οί νταβατζήδες σφάζονται σάν κοτόπουλα. Γιαυτό, στό *μπορντέλο-στρατώνας* υπάρχει, πάντοτε, αστυνομία. Τά Βούρλα αποτελούν τό τυπικότερο παράδειγμα πορνείου αυτού του τύπου.

Τά Βούρλα είναι σήμερα φυλακή-ψυχιατρείο. Βρίσκονται στην Δραπετσώνα. Γιά νά καταλάβουμε τήν τοτινή λειτουργία αὐτοῦ τοῦ οἴκου ανοχής θά πρέπει νά θυμηθούμε ὅτι ἦτο ἕκτος πόλεως. Στίς αρχές τοῦ αἰῶνα μας, ὁ Πειραιάς τέλειωνε στό νεκροταφείο τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἐκεῖ πλάι στά Βούρλα καί στήν Βρομολίμνη. Τά Βούρλα (ὄνομα καί πράμα) βρισκόντουσαν σ' ἕνα ἔρημο καί ἐλώδες τοπίο. Γιά νά φτάσεις ἐκεῖ, ἀπό τόν Ἡλεκτρικό Σταθμό ἢ ἀπό τήν Παλαμηδίου, ἔπρεπε νά περπατήσεις σχεδόν μισήν ὥρα. Τό 1910 καταργήθηκε τό νεκροταφείο τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Ἀπό τό 1922 ἄρχισε νά ἐποικίζεται ἡ Δραπετσώνα. Ωστόσο, ἡ περιοχή παρέμενε επικίνδυνη - ἰδίως τή νύχτα ὅπου ὅλα ἦσαν θεοσκότεινα.

Τά Βούρλα ἀπαρτίζονταν ἀπό τρία δυόροφα κτίρια σέ σχήμα Π. Κάθε πλευρά εἶχε 24 (12 + 12) δωμάτια- ἴτοι. ἐν συνόλῳ 72 δωμάτια = 72 πόρνες. Τό σχήμα Π ἐκλείνει μέ μιά ψηλή μάντρα. Στή μέση τῆς αὐλῆς υπήρχε ἕνα σπιτάκι: τό ισόγειο ἐστέγαζε τό καφενεδάκι των νταβατζήδων, καί, στό πάνω πάτωμα ἔμενε ἡ αστυνομία. Ἡ αὐλή -καί γενικότερα τά Βούρλα- εἶχαν μόνον μιά πορτάρια. Ὅποιος νταβατζῆς ἤθελε νά καθαρίσει μέ κάποιον ἀντίπαλο του, τήν ἔστηνε στήν πορτάρια καί περίμενε. Εκείνη τήν ἐποχή οἱ νταβατζήδες δέν ἀστειευόντουσαν...

Στήν ὁδόν Εἰρήνης τῆς Θεσσαλονίκης λειτουργοῦσαν ὡς τό '52 δύο μεγάλα δυόροφα μπορντέλα, πού τά χώριζε ἕνα στενὸ δρομάκι (ἐβγαζε στήν ὁδόν Λαγκαδά). Ἀνάμεσα στά μπορντέλα υπήρχε ἕνα παραγκάκι-καπνοπωλεῖο. Ἀποκεῖ ἀγοράζανε τσιγάρα, μέ τό τεφτέρι, οἱ πουτάνες. Αὐτό τό καπνοπωλεῖο ἀνήκε σ' ἕναν φίλο μου γεροπούστη. ἀπό τήν Πόλη. Εκεί μέσα πέρασα πολλές μέρες τῆς ζωῆς μου. Συνήθιζα νά κάθομαι, μέ τίς ὥρες, σέ μιά καθέκλα (ὅπως ἔλεγε ὁ μακαρίτης φίλος μου) καί νά συζητῶ μέ τίς πουτάνες. Πίσω ἀπό τό καπνοπωλεῖο ἦταν τό διαβόητο κέντρο τοῦ Κέρκυρα, ὅπου ἐγίναν πολλά φονικά. Στού Κέρκυρα ἐπαιξε ἕναν καιρό κι ὁ Τσιτσάνης. Μιά φωτογραφία τοῦ νεαροῦ Τσιτσάνη ἦταν κρεμασμένη στό πάλκο τοῦ Κέρκυρα ὡς τό '50. Ὁ ἴδιος ὁ Τσιτσάνης, κατά τήν διάρκεια τῆς Κατοχῆς, καθότανε συχνά σ' ἕνα καφενεδάκι, ἀπέναντι στά μπορντέλα. Ἀκριβῶς- σ' αὐτό τό καφενεδάκι εἶναι πού στάθηκε ἕνας ταγματῆς μέ φυσεκλίκια καί ἤθελε νά συλλάβει τόν Τσιτσάνη. Μά ὁ Τσιτσάνης εἶχε τύχη. Γιατί, τελικῶς, τόν ἔσωσε ὁ Τρούλης πού ἄρχισε στίς σφαλίρες τόν ταγματῆς. τόν ἔριξε χάμω καί τόν ποδοπάτησε. Αὐτός ὁ Τρούλης υπήρξε ὁ μεγαλύτερος νταῆς τοῦ Βαρδαρίου ἐπί Κατοχῆς. Τήν ἀνοιξη τοῦ '45 τόν ἐπίασαν (εἶχε καθαρίσει κάπου δέκα-ἐνιά ταγματῆς) καί δέν βγήκε ἀπ τή φυλακή παρά τό 1960. Γίναμε φίλοι καί κάναμε παρέα ἀπό τήν μέρα τῆς ἀποφυλάκισης του ὡς τό '65.

Ἀφηγούμαι τέτιου εἴδους λεπτομέρειες μέ τήν κρυφή ἐλπίδα πῶς θά γίνει κατανοητή ἡ ἀτμόσφαιρα πού διαπότιζε τά μπορντέλα τῆς οδοῦ Εἰρήνης. Ωστόσο -παρά τίς ἐμπειρίες μου- δέν καλοκατάλαθα σέ ποιόν τύπο οἴκου ανοχής ἀνήκαν τά μπουρδέλα αὐτά. Σήμερα, ἀφοῦ πέρασαν τριάντα χρόνια, μένω μέ τήν ἐντύπωση πῶς οἱ οἴκοι ανοχής τῆς οδοῦ Εἰρήνης εἶχαν τά γνωρίσματα τῶν *μπορντέλων-στρατώνων*.

Εκεῖ, οἱ πόρνες μάλλον εἶχαν νοικιασμένα δωμάτια, ἀν καί, παράλληλα, υπήρχε καί διευθύντρια. "Επίσης, οἱ πόρνες τῆς οδοῦ Εἰρήνης εἶχαν μεγάλες ἐλευθερίες. Δέν ξέρω ποιος ἦτο ὁ ἰδιοκτήτης τῶν μπορντέλων τῆς οδοῦ Εἰρήνης. Τά Βούρλα, πάντως, ἀνήκαν στήν οἰκογένεια Πιπινέλη.

Γιά τήν *μπουρδελογειτονιά* καί τήν *μπουρδελο-πολιτεία* δέν χρειάζεται νά προσθέσω πολλά. Ἡ περιοχή τῶν οδῶν Σωκράτους-Μενάνδρου καί Σία εἶναι μιά *μπουρδελογειτονιά*. Ἡ Τρούμπα υπήρξε ἡ κυρίως *μπουρδελογειτονιά* τοῦ Πειραιά. Τό τραγούδι τοῦ Μάρκου Βαμβακάρη

χρόνια μέσ στήν Τρούμπα μαγκίτης κι ἀλιανάρης

φρόντισε νά μάθεις κι ὕστερα νά μέ πάρεις

δείχνει τήν τεράστια προβολή τῆς Τρούμπας ἐπί τοῦ υποκόσμου. Τό σατιρικό δίστιχο πού διασώζει ὁ Καμπούρογλου

στοῖά Ψειρή τό μαχαλά

τρεις κοπέλες στόν παρά

(δέν ξέρω ἀν ὑπαινίσεται τήν ὑπαρξη τοῦ γνωστοῦ μπουρδελομαχαλά Ψειρή-Κουμουνοῦρου) ἔχει, σάν θεσσαλικό ἀντίστοιχο, τήν

Σχέδιο του Αλέκου Φασιανού.

παροιμιώδη έκφραση

*Καλαμπάκα και Καστράκι
μιά πεντάρα τό μουνάκι.*

Γιά νά γίνει ευνόητη αυτή ή έκφραση πρέπει νά πώ ότι ή Καλαμπάκα και τό Καστράκι είναι δυό χωριά κάτω από τά Μετέωρα. Η λαϊκή έκφραση αναφέρεται στην, εξαιτίας των καλογήρων, έκλυση ήθων που επικρατούσε γύρο στά μοναστήρια. Οί καλογερίστικες φυλακές των Μετεώρων αποδεικνύουν τό μέγεθος τής εκεί ενδημούσης ανηθικότητας. Τήν ίδια απαίσια φήμη είχε και ή Ίερισός, κοντά στο Άγιον Όρος. Κάποιο άλλο δίστιχο μιλάει, πιθανότατα, για κάποια μπουρδελογοείτον/ά τής Ίσταμπούλ

*άς πάμε μες στήν Πόλη, στόν φραγκομαχαλά,
πούχουνε τά κορίτσια τά πέντε στόν παρά.*

Γιά τήν Μπάρα -μοναδική περίπτωση μπουρδελο-πολιτείας- εϊπα. κιάλας, αρκετά.

Δέν έξιδακινεύω τήν μορφή τής πόρνης. Μιά πουτάνα δέν είναι περισσότερο ή λιγότερο πουτάνα, άπ' όσο ένας μαιευτήρας είναι περισσότερο ή λιγότερο μαιευτήρας. Η συνουσία αποτελεί τήν -κοινώς αποδεκτή- πλατφόρμα τής ερωτικής πράξεως. Για τήν πόρνη ή συνουσία δέν είναι ερωτικός στόχος, παρά μέσον έπιβιωσεως-έπάγγελμα. Η ψυχή τής πόρνης δέν ευφραίνεται έκ τής συνουσίας. Η πόρνη (πρέπει νά) υποδύεται ότι μετέχει στήν συνουσία. Η ερωτική πράξη στό πορνείο έχει μακραιώνη παράδοση και δικό της φολκλόρ. Η πόρνη κατέχει τήν τεχνική τής συνουσίας. Κοινωνικώς, ή πόρνη είναι πιό χρήσιμη άπό τόν βουλευτή. Καί τό λέω με θλίψη.

Δέν είναι απαραίτητο νά αραδιάσουμε τίς ονομασίες των αιδοίων κατά τήν αρχαιότητα. Ός προς τήν βυζαντινήν εποχή παραθέτω τήν εξής περικοπή του Φαίδωνος Κουκουλέ:

Τά αιδοία καθ' όλου έκαλοϋντο υπό των Βυζαντινών κρυφά μέλη ή τά άσχημα ή αναγκαία, τά ανδρικά δέ γείτονες.

Παρ' Ήσυχίω άναγινώσκομεν: «γίτονας- τά δύο αιδοία». Φέρεται δέ και παρ' Άριστοφάνει ή λέξις εις τούς Άχαρνείς.

Εϊδικώς τό ανδρικόν μόριον έκαλειτο υπό των πολλών, ως και υπό των αρχαίων, και νύν έν Κρήτη και Κυκλάσι, νεύρον, επί τό σεμνότερον δέ δέμας, ως ήδη παρά τψ κωμικφ Πλάτωνι, και βάμθαλον δέ, φρονώ, άφ' ού και σήμεραν οί Αίγιείς και Αίγινήται μπάμπαλο τούτο καλούσιν, ως βαμβάλίζον. ήτοι αίωρούμενον. Γράφει άλλως ό Ησύχιος: «βάβαλον αιδοιον»- και πάλιν: «βάμθαλον ίμάτιον και τό αιδοιον Φρύγες».

Πρός τούτοις τό αυτό έκαλειτο και βίλλος και βιλλίν, ως μαρτυρεί ό Ήρωδιανός και ό Ησύχιος και ως έπιβεβαιούσι και τά σημερινά βίλλος και βιλλίν.

Πολύ διαδεδομένη ήτο και ή ονομασία τό φυσικόν και ή φύσις, νύν φύσι, ήν σημασίαν έχομεν μνημονευομένην παρά τφ Καισαρείας Άρέθα, έν τή Χρονογραφία του Θεοφάνους. έν έπιγράμματι τής Παλατινής Ανθολογίας, παλαιότερον έν τοις παπύροις και μεταγενεστέρως έν τψ Έπαίνω των ευγενικών γυναικών. Ότι δέ τό ανδρικόν μόριον θά έχαρακτηρίζετο, ως και σήμεραν, ως αυτή, δεικνύει ή Βυζαντινή παροιμία «πτωχός ή πλούσιος, άν αυτήν ού βάλη, ουδέν κοιμάται».

Από τάς Άσίζας τής Κύπρου μανθάνομεν ότι έν τή νήσω ταύτη έκαλειτο βέργα, τόν τύπον δέ τσουτσούνακαί ψωλή μάς παραδίδει ό αίσχρολόγος Σαχλίκης, τό άρσενικόν δέ ψώλος τό Συναξάριον των ευγενικών γυναικών.

Έν τω Λεξικφ τέλος του da Somavera λέγεται σάρκα, καθ' έβραϊκήν έπίδρασιν, άφ' ού ή λέξις βασάρ έδήλου και τήν σάρκα και τό γεννητικόν μόριον.

Ειρήσθω ότι τό άκρον τής βαλάνου κατά τά αγιολογικά κείμενα έκαλειτο βαλανιον, προς δέ και καυλός, νύν καυλί.

Οί όρχεις του ανδρός έλέγοντο τότε λιμπά και βόλοι δέ. βολέας δ' έκαλειτο ό τοιούτους μεγάλους βόλους έχων.

Προς τούτοις έκαλοϋντο, ως και παρ' αρχαίοις, δίδυμοι, αλλά και διδυμία και όρχεις και παραστάται και μήδεα, λέξις συνδετέα προς τό μέζεα, τά όποια παρ' Ήσιόδω δηλούσι τά αιδοία. Όρα ότι και παρ' Ήσυχίω κείται: «μεζός* αιδοιον» και εις τό Etymologtcum Gudianum: «μέζεα* τά αιδοία ότι μέσεά έστι τής ουράς. Σικελοί δέ και Ταραντινοί μέσα αυτά καλούσι».

Ανωτέρω ειπον ότι τό ανδρικόν μόριον έκαλειτο φύσις. Διά τής αυτής όμως λέξεως έδηλούτο και τό γυναικείον αιδοιον, ως φαίνεται έκ του Ιπποκράτους και βραδύτερον του Καισαρείας Άρέθα, μαρτυρούντος, ως ειρηται, ότι είδος βινητικού σχήματος έλέγετο τότε φύσις προς φύσιν. Προστεθείσθω ότι και έν Νομοκάνονι του ΙΖ' αιώνος φύσις καλείται τό γυναικείον αιδοιον, ούτω δέ τό καλούσι και οί Ήπειροθεσσαλοί.

Παρ' αρχαίοις τό γυναικείον αιδοιον έκαλειτο κύσθος. Ότι ή ονομασία αυτή δημωδώς θά διετηρήθη κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους πείθει ή σημερινή ονομασία συστί = κυσθί παρά τοις Ήλλησι τής κάτω Ιταλίας (Καλαβρίας) και τά σημερινά χύστος έν Σάμω. Ζακύνθω, Κεφαλληνία, Κρήτη, Αθήναις και Κύπρω, ό χύστων έν Πόντω, ό κύστε έν Τσακωνία και χύστρο έν Κρήνη.

Κοινότατον καί κατά τούς μεταγενεστέρους αιώνας συνηθέστατα περιφερόμενον ἦτο τό μουνίν, τό ὅποιον ἄλλοι ἄλλως ἔτυμολογοῦσιν. Οὕτως ὁ Hubert Pernot σχετίζει τήν λ. πρὸς τό βουνίν (mons veneris), ἣν γνώμην ἀσπάζεται καί ὁ G. Rohlf, ὁ P. Kretschmer δέ πρὸς τό Βενετικόν monin, mona, τό γυναικίον αἰδοῖον δηλοῦν, ὁ Κοραῆς πρὸς τό Σικελιωτικόν μυλλός καί ὁ Γ. Χατζιδάκις πρὸς τό εύνιον-εύνι.

Τό αὐτό ἐλέγετο καί κτένιον κατά Κλήμεντα τόν Ἀλεξανδρέα. τόν Πολυδεύκη, τόν Μιχαήλ Ψελλόν καί τόν Θεσσαλονίκης Εὐστάθιον. ἣν ὀνομασίαν διετήρησαν καί οἱ σημερινοί Ἕλληνες, οἵτινες τό περί τό ἐφήθαιον τοῦ γυναικείου αἰδοίου μέρος καλοῦσι χτένι, τινές δέ καί ἀπόχτενο.

Ἡ σχισμή τοῦ γυναικείου αἰδοίου, τό σκιστό σήμερον, κατά τόν Πολυδεύκη, ἐκαλεῖτο σχίσμα καί διάσφαγμα.

Προστεθεῖσθω ὅτι νύν οἱ κάτοικοι τῆς Κώ τήν γυναικίαν αἰδῶ καλοῦσιν, ὡς εἶπον. μέλος, ὀνομασία ἣτις φαίνεται καί μεσαιωνική, ἀν μή καί ἀρχαία. Τέλος ὅτι οἱ Βυζαντινοί τό τῆς γυναικός αἰδοῖον θά ἐκάλουν. ὡς ἤδη ὁ Ἀριστοφάνης, σύκον. δήλον καθίσταται ἐκ τοῦ ὅτι οὕτω καί νύν καλοῦσιν αὐτό οἱ ἐκ Τραπεζούντος καί Οἰνός τοῦ Πόντου ὀρμώμενοι, ὡς καί οἱ Ρόδιοι καί οἱ κάτοικοι Βελβενδοῦ Μακεδονίας.

Στά σεξουαλικά ὄργανα περιλαμβάνονται τό γυναικίον αἰδοῖον. οἱ μαστοί, ὁ πρωκτός, τό πέος. οἱ ὄρχεις, τό στόμα. Διαθέτουμε μιά πλούσια σειρά συνονύμων. ἀργκοτικῶν ἐκφράσεων, παροιμιῶν, λαϊκῶν τραγουδιῶν καί παραδόσεων γιά τά αἰδοία, ἐν γένει.

Γιά τό γυναικίον αἰδοῖον βρίσκουμε πολλούς ευτράπελους στίχους στό δημοτικό τραγούδι. Ἰδού ἓνα παράδειγμα

τό μουνί τό λέν Ἀλή
καί τόν πούτσο Καραλή!
τό μουνί ὄντας αφρίζει
σάν καράβι αρμενίζει,
τά πανιά τόχει τρακάδα
καί τά τσαμαντάλια μαύρα!

Βεβαίως, αὐτό τό τραγουδάκι εἶναι ὁ πρόγονος τοῦ γνωστότατου

τό μουνί τό λένε Γιώτα
καί τόν πούτσο Παναγιώτα!
ὅποιον θέλεις πάνε ρῶτα
τό κεφάλι μπαίνει πρώτα!

Σέ κάποιο ἄλλο δημοτικό τραγούδι τό αἰδοῖον φέρεται νά ἔχει μασχάλες, ὅπερ ἐνθυμίζει ἀνάλογες παρομοιώσεις πού συναντάμε στήν ἀργκό τοῦ υποκόσμου {μουνόχειλα / μουνοβάρδουλα κτλ.):

γιά σταθεῖτε γιά νά ἰδούμε
τί τραγούδι θέ νά εἰπούμε
γιά τό δόλιο τό μουνάκι
πόχει μπρος καί πίσω αὐλάκι!
ἤθελα νά ρίξω σάνη
ἀποκάτω στό φουστάνι
νά κρεμάω τίς καρδάρες
στοῦ μουνιού τίς ἀμασχάλες...

Τό γυναικίον αἰδοῖον παρομοιάζεται καί μέ πηγάδι. Ἐξ αὐτοῦ οἱ ἐκ-

φράσεις: *πηγαδομούνα / μουνί-πηγάδι*, καί, ἡ δοξασία πῶς τό αἰδοῖον ἔχει *πάτο*. Οἱ παρακάτω στίχοι ἐνός δημοτικοῦ τραγουδιοῦ ἐπιβεβαιώνουν αὐτή τή δοξασία

πάει ὁ πούτσος στό παζάρι
δέν ἤξερει τί νά πάρει!
βρίσκει τοῦ μουνιού τόν πάτο
καί τόν κάνει ἀνω-κάτω.

Γιά τό γυναικίον αἰδοῖον ἔχουμε μίαν ικανοποιητική σειρά παροιμιῶν, καί λαϊκῶν γνωμικῶν ἢ ἐκφράσεων. Ἰδού ἐλάχιστα παραδείγματα

ἐλα, μπαμπά, νά σοῦ δείξω πού τόχει ἡ μαμά!
ὅσα μαύρα μουνιά βλέπεις, ὅλα τῆς μάνας σου λές πῶς εἶναι;
τό μουνί σέρνει καράβι!
θά πεις τό μουνί μουνάκι!
φάνηκε τό πράμα τῆς!
μουνί-καπέλο!

τί νά γινῶ ἡ ὀρφανή / τό μουνί μου μέ πονεῖ!

καζάντησε ἡ ψείρα μουνί καί δέν ξέρει τί νά τό κάνει!

Στό μυθιστόρημα *Φάρ-Ούέστ* (1974) τοῦ Δημήτρη Δειλινού, διαβάζω τό δίστιχο

αχ, πῶς μ' ἀρέσει νά σέ βλέπω νά κατουράς στ' ἄγγειό
νά σφυρίζει τό ζιζί σου σάν παπόρι γαλικό!

οπόθεν συνάγεται πῶς τό αἰδοῖον ἔχει καί τό ἠχομιμητικό συνόνυμο ζιζί. Ἡ βενετσιάνικης προελεύσεως, λέξη *μουνί* ἐμφανίζεται ὑπό ἀρκετός ὄψεις: *μουνάκι / μουνίτσα / μουνάρα / μούναρως / μούνος / ἀρχιμούναρως*. Οἱ λέξεις *μουνίκακας* καί *μανιαμούνιας* ἀπορέουν, πιθανότατα, ἀπό τήν λέξη *μουνί*. Ἡ περί τό γυναικίον αἰδοῖον ἐξαψη παρέχει τίς ἐκφράσεις: *τά καπακλίκια τοῦ μουνιού / καπακλίδικο μουνί / μουνί μέ ἑφτά καπάκια / παχί μουνί / αφράτο μουνί* κτλ. Γιά τίς πτυχώσεις τοῦ γυναικείου αἰδοίου χρησιμοποιεῖται ἡ λέξη *χειλία* - ἢ - *μουνόχειλα*. Τήν ἴδια ἀκριβῶς λέξη μεταχειριζόμαστε καί στήν ἀνατομική. Ἡ σχετική παράδοση ἀντανακλάται στήν λαϊκή δοξασία, ὅτι τάχα. ἡ γυναίκα μέ μεγάλα χεῖλη ἔχει ἀπαραιτήτως καί μεγάλο αἰδοῖον (ὅπερ ἐνθυμίζει τόν ἀνάλογο συσχετισμό μύτης καί πέους). Ἐνα παλιότερο συνόνυμο τοῦ αἰδοίου εἶναι τό: *κρεάτινη κουλούρα*. Ἐνα ἄλλο σημερινό (ευρωπαϊκῆς προελεύσεως) κολονακίτικο συνόνυμο τοῦ εἶναι: *παρενθέσεις*. Ἡ λέξη *μουνοτρίχι* (λαϊκή ὀνομασία τοῦ φυτοῦ *ἀδίαντον* ἢ *κόμη τῆς Ἀφροδίτης*), ἐνδεχομένως, ἀναφέρεται στό ἐφήθαιον. Παλιότερα, τό ἐφήθαιον λεγότανε *χτένι*. "Ἀχνα βασιλικού πάνω ἀπό τό σγουρό εφηβαῖο - γράφει ὁ Ελύτης. Τό γυναικίον αἰδοῖον (καθώς, σέ πολλές ξένες γλώσσες) εἶναι χωμένο σέ ἀρκετές βρисиές - ἢ - αὐτό καθ' ἑαυτό, ἀποτελεῖ βρисиά. Παραδείγματα

γαμῶ τό μουνί πού σέ πέταγε!
τῆς μάνας σου τό μουνί!
γαμῶ τό μουνί τῆς ἀδερφῆς σου! (κτλ. κτλ.)

ι

Πρέπει νά αναφέρω καί τό σύγχρονο λαϊκό ποιηματάκι, πού κατέγραψε ό Μανόλης Ξεξάκης

ένα μαμουνάκι, μουνάκι, μικρό τόσο δά,

βγήκε μέσ' από μιά τχαπούτσα, πούτσα, μικρό τόσο δά...

Τέλος, δέν λησμονώ τήν Ξακουστή συλογή φωτογραφιών γυναικείων αιδοίων τού δαιμόνιου Ανδρέα Εμπειρικού - μιά συλογή πού δέν παρέλειπε νά δείχνει στους φίλους του, καί, τής οποίας αγνοείται ή τύχη.

Στήν καλιαρντή τά βυζιά αποδίδονται μέ τά συνόνυμα: *βουτρά / γαλοφουσκού / κατσικονά / καυλοπιπίλες / μουτζαντίβαρα / σταμνόστερνα*. 01 ομοφυλόφιλοι έπλασαν γιά τό γυναικείον αίδοιον τά συνόνυμα: *καυλομαξίλαρο / μουτζό / ψωλάραγμα*. Καί στίς δυό αυτές κατηγορίες συνονύμων (επίσης, σέ δ,τι άφορα γενικότερα τίς γυναίκες) περιέχεται ικανή δόση δηλητηρίου. Αυτή ή στάση διόλου δέν εμποδίζει τούς ομοφυλόφιλους άπό τό νά μιμούνται, δουλικότατα καί γελοιοδέστατα, τίς γυναίκες.

Στήν λαϊκή ανατομική τά βυζιά καλούνται *Μαριγούλες*. Ή περίπτωση τού δίστιχου

ή αγάπη άπό τά μάτια πιάνεται, στά χείλη κατεβαίνει

κι άπό τά χείλη σπήν καρδιά ριζώνει καί δέν βγαίνει

πού φανερώνει τά διαδοχικά στάδια τού έρωτος, επιβιώνει - υπό άλλην μορφήν - στήν παροιμία

είδες χέρι στό βυζί; δέξου, μουνί, μαντάτα!

Πάντως, ό κόρφος καί ή κόμη εθεωρούντο, ανέκαθεν, σημαντικότερα δώρα τής γυναικείας ομορφιάς. Αυτό λέει καί ή παροιμία

τό βυζί καί τό μαλλί

καθημερινή στολή (δηλαδή, στόλισμα).

Στήν αργκό μας οί μαστοί αποκαλούνται *κουμπούρια*.

Γιά τό άνδρικόν μόριον διαθέτουμε, επίσης, αρκετά συνόνυμα. Τά πλέον συνήθη είναι: *πούτσος -καί- ψωλή*. Ό Ανδριώτης γράφει *μπούτσος*. Τό βρίσκω αδόκιμο. Λέμε: *πούτσα -ή- πούτσος*. Καί, σχεδόν ποτέ: *μπούτσα -ή- μπούτσος*. Ό Άνδριώτης, στήν πρώτην έκδοση τού λεξικού του (1951), δέχεται τήν λέξη *πόσθη* σάν πρόγονο τής λέξεως *μπούτσος* μά στήν δεύτερη έκδοση (1967) αλλάζει γνώμη, γιατί έντωμεταξύ ανακαλύπτει τό σλαβικό *butsa* (= εξόγκωμα). Δέν νομίζω ότι διαθέτουμε μιά πειστική ετυμολογία γιά τήν λέξη *πούτσος*. Αντιθέτως, ή λέξη *ψωλή* φαίνεται νάχει αρχαιοελληνική καταγωγή.

Ή λέξη *πούτσα* (κι όχι ή λέξη *πούτσος*) μας παρέχει τά: *πουτσαρά / πουτσαράς*. Ό αγνός Κρυστάλλης, σέ κάποιαν επιστολή του, αποκαλεί τόν Βλαχογιάνη *πσαρά*. Ό Ίδιος προσαγόρευε τούς φίλους του μέ τήν προσφώνηση: *γιά σου, ώρέ, κοκαλόπτσε!*

Άπό τήν λέξη *ψωλή* βγαίνουν τά: *ψωλίτσα / ψωλάκι / ψωλάρα / ψώλος / ψωλαράς / ψωλοκουβέντα / ψωλομούρης / ψωλαρπάχτρα* κτλ.

Καλντεριμιτζοϋδες στήν όδο Πειραιώς. Φωτογραφία δημοσιευμένη στό *Ίδεοδρόμιο* (16-5-1978).

Ὁ Πέτρος Βλαστός μας διαβεβαιώνει πώς, στήν εποχή του, οἱ λέξεις *πουτσαράς / ἀρχιδάτος / μαλλιάρókωλος* ἐδήλωναν τόν γεναῖον ἀντρα. Ἀλλά, δευτερότερα, συνόνυμα τοῦ πέους εἶναι τὰ: *φύση / βέργα / μαλαπέρδα / τσουτσού / τσουτσούνα / ξερή / ὀκαδιάρικη παλαμίδα / λωλή / ἡ ἀπαυτή / ἡ ἀποτέτια* κτλ. Ὁ Μακρυγιάννης γράφει: *καί περιπαίζοντας ὁ Καραϊσκάκης τούς τούρκους ἐξεβρακώθη, τόν ἐλάβωσαν εἰς τήν φύσιν.* Ὁ Κουκούλες, σέ μίαν υποσημείωση του, ἀναφέρει ὅτι στήν Κερασούντα ἀποκαλοῦσαν τὰ αἰδοῖα *ἀσκεμα κρέατα* - καί παραθέτει τήν λαϊκή ἐκφραση τῆς Θεσσαλονίκης *κρέας θά μπει, κρέας θά βγει* ἰσχυριζόμενος πώς, ἐδώ, τό πέος ὑποδηλοῦται. Κατ' ἀρχήν, ὁ Κουκούλες ἤξερε τήν μισή λαϊκή ἐκφραση τῆς Θεσσαλονίκης, πού ολοκληρωμένη παρουσιάζει τήν μορφή: *κρέας θά μπει, κρέας θά βγει, κι ὅ,τι μείνει δικό σου εἶναι!* Αυτή ἡ ἐκφραση, ἀναφέρεται στήν συνουσία (καί δὴ στήν ἀλλαξοκωλιά). Πιστεύω ὅτι ἡ ἐκφραση *ἀσκεμα κρέατα* χαρακτηρίζει αορίστως τὰ αἰδοῖα, ὅπως ακριβώς οἱ λέξεις *εργαλεία* καί *κρυφά* ορίζουν συγχρόνως τό σύνολον φαλλοῦ-ὄρχεων. Σχετική εἶναι καί ἡ περιγελαστική προσφώνηση: *γιά σου, Ἥλία, μέ τὰ μεγάλα εργαλεία!*

Ἡ βάλανος τοῦ πέους ἀποκαλεῖται, κοινώς, *κεφάλι* (καί, ἐνίοτε, *καρύδι*). Ἡ λέξη *καυλί* υποδηλώνει ολόκληρο τό πέος, κι ὄχι τήν βάλαν-

νο. Ἡ λέξη *ψωλή* ἀπώλεσε τήν ἀρχαία τῆς σημασία καί σήμερα, ἀπλώς, σημαίνει: πέος. Σχετικό μέ τήν γυμνή βάλανος εἶναι καί τό σύγχρονο λαϊκό λογοπαίγνιο

- τόν ξέρεις τόν Φούφουτο;

- ποιόν Φούφουτο;

-τόν πούτσο μου τόν ξεσκούφωτο!

Ὁ Κουκούλες διατείνεται ὅτι τό ἐπόνυμο *Τσουτσούνας* ἀποδίδεται στόν ἔχοντα μεγάλην πόσθην. Ἀμφιβάλω ζωηρώς. Οἱ λέξεις *τσοτσούνα / τσοτσούνικα / τσοτσού* ἔχουν εἰρωνικό περιεχόμενο. Ἡ ἐκφραση: *ἀντε, μωρή τσοτσού!* εἶναι λίαν προσβλητική.

Σέ ὀρισμένες κατηγορίες δημοτικῶν τραγουδιῶν ὁ φαλλός δίνει καί παίρνει. Σέ κάποιο τραγούδι μιά κοπέλα λέει

πό-πό-πό, μανούλα μου,

μέ πονεῖ ἡ καρδούλα μου!

πήγα πάνω στόν ὄντά

κι εἶδα τήν ξερή τ' ἀγά

μ' ἕναν σφόντυλο μπροστά!

Γιά τό τραγούδι τοῦ Γιάνναρου -πού τόν ἔθαψαν ἀφήνοντας τήν ψωλή του ἀπόξω- ἕκτος ἀπό τήν καταγραφή τοῦ Ἀραβαντινοῦ, διαθέτουμε μιά σειρά σκανταλιάρικες παραλλαγές τῆς Κρήτης. Σέ κάποιο ἄλλο δημοτικό τραγούδι βρίσκω τούς στίχους

στοῦ Μαρτίου τίς πέντε-δέκα

μαραγκός ψωλές πελέκα

καί μεγάλες καί μικρές

ἀπό τίς μαρμάρινες'

τό μάθανε τὰ κοράσια

καί τόν διπλοχαιρετούσαν

τ' ἀκουσε ἡ κυρά-γουμένη

στή χαρά τῆς τότε παίρνει.

Ἀπό δημοτικό τραγούδι προέρχεται καί ἡ παρακάτω εὐχή

νά εἶχα μοίρα, νά εἶχα τύχη,

νά εἶχα μιά ψωλή σάν πήχη!

Καί, ἐπίσης, ἀπό δημοτικά τραγούδια παίρνω καί τούς ἐξῆς στίχους

μακροψώλη μ' ἀδερφέ,

μακροτράβα τό χορό!

χοντροψώλη μ' ἀδερφέ,

χοντροτράβα τό χορό!...

τώρα τίς ἀποκριές

φέραν δύο σακιά ψωλές [...]

τίς μεγάλες ἀποκριές

στέκονται οἱ ψωλές ορθές.

ἰ *γιέ μ', καί τό μεγάλο πάσκα*

στέκουν τὰ μουνιά καί χάσκα!

Σταματάω τίς ἀναγωγές στό δημοτικό μας τραγούδι. Καί δέν θά ἐπικαλεσθῶ -ἐξ αἰδημοσύνης- ἄλλα χειρότερα παραδείγματα, πού βρίσκω στίς ἀνθολογίες.

Θά τελειώσω τήν περί φαλλοῦ παράγραφο παραθέτοντας λίγες παροιμίες καί παροιμιώδεις εκφράσεις

*είδα καί παραείδο αλλά ποντικού ψωλή δέν είδα/
για τό πείσμα τοῦ γειτόνου έκοψα τή λωλή μου!
για τής ορφανής τόν κώλο / έχει ό θεός μεγάλο ψώλο!
για τήν ορφανή τήν ξένη / έχει ό θεός ψωλή κρυμένη!
σάν τήν ψωλή στά τζάρτζαλα!
τί πετιέσαι, στή μέση, σάν ψωλή;
έθαίνει σάν ή ψωλή άπ' τό βρακί!
μέ τόν πούτσο μου σπάω καρύδια!
ό χωριάτης είναι σάν τόν πούτσο- όσο τόν χαϊδεύεις τόσο ση-
κώνεται!*

Τήν τελευταία παροιμιώδη έκφραση τή λένε οί μάγκες μέσ στή φυλακή.

Διαβάζω τό Νο 589 τών Έναρίθμων τού Ηρακλή Αποστολίδη:

ΦΑΒΩΡΙΝΟΣ: - τίσιν έφοδίσις φιλοσοφείς;

ΔΗΜΩΝΑΞ: - δρχεσι!

(Ό Σαμοσατεύς αυτά, καταληπτότατα άπ' όλους).

Λίγα μπορώ νά προσθέσω. Όντως, οί εκφράσεις άντρας μέ αρχίδια / άντρας μέ δυό οκάδες αρχίδια / άντρας μέ μπρούτζινα αρχίδια μι-
λούν άπό μόνες τους. Ωστόσο, υπάρχει καί ή έκ διαμέτρου αντίθετη
χρήση τής λέξεως αρχίδι. Εκφράσεις τύπου: άντε, ρέ αρχίδη! - ή-
είσαι ένα αρχίδι καί μισό! (κτλ.) αποτελούν ασυγχώρητες ύβρεις.
Έδώ θά αναφέρω καί τήν τόσο μειωτική λέξη κλαπαρχίδας. Οί όρ-
χεις έχουν πολλά συνόνυμα: *αχαμνά / άμελέτητα / γκογκόβια / κα-
ριόλια / λιμπά*. Ό Νικόλαος Πολίτης γράφει: *πολλαχού δέ τής Ελλά-
δος οί όρχεις επί τό εύφημότερον λέγονται αυγά*. Πρέπει νά κλείσω
τήν περί όρχεων παράγραφο μέ τίς παρακάτω σχετικές παροιμίες

*διάβολος δουλιά δέν είχε ζύγιαζε τ' αρχίδια του!
ό διάβολος, όταν κάθεται αργός, τά λιμπά του ξύνει!
δουλιά δέν έχει ό διάβολος, τ' αρχίδια του θά τρίβει!
δουλιά δέν είχε ό διάβολος, τ' αρχίδια του έσπαγε κι έραβε!
όταν δέν έχει ό διάβολος δουλιά, ξετσαμπαδίζει τά μπιχλιμπί-
δια του!*

Μέσα άπ' αυτές τίς παροιμίες ξεπηδάει ή σύγχρονη έκφραση *όλη μέρα ξύνει τ' αρχίδια του* πού λέμε για τούς αργόσχολους.

Οί ομοφυλόφιλοι αρέσκονται νά ξεφουρνίζουν τό ρητό ό κώλος εί-
ναι τό μουνί του μέλλοντος! σάν μεγάλη εξυπνάδα. Είναι λίαν άμφί-
βολον άν τό ρητό αυτό αναφέρεται στους πούστηδες. Η επίθετικό-
της τών πούστηδων φτάνει ώς τό γρατσούνισμα κι εκεί ξεθυμαίνει.
Η λέξη κώλος σημαίνει, άφ' ενός, *οπίσθια* -καί- άφ' ετέρου *πρω-
κτός*. Σύμφωνα μέ ένα παιδικό παιχνίδι, τό πέος ονομάζεται
μπάρμπα-Κίτσοσ καί ό πισινός μπάρμπα-Νικολός (έδώ, 'ίσως, παίζει
ρόλο καί ή συνήχηση: κώλος > Νικολός). Σέ πολλά παραμύθια ό

πρωκτός προσωποποιείται. Η παράδοση είναι αρχαία. Ό Νικήτας
Νηφάκης, στό κείμενο του *Διήγησις νοστιμωτάτη καί ώφελιμωτάτη
περί τοῦ πώς έφιλονείκησαν ποτέ τά τοῦ σώματος μέλη περί τής βα-
σιλείας καί πώς έβασίλευσεν ό κύρ-Κώλος [...]* αποκαλεί τόν πρωκτό
μπάρμπα-Νικολό.

Στά αρχαία καί λόγια συνόνυμα τού πρωκτού συμπεριλαμβάνονται
τά: *αφεδρών / έδρα / πυγή / οπίσθια* κτλ. Στά σύγχρονα συνόνυμα
προέχουν τά: *κώλος / πισινός / πάτος / καπούλια* / τό νόθο μετόπι-
σθεν καί άλλα. Στήν αργκό τού υποκόσμου βρίσκουμε τά συνόνυμα:
*χαλκάς / δεκάρα / μολυβήθρα / πάτος / σούφρα / κλανιάς / κεφτές
/ διαφορικό* κτλ.

Έφ' όλων αυτών τών συνονύμων θά ήθελα νά παρατηρήσω τά έξης:
Τά συνόνυμα *έδρα / αφεδρών / πρωκτός* χρησιμοποιούνται, κυρίως,
στά εγχειρίδια τής ιατρικής. Η λέξη *πυγή* περιέπεσε στή λησμονιά.
Όμως, συχνά, τήν βλέπουμε νά ανακύπτει μέσα άπό σύνθετες λέ-
ξεις (π.χ. *πυγολαμπις*). Ό Ροΐδης μας θυμίζει ότι, οί λόγιοι αποκα-
λούσαν τά κρινολίνα *πυγόκοσμα*. Τό θέμα τής ετυμολογίας τής λέ-
ξεως κώλος (άπό τό αρχαίο *κώλον έντερον*) θεωρείται λυθέν. Μέχρι
στιγμής δέν έπέισθην, διότι πάνω στίς λέξεις *κώλον / κόλον* παίζεται
ένα περίεργο παιχνιδάκι μέ τό ωμέγα καί τό όμικρον. Η λέξη πάτος
χρησιμοποιείται, κατά κόρον, άπό τούς μάγκες καί, συχνότατα, μέσα
σέ τυποποιημένες εκφράσεις (όπως: *ρίχτα στόν πάτο σου!* =• *χώστα
στόν κώλο σου!*). Τό συνόνυμο *καπούλια* δίνει μιά ζωομορφική εκ-
δοχή. Τά άργκοτικά συνόνυμα *χαλκάς / δεκάρα / μολυβήθρα / σού-
φρα / κεφτές* άπορέουν έκ τού σχήματος τού πρωκτού. Τήν λέξη
μολυβήθρα τήν μεταχειρίζονται οί ψαράδες* τά ιδιώματα τών ναυτι-
κών καί τοῦ υποκόσμου αποτελούν συγκοινωνούντα αγγεία. Η λέξη
σούφρα (> *σουφρώνω*) δέν προήλθεν, όπως τό θέλει ό κύριος Κο-
ραής, άπό τό ρήμα *συνοφρυώ*. Ό Ανδριώτης αποδέχεται τήν ετυμο-
λογία τοῦ Meyer, σύμφωνα μέ τήν οποία ή λέξη *σούφρα* ξεκίνησε
άπό τό λατινικό *surpila*. Όφείλω νά κάνω μιά διευκρίνιση: οί ανω-
τέρω γλωσσολόγοι μιλάνε περί *σούφρας* ύπό τήν σημασίαν τής πτυ-
χής. Όμιλώ περί *σούφρας* ύπό τήν σημασίαν τοῦ πρωκτού. Δέν
πιστεύω στήν μεταφορική σημασία τής λέξεως *σούφρα*. Δέν ξέρω,
κάν. άν πίσω άπό τήν μορφή *σούφρα* κρύβονται δύο ετυμολογίες.
Αυτό θά φανεί στό μέλλον. Ως πρός τήν λέξη *σούφρα* -ύπό τήν ση-
μασίαν τοῦ πρωκτού- δέχομαι μίαν άλλη, 'πιό κοντινή, ετυμολογία:
τήν τούρκικη λέξη *sofra*. Η πρώτη σημασία τής λέξεως *sofra* είναι:
χαμηλό στρογγυλό τραπέζι, έξ ου τό νεοελληνικό *σοφράς* (συχνά,
συγχέεται μέ τό *σοφάς* πού σημαίνει: μιντέρι, ντιβάνι). Ωστόσο, ή
τουρκική λέξη *sofra* -μεταφορικός- σημαίνει: πρωκτός (ώς έκ τού
σχήματος τού τραπεζιού). Ωστε, άν υπάρχει μιά δεύτερη λέξη
σούφρα (μέ τήν σημασία τής πτυχώσεως, μόνον), βρισκόμαστε μπρος
σέ ένα γλωσσικό κράμα μέ μίαν ισχυρή παρετυμολογική πίεση. Έξαλ-
λου, δέν είναι ή πρώτη φορά πού μιά ξένη λέξη παρέχει στή γλώσσα
μας δύο (άκουστικώς παραπλήσιες) λέξεις. Τά οπίσθια ύποδηλώνον-

ται και με την έκφραση πσινά μάγουλα (τήν μεταχειρίστηκε κι ο Καχτίτης). Ο Κουκούλης μας παραδίδει τα βυζαντινά επώνυμα Άσπρόκωλος και Τρίκωλος.

Η λέξη κώλος αποτελεί την βάση μιας σειράς άλλων λέξεων: κωλάκος / κωλάκι / κωλαράκι / κωλαράκος / κωλαρέτζος / κώλαρος / κωλάθρα / κωλομάγουλα / κωλόμηλα / κωλομέρια / κωλάντερο / κωλοράβδι / κωλαράς / κωλώνω / ξεκωλώνω / κωλοβελόνης / κωλοσαύρα / κωλιά / κωλοβροντή / κωλοσούνω / κωλοσούρτης / κωλοσφούγγι / κωλοσφουγγάριος / κωλόπανο / κωλοπετσωμένος / κωλοσούσα / κωλοτριμούρα / κωλοτριπίδα / κωλοχούμπα / κωλόκουρο / κωλοκαθίστρα / κωλότριχες / κωλοδάχτυλο / κωλογαμημένος / κωλοχανείο / κωλάδικο κτλ. Η λέξη κωλοπαράς δεν σχετίζεται με την λέξη κώλος.

Τό πρώτο συνθετικό κωλο- έχει μίαν υποτιμητική σημασία (π.χ. κωλόχαρτο / κωλόγιατρος / κωλόπαιδο -και- κωλανφάν). Η ειδικότερη κατασκευή και ποιότητα των οπισθίων παρέχουν τις λέξεις: κοκινόκωλος / ψαλιδόκωλος / άσπρόκωλος / μπαμπακόκωλος / μαλλιαρόκωλος -και- προκειμένου περί γυναικών, τις λέξεις: άχλαδοκώλα / φαρδοκώλα / στενοκώλα / χοντροκώλα / μπασοκώλα / χαμηλοκώλα / ψηλοκώλα / κοφινόκωλη / θρομοκώλα. Από τό δημοτικό τραγούδι δανείζομαι τούς σχετικούς στίχους

Θαυμάζομαι και απορώ πώς ό τ' άθρώπου ό κώλος:

τριγύρο-γυρο τριχωτός και ένδον κούφος όλος!

... κι εκεί πού μέ κωλόσερνε χορτάρι μή φυτρώσει!

... μάς πήραν κλέφτες στά βουνά, μάς κωλοσέρνουν σκλάβους!

... όλη μέρα τρίβει σβόλια και τό βράδι τρίβει κώλια!

Ξεκινόντας από την παλιά κατάρα "Άδου πρωκτώ περιπέσοις! φτάνουμε στίς σύγχρονες απειλές, παροιμιώδεις εκφράσεις και τυποποιημένες περιγελαστικές απαντήσεις:

άλλη και δεν έγένησε μόν' ή κοφινόκωλη!

είσαι ένας σκέτος κώλος!

τώρα θά δεις τού κώλου σου την τρύπα!

αυτό νά τό χώσεις στον κώλο σου!

θά τραβάς τις κωλότριχές σου!

λόγια τού κώλου!

άστα αυτά τού κώλου!

τού κώλου τά ενιάμερα - και τού πούτσου τά σαράντα!

θά σου βάλω κωλοδάχτυλο!

άν έχεις κώλο, έλα!

αυτός είναι πολύ κωλόφαρδος!

γιατί έχω τον κώλο μπρος!

χαρά στον άντρα τό ζεστό και στή γυναίκα κρύα!

Αυτή ή τελευταία παροιμία, πιθανότατα, αναφέρεται στην γνωστή διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ γυναικείου και αντρικού σώματος. Είναι κοινό μυστικό πώς ή γυναίκα έχει θερμή κοιλιά και ψυχρά οπίσθια, ενώ τά οπίσθια και τά πόδια τού άντρα είναι πάντα ζεστά. Τό

έν λόγω φαινόμενον αποτελεί αιτία σχετικής συζυγικής κρεβατομυρμούρας {μάσε τά πόδια σου! μέ πάγωσες! κτλ.}. Αυτό τό φαινόμενο δεν έπέρασε απαρατήρητο από τον λαό. Ιδού. απόφια, ή παράδοση Νο 1001 τού Νικολάου Πολίτη:

Κίνησε ό Διάβολος νά πάη νά σπουδάση τή γυναίκα. Εκείνη σάν τον είδε τον φοβήθηκε κ' έρρηξε τά μαλλιά 'ς τό πρόσωπο κ' έτούρλωσε τον πσινό της ολόγυμνη. Ο Διάβολος σάν την είδε έτσι φοβήθηκε πώς κάτι κατεργαριά θά τού κόμη. «Τήν κατάρα μου νά 'χης, τής λείει, και ποτέ νά μή ζεσταθή ό κώλος σου». Και τής έδωσε μιά μπάτσα 'ς τον πσινό. 'Από τότε κι' ό πσινός τής γυναίκας χειμώνα καλοκαίρι ούτε ζεστένεται, ούτε τρίχα βγάνει.

Γιά τον πρωκτό -ως σεξουαλικό αντικείμενο- θά μιλήσω παρακάτω. Στην φυλακή ό πρωκτός χρησιμοποιείται ως κρυψώνας. Η συνήθεια αυτή παρατηρείται στίς φυλακές όλου τού κόσμου κι όλων των εποχών. Μόλις χτες έδιάβασα κάτι σχετικό στό βιβλίο *Les bagnes* τής Chantal Alexakis, πού έκυκλοφόρησε πρό μηνός. Έκτος από τον πρωκτό, χρησιμοποιούνται ως κρυψώνες τό πέος (μίλησα γιαυτό στό *Έγχειρίδιον τού Καλού Κλέφτη*), ό γυναικείος κόρφος και τό αιδούιον.

Κούρεμα και πόμπημα τεντιμπόιδων Αυτή η τρομακτική φωτογραφία εδημοσιεύθη από τον Ταχυδρόμο, ατ άρθρο του Κ. Κουμπέτσου, στις 17-2-1977.

Σήμερα, προκειμένου περί συνουσίας, μεταχειριζόμαστε, κυρίως, την λέξη *γαμίσι*. Οί γλωσσολόγοι γράφουν *γαμήσι*- αυτό διότι ανάγουν την λέξη στο απαρέμφατο *γαμήσειν* του ρήματος *γαμώ* (αρχική σημασία: *νυμφεύομαι*). Αυτή η ετυμολογία μοιάζει να είναι σωστή. Για λόγους απλουστεύσεως γράφω τό *γαμίσι* με γιώτα. Ο Φαίδων Κουκούλες αναφέρει πολλά άλλα επί του θέματος:

Πολλοί φρόνιμοι και εαυτούς σεβόμενοι, περί των εις τά σεξουαλικά ζητήματα ασχολουμένων ομιλούντες, μεταχειρίζονται λέξεις και φράσεις, αιτινες εύφημως έκάλυπτον τά άπρεπη και έμείουν την έκ τής αισχρολογίας έντύπωσιν: περί του μετά γυναικός π.χ. συνευρίσκεσθαι μετεχειρίζοντο τά ρήματα γίνωσκειν ή πλησιάζειν την δείνα, συγκαθεύδειν μετά τής δείνα, συνδυάζειν

μετά τής δείνα, συνέρχεσθαι ή συνευρίσκεσθαι μετά τής δείνα, ως δήλα δή οί αρχαίοι περίπου μεταχειρίζοντο τά όμιλεΐν, συνείναι, μείγνυσθαι, διαλέγεσθαι, έπιτυγχάνειν, πλησιάζειν, κοινωνείν, συγκατακοιμάσθαι, συγγίγνεσθαι, συμπλέκεσθαι, άναθαΐνειν την γυναΐκα, εις ταύτόν έρχεσθαι. "Άλλοι όμως, μή φροντίζοντες περί τής ευπρεπείας, γυμνά τά ονόματα μετεχειρίζοντο.

Περί του συνευρεθέντος λοιπόν μετά γυναικός έλεγον, ότι ούτος έπεσε εν εις την δείνα, ή οτι κοιμάται μετά τής δείνα, ή έχει την δείνα, ή πηδά την δείνα, ή την φιλεΐ, ή την γαμειΐ, ρήμα όπερ παρ' αρχαίοις δέν είχε την σημασίαν ταύτην, ήν παλαιότερον συναντώμεν παρά Λουκιανώ γράψαντι: «την δέ γυναΐκα εις την όδόν άνατρέψας γαμειν έβούλετο», είτα παρά Στράβωνι, ούτινος είναι τό έξης χωρίον: «Διονύσιος... ος γε προεγάμει μέν παρεισιών εις τό δωμάτιον τής νυμφοστολισθείσης», και παρά Κλήμεντι δέ τφ Άλεξανδρει, παρ' φ άναγινώσκομεν; «τά γυναικών οί άνδρες πεπόνθασι και γυναΐκες άνδρίζονται παρά φύσιν γαμούμεναί τε και γαμούσα!». Φέρεται δέ και έν τφ Συναξαρίω των ευγενικών γυναικών και ή σημερινή φράσις τής την βάζει. Παράβολε και την Βυζαντινήν παροιμίαν: «πτωχός ή πλούσιος, άν δέν την βάλη, ουδέν κοιμάται». Είπε δέ και ό Λιβάνιος, ως ανωτέρω ελέχθη, διά νέον ότι, ιδών ούτος την ώραΐαν κόρην καπήλου: «ήξιού γαμειν».

Περί γυναικός ευκόλως την ώραν έκδιδούσης, έλεγον ότι τό κάμνει, ή ότι τό δίδει, φράσις, ήν θά έχρησιμοποίησιν και οί αρχαίοι "Ελληνες, ως συμπεραίνω έκ του ονόματος αρχαΐας πόρνης Πανδοσία και του εις πόρνην αποδιδόμενου επιθέτου *δωσίπυγος* και υπέρ ής συνηγορεί και τό παρ Κλήμεντι ανέκδοτον, καθ' ό, όταν τις ειπε προς παρθένον: «γέγραπται παντί τφ αίτούντί σε δίδου», εκείνη, μή έννοήσασα την ασελή φράσιν και νομίσασα ότι τής όμιλεΐ περί γάμου, του απήντησε: «περί γάμου τή μητρί διαλέγου». Προσθετέον ότι, αντί του απλου δίδει, παρ Σαχλικη κείται: «δίδει τό κορμίν της» και έν τφ Έπαίνω των ευγενικών γυναικών; «δανείζει τό κορμί».

Πάσαι, εννοείται, αι ανωτέρω φράσεις και λέξεις θά ήσαν κατά τους Βυζαντινούς χρόνους πάγκοινοι, άφ' ου και σήμερα έντι είναι τοιαύται. Είρήσθω. δ' ότι οί Βυζαντινοί, αντί του βινεΐν. έλεγον ποιείν την πράξιν.

Έν τέλει άς προσθέσωμεν ότι οί διαρκώς μετά πορνών συναναστρεφόμενοι και τάς μετά γυναικών μείξεις συχνά επιδιώκοντες και εις Άφροδίτην νοσούντες έκαλούντο *λούπακες*.

Επίσης, σε μίαν υποσημείωση του Φαίδωνος Κουκούλε διαβάζω:

Έσθίων, πίνων και γαμών - φέρεται ε/ς τους Στρωματείς του Κλήμεντος... Έν Κρητικώ εγγράφω του 1184 αναφέρεται τοποθεσία Χαμογαμήσι... Έν μεσαιωνικώ γλωσσαρίω άναγινώσκομεν: γαμέας- όχευτής, ως και νύν έν Πόντω... λείπε δέ τον γαμέα, φέρεται και έν τώ Έπαίνω των ευγενικών γυναικών.

Ο λαός χρησιμοποιούσε, ευθέως και άνέτως, τό ρήμα *γαμώ*. Συναντάμε τό ρήμα *γαμώ* (και τά παράγωγα του) σε πολλές παροιμίες και λαϊκές εκφράσεις, όπως

γαμιέται σά σκύλα!

γαμώ και δέρνω!

γαμεις και δέρνεις / και τά άσπρα πίσω παίρνεις!

αυτή ή δουλιά είναι σωστό γαμίσι!

ό διάβολος δουλιά δέν είχε και γαμούσε τά παιδιά του!

τα γαμι(σι)άτικα δέν πλερώνονται!
έγώ θά πληρώσω τά γαμισιάτικα;
μουρλάθηκα από τήν αγαμία!
ό Γιώργος είναι μεγάλος γαμιάς!
άντε, μωρή γαμιόλα, καί θά οοῦ δείξω γώ!
τή γαμάς κι αυτή διαβάζει εφημερίδα!
γαμίσι δίχως σάλιο!
αυτός θέλει γαμίσι, στενό παπούτσι καί κατήφορο!
δέ γαμεις!...

Στήν θέση τού ρήματος γαμώ ό λαός, συχνότατα, βάζει ένα άλλο ταυτόσημο ρήμα, ή μίαν ολόκληρη περίφραση. Ό Κουκούλες λέει: καί νύν φιλώ σημαίνει διακορεύω ή βινώ. Είναι πασίγνωστη ή ρήση: *φιλημένη-γαμημένη*. Οί μάγκες χρησιμοποιούν τήν λέξη *πήδημα* (= συνουσία). Σέ πρόσφατο δίσκο υπάρχουν οί στίχοι τής Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου

παράτα τά πηδήματα / στό λέω γιά καλό σου
είμαστε συνομήλικοι / καί ξέρω τόν καημό σου

πού πέρασαν απαρατήρητοι από τήν φασιστική λογοκρισία. Οί μάγκες, επίσης, λένε: πάμε γιά τό *ρίξε-ρίξε!* Άλλωστε, είναι γνωστή ή τσαχπίνικη ευχή: *καλές χωσές!* - όπως είναι γνωστό τό κατοχικό *φίκι-φίκι*. Γιά ένα πρόσωπο πού επιθυμεί νά συνουσιαστεί λέμε: *θέλει κοκό!* Σημειωτέον ότι, ή παιδική λέξη *κοκό* (= ζαχαρωτό), δέν έχει σχέση μέ τήν άργκοτική λέξη *κοκό* (= κοκαΐνη). Έδώ, πρέπει νά θυμηθώ πώς, επί σεξουαλικής άνικανότητας, χρησιμοποιούμε τήν λαϊκή έκφραση: *δέν κάνει κούκου!* Είναι παμπάλαια ή παρομοίωση τού φαλλού μέ πουλάκι. Συχνά, στήν θέση τού ρήματος *φιλώ* - υπό τήν σημασίαν τού *γαμώ*- βλέπουμε τό ρήμα *αγαπώ*. Αυτό τό ρήμα (μέ τήν κρυφή του σημασία) πέρασε καί στήν λογοτεχνία. *Θάνατος οι γυναίκες πού αγαπιούνται / καθώς νά καθαρίζουνε κρεμμύδια* - γράφει ό Καρυωτάκης μας, στήν *Πρέβεζα* (1928). Είκοσι χρόνια αργότερα ό ηθικότατος Βενέζης γράφει: *κι εκεί αγαπήθηκαν* (= συνουσιάστηκαν). Γιά νά χαρακτηρίσουμε έναν γυναικά λέμε: *αύτουνοῦ ό νούς όλο στό κεχρί πάει!* Βέβαια, στόν Αριστοφάνη ή λέξη *κριθή* σημαίνει γυναικείον αἰδοίον, αλλά δέν μπορώ νά ξέρω άν υφίσταται κάποια *καθοδική* εξάρτηση μεταξύ τών λέξεων *κριθή* > *κεχρί*. Έπ' ευκαιρία, άς πούμε πώς, ουσιαστικώς, δέν διαθέτουμε μιά μελέτη επί τής ά'ισχρολαλίας τού Αριστοφάνη. Άλλωστε, κάποιος φίλος μου ετοίμασε -έδώ καί δέκα χρόνια- ένα σχετικό λεξιλόγιο γιά τήν ποίηση τού αθυρόστομου Αρχίλοχου, αλλά δέν κοτάει νά τό τυπώσει, καθότι οί εισαγγελείς караδοκούν. Δέν είναι τυχαίο: ή φασιστική Ελλάδα είναι ή μόνη χώρα τής υφηλίου όπου δέν έχουν μεταφραστεί ό Ραμπελέ καί ό Σουΐφτ...

Ή συνουσία δέν τελείται κατά πάγιον τρόπον. Ή συνουσία έχει στάδια καί μορφές. Τό φιλί, συνήθως, αποτελεί τήν εναρκτήρια κίνηση τής σεξουαλικής πράξεως. Ό λαός αποκαλεί στάσεις τούς διαφόρους

τρόπους τελέσεως τής συνουσίας. Τίς στάσεις τής συνουσίας ό Κουκούλες τίς ονομάζει *βινητικά σχήματα*. Γενικώς, ό Κουκούλες γράφει τά εξής περί τής διαδικασίας τής συνουσίας:

Κλήμης ό Άλεξανδρεύς. έν τφ Παιδαγωγφ του, ομιλεί δι' άσχήμονας συμπλοκάς καί άσχήμονα καί εταιρικά φιλήματα, ών τά ονόματα καί άπαξιόϊ νά αναφέρη. ό δέ Ιωάννης Λυδός μνημονεύει έκλυτων φιλημάτων. Ποιαί τίνες ήσαν αί άσχήμονες συμπλοκαί, καλώς ποιών, δέν περιγράφει ό πατήρ, εις τά εταιρικά όμως φιλήματα, τά καταγλωττίσματα τών αρχαίων, δέον νά καταλέξωμεν τό *μανδαλωτόν φιλίν*, τό όποιον ούτω καλούσιν οί νεώτεροι "Έλληνες, *έπιμανδαλωτόν* δέ οί αρχαίοι αυτών πρόγονοι. Τό τοιούτον φιλήμα ό Σουΐδας ούτω περιγράφει: «έπιμανδαλωτόν* είδος φιλήματος ερωτικού, ω δει τήν γλώτταν τών καταφιλούντων λείχειν». ό δέ Φώτιος, έν τφ Λεξικφ του: «μανδαλωτόν- είδος φιλήματος, ως γιγγλυμωτόν». Κατά τό μεταγενέστερον ποίημα Περί γέροντος νά μήν πάρη κορίτσι, τό φιλήμα τούτο συνίστατο εις τό

νά πίπM/ζη ένας τάλλοιι τό στόμα και τό χείλη.

Τό νύν *μανδαλωτό φιλί*, όπερ έν Κεφαλληνία καλείται *βυζαστό*, συνίσταται εις τό ν' άπομυζρ ό εις τών φιλούντων τό άνω χείλος τού έτερου, όστις πάλιν τό κάτω χείλος τούτου άπομυζρι.

Ότι τοιούτον ήτο τό *μανδαλωτόν φιλίν* τών βυζαντινών, είναι πιθανώτατον. Ό Άρισταίνετος, τέλος, ομιλεί περί *μανικού φιλήματος* καί *κατατριβής* τού στόματος, ό δέ Λουκιανός εις τούς "Εταιρικούς διάλογους του περί φιλήματος, καθ' ό προσηρμόζοντο τά χείλη, *ύπανοιγομένου* τού στόματος.

Εις τας άσχημοσύνας καί ερωτικός καί πορνικός χειρονομίας ανήκει ή μάλαξις ή καί σύνθλιψις τών μαστών τής γυναικός, περί ής μνείαν ποιούνται ό Άρισταίνετος. ό Αχμέτ, έν τφ Όνειροκριτικφ του. ό Άγαθίας καί Παύλος ό Σιλεντιάριος, είτα τό χειροτονείν τό αἰδοίον καί οί διάφοροι γαλλισμοί, ήτοι ή *καταμάλαξις*, ό *κνισμός* (τσιμπημα) καί τά *φιλήματα* καί ή *άπομύζις* τού ανδρικού μορίου, τό *γλωττοδεψείν* ή *λειχάζειν* τών αρχαίων, ή *άπόλειξις* τού γυναικείου αἰδοίου, ήτις τελευταία πράξις έγένετο αφορμή διαφόρων αφροδισιακών νοσημάτων.

Ό ιερός Χρυσόστομος, έν τή τριακοστή ομιλία αυτού εις τήν β' πρός Κορινθίους έπιστολήν, απευθυνόμενος πρός τούς άσελγούντας, τούς λέγει: «Τό στόμα ημών τετίμηται δεχόμενον τό σώμα τό Δεσποτικόν. Άκουέτωσαν οί αίσχρώς φιλούντες».

Τί εννοεί ενταύθα ό ιεράρχης διασαφηνίζει πολλούς μετά ταύτας αιώνας Θεόδωρος ό Βάλσαμων, όστις, έρμηνεύων τόν 70όν κανόνα τού Μ. Βασιλείου, γράφει: «Τινές τφ αφροδισίων πυρί διακαώς έκκαιόμενοι, ως κύλικι χρώνται τφ γυναικείω αἰδοίω καί δι' αυτού, ώ τού μύσους! κατάπτυστον πόμα πίνουσι καί τά χείλη καταμαίνουσιν. Έτεροι λέγουσιν ως τίνες, έρωτομανοῦντες, τήν γυναικείον καταφιλοῦσιν αἰσχύνην καί ούκ αἰσχύνονται». Έγραψε δέ παλαιότερον καί ό Αρτεμίδωρος: «ύστερον δέ τφ χρόνω έμαθον ότι ήν άρα άμφοτέροις έθος τούτο πράσσειν καί μή καθαρεύειν τά στόματα». Πρόκειται διά τούς τών αρχαίων αἰδοιολείκτας ή *κυσολείκτας*, ών ή εργασία έδηλούτο διά τού άρρητοποιείν. λείχειν ή φοινικίζειν καί περί ής. κατά τήν απασχολούσαν ημάς περίοδον, επανειλημμένως μνείαν ποιείται ό Αρτεμίδωρος, παλαιότερον δέ καί ό "Αριστοφάνης εις τας κωμωδίας του.

Νικήτας ό Χωνιάτης γράφει ότι "Ανδρόνικος ό Κομνηνός, ίνα στύσειν προκαλή. ήλειφε τά αἰδοία του μέ διαφόρους άλοιφάς, έτρωγε δέ καί τό κρέας τού ζώου σπίγγου, τό όποιον διηρέθιζε πρός συνουσίαν.

"Αν τούτον έμμούντο καί άλλοι, δέν είναι εύκολον νά βεβαίωση τις, τούτο μόνον προσθέτομεν ενταύθα, ότι ό Όριβάσιος συνιστά είς τούς έχοντας άπρακτα μόρια τά εξής: «γυμναζέσθων ούν τά κάτω μέρη τριθόμενοι τοις διά πεπέρεως καί νίτρου καί εύφορβίου άκόποις. καθευδέτωσαν δ' επί μαλακαίς κοίταις καί αναγινωσκέτωσαν ακολάστων αναγνώσματα».

Κατά τόν Άρτεμίδωρον, ή μείξις ανδρός καί γυναικός έγίνετο ή κατά φύσιν καί νόμον ή παρά φύσιν παρά νόμον π.χ. ήτο ή συνουσία μετ' ανηλικού άτομου, παρά φύσιν δέ γυνή νά βινή γυναίκα.

Ό Λουκιανός έν τψ Εύνούχω του γράφει ότι: «μοιχός έάλω ποτέ άρθρα έν άρθροις έχων», όπερ χωρίον σχολιάζων ό Καισαρείας Αρέθας παρατηρεί: «κακέμφατον τούτο καί, ό φασιν οί ίδιώται, φύσιν πρός φύσιν».

Λαμβανομένου ύπ' όψιν ότι, ώς κατωτέρω θά λεχθή, φύσις έλέγετο τό αίδοϊον τού τε ανδρός καί τής γυναικός, κατά δέ τόν Ήσύχιον. άρθρον τό αίδοϊον ανδρός καί γυναικός, τό βινητικόν αυτό σχήμα έδήλου τήν τοιαύτην κατά τήν συνουσίαν στάσιν, ώστε τό μόριον τού ανδρός νά εισέρχεται είς τό τής γυναικός αίδοϊον.

Κατά τόν Β' μ.Χ. αιώνα, ό Άρτεμίδωρος έν τοις Όνειροκριτικοις του δέν άπαξιό ν' άναφέρη διάφορα βινητικά σχήματα καί τότε καί. φυσικά, καί παλαιότερον συνηθιζόμενα. Απαριθμεί λοιπόν: «τό σύγχρωτα περαίνειν, όπερ καί κατά φύσιν τινές λέγουσι». προσθέτων ότι τό σχήμα τούτο ήτο τό μόνον φυσικόν, όπερ άπό τά ζφα οί άνθρωποι έδιδάχθησαν. Πρόκειται αναμφιβόλως περί τού κανονικού βινητικού σχήματος.

Άλλο σχήμα, κατά τόν συγγραφέα τών Όνειροκριτικών, ήτο «τό άπεστραμμένην περαίνειν». βινείν δήλα δή τήν γυναίκα έχουσαν έστραμμένα τά όπίσθαι πρός τόν βινούντα, σχήμα, όπερ αναφέρει καί κείμενον τού ΙΣΤ' αιώνας, έν ώ λέγεται ότι τής γυναικός ό εραστής «άπό πίσω τής τήν βάζει».

Τρίτον σχήμα ήτο τό «περαίνειν τήν γυναίκα άνωθεν έπικειμένην καί έφιππαζομένην». Περί τού σχήματος τούτου παρατηρεί ό Άρτεμίδωρος; «Έν τούτω τψ σχήματι ήδεταί ό άνήρ άνευ κόπου. Αλλά καί τούς πλησίον λαθεϊν επιτρέπει μήν έν φωτί γινόμενον διά τό τού άσθματος τό πολύ άφαιρεϊσθαι».

Τέταρτον σχήμα ήτο τό «όρθή παρεοτάναί κατά τήν συνουσίαν» καί πέμπτον «εις γόνατα κείμενα μιγήναι» ή «εις τά γόνατα προπίπτειν ή γονυπετεϊν». όπερ άλλως έξέφραζον καί διά τού «ποιεϊν τά άπό γονατίου», συνευρίσκεσθαι δήλα δή μετά γυναικός γονατιστής επί τής κλίνης.

Αγιολογικά κείμενα άναφέρουσι καί τό «πρός πλευράν κοιμάσθαι», έν πολύ δέ μεταγενεστέρω κειμένω αναφέρεται ότι ό βινών σηκοσκελίζει τήν γυναίκα, υψώνει δήλα δή πρός τά άνω τά σκέλη αυτής, σχήμα, ούτινος μνειάν ποιείται καί ό Αριστοφάνης.

Οί άκόλαστοι έχρησιμοποϊουν. φυσικά, καί ποικίλα άλλα σχήματα, ώς μάς άφίνει νά ύπονοήσωμεν ό "Άρτεμίδωρος, όστις, μετά τήν άπαρίθμησιν τών ανωτέρω, προσθέτει: «τά μέν άλλα σχήματα δΓ ύθριν καί άκολασίαν καί παροινίαν ηϋρον άνθρωποι».

Περί τής Θεοδώρας π.χ.. ό Προκόπιος λέγει οτι «ένδιεθρύπετο ταϊς νεωτέραις τών μίξεων έπιτεχνήσεσι», λέγει δέ καί Μαρία ή Αιγύπτια: «ούκ έστιν είδος ασελγές, ούπερ ού γέγονα διδάσκαλος». Φαίνεται δΓ ότι συνήθιζον πολλοί νά συνευρίσκωνται μετά τών συζύγων των εντελώς γυμνών ή λεπτόν φορουσών χιτώνα πβ. τούς στίχους:

και όλόγυμνην τήν έκδυσεν μετά λινού καί μόνου
καί μετά πόθου τού πολλού έπλήρωσαν τόν έρων.

Κατά τόν Σουϊδα: Άουτάνασσα Ελένης τής Μενελάου θεράπαινα, ήτις πρώτη τάς έν τή συνουσία κατακλίσεις εύρε καί έγγραψε περί σχημάτων συνουσιαστικών, ήν ύστερον παρεζήλωσαν Φιλαινίς καί Έλεφαντίνη α'ί τά τοιαύτα έξορησάμεναι άσελγήματα. Μέ τό πέραςμα τών αιώνων, τά ερωτικά κόλπα δέν άλλαξαν καί πολύ. Σήμερα, είμαστε θαυμάσια πληροφορημένοι -κυρίως είκονογραφικώς- για τά ερωτικά ήθη τών έτρούσκων, τών αρχαίων ελλήνων, τών ρομέων, τών ινδών, τών περσών, τών αράβων, τών κινέζων, τών γιαπωνέζων. Λέμε ότι ή πόρνη δίνει τό κορμί της -ή- πουλάει τό κορμί της. Ή έκφραση πουλάει τό κορμί της πέρασε καί' στό ρεμπέτικο τραγούδι. Ό Σαχλίκης έγγραψε: χαροκοπά ή πολιτική και δίδει τό κορμίν της. Ό Κουκούλες έδανείστηκε τις φράσεις: τό σώμα δούναι / διδόναι τήν πυγήν. Επίσης, ό Κουκούλες αποκαλεί κανονικόν (!!!) βινητικόν σχήμα τήν συνουσίαν καθ' ήν ή γυναίκα ξαπλώνει ανάσκελα. Θυμάμαι τό αίνιγμα

τί σ' αγόρασα κι έδοσα τά λεφτά μου;

για νά σε βάζω ανάσκελα νά κάνω τή δουλιά μου!

όπου έπρεπε νά απαντήσεις μέ τήν λέξη-λύση: σκάφη. Στόν "Ελύτη οφείλεται ό στίχος: ανάσκελη νά χείρεσαι τήν αυγή τών πραγμάτων.

Μέ λίγη προσπάθεια, μπορούμε νά βρούμε περιγραφές ερωτικών στάσεων μέσα στην ύλη των παραδόσεων του λαού. Οί στίχοι

Νικολή, πισόκωλα / πασογυριτόκωλα!

προέρχονται από δημοτικό τραγούδι. Ή λαϊκή έκφραση *έλα νά παίξουμε τ/ς καβάλες* είναι πασίγνωστη. Από τό λατινογενές ουσιαστικό *καβάλα* προήλθε τό επίρημα *καβάλα*. Ο Κρυστάλλης - γράφοντας: *έστρωσα τής καβάλας μου τή φλοκωτή βελέντζα καταγής* - δίνει μίαν άλλη σημασία τής λέξεως. Δράτομαι τής ευκαιρίας γιά νά πώ ότι, ή πόλη Καβάλα δέν έχει καμιά σχέση μήτε μέ τήν Ιππασία, μήτε μέ τήν έβρέικη *Kabbalah*. Τό όνομα τής πόλεως Καβάλα μάλλον προέρχεται από τήν τουρκική λέξη *kavala* (= παράγκα πλάι στή θάλασα). Ή Καβάλα, επί αιώνες, ήταν ένας έρημότοπος* εκεί οι κουρσάροι κόντεψε νά αιχμαλωτίσουν κάποιον σουλτάνο πού είχε βγει στό κυνήγι. Βέβαια, υπάρχει καί ή πιθανότητα νάναι βαφτισμένη ή Καβάλα από τούς γενοβέζους. Συχνά ακούμε τήν έκφραση: *παίζουν τό τέρας μέ τις δυό πλάτες* πού, βέβαια, απεικονίζει τό *κανονικών (!) βινητικών σχήμα*. Αυτή τήν έκφραση τήν συνάντησα καί σέ αφήγημα τού Ντοτογοιέβσκι, αλλά δέν ξέρω άν οφείλεται σ' αυτόν, ή στόν έλληνα μεταφραστή του. Πάντως, ό Καρυωτάκης ήξερε αυτή τήν έκφραση όταν έγραφε, τό 1927, στην *Αποστροφή* του, τούς στίχους

*ένα διάστημα παίζετε τό τέρας
μέ τά τέσσερα πόδια κολλητά.*

Θά μιλήσω πιό ώμά. Στόν αγοραίο έρωτα τού οίκου ανοχής μπορούμε νά διακρίνουμε τίς εξής *στάσεις*:

άλά-παντρεμένα (φυσιολογικώς)
άλά-παντρεμένα (μετά σοδομισμοϋ)
άλά-φρανσέ - ή - *π/σωκσλλπτά* (φυσιολογικώς)
τά πόδια τής γυναίκας στους ώμους τού άντρα
άπό πίσω (σαφής σοδομισμός)
καβάλα (Ιππεύει ή γυνή)
πεολειχεία (κοινώς: *τσιμπούκι / πίπα / κλαρίνο*)
αϊδοιολειχεία (κοινώς: *γλειψομούνι*)
αμοιβαία αιδιοιλειχεια (κοινώς: *έξήντα-ένέα*)
αεροπλανάκι
καρεκλάτο
βαρκαρόλα.

Είμαι αναγκασμένος νά δώσω ορισμένες επεξηγήσεις. Κατ αρχήν, ή πόρνη πέφτει στό κρεβάτι πάντοτε ανάσκελα, βάζει κάτω άπό τά οπίσθια της τό στρογγυλό μαξιλαράκι (γιά νά ανασηκωθεί ή λεκάνη της), καί, φτύνοντας τή δεξιά της παλάμη τήν επιθέτει στό αϊδοίον (ό σιελος είναι ή πλέον *αδρανής* διολισθητική ουσία). "Ετσι αρχίζει ή συνουσία. Ωστόσο, σέ λίγο, ό πελάτης ζητάει άπό τήν πόρνη νά αλλάξει στάση γιά νά ικανοποιηθεί (αυτός) πληρέστερον. Ή πόρνη, όντως, αλλάζει δυό-τρεις φορές τήν στάση τού σώματος της. Γενικώς, ή πόρνη τσατίζεται όταν ό πελάτης ζητάει πολλά στριφογυρίσματα

καί νάζια. Όμως, ό κανών έχει τίς εξαιρέσεις του. Όταν πρόκειται γιά ταχτικό πελάτη - ή - όταν μεταξύ πελάτη καί πόρνης άνεπτυχθή ένας αδιόρατος έρωτας, τότε ή πόρνη δέχεται όλα τά καπρίτσια του.

Επίσης, υπάρχει καί ή περίπτωση τού καλοπληρωτή πελάτη. Ή πόρνη, βάσει τής ταρίφας, είναι υποχρεωμένη νά υποστεί μίαν *φυσιολογική* συνουσία, καί, έν γένει, μίαν ανθρώπινη μεταχείριση. Όταν ό ταχτικός, ή, καλοπληρωτής πελάτης ζητήσει κάτι τό *ιδιαίτερο* τότε ή πόρνη άνταπαιτεί διπλή ταρίφα. Ή καταβολή τής διπλής ταρίφας γίνεται πίσω άπό τίς πλάτες τής μαντάμας. Δηλαδή, ή πόρνη καταθέτει τήν συνηθισμένη άπλή ταρίφα καί παίρνει μιά μάρκα. Ο πελάτης τής δίνει -σέ νόμισμα- άλλη μιά ταρίφα (ή πόρνη τήν κρύβει στην καλτσοδέτα, ή στό σουτιέν). Αυτό, κυρίως, γίνεται στίς περιπτώσεις τού αιτηθέντος σοδομισμοϋ. Δέν δέχονται όλες οι πόρνες νά υποστούν μίαν *παρά φύσιν άσέλγειαν*. Μάλιστα, μερικές γίνονται έξω-φρενών καί, ανοίγοντας τήν πόρτα, διώχνουν σκαιώς τόν απαιτητικό πελάτη. Ή πόρνη απεχθάνεται τά φιλιά. Γιαυτό είχα μίαν αντίρρηση ως πρós τό ποίημα τής Γαλάτειας Καζαντζάκη. Ή πόρνη υποδύεται ότι, τάχα, μετέχει στην συνουσία (ψευτολαχάνιασμα, επιφωνήματα, προτροπές στόν πελάτη κτλ.), γιά νά ξεμπερδεύει μίαν ώρα άρχήτερα. Ή πόρνη διόλου δέν θέλει πελάτες μέ υπερμεγέθη φαλλό. Γιατούς τούς σειληνούς ή πόρνη διαθέτει κάποιο επαγγελματικόν εργαλείο: μιά μαξιλαρένια κουλούρα πού τήν περνάει, υποχρεωτικώς, γύρο στό πέος του ό πελάτης. Διαφορετικά ή πόρνη κινδυνεύει νά ξεκοιλιαστεί. Είναι δικαίωμα τής πόρνης νά μή δεχτεί τήν βίζιτα ενός πελάτη μέ άφύσικον φαλλό, ή ενός γέρο-φαφούτη πού βρομάνε τά χνώτα του. "Ωστε, τό άνευ *ουδεμιάς προτιμήσεως*, τής Μεγάλης Εγκυκλοπαίδειας, πάει περίπατο. Τό μπουρδέλο δέν ήταν μπακάλικο...

Ἡ πόρνη λόγω επαγγελματικού εθισμού, δέν γουστάρει τίς επιπλοκές καί καθυστερήσεις. Προτιμάει τούς νέους πελάτες, γιατί οἱ γεροταρνανάδες αργούν πολύ. Στά μπορντέλα πού εξυπηρετούσαν τή φανταρία (π.χ. στήν Κόρινθο) συναντούσε τίς πιό βιαστικές καί ψυχρές πόρνες. Ἐκεῖ οἱ φαντάροι ἔκαναν ουρά, μπρος στήν πόρτα τοῦ οἴκου ανοχής, καί, φυσικά, τούς ἦταν απαγορευμένο νά ξεντυθοῦν (μόνον τό μπουφάν καί τόν μπερέ μπορούσαν νά βγάλουν). Σ' αὐτά τά φανταρίστικα μπορντέλα, ἡ συνουσία δέν κράταγε περισσότερο ἀπό πέντε λεπτά. Στους λοιπούς οἴκους ανοχής ὁ πελάτης απασχολεῖ τήν πόρνη περίπου μισήν ὥρα. "Ἄν ὁ πελάτης εκσπερματώσει εὐθύς ἀμέσως, τότε δικαιούται νά φουμάρει ἓνα τσιγαράκι καί μετά νά ξαναδοκιμάσει τήν τύχη του. Ἡ πόρνη -ἀπό τή μεριά της- απαιτεῖ ἓνα δίκαιο, επιπλέον, φιλοδώρημα (πού τό τσιμπάει κρυφά ἀπό τήν μαντάμα). Ὁ ὅρος *ἀλά-φρανσέ* υποκρύπτει ἓναν σολοικισμό (ἔπρεπε νά λέμε *ἀλά-φρανσέζ*). Τό *αεροπλανάκι* (ὅπου ἔχω αναφέρει) δέν εἶναι τίποτα τό σπουδαῖο: ἡ πόρνη γονατίζει καί τουρλώνεται· ὁ πελάτης στέκει γονατιστός μέ τό κορμί ὀρθιο. *Καρεκλάτο* λένε τή συνουσία πού κατορθώνεται πάνω σέ μιά καρέκλα. Ἀπό τήν λέξη *καρεκλάτο* ξεπήδησε ἡ λέξη *καλαθάτο*. Τό *καλαθάτο* εἶναι ἀνύπαρκτος καί φανταστικός τρόπος συνουσίας. Τήν λέξη *καλαθάτο* τήν χρησιμοποιοῦν ὅταν θέλουν νά πειράξουν κάποιον πού περιστάνει τόν μεγάλο εραστή. Ἡ *βαρκαρόλα* εἶναι ἄλλο εἶδος συνουσίας: μοιάζει μέ τό *καρεκλάτο*, μά γίνεται πάνω στό κρεβάτι. Ἡ λέξη *γαμίκος* δέν διαθέτει συγκριτικό καί υπερθετικό βαθμό, γι'αὐτό λέμε: ὁ *Μανόλης* εἶναι *πολύ γαμίκος!*

Δυό λόγια γιά τή *νυχτιά*. Ἡ *νυχτιά* δέν εἶναι παρά ἡ ἓκ μέρους ενός πελάτη *ενοικίαση* τῆς πόρνης γιά μιάν ολόκληρη νύχτα. Ἡ *νυχτιά* ἐπιτελεῖται ἓκτος οἴκου ανοχής. Συνήθως, ἡ μαντάμα δέν ἔπαιρνε χαμπάρι τή *νυχτιά* πού θά ἔκανε ἓνα εσώκλειστο κορίτσι της -ἡ- ἔπαιρνε σχετικό μερδικό -ἡ- παρίστανε τήν κουτή, βάζοντας καί τή *νυχτιά* μέσα στ' ἄλλα τυχερά τῆς πόρνης. Δηλαδή, ἡ πόρνη ἐδήλωνε στήν μαντάμα ὅτι τό τάδε βράδι θά πήγαινε στά μπουζούκια μέ τόν ἀγαπητικό της κτλ. - ἐνώ στήν πραγματικότητα ἐφευγε τά μεσάνυχτα (μέ τό κλείσιμο τοῦ οἴκου ανοχής) καί κατευθύνετο στό σπίτι τοῦ πελάτη.

Συνήθως, ἓνας τέτιος πελάτης ἦταν γαλαντόμος: ἐβγαζε τήν πόρνη σέ ρεστοράν, ἡ σέ κέντρο διασκεδάσεως, καί στό τέλος, κατέληγαν σέ κάποιαν ἐρωτική φωλιά. Οἱ σχέσεις μεταξύ πόρνης καί πελάτη, κατά τήν διάρκεια τῆς *νυχτιάς*, ἦσαν ἐξαιρετικῶς τρυφερές. Ὁ πελάτης τῆς *νυχτιάς* εἶχε δικαίωμα νά κάνει ἐρωτα ὅσες φορές ἄντεχαν τά νεφρά του. Τό τίμημα τῆς *νυχτιάς* καθορίζετο κατόπιν συμφωνίας.

Κατά τήν *ἀλά-φρανσέ* συνουσία οἱ σύννευοι κατακλίνονται μέ τό ἀριστερό πλευρό, γιατί ὁ ἄνδρας θέλει νάχει ἐλεύθερο τό δεξί του χέρι. Μερικοί ἄντρες φοβούνται νά πλαγιάσουν μέ τό ἀριστερό

πλευρό, ἐπειδή νιώθουν μιά πλάκωση στήν καρδιά. Γενικότερα, ἡ κάθε ἐρωτική *στάση* ἔχει τά προβλήματα της. Τό βασικό πρόβλημα τῆς συνουσίας εἶναι ἡ διευκόλυνση τῆς ἀναπνοῆς τοῦ ἄντρα. Ὁ ἱκανός εραστής, πρὶν ἀπ' ὅλα ἐλέγχει ἐντελῶς τήν ἀναπνοή του. Ὁ ἱκανός εραστής σπανιότατα λαχανιάζει. Οἱ ἐρωτικές *στάσεις* ἔχουν κι ἄλλες σημασίες. "Ἄς καταφύγω, πάλι, στόν Φαίδωνα Κουκουλέ;

Εἰς τό σημεῖον αὐτό ἐπιθυμῶ νά διαλάβω περί προλήψεων τίνων τῶν Βυζαντινῶν σχετιζομένων μέ τήν μεῖξιν τῶν φύλων.

Οὔτοι, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ, τῶν ν' ἀποκτήσωσιν ἄρρενα τέκνα, ἐπίστευον ὅτι θά ἐπετύγχανον τούτο, ἐάν μετά τῶν συζύγων τῶν ἐκοιμώντο πρὸς δεξιάν πλευράν. Τήν γνώμην ταύτην ἀπῆχει τό Ὀνειροκριτικόν τοῦ Ἀχμέτ, ἐν ᾧ ἀναγινώσκομεν: «Ἐάν τις ἴδῃ ὅτι ἐπεβάλετο τόν ἀριστερόν δρχιν, θήλυ οὐ μὴ τέξει, διότι ἐκεῖθεν ἔσται ἡ θήλεια γονή. Ἐάν τις ἴδῃ ὅτι τόν δεξιόν τῶν ὀρχεων ἐπεβάλετο, οὐκ ἄρρενογονήσει».

Ἦτο δ' ἡ πρόληψις αὕτη. ἦτις καί νῦν παρά τῃ ἡμετέρῳ λαφ ἐπικρατεῖ, πολύ παλαιότερα τοῦ Θ' αἰῶνος. Κατά τόν Διογένη Λαέρτιον: «Ὁ Ἀναξαγόρας ἔλεγε ζφα γενέσθαι ἐξ υγροῦ καί θερμοῦ καί γεώδους, ὑστερον δέ ἐξ ἀλλήλων καί ἄρρενα μὲν ἀπό δεξιῶν, θήλεα δέ ἀπό τῶν ἀριστερῶν».

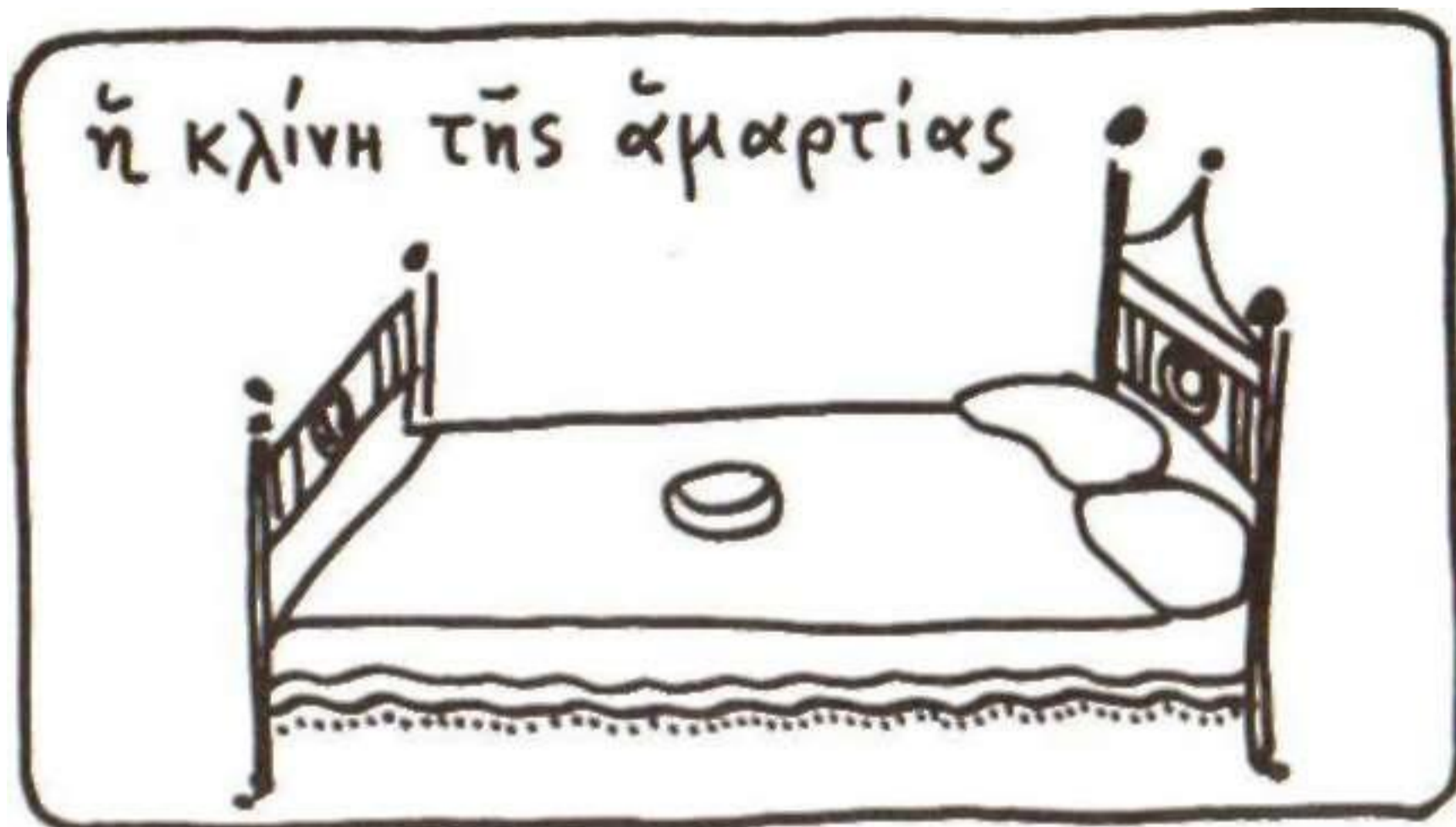
Ὁ Ἀρτεμίδωρος ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ ἐπανειλημμένως τήν ἀναφέρει, εἶπε δέ καί ὁ Σωρανός: «Ἰπποκράτης φετο ἐν μὲν τοῖς δεξιῶσις μέρεσι τῆς υστερας συλληφθέντος τοῦ σπέρματος ἄρρεν ἀποτελεῖσθαι, ἐν δέ τοῖς εὐώνυμοις θήλυ», φέρεται δέ καί ἐν τοῖς Γεωπονικοῖς, προκειμένου περὶ βοός: «εἰ δέ καί βουληθείης ἄρρεν τεχθῆναι. τῃ καιρῷ τῆς ὀχείας τόν ἀριστερόν ὀρχιν ἀπόδησον. εἰ δέ θήλυ. τόν δεξιόν».

Οἱ ἐρευνηταὶ ἠθέλησαν νά διίδωσιν ἐνταῦθα καί Ἰουδαϊκὴν καί Αἴγυπτιακὴν ἐπίδρασιν καί, ἐπομένως, πάλαιαν κοινὴν πολλῶν λαῶν πρόληψιν.

Δέν θά ἦτο δ' ἴσως περιττόν νά σημειωθῇ ἐνταῦθα καί τό ἐξῆς χωρίον τοῦ Θεσσαλονίκης Εὐσταθίου: «Ἴππος ἐξανεμουμένη ἐν τῃ συνδυάζεσθαι, καί μάλιστα πρὸς βορράν, τίκει καλά, ὡς καί ἀλλαχού εἴρηται. Τούτο δέ καί ἀνθρώπους ποιεῖν ἠκούσαμεν περιεργότερον, μάλιστα δέ ἀλογώτερον καί τοιοῦτοις εαυτοῦς εἰς τό πᾶν ἐπιτρέποντας ἐργοῖς ἀνεμωλίσις, ὡς εἰπεῖν». Προστεθεῖσθω ἐνταῦθα ὅτι, κατά τόν Νύσσης Γρηγόριον: «ἄρρεν δέ γίνεται εἰ πεπεμμένον ἐστὶ τό τοῦ ἄρρενος σπέρμα. Ὅθεν οἱ νέοι καί οἱ πρεσβύτεροι ὡς ἐπὶ πολύ θηλύγονοι».

"Ἄλλη πρόληψις ἦτο ἡ ἐξῆς: ἐπίστευον ὅτι ἦτο δυνατόν νά ἐμποδίσουν τήν μετ' ἄλλου ἀνδρός συνουσίαν τῆς συζύγου τῶν, ἄν, πρὸ τῆς μετ' αὐτῆς συνουρέσεως, ἤλειφον τό μόριόν τῶν μέ χολήν ἰχθύος καλουμένου καύρου (ἴσως γαύρου).

Ὁ πελάτης, κατά τήν συνουσίαν, δύναται νά φορέσει *προφυλακτικό* (κοινῶς *καπότα*). Μετά τήν συνουσίαν, ὁ πελάτης κάθεται στό κρεβάτι, κρατόντας μιά λεκάνη κάτω ἀπό τά γεννητικά του ὄργανα, ὁπότε ἡ πόρνη τοῦ κάνει ἐν πεόλουτρον καί ὑστερα τόν ἀπολυμαίνει μέ ὑπερμαγκανάτ. Τό πεόλουτρον γίνεται μέ χλιαρό νερό, πού προσκομίζει στό δωμάτιο ἡ υπηρέτρια τοῦ μπορντέλου. Ὅταν ἡ πόρνη χρειαστεῖ χλιαρό νερό, μισανοίγει τήν πόρτα τοῦωματίου της καί κραυγάζει πρὸς τόν διάδρομο: *Μαρία, τόν κουβά!!!* Αὕτη ἡ τυπικὴ

φράση κατέληξεν ιαχή τῶν τριάδων. Ἡ υπηρέτρια, φέρνοντας τὸν κουβά, εισέρχεται στὸ δωμάτιο διακριτικώτατα καὶ δίχως νὰ γυρίσει τὸ κεφάλι τῆς πρὸς τὸ κρεβάτι, ὅπου βρίσκεται ὁ πελάτης (εισέτι γδυτός). Τὴν υπηρέτρια τοῦ οἴκου ανοχῆς τὴ λένε *τσοτσά*. *Εἶπεν ἡ τσοτσά μου νὰ κοιτάζετενε ἄλλου!* - λέει μιά παροιμία. Ἡ λέξη τσά-τσοτσα -ἢ- τσάτσα ἐσήμαινε: μητέρα (Χίος), θεία (Πόλη, Λακωνία), παραθειά, γριά, μεγάλη αδερφή, κυρούλα. Στὴν ἀργκό τοῦ υποκόσμου ἡ λέξη μας ἀπόχτησε ἄλλες σημασίες, ἐνῶ στὴν ἀργκό τῶν ναυτικῶν ὑπάρχει ἡ ἀνάλογη λέξη τσάτσο. Μά θὰ μιλήσω ἄλλη φορά γι'αυτό. Ἐπί τοῦ παρόντος, θὰ πῶ ὅτι, στὸν *Χατζή-Μανουήλ* τοῦ ©ράσου Καστανάκη (ἐκδόθηκε τὸ 1956, ἀλλὰ ἀφηγεῖται μίαν ἱστορία τοῦ 1916), ὑπάρχει ἡ φράση: *ἦταν μιά ἀπὸ κείνες τίς γυναῖκες πού χωρὶς ηλικία, ἀνάμεσα στὰ σαράντα καὶ στὰ ἐξήντα, υπηρετοῦν στὰ ἐρωτικά σπίτια...*

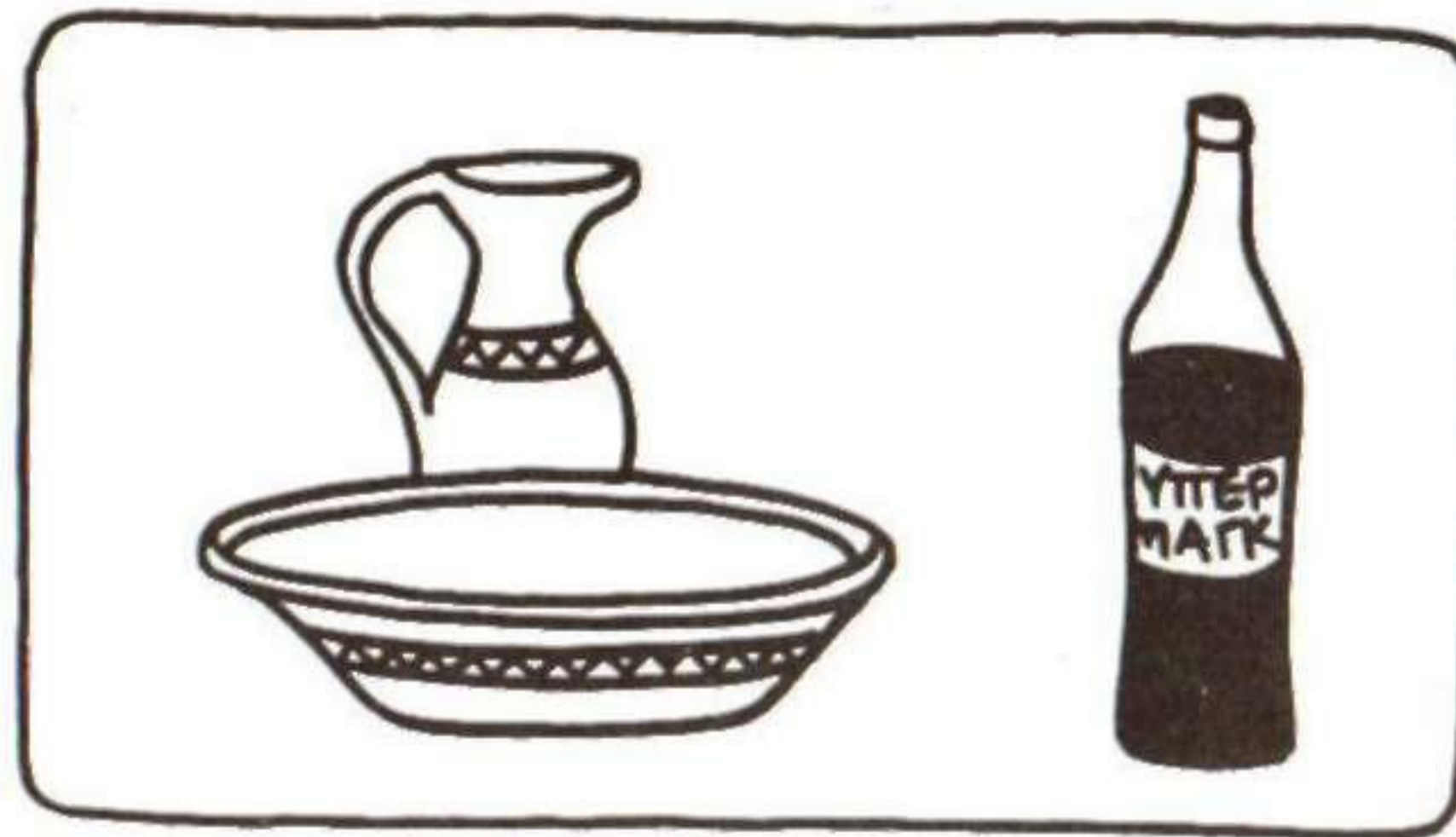
Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὁ πελάτης διαλέγει μίαν ὀμορφη πόρνη. Ἡ ὀμορφιά δὲν εἶναι κάτι τὸ στατικό. Ἡ ὀμορφιά παραλλάζει ἀπὸ ἐποχὴ σὲ ἐποχὴ. Μιά λαϊκὴ ρῆση λέει

φάγαμε, ἤπιαμε, νάχαμε καὶ μιά χοντρή!

Ἡ χοντρή γυναῖκα δὲν υπῆρξε ὁ μόνος καὶ ιδεώδης τύπος ὀμορφιάς. Μιά σειρά παροιμιῶν δείχνουν τὴν ποικιλία τοῦ λαϊκοῦ γούστου

*μαύρο σταμνὶ ἀγόραζε καὶ κόκκινο τσουκάλι
γυναῖκα λιανοκάμωτη, νὰ τῆς φραθεῖς τὰ κάλλη!
λαμνάτο βόδι ἀγόραζε καὶ γάδαρο καμπούρη-
γυναῖκα κοντοκάπουλη καὶ χοῖρο μακριμούρη!
ρούσες μου, μῶρε ρούσες μου,
καὶ κοντοποδαρούσες μου!*

Μέσα στις παροιμίες καὶ λαϊκὲς ἐκφράσεις παρελαύνουν λογιῶ-λογιῶν γυναῖκες: *λινοκάπουλες / ψηλοκάπουλες / στενοκάπουλες /*

κοντοφάρδουλες / κοντούλες / λινοκάμωτες / χαμηλοκάμωτες / αφράτες / στρουμπουλές / κοντογονατούσες / χοντροκάμωτες κτλ. κτλ. Γιά μίαν ωραία χωριατοπούλα τοῦ παλιοῦ καιροῦ ἔλεγαν: *τὰ παλικάρια σφάζονται στὴν ποδιά τῆς!* Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἔλεγαν γιά μίαν ωραία πόρνη: *οἱ ἄντρες σφάζονται πάνω στὶς καλτσοδέτες τῆς!* Ὅπως ἀντιθέτως, γιά μιά κάπως γερασμένη πόρνη χρησιμοποιοῦν σκληρὲς ἐκφράσεις, ὅπως: *εἶναι τῆς παλιάς φρουράς / τὸ μουνὶ τῆς ἐπίασε κάλους* (κι ἄλλα χειρότερα).

Χαρακτηρίζουν τὴν ὀμορφη γυναῖκα μὲ διάφορες λέξεις: *κορμάρα / κομάτι -ἢ- κάματος / φρεγάτα / πασάς / μπουκιά καὶ συχώριο / ἀγορίνα / πούστης*. Ἡ πόρνη φροντίζει νὰ διατηρεῖται πεντακάθαρη καὶ φρεσκομακιγιαρισμένη. Ἡ πόρνη, μετὰ ἀπὸ κάθε συνουσία, πλένεται (ὅμως, ποτέ ἐπὶ παρουσία τοῦ πελάτη). Ἡ πόρνη ραντίζεται μὲ διάφορα πατσουλιὰ γιά νὰ μοσχοβολάει. Τὸν παλιὸ καιρὸ, οἱ πόρνες (καθὼς οἱ περισσότερες γυναῖκες) ἐξόριζαν τὸ αἰδοῖον. Τὸ *ξυρισμένο μουνὶ* ἦταν κάτι σάν θεσμός. Ὁ Κουκούλες λέει σχετικῶς:

Ἐπί τῆς ευκαιρίας αὐτῆς σημειῶ καὶ τὸ ἔξης: Γνωστόν εἶναι ὅτι εἰς τὰ Βυζαντινὰ λουτρά ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐχρησιμοποιοῦν ἀποψιλωτικὰς ἀλοιφάς. ὡς δὲ μανθάνομεν ἐκ κειμένου τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, τότε, πιθανώτατα καὶ παλαιότερον. α! γυναῖκες συνήθιζον νὰ ξυρίζουν τὰς περὶ τὸ αἰδοῖον τρίχας. Ὁ αθυρόστομος στιχοπλόκος λέγει ὅτι ἄλλαι γυναῖκες μεταχειρίζονται διαφόρους τρόπους πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν τριχῶν τοῦ προσώπου, ἄλλ' ὅτι:

*εἶναι καὶ ἄλλες ὁποῦ χρήζουν
ἄλλες διὰ νὰ τὰς ἐξυρίζουν
τὰς βαστάζουν εἰς τὰ σκέληα*

ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Σχολιαστὴς τῶν Βατράχων τοῦ Ἀριστοφάνους; «παρέτιλλον καὶ οἶονεῖ ἐξέδερρον τὸ γυναικίον αἰδοῖον... τίλλουσι δὲ τὰς τρίχας αἰ νεό-νυμφοι», συνήθεια σωζόμενη καὶ νῦν ἐν Λέσβῳ καὶ ἄλλαχού.

Από τό έθιμο τού αποψιλωμένου αιοοίου κρατάει καί ή λαϊκή ρήση: θες **μουνί τό θές** καί **ξουρισμένο!** Διασώθηκε, βέβαια, κι εκείνη ή άλλη παροιμιώδης έκφραση: ό **κόσμος καίγεται καί τό μουνί χτενίζεται!** στήν οποία παρέπεμπε ό τίτλος **Κι έσύ χτενίζεσαι!** μιάς επιθεωρήσεως που ανέβασε, τό 1973, τό **Ελεύθερο Θέατρο**. Επίσης, άς θυμηθούμε, άφ' ενός, τήν λαϊκή έκφραση **μουνί οτό πιάτο** -καί- άφ' έτερου, τήν λέξη **μιοογουνού** (= κίναιδος πού έκανε αποτρίχωση αιδοίου) τής καλιαρντής. Τέλος, πρέπει νά σημειώσω καί τό. τόσο επικίνδυνο, σχίσιμο τού πέους άπό **μουνότριχα**.

Μές στό διάταγμα τής 19/30-4-1923 διαφαίνεται ή αέναη κίνηση τών (**κοινών** καί **ελευθερίων**) πορνών. πού. εναλλάξ, δουλεύουν εντός καί έκτος οίκου ανοχής. Αυτή ή έντός/έκτός οίκου ανοχής εργασία τής πόρνης μέ αναγκάζει νά περιγράψω, δι' ολίγων, καί τά είδη τής **ελεύθερης** πορνείας. Τίς περισσότερες φορές ή **ελεύθερη** πορνεία ταυτίζεται μέ τήν κρυφή καί παράνομη πορνεία. Σήμερα -θεωρητικώς- έκλεισαν τά μπορντέλα. Στήν πραγματικότητα, έκλεισαν μόνον τά **ομαδικά** μεγάλα μπορντέλα. Τά λίγα μεγάλα μπορντέλα θρυματίστηκαν σέ μύρια **ατομικά** μπορντέλα. Παλιότερα, ή **ομαδική** πορνεία ήταν εντοπισμένη. Τώρα συναντάμε τήν -πανταχού παρούσα- πόρνη στό πεζοδρόμιο, στό ζαχαροπλαστείο, στό μπουζουξίδικο, στό σκυλάδικο, στό ξενοδοχείο, στό μπάρ. στό καμπαρέ, στό πάρκο -καί, προπάντων, στά **κρυφά** σπίτια. Τά ίδια συνέβαιναν καί στήν θυζαντινήν εποχή. Ό Φαίδων Κουκούλες γράφει:

Ή περί τόν βίον ελευθερία, ήτις διέκρινε τούς περί τόν Δίονυσον τεχνίτας δέν συνεβιβάζετο βέβαια πρός τά αυστηρά ήθη τών Χριστιανών καί τών Βυζαντινών ημών προγόνων. Είς τās ημίγυμνους ηθοποιούς, τά ερωτικά αυτών άσματα καί είς τās άσεμνους τών μίμων κινήσεις διέβλεπον μεγάλην διαφθοράν οί Βυζαντινοί, οίτινες. βοηθούντος καί τού πολέμου τής εκκλησίας κατά τού θεάτρου, τās σκηνικός έχαρκτηρίζον ως πόρνας. Καί δέν είχον άδικον. διότι, άν κατά κανόνα δέν ήσαν πάσαι βέβαια αί γυναίκες τού θεάτρου, καί μάλιστα αί πρωταγωνίστριαι, κοιναί. έν τούτοις κατά μέγα μέρος συνεφύροντο αύται μετά τών εταίρων, είς τόν θίασον τών οποίων καί ανήκον. Καί έχομεν περί τούτου καί υπαιγιμούς καί ρητάς μαρτυρίας. Κατά τόν Θεοδοσιανόν κώδικα τό επάγγελμα τών σκηνικών θεωρείται ως -*munus turpe*-, γενικώς δ υπό τών συγγραφέων χαρακτηρίζεται τούτο ως «εργασία αισχρά» ή «άσεβης εργασία», ή μιμάς πολλάκις καί υπό πολλών καλείται πόρνη τό πορνείον καλείται μιμαρειϊον. ήτοι κυρίως μιμάδων ενδιαίτημα, ουχί δ' άπαξ γίνεται λόγος περί τών «επί σκηνης πορνευομένων γυναικών» ή «τών έν θυμέλη πεπορνευμένων». Τέλος πόρναι. μέχρι τινός, έκαλείτο τό πέμπτον τών θεαμάτων, άτινα ό ύπατος έδιδε κατά τό διάστημα τού έτους «ένθα τοις επί σκηνης γελωτοποιεϊν έσται χώρα».

Άλλ' ίνα τήν στενήν σχέση τών περί τήν θυμέλην γυναικών πρός τās πόρνας δείξωμεν, έλθωμεν είς μάλλον συγκεκριμένα παραδείγματα. Έν τφ Ίουστινιανείω Κώδικι απαγορεύεται είς τούς θυμελικούς ν' άσκώσι τό επάγγελμα τού πορνοβοσκού. τούθ όπερ δεικνύει ότι. ευκαιρίας διδομένης, μεταθάλλοντο ούτοι είς προαγωγούς. Ό αυτός Κώδιξ απαγορεύει νά προάγη τις είς πορ-

νειαν καί νά προϊστρ δουλλον ή ελεύθερον «μηδέ εί θυμελικός ειη ή άλλως σκηνικός-, σκηνική δέ συλλαμβανομένη ως παρέχουσα τόν οίκον αυτής πτς μοιχείαν. ίνα άποφύγη τήν έκ τού νόμου τιμωρίαν. δηλοϊ ότι γίνεται πορνο-θοσκός καί προσθέτει. «έγώ καί σκηνική είμι καί άτιμος καί συνήθεια έστι τοιαύτα άμαρτάνεσθαι».

Είπε δέ παλαιότερον καί ό Χρυσόστομος «καί γάρ αύτη πόρνη ποτέ παρ' ήμιν ήν τά πρώτα επί τής σκηνης έχουσα». Περί τής Πελαγίας δ' ομιλών ό αυτός ιεράρχης προσέθηκεν «ουδέν αισχρότερον αυτής ήν, ότε επί τής σκηνης ήν» καί ό Κυρήνης Συνέσιος αναφέρει τήν μίμον Άνδρομάχην ως αποτελούσαν μέλος τού ομίλου τών γυναικών, τās οποίας διηύθυνεν ό πονροβοσκός Χειλάς, ό δέ Άμασειας Άστέριος περί ηθοποιών ομιλών, καλεϊ αύτάς «γυναίκας πόρνας ώνιον παρέχουσας τφ δήμω τό σώμα».

Παρ' άρχαίοις αί όρχηστρίδες, αύλητρίδες καί ψάλτριαι άπετέλουν ιδίαν τάξιν έταιρών Τούτο συνειθίζετο καί κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους, καθ' ους αί είς τά συμπόσια ή τούς γάμους εισαγόμενοι τοιούτου είδους γυναίκες καλούνται πόρναι. Ό Προκόπιος είπε περί τής Χρυσόμαλλους ότι «πάσαι μέν όρχηστρίδες έγεγόνει καί αύθις εταίρα», καί περί τής Θεοδώρας ό αυτός ότι ήτο εταίρα πεζή «ού γάρ αύλήτρια ουδέ ψάλτρια ήν ού μήν ουδέ τά είς όρχήστραν αύτη ήσκητο» Καί περί συμποσίων δέ τόν λόγον ποιούμενος ό μέν Γρηγόριος Νύσσης προσθέτει «έπιλόγισαι μουσικούς, μουσικός, όρχηστρίδας, πάντα τής ασέλγειας τόν όρμαθόν», ό δέ θεολόγος Γρηγόριος αναφέρει «παρθένων ελιγμούς γυμνουμένων άθέσμως». "Άς προοτεθή ότι κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους κατά τās παραστάσεις τών μίμων τούς γυναικείους ρόλους ύπεδύοντο γυναίκες, καί. επειδή αί έντιμοι γυναίκες δέν ανήρχοντο επί τής σκηνης, διά τούτο έχρησιμοποιούντο πόρναι. Ό Νικηφόρος Γρηγοράς, περί όρχηστρίδων ομιλών, είπεν, ότι. καθήμενοι αύται είς τά χαμαιτυπεϊα. προέπινον «χαριζόμεναι τοις έκεϊσε κωμάζουσι».

Παλαιότερον. όταν τά ξενοδοχεία ήσαν σπάνια, οί Ξένοι κατέλυον ή έτρωνγον είς καπηλεία, έκεϊ δέ καί συνεφθειρόντο μετά τών καπηλίδων, αίτινες παντοειδείς καί υπόπτους είς αυτούς παρεϊχον υπηρεσίας. Εντεύθεν παλαιόθεν ή σχέσις τών ξενοδοχείων καί καπηλειών πρός τά πορνεία, ήτις έξηκολουθησε καθ όλην τήν Βυζαντινήν περίοδον.

Περί τούτου όμιλούσιν οί Νομοκάνονες. καθ ους ό προαγωγός άσκει τό επάγγελμα του είτε πρωτοτύπως, είς ίδιον δήλα δή οίκημα τās γυναίκας συγκεντρών, «είτε προσήματι πραγματείας ετέρας ως κάπηλος ή πανδοχεύς ή βαλανεύς» ή οί νόμοι λόγον ποιούμενοι περί μοιχαλίδος συλλαμβανομένης έν προπίνα.. ήτοι καπηλείω.

Οί Πανδέκται μεταξύ τών άσεμνων τόπων καταλέγουσι τά καπηλεία καί τά χαμαιτυπεϊα, νεαρά δέ Άνδρονίκου τού γέροντος αναφέρει γύναια φαύλα, μετά τήν δύσιν τού ηλίου, επ' όλίσθω ψυχών, διασκεδάζοντα έν καπηλείοις Φέρεται δέ καί έν τω Λειμωναρίω τού Μόσχου. «Σύ δέ είς τά καπηλεία άδεώς εισερχόμενος καί ά ού θέλεις άκούεις καί άσέμνοις γυναιξί συναναστρέφει-. Ώμίλησε δέ καί ό Ζωναράς περί άσεμνων γυναικών συναγομένων έν καπηλείοις καί ό Ματθαίος Βλαστάρης περί τών έν καπηλείοις προσερδευόντων καί άσέμνως θιούντων ανδρών τε καί γυναικών. Ως δέ προείπον, πολλάκις γίνεται μνεία μοιχευομένων ή πορνευομένων έν καπηλείοις ή έργαστηρίοις. Είς τάνωτέρω άς προοτεθή ότι έν τοις Βασιλικοϊς γίνεται λόγος διά «γυναίκας επί μισθφ έν καπηλείω τοις παρατυχοΐσι συνφθειρομένης». διά τέως μοναχήν άποθαλοΐσαν τό σχήμα καί εισελθούσαν είς καπηλείον ένθα -πρόχειρος ήν τφ βουλομένω παντί πικρός ηδονής υπηρέτης- καί ότι ό θ. Βάλαμων χαρακτηρίζει ως αισχρόν πράγμα -τό καπηλικού εργαστηρίου προϊστασθαι».

Πβ. τέλος τό παρά Πολυδεύκει «Βίοι έφ' οίς άν τίς όνειδισθειή πορνοβοσκός, κάπηλος, μαστροπός».

Τό πράγμα εννοείται έν τοίς καπηλείοις και τοίς έργαστηρίοις έγίνετο ουχί πολύ πρό τής απασχολούσης ημάς περιόδου· έν τή Ελληνική Ανατολή, άφ' ου κατά τόν Β' μ.Χ. αιώνα ό Αρτεμίδωρος έν τοίς όνειροκριτικοίς του ομιλεί περί έταιρών «έπί εργασιών και καθεζομένων και πιπρασκουσών τι και δεχόμενων έμπολάς» και έν τοίς Ρωμαϊκοίς δέ καπηλείοις, άφ' ού τφ 225 μ.Χ. ό Αλέξανδρος Σευήρος εξέδωκε διάταγμα καθ' 6 δέν έπετρέπετο νά χρησιμοποιηθή ώς υπηρέτρια έν καπηλείω δούλη πωληθείσα υπό τόν δρον νά μή παραδοθή είς πορνείαν. Αυτός δ' είναι ό λόγος, δι' όν ό 54ος κανών τών Αγίων "Αποστόλων άπηγόρευεν, επί ποινή αφορισμού, είς κληρικούς νά τρώγων εν καπηλείω ή και νά εισέρχωνται είς αυτό άφ' ού, ώς λέγει ό Ζωναράς, ό εκεί εισερχόμενος «άθφος τής τών εκεί προσεδρευόντων και άσέμνωσ θιούντων ανδρών τε και γυναικών ούκ άν ειη κακίας», διάταξις. ήν και ό Ιουστινιανός έν τή 133η Νεαρσι του περιέλαβε, διατάξας, ίνα ό έν καπηλείω αναστρεφόμενος μοναχός έκβάλληται τού μοναστηρίου του υπό τού ηγουμένου και σωφρονίζεται υπό τού έπαρχου τών πραιτωρίων ή τού έκδίκου. Τούτου ένεκα και οί κανόνες άπηγόρευον εις κληρικούς νά έχωσιν ή νά διευθύνωσι κοπηλικόν έργαστήριον.

Ό,τι έγίνετο εις τά καπηλεία συνέβαινε εις πολύ μεγαλυτέραν κλίμακα και εις τά διάφορα πανδοχεία ή ξενοδοχεία τά υπό τών ιδιωτών εννοείται και ουχί μονών συντηρούμενα. Εις τά κατά τάς μεγάλας μάλιστα οδούς ευρισκόμενα πανδοχεία ταύτα, ανάλογα πρός τά σημερινά χάνια, συνήντα τις διαφόρων ειδών ανθρώπους, οδοιπόρους είς τά κέντρα μεταβαίνοντας, στρατιώτας, αξιωματικούς, κρατικούς υπαλλήλους, νέους μετά τών φιλαίων αυτών κλπ. Είς τοιούτον συμμιγή και μετακινούμενον πληθυσμόν συνείθιζον αί υπηρετούσαι, και αυτή πολλάκις ή του ξενοδόχου σύζυγος, νά προσφέρωσι τάς υπόπτους υπηρεσίας των, ού μόνον αύται χρησιμοποιούμενοι ώς «πρόχειρι τω βουλομένω παντί πικράς ηδονής υπηρέτριαι», αλλά και άλλας είς τούς απαιτητικούς πελάτας κομίζουσαι.

Περί τού υπόπτου ποιου τών περί τά πανδοχεία γυναικών σαφώς όμιλει άφ ενός ό Νύσσης Γρηγόριος χαρακτηρίζων τά πανδοχεία ώς κέντρα υπόπτου ηθικής, άφ' ετέρου δέ και οί Πανδέκται, οίτινες ώς προαγωγόν χαρακτηρίζουσι τήν τε διευθύντριαν πανδοχείου, άφ' ού αύτη έν αύτφ, ώς πολλά ίσυνηθίζουσι. συγκεντρώνει, χρηματισμού χάριν, εταιρίδας ώς και τόν πανδοχέα.

Εννοείται δ' ότι τά πανδοχεία ανέκαθεν ήσαν ύποπτα κέντρα. Ούτως ό Φιλίπιδης παρά Πλουτάρχω είπε* «ό τήν Ακρόπολιν πανδοκείον ύπολαβών και τάς εταίρας εισάγων», ό δέ Πολυδεύκης έν τφ Όνομαστικφ του συναναφέρει καπηλεία μετά πορνείων και ό Θεόφραστος είς τούς χαρακτήρας του τό «πανδοκεύσαι και πορνοβοσκήσαι» χαρακτηρίζει ώς έργασίαν άισχράν. ό δέ Λουκιανός αναφέρει γυναίκα, ήτις «προσηταιρίζετο είς πανδοχείον».

Τέλος άς σημειωθή ότι ή τού βαλανέως υπηρεσία εθεωρείτο πολλάκις άισχρά, αναφέρονται δέ και αί έν λουτροίς εταιριζόμεναι.

Η εκτός οίκου ανοχής πόρνη μπορεί νά είναι δηλωμένη, αλλά μπορεί νά ναι και αδήλωτη. Οί δηλωμένες (καθώς και οί αδήλωτες) δουλεύουν στό σπίτι τους, σέ ρουφιανόσπιτα, ή και έξω. Η δηλωμένη πόρνη, πού αποφάσισε νά δουλέψει φρόνιμα, ενοικιάζει ένα ισόγειο διαμερισμάκι σέ κεντρικό/απόκεντρο δρόμο. Σ" αυτούς

τούς δρόμους οί ξύπνιοι νεοέλληνες εργολάβοι προέβλεψαν τό χτίσιμο τέτιων ξεμοναχιασμένων διαμερισμάτων, μέ ιδιαίτερην είσοδο πού δίνει κατευθείαν στό πεζοδρόμιο. Αυτά τά διαμερισμάκια ενοικιάζονται πανάκριβα. Τή νύχτα πάνω από τήν είσοδο τού ατομικού μπορντέλου καιεί μία λάμπα - όχι απαραίτητως κόκινη. Στό κουδούνι τής πόρτας είναι γραμένο τό μικρό όνομα τής πόρνης. "Ωστόσο, είδα σέ διαμερίσματα πολυκατοικιών, όπου συνοικούν δυό πόρνες, μικρές μπρούτζινες ταμπελίτσες μέ τήν κατάλληλη επιγραφή:

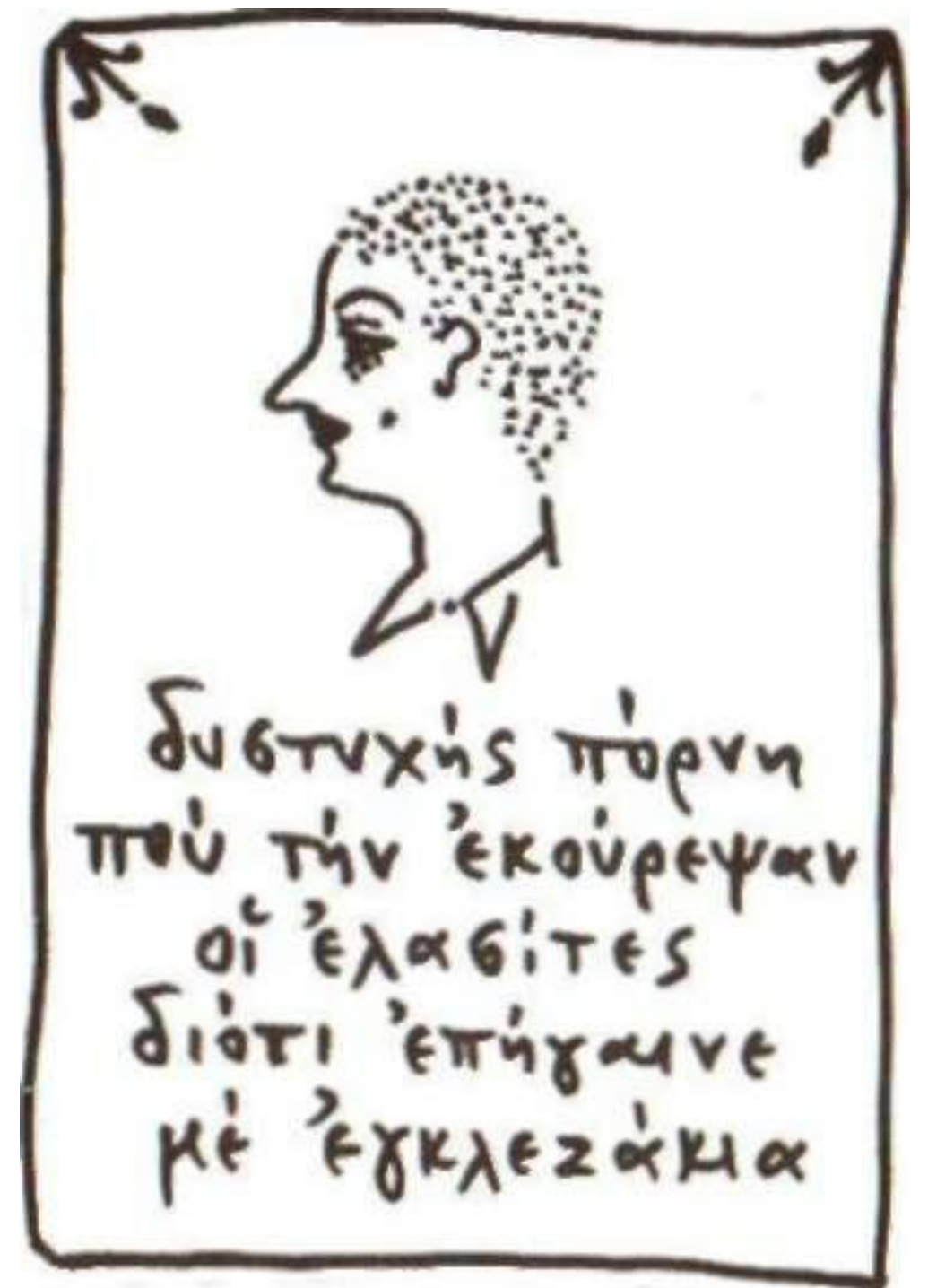
Τό περίφημο κόκινο λαμπρόνι τών μπορντέλων μάς ήρθε από τάς Εύρώπας, αλλά στήν "Ελλάδα δέν έπιασε. Θυμάμαι εκείνο τό ανεκδιήγητο θεατρικό έργο *Τά κόκινα φανάρια* και τόν θόρυβο πού είχε ξεσηκώσει πριν είκοσι χρόνια. Η πόρνη πού δουλεύει σέ ατομικό μπορντέλο χρησιμοποιεί έντατικώς τό τηλέφωνο. Κι όταν βρίσκεται στό κρεβάτι μέ κάποιον πελάτη, βάζει μπροστά τόν αυτόματο τηλεφωνητή. Στό στούντιο τής πόρνης (έκτος από τούς πελάτες) μπεινοβγαίνουν ό νταβατζής, ό υπηρέτης και ή ρεπατζού. Για τούς άγαπητικούς θά μιλήσω παρακάτω. Οί υπηρέτες τών ατομικών μπουρδέλων είναι πούστηδες (και, σέ τελικήν ανάλυση, άνθρωποι τής "Ασφάλειας). Η πιάτσα, όπου γίνονται προσλήψεις πούστηδων υπηρετών, βρίσκεται στά καφεενεδάκια και στά εμπορικά εσωρούχων πού κυκλώνουν τό υγειονομικό κέντρο "Αθηνών, εκεί παραέρα από τόν σταθμό Λαρίσης. Η λέξη ρεπατζού (άπό τό ρεπό < γαλικό *repos*) δηλώνει τήν πόρνη πού δουλεύει, εκτάκτως, στό μπορντελάκι τίς μέρες τής αδιαθεσίας τής πόρνης-οίκοδέσποινας, ώστε νά μήν κλείσει τό μαγαζί. Η ρεπατζού καλύπτει τόν εργάσιμο της χρόνο συναργαζόμενη μέ πεντέξι συναδέρφισές της. Φυσικά, ή ρεπατζού δέν έχει δικό της στέκι. Η λέξη ρεπατζού προέρχεται από τήν ειδική φτωχή αργκό τών πορνών.

Σε πολλά διαμερισμάκια δουλεύουν αδήλωτες πόρνες, είτε παροδικώς, είτε full-time. Μιλάω για τὰ περίφημα **κρυφά** μπορντέλα, πού δέν είναι διόλου κρυφά, δεδομένου ότι ή αστυνομία τὰ ξέρει μιά χαρά.

Ή **κρυφή** δουλεύει μέ τήν μεσολάβηση μιάς ρουφιάνας -ή- απευθείας μέ τήν πελατεία πού ήδη απόκτησε. Είναι γνωστά τὰ περιβόητα καρνέ πελατών πού καταρτίζουν οί ρουφιάνες. Ή ξεμοναχιασμένη σέ διαμερισμάκι πόρνη καταναλώνει μέγα μέρος τής δραστηριότητος της για νά διατηρήσει ευπρεπείς σχέσεις μέ τή γειτονιά. Τό πρόβλημα τού ισοζυγίου σχέσεων πόρνης-γειτονιάς έχει παλιά παράδοση. Στην Ίσταμπούλ, ή εγκατάσταση (καί ή διάρκεια παραμονής) μιάς πόρνης σέ κάποιον μαχαλά τελούσε κάτω από τίς όποιες αποφάσεις τών γειτόνων. Καί στό παιχνίδι αυτό ελάθαιναν μέρος καί οί καπανταήδες. "Έτσι καί στην Ελλάδα, άν ή γειτονιά μάζευε **υπογραφές** μπορούσε νά εξοβελίσει τήν πόρνη. Γιαυτό ή πόρνη προσπαθούσε νά κρατηθεί στό μαχαλά μέ διάφορες ακροβασίες (κουμπαριές, δώρα, ψυχικά κτλ.). "Ακριβώς τό ίδιο πρόβλημα θέτει καί τό δημοφιλές τραγούδι τού Νίκου Μάθηση (τό μελοποίησε ό Βασίλης Τσιτσάνης - δίσκος τού 1950) πού αρχίζει μέ τούς στίχους

Σέ **διώξαν απ' τήν Κοκινιά / για τόχες παρακάνει..**

Στήν κατηγορία τών ατομικών οίκων ανοχής περιλαμβάνονται καί ορισμένα ειδικευμένα μπουρδέλα, όπου ή πόρνη

είτε είναι ντυμένη μαθητριούλα,

είτε δέχεται νά τής κάνουν μανιστήρι από διπλανό δωμάτιο, *

είτε τεζάρει στό κρεβάτι, παριστάνοντας τό πτώμα,

είτε δέχεται μόνον έφηβους, ή γεροξεκούτηδες (κτλ.).

Οί δηλωμένες (ή **αδήλωτες**) πόρνες τής **Περιπατητικής Σχολής** είναι πολλών λογίων. Μιά δημοσιογραφική παροιμιώδης έκφραση λέει: **τή νύχτα στό δρόμο βλέπεις μόνον πουτάνες, μπασκίνες καί δημοσιογράφους**. Οί αδήλωτες πόρνες τού δρόμου άλλοτε δουλεύουν ταχτικά κι άλλοτε ευκαιριακά. Οί πόρνες που κάνουν **πεζοδρόμιο** είναι συναγμένες σέ διάφορες πιάτσες. Έκαστη πιάτσα έχει τήν ταρίφα της καί τήν πελατεία της. "Άλλη ταρίφα ή οδός Θεμιστοκλέους κι άλλην ή οδός Βουκουρεστίου. Εκάστη πιάτσα έχει τίς ώρες της. Στην οδό Θεμιστοκλέους οί πόρνες αραδιάζονται στά πόστα τους δυό λεπτά μετά τό κλείσιμο τών μαγαζιών. Οί πόρνες τής λεωφόρου Σιγκρού φιλάνε στό στέκι τους ως τίς **μικρές ώρες**. Υπάρχουν καί πιάτσες **περιπατητικών** πορνών έσχατης στάθμης καί έξαθλιώσεως. Θυμάμαι άριστα -ήτανε πρίν είκοσι χρόνια- τίς πάμφτωχες πόρνες

τής οδοῦ Νοσοκομείων τῆς Θεσσαλονίκης (ταρίφα: πέντε δραχμές πελατεία: φαντάροι συνεπακόλουθα: εξασφαλισμένη ἢ βλενόροια). Τό '72 ὁ δημοσιογράφος Κώστας Βούλγαρης ἔκανε ἓνα μεταμεσονύκτιο φωτορεπορτάζ γιὰ τίς φτωχοπουτάνες πού δουλεύουν στό Μοναστηράκι. Κάποια παρόμοια πόρνη ὑπαινίσεται τό παλιό μουρμουρικό

*ήσουνα ξυπόλητη καί μάζευες κοοάρια,
τώρα πού σέ πήρα γώ γυρεύεις κατοστάρια.*

Οἱ στιχουργοί τῶν ρεμπέτικων τραγουδιῶν ἀνέπτυξαν μιάν ἀπαράμιλη ικανότητα στό νά ξεγελάνε τήν φασιστική λογοκρισία μας. Ἡ πόρνη καί ὁ νταβατζῆς υπῆρξε τό κύριο θέμα πολλῶν ρεμπέτικων, ἀλλά οἱ ἠλίθιοι λογοκριτές (διυλίζουν τόν κῶνωπα καί καταπίνουν τήν κάμηλον) δέν τό πήρανε χαμπάρι. Γιὰ νά κάνω ἀπτόν τόν ισχυρισμό μου καταχωρῶ, ἐδῶ, τήν *Ἀμαρτωλήν* τοῦ Τσιτσάντ (γραμοφωνήθηκε στίς 6-10-1947). πού αναφέρεται σέ μιάν καλντεριμιτζού:

*Γιατί τό δρόμο σου ν' ἀλλάξεις
γιὰ δυό στολίδια, ἀμυαλη, τρελή,
καί τό στεφάνι σου νά τό πετάξεις,
νά γίνεις στή ζωὴ ἀμαρτωλή.
Τώρα στους δρόμους κάνεις βόλτες,
μέ παγωμένη κι ἀδεια τήν καρδιά'
μά θά σοῦ φαίνονται βαριές οἱ πόρτες.
πού θά σέ δέχονται κάθε βραδιά.
Καί κάθε νύχτα θά περιμένεις
γιὰ τὰ φιλιὰ νά βρεις ἀγοραστή
καί ντροπιασμένη μπρος μου θά διαβαίνεις
μέ νέο, κάθε τόσο, εραστή.*

Παράλληλα, ἄς μὴν ξεχνάμε πῶς ἓνα ἄλλο ρεμπέτικο ἐπίσης, τοῦ Τσιτσάνη, πού εἶχε κυκλοφορήσει τό 46, ἀρχίζε μέ τοίς στίχους

*τί σέ μέλει ἐσένα κι ἂν γυρνῶ,
τό κορμί μ' ἀκόμα κι ἂν πουλῶ...*

Τίς ίδιες ἀπαρχές ἔχει καί τό τραγουδάκι-παρωδία. πού λέγανε τόν χειμῶνα τοῦ 1944-45. χλευάζοντας τίς περιπατητικές πόρνες πού ψάρευαν ἐγκλεζάκια:

*y/oum-yioum-yiouni-yioum-yiay/a...
τά κορίτσια πούχαν πρῶτα γερμανούς,
τώρα ἔχουν ἐγκλεζάκια
μέ κοντά πανταλονάκια
κι ἀπό πίσω ἓνα σύνταγμα ἀραπάδες καί ἰνδούς κτλ.).*

Οἱ πόρνες, πού κάνουν πεζοδρόμιο, δέν στέκουν οἷου λάχει. Τό στέκι κάθε πόρνης εἶναι αὐστηρῶς καί ἐπακριβος καθορισμένο. Ἡ παραμικρὴ παρασπονδία καταλήγει σέ μαχαιρώματα μεταξὺ νταβατζῆδων. Σέ μερικά σημεία ἢ καλντεριμιτζοῦ ἐρ/άζεται μεραμεσημέρι (π.χ. στά σοκάκια ἀνάμεσα Ἀθηνάς-Κουμο'ντούρου). Οἱ καλντεριμιτζούδες ἔχουν κόσμια συμπεριφορά, ἀλλά -ἂν τυχόν κά-

ποια κουτὴ νοικοκυρούλα τίς κοιτάξει χασκογελόντας- ξεσποῦν σέ ἀγριο βρισίδι. Οἱ καλντεριμιτζούδες φέρουν μιὰ τυπικὴ ενδυμασία: ανοιχτός ντεκολτέ. σφιχτὴ ζώνη, κοντὴ φούστα μέ σκισίματα στό πλάι, μπότες, κρεμαστὴ τσάντα. Ἡ κρεμαστὴ τσάντα χρησιμοποιεῖται καί ὡς ὄπλο τὴν εκσφενδονίζουν, κατακέφαλα, ἐναντίον διαφόρων ὀχληρῶν τύπων. Ἐπίσης, οἱ καλντεριμιτζούδες. αὐτές πού δέν ἀνεβαίνουν σέ δωμάτιο παρακειμένου ξενοδοχείου, ἀλλὰ παίρνουν τίς βίζιτες *στά ὄρθια*, μεταχειρίζονται τὴν κρεμαστὴ τσάντα σάν επαγγελματικὸ εργαλεῖο: τουτέστιν, περνοῦν τό λουρί τῆς (ἀνηρτημένης ἀπ' τόν ὦμο) τσάντας κάτω ἀπὸ τό ἀριστερὸ γόνατο - τοιουτοτρόπως διευκολύνεται ὁ πελάτης κατὰ τὴν. καθέτως τελουμένην, συνουσίαν. Οἱ φουκαριάρες πόρνες, πού κάνουν καλντερίμι ἐρασιτεχνικῶς (prostitution occasionelle) καί πού προέρχονται κυρίως ἀπὸ τίς τάξεις τῶν πωλητριῶν, εἶναι σεμνότατες καί ντροπαλές. Στέκουν ἀδέξια *στά* ἐμπορικὰ στραυροδρόμια. λίγο μετὰ τό κλείσιμο τῶν καταστημάτων, καί κοιτάνε ν' ἀρπάξουν κάνα πελάτη. Ἄν ὁ πελάτης δέν εἶναι τῆς ἀρεσκείας τῶν (καθότι, γέρος ἢ ἀλητάμπουρας). τότε παίρνουν τό σοβαρὸ ὕφος τῆς καθωσπρέπει κοπέλας, καί, ἐν ἀνάγκη, καλοῦν αστυφύλακα.

Ἡ καλντεριμιτζοῦ τῆς λεωφόρου Σιγκρού εἶναι ὁ ἀντίπους τῆς *εὐκαιριακῆς* κρυφοπουτανίτσας. Ἡ πόρνη τῆς Σιγκρού δουλεύει νύχτα, δίχως νά φοβάται μήτε τό κρῦο, μήτε τὰ σκοτάδια, μήτε τὰ ἀναπάντεχα. Ὁ πελάτης τῆς Σιγκρού εἶναι πάντοτε ἐπωχούμενος. Ἡ πόρνη στέκει πίσω ἀπ' τίς δεντροστοιχίες. Ὁ γιωταχῆς-πελάτης σταματᾷ τό αυτοκίνητο του καί πάντα σκύβει, δεξιὰ ἀπὸ τό τιμόνι, κατεβάζοντας συγχρόνως τό τζάμι τῆς δεξιᾶς του πόρτας. Ἐντωμεταξύ, ἔχει μπανίσει καί γραδάρει τὴν ποθητὴ του. Ἡ πόρνη προσεγγίζει, σκύβει στό παράθυρο τοῦ αμαξιοῦ, χαμογελά, καλησπερίζει, καί. ξερά-ξερά, πετάει τρία νούμερα: τρακόσα! τετρακόσα! πεντακόσα!... Τὰ τρία νούμερα πού λέει ἢ πόρνη δέν εἶναι τόσο μυστηριώδη, ὅσο δείχνουν. Τό κάθε νούμερο ἀνταποκρίνεται σέ μιάν ὀπή: φυσιολογικός ἔρως / στοματικός ἔρως / σοδομισμός. Στὴν Ἑλλάδα ὁ σοδομισμός εἶναι ἢ ἀκριβότερη μορφή ἀγοραίου ἔρωτος. Ἀφήνω τὴν πληροφορία ἀσχολίαστη καί ξεκρέμαστη. Ἄλλὰ. ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι πού ξεσπάει τό μακελιὸ μεταξύ πορνῶν καί τραβεστί. Κόβω τὴν κουβέντα. Αὐτὰ τὰ θέματα τὰ θίγω *στά* *Επαγγέλματα τοῦ δρόμου*, ὅπου μιλάω καί γιὰ τίς τσιμπουκλούδες τῶν γραφείων.

Οἱ ἔκτος οἴκου ἀνοχῆς πόρνες δέν σταματάνε ἐδῶ. θά πρέπει νά προσθέσουμε τίς πόρνες τῶν μπαρ, τῶν καμπαρέ, τῶν ξενοδοχείων, τῶν κοσμικῶν ζαχαροπλαστείων, τῶν λουτροπόλεων, τῶν καζίνων, τῆς Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης, τῶν τουριστικῶν ἐπικέντρων τῆς χώρας. Οἱ πόρνες πού μεταφέρονται ἀπὸ λιμάνι σέ λιμάνι, ἀκολουθώντας τίς κινήσεις τοῦ ἀμερικάνικου στόλου, υπάγονται στίς γυναῖκες τῶν καμπαρέ. Αὐτές οἱ πόρνες ταξιδεύουν μέ πούλμαν,

συνοδευόμενες από επιχειρηματίες, νταβατζήδες, υπηρέτριες, τσάτσους, γλωσσομαθείς κράχτες και άλλους πολλούς. Εντεύθεν, ή γνωστή ιαχή *κορίτσια ό στόλος!* πού θυμίζει, κάπως, τό παλιό τραγουδάκι: *κορίτσια, κορίτσια, άπ' τό καφέ-σαντάν!* Σημειωτέον ότι, οί διευθυντές τών καμπαρέ γνωρίζουν έκ τών προτέρων, τήν παραμικρή μελλοντική μετακίνηση τού κάθε αμερικάνικου αεροπλανοφόρου. Τελιώνω τήν παράγραφο μέ λίγους στίχους τού Ρήγα Γκόλφη, πού, μάλλον, βρίσκονται εντός θέματος:

σέ φωτόλουστη μύρα
κάποια νύχτα θολή,
μεθυσμένος σου πήρα
πληρωμένο φιλί..

Δέν θά μιλήσω διεξοδικώς για τίς μορφές τών εκμεταλλευτών πού κυκλώνουν τήν πόρνη: ρουφιάνα, σωματέμπορας, νταβατζής, γιατροί, συγγενείς. Όμως, ή πόρνη ζει μέσα σ' αυτόν τόν κόσμο. Ξαναδίνω τόν λόγο στόν Φαίδωνα Κουκουλέ:

Είπομεν ότι τά σεμνεϊα διήυθνον πορνοβοσκοί ταυτιζόμενοι πρός τούς προαγωγούς. Κατά τά κείμενα «προαγωγός έστιν ό πόρον άίσχρόν άπό δούλων ή ελευθέρων ποιούμενος είτε πρωτοτύπως τούτο πραγματεύεται είτε προσήματι πραγματείας ετέρας έχει τά τοιαύτα πρόσωπα ως κάπηλος ή πανδοχεύς ή βαλανεύς». «Πορνοβοσικός δέ έστιν ή προϊστάσα γυναίκας επί μισθφ τοις παρατυχούσι συμφθειρομένας κάν έτέρω προσήματι. τυχόν δΓ ύπηρεσίαν».

Υπήγοντο δ' εις τήν κατηγορίαν τών ανωτέρω ού μόνον οί τά άτιμα εργαστήρια διευθύνοντες, αλλά και εκείνοι, οϊτινες, έν φ έγνώριζον ότι έμοιχεύετο ή σύζυγος των. έσιώπων και δέν τήν άπέλυον ή έλάμβανον τίμημα, διά τήν προαγωγείαν αυτής.

Εννοείται δ' ότι τό τού πορνοβοσκού επάγγελμα εθεωρείτο σφόδρα μεμισημένον και άτιμον άφ' ού τό ποιείν προαγωγείαν εθεωρείτο ταυτόν τφ πορνεύειν, άίσχρότησι δ' υποβαλλόμενα πρόσωπα οί προαγωγοί και οί πορνείων προϊστάμενοι.

Κατά τούς νόμους ό άσκήσας τό επάγγελμα τού πορνοβοσκού έν δουλεία, ελεύθερος γενόμενος, ήτιμούτο. κατά διαφόρους δέ περιστάσεις, ως έκ τών νόμων πάλιν μανθάνομεν, ού μόνον έκολάζετο σωματικώς άπαγορευομένης τής.εξασκήσεως τού επαγγέλματος του, αλλά και ως λυμεών τής ηθικής τής κοινωνίας κατεδικάζετο εις έξορίαν και καταναγκαστικά έργα εις τά μεταλλεία, εάν μάλιστα είχε και αξίωμα έν τή πολιτεία., άπέβαλλε τούτο μετά τής παρουσίας του.

Ού μόνον δ' οί προαγωγοί έτιμωρούντο. άλλ' ως είπον, και οί έκμισθούντες αυτοίς εις πορνεϊόν τόν ίδιον οίκον. Η τιμωρία τών τελευταίων συνίστατο εις καταβολήν δέκα λιτρών χρυσίου και άπώλειαν τού ένοικιασθέντος οίκου των έν Βενετικφ δέ διατάγματι τού 1369 ό νυκτέπαρχος (dominus de nocte) επέβαλλε ποινήν πέντε ύπερπύρων εις τόν διατηρούντα πορνεϊόν.

Οί Βυζαντινοί νόμοι μάς έπιτρέπουν να μάθωμεν πώς οί φαύλοι ούτοι έπρομηθεύοντο τό ανθρώπινον εμπόρευμα των. Περιερχόμενοι λοιπόν τάς διαφόρους επαρχίας τού κράτους ή ήγόραζον παρά τών γονέων ή παρεπλάνων διαφόρους νέας. ύπισχνούμενοι εις αυτάς τροφήν ύφθονον. ή οποία έν τή

πραγματικότητα, όταν έφθανον εις τὰ κέντρα, ήτο ελεεινή, πρός τούτοις υποδήματα καί πολυτελή φορέματα καί κοσμήματα καί, άφ' ου τάς συνεκέντρουν. τάς ώδήγουν καί εις άλλα μέρη. καί μάλιστα εις τήν Κωνσταντινούπολιν. όπου τάς εισήγον. ή. όπως χαρακτηριστικώς οί νόμοι λέγουσι. τάς έγκαθειργνυον. εις τὰ καταγώγια των. εις τὰ όποια δέν απέστεργον καί ουδέ τό δέκατον ακόμη συμπληρώσαντα έτος κοράσια νά έγκλείωσιν. 'Ιν' δ' είναι οί έμποροι ούτοι ασφαείς ότι αί κόραι δέν θά φύγωσι συντόμως, αλλά θά εξακολουθήσωσι. πρός όφελος των, πωλούσαι τήν ώραν. έκαμνον μετ' αυτών συμβόλαια, έν οίς ώριζον τόν χρόνον τής έν τφ σεμνείω παραμονής των. Τινές μάλιστα άπήτουν καί έγγυητάς πρός τούτο. Μέχρι τοσούτου δ' έφθανεν ή αναίδεια καί τό θράσος αυτών. ώστε. οσάκις, πολίται. είτε συμπαθούντες τάς άμαρτωλάς. είτε έλεούντες αυτάς. έζήτουν νά τάς άποσπάσωσι τού βορβόρου καί νά τάς συζευχώσιν, άνθίσταντο, σκάνδαλα, ως κύριοι σχεδόν των σωμάτων, προκαλούντες καί τότε μόνον υποχωρούντες, όταν οί μέλλοντες σύζυγοι έξηγόραζον τά εταιρικά σώματα δίδοντες χρυσίον ουχί μέτριον. και ταύτα παρά τόν φόβον των έκ τού νόμου ποινών, οίτινες εις τόν βία έν τή πορνείρ κρατούντα κόρην ή δούλην επέβαλλον δήμευσιν περιουσίας, έξορίαν εις μέταλλα καί άποθολήν τού αξιώματος, άπώλειαν δέ τής πατρικής εξουσίας εις τόν πατέρα τόν βία αναγκάζοντα τήν θυγατέρα του νά προστή άφ' ού ύπήρχον καί τοιούτοι φαύλοι.

"Άλλος τρόπος συναγωγής ανθρωπίνου υλικού, ως μικρόν ανωτέρω ύπεδηλώσαμεν. ήτο ή παράδοσις εις τούς προαγωγούς νεανίδων υπό των ίδιων, δυστυχώς, γονέων διά πενίαν κυρίως έκμισθούντων τά ίδια τέκνα, πρός δέ δούλων καί αιχμαλώτων, άς αντί ώρισμένης αμοιβής έξεμεταλλεύοντο οί δεσπότη, άνθρωποι άπονοι έξακολουθούντες τό φαύλον αυτών επάγγελμα, παρα τούς εναντίον αυτών επί Θεοδοσίου Β' καί τού Βαλεντιανού εκδοθέντος νόμου.

Ό.τι δ' έγίνετο μέ τάς εταιράς, συνέβαινε καί μέ τάς σκηνας, περι της σχέσεως των οποίων πρός τάς πόρνας ώμιλήσαμεν ανωτέρω. Ούτω πολλοί επιθυμούντες νά κρατήσωσιν επί μακρόν επί τής σκηνης τας ηθοποιούς, άπήτουν κατά τήν πρόσληψιν αυτών έγγυητάς ότι θά παραμείνωσιν αύται άσκούσαι τό σκηνικόν επάγγελμα καί δέν θά μεταμεληθώσιν. Οί αυτοί, όταν οί νόμοι άπηγόρευσαν τούτο, μή θεωρούντες ισχύοντα τόν επ' αίσχροϊς όρκον. κατέφευγον εις τό έξης μέσον ήνάγκαζον τάς δυστυχείς νά όρκίζωνται ότι ουδέποτε θ' άπόσχωσι τού άσεβους επαγγέλματος των. εκείναι δέ νομίζουσαι ότι εύσεβούσιν, άν τηρήσωσι τόν όρκον των. έξηκολούθουν τήν άσχήμονα εργασία των. Καί έπραττον ταύτα οί πορνοβοσκοί άψηφουντες τούς νόμους, οίτινες ού μόνον άπηγόρευον, ως ειρηται, τόν τοιούτον όρκον, αλλά καί τόν απαιτούντα τάς έγγύας, ως έπίορκον θεωρούντες, ύπέβαλλον εις πρόστιμον δέκα λιτρών χρυσίου. ποσόν τό όποιον έπρεπε νά δοθή, εις τήν σκηνικήεργασία των. Καί έπραττον ταύτα οί πορνοβοσκοί άψηφούντες τούς νόμους, οίτινες ού μόνον άπηγόρευον, ως ειρηται, τόν τοιούτον όρκον, αλλά καί τόν απαιτούντα τάς έγγύας, ως έπίορκον θεωρούντες, ύπέβαλλον εις πρόστιμον δέκα λιτρών χρυσίου, ποσόν τό όποιον έπρεπε νά δοθή, εις τήν σκηνικήν «εις τήν λοιπήν εύσχημοσύνην τού βίου».

Απέναντι τής τοιαύτης εκμεταλλεύσεως τής ανθρωπινής δυστυχίας καί αμάθειας τό κράτος έλαβε τά μέτρα του- καί όντως από Θεοδοσίου καί εντεύθεν έξέδωκε διαφόρους νόμους. δΓ ών προσεπάθησε νά θεραπεύση τό κακόν επιβάλλον τάς δέουσας ποινάς εις τούς παραβάτας. Διέτασσον λοιπόν οί Βυζαντινοί νόμοι νά μή ύπάρχωσι πορνοβοσκοί ουδέ νά προϊστώσι γυναίκας εις ούδένα τόπον τής Ρωμαίων πολιτείας, νά μή έχωσι δικαίωμα ούτοι V άπαιτώ-

σιν έγγυητάς καί νά ύπογράφωσι συμβόλαια, τά δέ γενόμενα νά είναι άκυρα, νά μή προϊστωσι τις γονεύς είτε πορνοθοσκός κόρην άκουσαν, έστω καί σκηνικήν ή δούλην, νά μή επιτρέπεται νά ζητή τις τήν τιμήν, ήν κατέβαλε δΓ αίχμάλωτον κόρην, ήν παρέδωκεν εις πορνείον πρός ίδιον κέρδος καί νά μή έχη τό δικαίωμα ν' άπαιτή παρά τής απερχόμενης όσα δώρα τής έκαμε, διά νά τήν προσέλκυση εις τόν άμαρτωλόν βιον.

Ίνα μή μένωσι δέ τά κελευόμενα μόνον γράμματα, άνετίθετο ή αυστηρά εφαρμογή αυτών εις ώρισμένους άρχοντας, ως παρά Ρωμαίοις τούς aediles. τοιούτοι δ' ήσαν ό έπαρχος τής πόλεως, ό πραιίτωρ τού δήμου καί ό έκδικος. οίτινες καθήκον ειχον. άποσπώντες. άνευ καταβολής τού τιμήματος τής αγοράς, νά παραδίδωσιν εις τούς οικείους αυτών τάς βία εις σεμνεϊον εισαχθείσας αιχμαλώτους, νά επιβάλλωσιν εις τόν πορνοθοσκόν τάς έσχάτας των ποινών καί νά φροντίζωσιν ίνα μή προϊστανται αί δούλαι. Ό παραμελών τό καθήκον του αυτό άρχων άπέβαλλε τό αξίωμα καί τήν περιουσία του καί έπλήρωνε πρόστιμον δέκα λιτρών.

Έν ελλείψει των ειρημένων αρχόντων, τό έργον τής εποπτείας καί εφαρμογής των κελευσθέντων άνελάμβανεν ό τής μητροπόλεως τής επαρχίας επισκοπος, εις τόν όποιον συχνά κατέφευγον αί κόραι τήν προστασίαν αυτού ζητούσαι κατά των γονέων ή δεσποτών αυτών των προσπαθούντων νά τάς προαγάγωσιν εις πορνείαν. Ού μόνον δ' ή πολιτεία, αλλά καί ή εκκλησία ελάμβανε μέτρα απέναντι τής καταστάσεως ταύτης εκκλησιαστικός ποινάς εις τούς πορνοβοσκούς επιβάλλουσα. Ούτως οί επ' ονόματι τού αγίου Παύλου εκκλησιαστικοί κανόνες διατάσσουσι- «πορνοβοσκός εί μή παύσοιτο άποβαλέσθω». ό δέ 86ος κανών τής έν Τρούλλω οικουμενικής συνόδου ορίζει «Τούς επί ψυχών όλίσθω πόρνας επισυνάγοντας καί εκτρέφοντας εί μέν κληρικοί είεν άφορίζεσθαι καί καθαιρεϊσθαι όρίζομεν, οί δέ λαϊκοί, άφορίζεσθαι». Πολλοί, ενδιαφερόμενοι, παρερμηνεύοντες τήν κατά πορνοβοσκών Νεαράν τού Ιουστινιανού, δισχυρίζοντο ότι αύτη έτιμώρει «τούς πλανώντας καί μετά τίνος ανάγκης μεθέλκοντας εις πορνείαν γυναικάς τινας ού μήν τούς προσδεχομένους τάς έκουσία βουλήσει τήν πορνείαν έλομένας διά φύσεως ανάγκην ή καί πενίαν». πρός ύποστήριξιν τής γνώμης των φέροντες καί τόν ανωτέρω κανόνα τής έν Τρούλλω συνόδου, όστις, κατ' αυτούς, ώμίλει ουχί διά πάντα πορνοθοσκόν, αλλά διά τούς επισυνάγοντας καί τούς εκτρέφοντας «τουτέστι διά πλάνης καί κολακειας συνωθούντας αυτάς εις τό κακόν». "Ότι δέ, τουλάχιστον κατά τόν ΙΒ' αιώνα. ό Νόμος δέν έφηρμόζετο μετ' αύστηρότητος κατά των πορνοβοσκών. δεικνύει ό Βάλσαμων, όστις, σχολιάζων τά ανωτέρω, προσθέτει: «καί τό σήμερα δέ γινόμενον πραγματικώς εις τά πορνοβοσκεϊα διενίσταται συντρέχειν τοις λόγοις

Παρά ταύτα, τά επανειλημμένως λαμβανόμενα μέτρα δεικνύουσιν ακριβώς ότι κατά διαφόρους αιώνας τό κακόν είχε μεγάλην έκτασιν καί ότι οί διάφοροι μαστροποί καί προαγωγοί, παρά τάς απαγορεύσεις, έξηκολούθουν ν' άσκόσι τό άτιμον επάγγελμα των. Τούτο άλλως δεικνύει καί ή μεγάλη πληθύς των πορνείων καί πορνών εις τάς Βυζαντινός χώρας, καί μάλιστα εις ώρισμένα κέντρα, όποια ήσαν. διά μέν τούς παλαιότερους αιώνας, καί πρό τής Αραβικής κατακτήσεως, ή Αλεξάνδρεια, ή πόλις, ή Αντιόχεια, ή Έδεσσα καί ή Βηρυτός, κατόπιν δέ καθ' όλους τούς αιώνας τής αυτοκρατορίας, ή Κωνσταντινούπολις καί ή Θεσσαλονίκη καί έπειτα διάφορα ναυτικά κέντρα, όπου άνδρες τού πολεμικού ναυτικού ή ποικίλοι άλλοι ναυτιλλόμενοι διεσκέδαζον. Εν τή τελευταίο δήλα δή περιπτώσει συνέβαινε κατά τήν Βυζαντινήν περίοδον ό,τι καί κατά τήν αρχαίαν, οπότε ναυτικά κέντρα οίον ό Πειραιεύς καί ή Κόρινθος, ήσαν πλήρη γυναικών τού ήμικόσμου.

Όπως άν έχη, οι πορνοβοσκοί, δι' ών διέθετον μέσων καί τρόπων συνεκέντρουν είς τά εαυτών καταγωγή ποικίλης προελεύσεως γυναίκας, ελευθέρας, θεραπειίδας, δούλας, αιχμαλώτους, πάσας βεβαίως ουχί ανωτέρας κοινωνικής τάξεως, αλλά τέκνα πενήτων καί άποχειροβιώτων, μαγείρων σκυτοτόμων καί τών τοιούτων, υπό πενίας πολλάκις άσπαζομένας τό επάγγελμα συνεκέντρουν, λέγω. κόρας, φροντίζοντες πάντως νά είναι αύται ώραΐαι ώστε νά ροσελκύσωσι πολλούς πελάτας.

Αν δ* ό κανών ήτο ούτος, δέν πρέπει ν' άρνηθώμεν ότι, ουχί σπανίως, καί ανωτέρας κοινωνικής τάξεως κόραι εύρίσκοντο μεταξύ τών προϊσταμένων. Ή αιτία ή οδηγούσα αύτάς μέχρι τού καταγωγίου ήτο κυρίως ή αιχμαλωσία, τό κακόν αυτό. τό όποιον τοςάκις έπληττε τάς Βυζαντινός πόλεις, ή αιχμαλωσία ή προερχομένη καί έκ μέρους ομοεθνών πειρατών, οΐτινες δέν έδίσταζον και τήν εύγενεστάτην παρθένον νά παραδίδωσιν άντί ολίγων μιλιαρησίων εις τόν πρώτον τυχόντα φαύλον.

Ενταύθα δέον νά παρατηρήσωμεν ότι τάς τοιαύτας έπροστάτευεν ό νόμος. Κατ* αυτόν ό αγοράζων αίχμάλωτον καί πέμπων αυτήν είς τό πορνείον ουχί μόνον δέν ελάμβανε τήν διά τήν άγοράν της καταβληθείσαν τιμήν, αλλά καί τού τήν αφήρουν έπεμβαίνοντες οί άρχοντες, οΐτινες καί τήν απέδιδον εις τούς οικείους της.

Κατά τούς πρώτους αιώνας τού Χριστιανισμού, καί μέχρι τής λήξεως τών διωγμών, μεταξύ τών γυναικών τών χαμαιτυπείων ήδύνατό τις νά συνάντηση καί σεμνός παρθένοους έκεί πρόσ τιμωρίαν εισαχθείσας, διότι, τήν έθνικήν αύται άποβαλοΐσαι θρησκείαν, είχον άσπασθή τόν Χριστιανισμόν. Πρός τιμωρίαν επ' ίσης εις πορνοβοσκόν ή πορνείον παραδοθείσας γυναίκας αναφέρει ο τε Γεώργιος Μοναχός καί ό Παλλάδιος έν τή πρόσ Λαύσον Ιστορία.

Καθώς βλέπουμε, ή συγκομιδή τού Φαΐδωνος Κουκουλέ είναι πλούσια. Η πόρνη αποτελεί τόν άξονα τής πορνείας. Ό κόσμος τών εκμεταλλευτών τής πορνείας είναι παράλληλο φαινόμενο. Τό φαινόμενο τής εκμεταλλεύσεως τών πορνών είναι ζωγραφισμένο μέ μελανά χρώματα: ό κτηνώδης εκμεταλλευτής ρουφάει τό αίμα τής καημενούλας τής πουτάνας! Αυτή ή εικόνα είναι ψεύτικη. Οί λεγόμενοι εκμεταλλευτές εργάζονται. Ή πόρνη δέν θά κατάφερνε καί πολλά πράματα δίχως τήν μεσολάβηση των. Οί λεγόμενοι εκμεταλλευτές διαθέτουν κεφάλαια, γνωριμίες, μέσα, δικηγόρους, γιατρούς, αυτοκίνητα - καί, έν πάση περιπτώσει, προστατεύουν τελεσφόρως τίς πόρνες. "Αλλωστε, ή κατάργηση τών οϊκων ανοχής ουδόλως εξαφάνισε τόν κόσμο τών εκμεταλλευτών. Δέν βρίσκω τόν νταβατζή πιό άηδιαστικόν άπό τόν τοκογλύφο, ή τόν μαιευτήρα πού ξεπετάει αράδα τίς εκτρώσεις.

Ή εικόνα τής πόρνης είναι αρκούντως ξεκαθαρισμένη. Γύρο άπό τό κύκλωμα τών πάσης φύσεως εκμεταλλευτών πορνών επικρατεί μία ζοφώδης άγνοια. Ή άγνοια αυτή αντανακλάται -μέ άπίστευτον τρόπο- καί άπό τόν ποινικό μας κώδικα. Αυτός ό νόμος είναι ένα όνειδος, ένα κράμα ήλιθιότητος καί γερμαναράδικου φασισμού. Μέσα στόν ποινικό νόμο -καί ένώ τελειώνει ό Εικοστός Αιών- υπάρχει ένα κεφάλαιο (άρθρα 316-321) περί μονομαχίας!

Στόν ποινικό κώδικα, λοιπόν, τά σχετικά άρθρα ομιλούν περί διευκολύνσεως αλλότριας ακολασίας, περί μαστροπείας, περί έκμεταλλεύ-

Παλιό διεγερτική κάρτ-ποστάλ

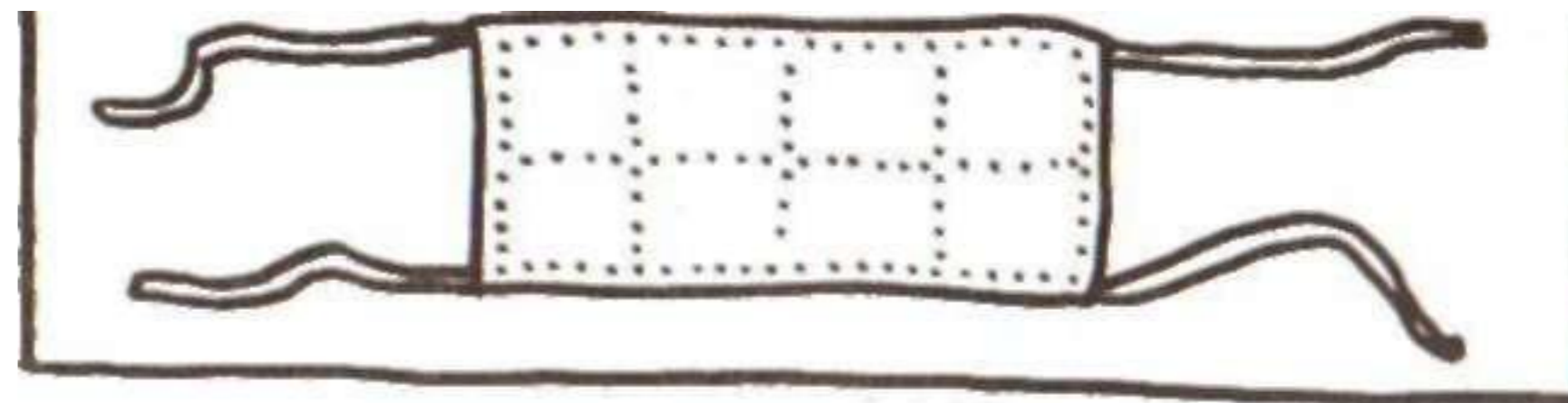
σεως πορνών, καί. περί σωματεμπορίας, μ' έναν τρόπο γενικευμένο καί αόριστο. Καί, στό τέλος, δέν ξέρεις τί είναι ή ρουφιάννα, τί είναι ό άγαπητικός, τί είναι ό σωματέμπορας - καί γιατί τιμωρούνται όλοι αυτοί. Καί, φυσικά, τό μέγα ερώτημα παραμένει αναπάντητο: ή μαντάμα εκμεταλλεύεται τήν πόρνη; καί εάν ναι, διατί ελάμβανε άδειαν ιδρύσεως οίκου ανοχής;

Ό ποινικός κώδικας (καθώς όλοι οί νόμοι) δείχνει ένα ιδιαίζον ενδιαφέρον στό νά διατηρηθεί σώα καί άβλαβης ή πρόσοψη του καθεστώτος. Η επίσημη γλώσσα μας διαθέτει τίς λέξεις: *σωματεμπορία / έμπόριον λευκής σαρκός / διαφθορείον / μαστροπός / προαγωγός* καί τά τοιαύτα. Ό λαός χρησιμοποιεί απλούστερες καί καιρίες λέξεις *ίρουσιάνος / πεζεβέγκης / άγαπητικός / νταβατζής...*. Στήν αργκό μας, τό επάγγελμα τής μαντάμας λέγεται *μαμαλίκι*. ενώ τό επάγγελμα του άγαπητικού αποκαλείται *άγαπητιλίκι* - ή - *νταβατζιλίκι*. Ό άγαπητικός λέγεται καί *νταβάς*. Η λέξη *νταβάς* προέρχεται από τό *νταβατζής* καί έχει διπλή κωδικοποίηση, άφού δημιουργεί συγχυση μέ τήν λέξη *νταβάς* (= δίκη). Η λέξη *νταβάς* - υπό τήν σημασίαν τής δίκης- είναι τουρκογενής. Τήν συναντούμε στό δημοτικό τραγούδι (... μέ τόν αγέρα έχω νταβά, μέ τόν βοριά έχω κρίση...) καί στήν αργκό μας (σημαίνει: σκοτούρα, φασαρία). Η άλλη λέξη *νταβάς* (^ ταψί, τηγάνι) δέν προέρχεται από τό τουρκικό *dava* (= δίκη, αγωγή, διεκδίκηση, πρόβλημα), αλλά από τό τουρκικό *tava* (= τηγάνι). Η λέξη *νταβατζής* έχει κι άλλες σημασίες στήν αργκό μας (ενδιαφερόμενος, κλεπταποδόχος κτλ.), πού δέν αφορούν αυτή τή μελέτη. Συνήθως ό άγαπητικός δέν είναι σωματέμπορας. Ό άγαπητικός δικάζεται, γιά πλημέλημα, μόνον μετά από μήνυση τής πόρνης. Ό άγαπητικός φροντίζει νά κρατιέται μέσα σ' αυτό τό ευνοϊκό πλαίσιο.

Στους *Αθλίους τών Αθηνών* του Κονδυλάκη (μυθιστόρημα λίαν τολμηρό γιά τό 1894) διαβάζουμε πολλά περί πορνείας καί προαγωγών. Έκει, ό επιλοχίας τών σκαπανέων Παύλος Τζερεμές, κουτσαβάκης καί νταβατζής, τά είχε μέ τή Δέσπω, πού ενίοτε τήν έξυλοκόπει, άλλ' ή Δέσπω, μόλους τούς πόνους της, εύχαριστείτο, διότι τό *ξυλοκόπημα* έθεώρει ως *άπόδειξιν ενδιαφέροντος καί ζηλοτυπίας, ύποκρουπούσης έρωτα*. Η ταύτιση *ξυλοδαρμός = έρωσ* είναι παλιό φρούτο. Θυμηθείτε τήν παροιμία: *δέν μ' αγαπά ό άντρας μου, γιατί δέ μ' έματσούκωσε!* Ό άγαπητικός παίρνει *τραμπούκο*. Δηλαδή, αδειάζει τίς τσέπες τής πόρνης-έρωμένης του. Ό άξιος άγαπητικός έχει δυό-τρεϊς ερωμένες, ταυτοχρόνως. Ό προαναφερθείς Τζερεμές τά έπαιρνε από τρεϊς πόρνες καί προσπάθησε νά ψήσει καί μιά τέταρτη (... τής προάλλαις επήγε κεζητούσε τραμπούκο από τήν δική μου τήν Αγγελικά...). Αν ό άγαπητικός βρεθεί φυλακή, ή ερωμένη του εξακολουθεί τά εμβάσματα, αναμένουσα τήν έξοδο του. Έπ' αυτού, τό ρεμπέτικο τραγούδι μάς δίνει αρκετά στοιχεία:

άν είσαι αγάπη καί πονείς
έλα στήν τούφα νά μέ δείς...

*

έλα στά Παραπήγματα
μέ μιά καρότσα χρήματα...
έλα στά Παραπήγματα
και μή λυπάσαι χρήματα...
έλα στά Παραπήγματα
μ' ένα ματσάκι δίφραγκα...
κι άπ' τά σίδερα σά βγώ,
μάγκα, θά σου ξηγηθώ:
θέ νά ψήσω τή μικρούλα
νά στά κουβαλάει ούλα...

Αν ή φυλάκιση του άγαπητικού παρατραβάει, ή πόρνη βρίσκει άλλον προστάτη. Όπως αφηγείται κάποιο παλιό ρεμπέτικο

ή γκόμινα μ' απάτησε
καί άλλονε αγάπησε-
βρήκε έναν άλλο σεβνταλή
πιό μάγκα καί πιό μπελαλή.

Σέ τέτιες περιπτώσεις ό άγαπητικός απειλεί, σκαιώς, τήν πόρνη καί τον υποψήφιο αντικαταστάτη του. Καθώς είπα, τόν παλιό καιρό οί νταβατζήδες ήσαν εξαιρετικώς άγριοι καί αίμοχαρείς. Τό τραμπούκο δεν τά ερμηνεύει όλα. Ό άγαπητικός έπρεπε νά διατηρήσει τήν φήμη του, μέσ στή φάρα, έστω καί μαχαιρώνοντας τόν αντίπαλο του. Μιάν τέτιαν ιστορία αφηγείται τό παρακάτω προπολεμικό τραγούδι του Μάρκου Βαμβακάρη:

Στά σίδερα μέ βάλανε γιά τά δικά σου μάτια·
τό βλάμη πού γουστάριζες τόν έκανα κομάτια.
Φωτιά μεγάλη μ' άναψες, βρέ άτιμη γυναίκα·
μόλις θά βγώ άπ' τά σίδερα θά σφάξω κι άλλους δέκα.
Γιατί σέ θέλω, σπλάχνο μου, ολότελα δικιά μου
κι αλίμονο, βρέ βάσανο, σ' όποιον βρεθεί μπροστά μου.

Από τήν πλευρά του, ό υποψήφιος άγαπητικός διαβεβαιώνει τήν γκόμινα πώς δέν φοβάται τίς απειλές του έν ενεργεία νταβατζή της Δανείζομαι τό σχετικό δίστιχο από κάποιο παλιό ρεμπέτικο
δέ φοβάμαι άν έχεις άλλο αλάνι κι άν είναι νταβατζής
καί σου λέει φόνο πώς θά κάνει άν ξελογιαστείς.

Βεβαίως, ή πόρνη δέν αποκαλεί τόν άγαπητικό της νταβατζή. Μεταχειρίζεται γιαυτό ηπιότερες εκφράσεις: *ό δικός μου / ό άνθρωπος μου / τό πρόσωπο*. Περίπου μέ τίς-ίδιες εκφράσεις χαρακτηρίζει τήν ερωμένη του κι ό νταβατζής: *ή καλέ / ή δικιά μου / κατέ / ντουντού*. Ή λέξη ντουντού (< τουρκικό *dudu*) σημαίνει: οικοδέσποινα, κυρά. Τήν λέξη *dudu* τήν χρησιμοποιούσαν πολύ οί αρμένισες. Μά υπάρχει καί όνομα *Ντουντού*. Όθεν, στήν καταγραφή των αμανέδων καί τών μουρμούρικων δέν ξέρουμε πότε ακριβώς πρόκειται για τό ουσιαστικό καί πότε για τό κύριο όνομα.

Ό παλιοκαιρίσιος άγαπητικός ήτο ασίκης, βίαιος, σέρτικος, ερωτιάρης, όμορφάντας. Ό βαρβάτος άγαπητικός λέγεται *γούτος -η- μπίκος -ή- μπήχτης*. *Γούτο* λένε τ" αρσενικό περιστέρι. *Μπίκος* είναι ό έπιθήτωρ ταύρος. Τό *μπήχτης* βγαίνει από τό *μπήγω*. Οί μανιάτες καί αρβανίτες νταβατζήδες άφησαν εποχή. Οί καλαματιανοί έπεσαν, κυρίως, στήν σωματεμπορία.

Σήμερα τά πράματα έχουν αλλάξει. Γνώρισα αρκετούς νταβατζήδες πού είναι φρόνιμα καί γλυκά παιδιά. Υπάρχουν, τώρα, άγαπητικοί πού σχεδόν είναι ζιγκολό. Ξέρω έναν νταβατζή φοιτητή. Ξέρω κάποιον -γνήσιο— άγαπητικό πού επενδύει τά λεφτά του σέ κότερα (τά νοικιάζει σέ τουρίστες καί κονομάει τά μάτια τής Παναγίας).

Οί σημερινοί νταβατζήδες έχουν καί στέκι: πλατεία Συντάγματος, μετά μεσονύκτιον. Έκει, αναμένουν τίς χρυσοφόρες ερωμένες. Οί μεταξύ πόρνης καί άγαπητικού σχέσεις δέν είναι κυνικές. Τίς περισσότερες φορές συνδέονται μ' έναν άληθινόν έρωτα. Καί οί σεξουαλικές των σχέσεις διακρίνονται για τό πάθος τους, ιδιαίτερος όταν συνταιριάζονται μέ χασίσι ή κοκαΐνη. Σχετικώς, έχω ακούσει -έκ στόματος νταβατζήδων- θαυμάσιες καί αγνότατες ερωτικές ιστορίες.

Χρονικώς, ό άγαπητικός είναι τό ύστατο σκαλοπάτι τής *εκμεταλλεύσεως* πορνών. Προηγούνται ό προαγωγός κι ό σωματέμπορας. Δηλαδή, πρόκειται για τρεις ειδικότητες. Μά δέν αποκλείεται στόν ίδιο πρόσωπο νά συναντιούνται οί δύο (ή καί οί τρεις) άπ' αυτές τίς επαγγελματικές ειδικότητες. Κατ' αρχήν, αποκαλώ προαγωγό τό πρόσωπο πού εξωθεί μιά γυναίκα στήν πορνεία. Λέω *πρόσωπο* διότι όλοι οί προαγωγοί δέν είναι αρσενικοί. Υπάρχουν καί προαγωγοί-γυναίκες. Ό Κονδυλάκης μιλάει για κείνες τίς ρουφιανόγριες πού τήν έστηναν (πρό αιώνος) σέ κατάλληλα περάσματα καί προσπαθούσαν νά ξελογιάσουν τά διαβατικά κορίτσια. Αυτά τά κορίτσια ερχόντουσαν (κυρίως από νησιά) στήν πρωτεύουσα για νά δουλέψουν ως παραμάνες, ή μαμούρες. Γράφει, χαρακτηριστικούς, ό Κονδυλάκης: *εις τήν παραλίαν ίσαντο τινές υπόπτου εξωτερικού, οί όποιοι τήν παρετήρουν ως εμπόρευμα*. Επίσης, ό Κονδυλάκης, κάπου άλλου, περιγράφει μίαν απαγωγή μέ παετόνι. Από τόν ίδιο παίρνω τήν φράση: *θά τήν έκλεψε κανείς από τούς καύκους της*. Ό Κονδυλάκης -καί στις τρεις περιπτώσεις- αναφέρεται στό ξελόγιασμα κοριτσιών από άντρες-προαγωγούς, πού, έν συνεχεία, τά

Σκηνή σέ πάρκο. Σκίτσο δημοσιευμένο στό *Λεξικό τής πιάτσας* του Β. Καπετανάκη (1951).

πουλάγανε σέ μπορντέλα.

Ό σωματέμπορας πουλάει γυναίκες σέ οϊκους ανοχής. Ό σωματέμπορας ενίοτε ήταν καί ό διαφθορεύς-προαγωγός τής κοπέλας. Συνήθως, ό σωματέμπορας κουβάλαγε (σάν πακέτο) τήν κοπέλα σέ άλλη πόλη, κι εκεί τήν εγκατέλειπε στά χέρια κάποιας άγοράστριας-μαντάμας. Ή μαντάμα, για νά εξασφαλίσει τήν δέουσαν άπόσβεσιν κεφαλαίου, κράταγε στό μπουρδέλο τήν κοπέλα ένα προσυμφωνηθέν συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως έναν

χρόνο). Ο σωματέμπορας ανελάμβανε σχετική υποχρέωση. Γιαυτό, ο σωματέμπορας ήταν πάντοτε άντρας. Αν ή κοπέλα τόσκαγε από τό μπορντέλο ο σωματέμπορας τήν αναζητούσε, βοηθούμενος καί από τόν διαφθορέα-προαγωγό. Δέν υπάρχουν γυναίκες-σωματεμπορίνες.

Μερικοί γράφουν τήν λέξη *μαστροπός* μέ ωμέγα. Δέν είμαστε βέβαιοι γιά τήν ετυμολογία τής λέξεως αυτής. *Άσε τά γυναίκα και τό μαστροπό / λαό σου, Ρώμη Φιλύρα* - έγραψε ο Καρυωτάκης, τό 1927. Η λέξη *μαστροπεία* μέσα στόν ποινικό κώδικα έχει μιά γενικευμένη/αθροιστική σημασία, πού υποβοηθά τήν δικαστικήν αυθαιρεσία. Ουσιαστικώς, τό θέμα τής μαστροπείας παραμένει ένα εισέτι παραχωμένο ταμπού τής νεοελληνικής κοινωνίας. Τό ελληνικό κράτος θά έπρεπε νάχει μεγάλες τύψεις, εξαιτίας τών όσων συμβαίνουν, μέ υπαιτιότητα του, στά τρομερά αναμορφωτήρια θηλέων -ιδίως στό Εμπειρίκειον- πού δέν είναι παρά φυτώρια πορνείας. Ο Γεώργιος Παπαδόπουλος θά άκουσε φοβερά πράματα, ώστε ν' αποφασίσει νά κάνει εκείνη τήν έφοδο του στό Εμπειρίκειον μιάν έφοδο πού κατέληξε στό τίποτα. Οί γείτονες τού Έμπειρικείου μπορούν νά μαρτυρήσουν πολλά. Διάβασα καί τό σχετικό άρθρο τού Λεωνίδα Χριστάκη -μέ ντοκουμέντα τού Βαγγέλη Βλουμίδη- στό *Ίδεοδρόμιο*. Σήμερα, οί μισές πουτάνες είναι τέως *μπιρικιότισες* (έτσι τίς λένε στην φάρα).

Μιλόντας γιά τήν πόρνη, αποφεύγω συστηματικώς νά θίξω τό πρόβλημα τής πορνείας έξ απόψεως κοινωνιολογικής, ή, έστω, ψυχολογικής. Άδηλον είναι τό μέλλον τής πορνείας· μά θά συνεχίσει ή πορνεία. Οί ψυχολόγοι σχεδιάζουν τήν ψυχογραφία τής πόρνης δίχως νά κατέχουν τό παραμικρό στοιχείο. Μ' αυτή τή μελετούλα προσπαθώ νά φέρω στην επιφάνεια ελάχιστα στοιχεία ως προς τήν πορνεία. Ο μικρότερος έπαινος πού μπορώ νά απονείμω στην πόρνη είναι: αυτή καί μόνον αυτή έσωζε τά νιάτα από τήν μαλακία. Καθώς τό είπα στά *Καλιαρντά'* δέν χρησιμοποιώ τήν λέξη *άβνανισμός* γιατί ο Άθναν κάθε άλλο παρά μαλακιζότανε.

Μεγίστη είναι ή μυθολογία τής μαλακίας. Η μέθοδος τής ερωτικής αυτο-ικανοποίησεως θεωρείται προνόμιο τών αγοριών. Λάθος. Όπως απεδείχθη, τό προνόμιον αυτό τό κατέχουν οί γέροι καί οί γυναίκες. Ο Φαίδων Κουκούλες γράφει:

Αλλά καί άλλη εκτροπή παρατηρεϊτο τότε: υπήρχον δήλε δή γυναίκες, αίτινες, εις τό πάθος τού αυτοέρωτος υποκείμενοι, ως αί αρχαϊαι τριβάδες, τά ανδρών προς άλλας γυναίκας έποίουν. "Ήδη ο Αρτεμίδωρος ομιλεί διά γυναίκα υπό γυναικός περαινομένην, έγραψε δέ καί ο Λουκιανός εις τό έργον του "Ερωτες τά έξης, τήν χρήσιν όλίσβου παρά ταίς τότε γυναιξίν υπαιτισσόμενος: «Χρόνε, χάρισαι τήν Ισην έξουσίαν γυναιξίν: άλλήλαις όμιλείτωσαν ως άνδρες, ασελγών δέ οργάνων υποζυγωσάμεναι τέχνασμα, ασπόρων τεράστιον αίνιγμα, κοιμάσθωσαν γυνή μετά γυναικός ως άνήρ», προσέθηκε δέ καί ο Άλεξανδρεύς Κλήμης: «αί γυναίκες άνδρίζονται παρά φύσιν γαμούμεναί τε

καὶ γαμοῦσαι». Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐπαίνῳ τῶν ευγενικῶν γυναικῶν, στιχουργήματι τοῦ ἸΣΤ' αἰῶνος ὅτι ὑπάρχουσι γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι: «κάμνουσί το μοναχῆς τῶν».

Ἄς προσθέσωμεν, ὅτι κατὰ Ἰωάννην τὸν Νηστευτὴν: «οὐδὲ μὴν καὶ μαλακίζονται αἱ γυναῖκες, ὡς οἱ ἄνδρες», Βασίλειος ὁ μαθητὴς Βασιλείου τοῦ Μεγάλου πιστοποιεῖ ὅτι καὶ παρθένοι ἐμαλακίζοντο ὡς ἄνδρες, ὁμοίως δ' ἐν μεταγενεοτέρῳ Νομοκάνονι σημειοῦται: «ὅταν αἱ γυναῖκες μαλακισθῶσιν ἀτές τους ὡσπερ καὶ οἱ ἄνδρες».

Ἐνταῦθα παρατηρῶ ὅτι, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων, τὰ πορνικὰ αμαρτήματα ἦσαν ἑπτὰ, ἐν τῶν ὁποίων τὸ τῆς μαλακίας, καὶ ὅτι, κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, πολλοί: ««τοὺς αὐτοῖς ὑπουργούντας δούλους ἢ ἐλευθέρους, προσκαλούμενοι, ἐν ταῖς τούτων χερσὶ διὰ τοῦ παρ' ἐκείνων μολυσμοῦ τὰς ἐκρῦσεις ποιοῦνται».

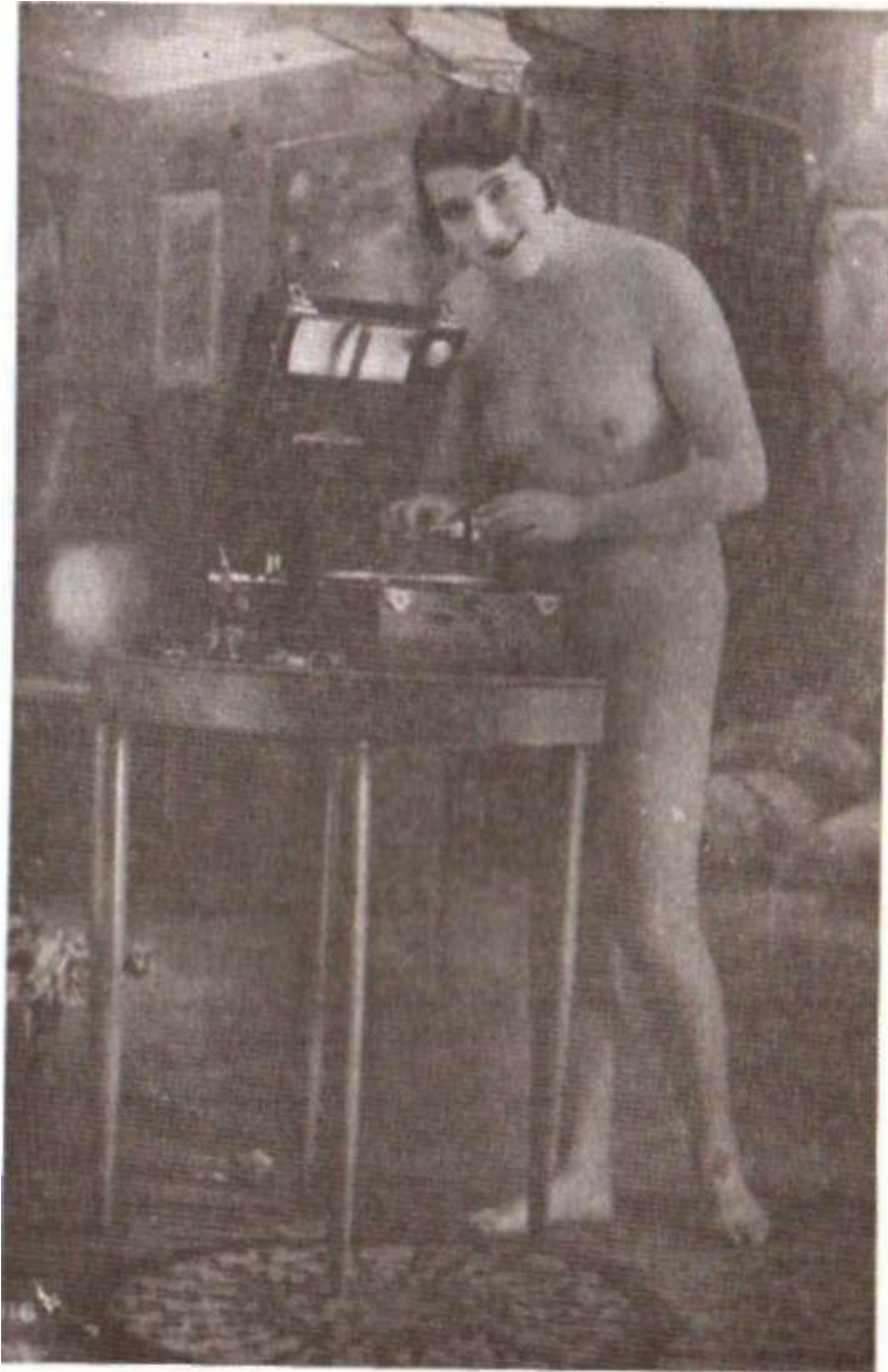
Πρόσθετες ὅτι, κατὰ τὸ Κανονικὸν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ: «ὁ μαλακίαν διαπραξάμενος, πλὴν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπιτιμᾶται. ξηροφαγία διαιτώμενος καὶ μετανοίας ἑκάστης ποιῶν ἑκατόν». Κατὰ τὸν αὐτὸν ἱεράρχην, ὁ τοιοῦτος δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἱερωθῆ. Κατὰ τὸν μαθητὴν δὲ τοῦ Μ. Βασιλείου Βασίλειον. αἱ μαλακίζόμεναι γυναῖκες ἐκωλύοντο τῶν ἁγιασμάτων ἐπὶ δύο ἔτη. Εἰρήσθω ὅτι ὁ Σχολιαστὴς τῶν Ἰππέων τοῦ Ἀριστοφάνους παρατηρεῖ: «Οἱ γὰρ ἀπτόμενοι τῶν αἰδοίων οὐχ ὡς ἤρξαντο, ἀλλὰ σπουδαιότερον κινούσιν ἐκκυρούμενοι τὴν συνεχεία τῆς κινήσεως».

Πολλοί. ἵνα τὰς ἀκόλαστους ὁρμάς τῶν θεραπεύσωσιν, οὐ μόνον παρά τῶν εραστῶν ἀμοιθῆν δὲν ἐλάμβανον, ἀλλὰ καὶ ἐπλήρωνον αὐτοὺς, ὡς δὰ καὶ πολλοὶ τῶν κοινῶν πορνῶν. Ἄλλαι πάλιν συνήθιζον νὰ συνευρίσκωνται μετ' ευνούχων, εὐχαριστούμεναι, διότι οὗτοι ἐβραδυρεύσθουν.

Φυσικά, στό χτίσιμο τῆς μυθολογίας *περὶ αὐνανισμοῦ* ἐπαίξαν, δραστηρίως, τὸν ρόλο τους καὶ οἱ γιατροί. Καί, δυστυχῶς, εξακολουθοῦν νὰ τὸν παίζουν. Πάντως, δὲν επικαλούμαι τὰ φῶτα τῆς σύγχρονης ἰατρικῆς ἐπιστήμης. Γιά νὰ αντιληφτεῖ ὁ ἀναγνώστης τὸ μέγεθος τῆς επικρατοῦσης -πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος- ἠλιθιότητος, παραθέτω ἀπὸ τὴν *Υγιεινή* τοῦ Σάββα αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα:

Αὐνανισμὸς καλεῖται ὁ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας δι' ἰδιαιτέρων χειρισμῶν καὶ ἀνευ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἕτερου τῶν φύλων τεχνητῶς προκαλούμενος ἐρεθισμὸς τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν μορίων καὶ ἰδίως τῆς βαλάνου καὶ τῆς εισόδου τοῦ κολεοῦ, ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν μέχρι τῆς ἐκσπερματίσεως, ἐπὶ δὲ τῶν παιδιῶν καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν μέχρις ὑψίστου ὀργασμοῦ καὶ τῆς ἠδυπαθοῦς ἐκροῆς βλέννης ἐκ τῆς μήτρας. Στατιστικαί μελέται περὶ τῆς διαδόσεως τοῦ αὐνανισμοῦ δὲν ὑπάρχουσιν, ἀπαντες ὁμῶς οἱ συγγραφεῖς εἶναι σύμφωνοι ὅτι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο εἶναι τὰ μέγιστα διαδεδομένον μεταξὺ τῶν παιδιῶν. Διακεκριμένοι νευρολόγοι ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὅστις νὰ μὴ ἠντανίσθη ἐπὶ βραχύν ἢ μακρὸν χρόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ' ὁ Berger μάλιστα φρονεῖ ὅτι ὁ αὐνανισμὸς εἶναι τοσοῦτω διαδεδομένος, ὥστε ἐξ 100 νέων καὶ νεανίδων οἱ 99 αὐνανίζονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Οἱ ἰσχυρισμοὶ οὗτοι εἶναι βεβαίως λίαν υπερβολικοί, ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι πλείστοι ἄνθρωποι διὰ τοῦ αὐνανισμοῦ ἀρχονται ἱκανοποιούντες τὴν γενετήσιον αὐτῶν ὀρμὴν. Κυρίως δ' αὐνανίζονται οἱ νέοι ἐν ἀρχῇ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ ἰδίως οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων συγγραφεῖς δὲ μάλιστα τίνες ἀποκαλοῦσι τὸν αὐνανισμὸν σχολικὸν κακόν. Οἱ ἀρ-

Παλιά διεγερτική κάρτ-ποσ*ΛΛ

χαιότεροι μαθηταί διδάσκουσι τό έργον εις τούς νεωτέρους, κατά δέ τά διαλείμματα, ότε οί διδάσκαλοι ευρίσκονται έκτος τής αιθούσης, ή καί κατ' αυτήν έτι τήν διάρκειαν τού μαθήματος οί μαθηταί άυνανίζονται αμοιβαίως. Ός προς τά αποτελέσματα τού αυνανισμού δέν συμφωνούσιν οί συγγραφείς, διότι τινές μέν υπερτιμώνσιν. έτεροι δέν υποτιμώνσιν αυτά. Ένόμιζον πρότερον ότι ό αυνανισμός δυνατόν νά έπενέγκη βαρείας νόσους, σήμερα όμως παραδέχονται ότι έκ τούτου επέρχονται νευρασθένεια, λειτουργικοί καί ψυχικοί διαταραχαί τών γεννητικών οργάνων καί νοσήματα τινά τών οφθαλμών. Ό άυνανιζόμενος καθίσταται ένεκα τής νευρασθενικής καταστάσεως αφηρημένος ύποχονδριακός καί μελαγχολικός, άπόλλυσι τήν ενεργητικότητα καί τήν προς μάθησιν ικανότητα, πάσχει άδυναμίαν μνήμης, δέν δύναται νά εκτέλεση σοβαράν έργασίαν. πολλάκις δέ καταλαμβάνεται υπό ιλίγγου, κεφαλαλγίας, διαταραχής περί τήν λαλιάν, βόμβων τών ώτων. καρδιακών παλμών, δυσπεψίας, δυσουρίας κ.λ.π. Κυρίως αναπτύσσεται παρ' αύτοίς εγκεφαλική νευρασθένεια. μετά υπερβολικούς δέ κόπους καί νωτιαία. Έπί άυνανιζομένων επέρχονται έκσπερματίσεις συχνότερον τού δέοντος καθ' έκάστην νύκτα ή καί πολλάκις τής νυκτός, μή συνοδευόμενοι υπό εύαρέστου αισθήματος καί έπιφέρουσαι τήν έπομένην ήμέραν άτονίαν, κόπωση, κεφαλαλγίαν, καρδιακούς παλμούς καί ελάττωσιν τής διανοητικής δράσεως. "Ετι χείρων είναι ή κατάστασις, όταν αύται συμβαίνωσι καί κατά τό διάστημα τής ημέρας έν έγρηγόρσει, προκαλούμενοι άνευ στύσεως επί τή ελαχίστη επαφή ή επί τή αναγνώσει σκανδαλωδών βιβλίων ή επί τή θέα ερωτικών εικόνων ή γυναικών τάς έκσπερματίσεις ταύτας καλούμεν σπερματορροίαν. Έκ τού αυνανισμού επέρχεται πολλάκις καί ανδρική άνικανότης. ής ή αίτια ενίοτε μέν είναι ψυχική, άλλοτε δ' όμως οφείλεται εις βαρείαν νευροπάθειαν. Ενίοτε παρατηρούνται σχέσεις αφροδίσιου ανδρός προς άνδρα καί γυναικός προς γυναίκα τό πάθος δέ τούτο είναι πλείον διαδεδομένον ή όσον κοινώς υποτίθεται. Καί οί μέν άνδρες προστρίβουσιν αμοιβαίως τά γεννητικά αυτών όργανα άσπαζόμενοι αλλήλους, σπανιώτερον δέ εκτελούσι παιδερασίαν, αί δέ γυναίκες ή άυνανίζονται αμοιβαίως ή έξασκούσι Λέσβιον έρωτα. Πολλάκις έκ τού αυνανισμού προέρχεται ιδιόρρυθμος τις πάθησις τών οφθαλμών, καθ' ήν οί άρρωστοι έχουσι φωτοψίας. τουτέστι θλέπουσι φωτεινούς αστέρας, κύκλους, ακτίνας, σημεία κ.τ.τ. Αί φωτοψίαί αύται δυνατόν νά φθάσωσι μέχρι φωτοφοβίας. Εγείρεται νύν τό ζήτημα, άν ό αυνανισμός είναι επικινδυνότερος τής φυσικής συνουσίας καί ένεκα τίνων λόγων. Ό Erb φρονεί ότι ουδεμία διαφορά υπάρχει μεταξύ αυνανισμού καί συνουσίας, τουναντίον δέ μάλιστα ή συνουσία είναι επιβλαβεστέρα διά τό νευρικό σύστημα, όπερ διεγείρεται ύπ' αυτής ίσχυρότερον. μόνον δέ ή κατάχρησις τού αυνανισμού, ως καί τής συνουσίας, είναι επιβλαβής. Τούς άυνανιστάς βλάπτει ή συναίσθησις ότι εκτελούσιν έξευτελιστικήν πράξιν καί ό διαρκής άγων μεταξύ τής υπέρμετρου τάσεως προς άυνανισμόν καί τού καθήκοντος ως καί ή μετά τόν άυνανισμόν μεταμέλεια. Πλήν όμως τού λόγου τούτου ενεργεί επιβλαβώς ό άυνανισμός. πρώτον μέν διότι άρχεται εκτελούμενος έν νεαρωτάτη ηλικία καθ' ήν ουδέ σκέψις δυνατόν νά γένηται περί φυσικής συνουσίας, ως έκ τούτου δέ κλονίζεται τά μέγιστα τό νευρικό σύστημα τού παιδιού* δεύτερον δέ, διότι προς εκτέλεσιν τού αυνανισμού δέν υπάρχει ανάγκη γυναικός, άλλ' ό άυνανιζόμενος δύναται ανά πάσαν ώραν καί στιγμήν ν' άυνανισθή, πράττει δέ τούτο συχνότατα. Επομένως πρέπει νά παραδεχθώμεν ότι μέτριος μέν αυνανισμός επί ώριμων προσώπων επιδρά όσον καί μετρία χρήσις συνουσίας, άλλ' ή έκ νεαρής ηλικίας έναρξις αυτού καί ή επί πολλά έτη καθ' έκάστην εκτέλεσις δυνατόν νά έπενέγκωσι διαρκείς βλάβας τής υγείας τού τε σώματος καί τού πνεύματος.

αίτινες είναι ανάλογοι προς την σωματική κατάσταση του ανυπνιζομένου. Ὑποψίαν περί καθ' ἕξιν τελέσεως αυνανισμού συλλαμβάνομεν, όταν ανεύρωμεν κηλίδας σπέρματος ἐπὶ τῶν ενδυμάτων, ὡς καὶ ὅταν οἱ ὑποπτοὶ ἔχωσι διαρκῶς τὴν χεῖρα εἰς τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος ἀσφαλῶς ὁμως βεθαιούμεθα περί τούτου μόνον ἐκ τῆς ομολογίας τοῦ ἐνοχοῦ ἢ τῆς ἐπ' αὐτοφῶρῳ συλλήψεως αὐτοῦ.

Ευκαιρία καὶ παρακίνησις πρὸς ανυπνισμόν: Εἶναι 1) τὸ πολὺωρον κάθισμα ἐν τῷ σχολείῳ, ἕξ οὐ αὐξεται ἢ συρροή τοῦ αἵματος ἐν τοῖς γεννητικοῖς ὀργανοῖς- 2) ἡ πολὺωρος διαμονὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐνεκα τῆς πληθύος τῶν μαθημάτων, ἀτίνα πρέπει νὰ προπαρασκευασθῶσιν ἐν αὐτῇ- 3) ὁ τρόπος τοῦ καθίσματος, ὁ επιτρέπων προστριβὴν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων 4) ἡ συχνὴ ἐπίσκεψις τῶν ἀποχωρητηρίων καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς μακρὰ διαμονή- 5) ἐρωτικοὶ ἀναγνώσεις καὶ εἰκόνες* 6) ἡ ἐπίσκεψις μουσείων καὶ ἡ θεὰ εἰκόνων, ἀγαλμάτων, ὀρχήσεων ἐν τῷ θεάτρῳ. παιδικῶν χορῶν κ.τ.τ.

Προφυλακτικὰ μέτρα: Ἡ ἐπίβλεψις τῶν γεννητικῶν σχέσεων τῆς νεότητος, ἀποτελοῦσα ἓνα ἐκ τῶν σπουδαιότατων ὀρων τῆς ἀνατροφῆς, εἶναι δυσκολωτάτη ἐκτελεῖται δ' αὕτη ὡς ἕξης:

1) Οἱ διδάσκαλοι πρέπει κατὰ τὸ διάστημα τῶν μαθημάτων καὶ τῶν διαλειμμάτων νὰ προσέχωσιν ἀδιαλείπτως, μήπως οἱ μαθηταὶ ανυπνίζονται· πρὸς τούτο ἀνάγκη νὰ ἐπιβλέπωσι πάντοτε ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαιτοῦντες, ὅπως ἔχωσι ταύτας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ οὐχὶ εἰς τὰ θυλάκια. τὰ συχνότατα φέροντα ὀπάς. Ἡ επικρατέστερα δὲ γνώμη εἶναι ὅτι πρέπει νὰ τιμωρῶνται μόνον οἱ μικροὶ μαθηταὶ, νὰ δίδονται δὲ συμβουλαὶ εἰς τοὺς μεγαλειτέρους. εἰδοποιουμένων συγχρόνως τῶν γονέων καὶ τοῦ ἱατροῦ περί τούτου. 2) Ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ καθιστᾷ εἰς τοὺς μαθητὰς γνωστὰ τὰ βλαβερὰ ἀποτελέσματα τοῦ ανυπνισμού, παρέχων συγχρόνως αὐτοῖς τὰς ἀναγκαίας γνώσεις περί τῆς σχέσεως τῶν δύο φύλων καὶ περί τῶν ἐκ τῶν ἀφροδισίων νόσων βλαβῶν. Παιδαγωγοὶ τίνες δὲν ἐπιδοκιμάζουσι τούτε, ἀλλ' εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὅπως κατασταθῶσι γνωστὰ τὰ ἐπακόλουθα τοῦ ανυπνισμού καὶ τῶν ἀφροδισίων νόσων εἰς τοὺς μαθητὰς* καὶ ἐπειδὴ οἱ γονεῖς δυσκολώτερον ἀναλαμβάνουσι τούτο ἕξ ἀνάγκης πρέπει νὰ πράξῃ τούτο ὁ διδάσκαλος, ἀν μὴ ὑπάρχῃ σχολικὸς ἱατρός. 3) Πρέπει νὰ μὲνωσιν ἀτιμώρητοι οἱ μαθηταὶ ἐκεῖνοι, οἱ φέροντες εἰς γνώσιν τοῦ διδασκάλου ὅτι ἐν τῇ τάξει ἐκτελεῖται ανυπνισμὸς. 4) Ἡ ἐπίβλεψις ἀνάγκη νὰ ἐνεργῆται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ οἰκίᾳ. παρεχομένων τῶν καταλλήλων συμβουλῶν εἴτε ὑπὸ τῶν γονέων εἴτε ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τῆς οἰκογενείας· ἀλλὰ συγχρόνως καὶ οἱ γονεῖς πρέπει νὰ διαφωτίζωνται καταλλήλως περί τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ανυπνισμού.

Θεραπεία τοῦ ανυπνισμού. 1) Οἱ ανυπνιζόμενοι πρέπει νὰ πλύνωσι καθ' ἑκάστην πρῶϊαν διὰ ψυχροῦ ὕδατος τὸ ἀνώτερον ἡμισυ τοῦ σώματος καὶ τὰ γεννητικὰ ὀργανα. 2) Οἱ υστερικοὶ, ἐπιληπτικοὶ καὶ ὑποχονδριακοὶ ανυπνισταὶ πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς εἰδικὴν θεραπείαν. 3) Ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ψυχικὴ ἐπιβολὴ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ καὶ τῶν γονέων ἐπὶ τοῦ ανυπνιζομένου. 4) Ἐπὶ τῶν ἐκ μεγάλης γεννητικῆς διεγέρσεως πασχόντων ανυπνιστῶν χορηγοῦνται τὰ βρωμιούχα καὶ ἡ λυκισκίνη. 5) Πολλάκις καθίσταται ἀναγκαῖον, ὅπως ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μεταλλικὰ ἢ ἕτερα ἐργαλεῖα, παρακωλύοντα τὴν στῦσιν καὶ τὸν ανυπνισμόν. 6) Εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις ἀκατανίκητου ανυπνισμού καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐνεργηθῶσι καὶ ἐγχειρήσεις ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ὡς ἐκτομὴ μεγάλου μέρους τοῦ δέρματος τοῦ πέους, ὡστε νὰ παρακωλύηται ἡ στῦσις ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, ἢ καὶ ἀφαίρεσις τῆς κλειτορίδος ἐπὶ τῶν γυναικῶν. 7) Ἐτερον θεραπευτικὸν μέσον εἶναι ἡ συνουσία εἴτ' ἐν τῷ γάμῳ εἴτ' ἐκτὸς αὐτοῦ. 8) Τέλος ἐφαρμόζεται ἐν εἰδικοῖς καταστάσεσι κατάλληλος θεραπεία.

Παλιὰ διεγερτικὴ κάρτ-ποστάλ.

Παλιά διεγερτική κάρτ-ποστάλ

Στατιστικώς ή λέξη *μαλάκας* είναι ή προχειρότερη βρισιά τών νεοελλήνων. Είναι τόσο μεγάλη ή χρήση τής λέξεως *μαλάκας* ώστε συχνότατα αποτελεί λεκτικό χάδι. Ή αρχαιοελληνική λέξη *μαλακία* (... φιλοσοφούμεν άνευ *μαλακίας*...) κατά τόν μεσαίωνα υπέστη τήν γνωστή σημασιολογική μεταστροφή. Από τήν λέξη *μαλακία* προήλθαν τά διάφορα: *μαλάκας* / *μαλακίζω* (-ομαι) / *μαλακισμένος* / *μαλακαντρέας* / *χοντρομαλάκας* / *χατζημαλάκας* / ή *μαλακία σου κατεβάζει ντακότα!* / ή *μαλακία σου πλέκει πουλόβερ!* / ή *μαλακία σου σταματάει τρένο!* / *νά κόψεις τήν πρωινή!* / *γιαλίζω τό λαμπογάλι* (= *μαλακίζομαι*) / *πνίγω τό κουνέλι!* (= *μαλακίζομαι* - αλλά και: *γαμιέμαι*- έξ ού τό *κουνελοπνίχτρα*) / *τραβάω τό πετσάκι μου!* (= *μαλακίζομαι*) / *παίζω τό πουλί μου!* (= *μαλακίζομαι*) κτλ. κτλ. Ό Κονδυλάκης γράφει: *ποτέ δέν έψανταζόμουν ότι αυτός ό καπετάν-μαλάκας ημπορούσε νά είνε πατέρας μου!*

Πρέπει νά πώ ότι οί ορεισίβιοι δέν χρησιμοποιούσαν τήν λέξη *μαλακία*. Στήν θέση της έβαζαν τίς λέξεις *ψωλοβρόντι* / *ψωλοκοπάνα*. Αποδώ προέρχονται οί λέξεις: *ψωλοκοπανάω* / *ψωλοβρό*/της. Στήν αργκό τής φάρας συναντάμε τήν λέξη *ψωλομούρης*. Ή λέξη *ψωλοβρόντι* έπιζει στήν *καλιαρντή*, όπου ή *μαλακία* έχει κι άλλα συνόνυμο: *ντάπ* / *καλόγερο κέντημα* / *σολοφλόκισμα*. Στήν *καλιαρντή* ό εργένης αποκαλείται *σολοντάπης*. Ό Κουκούλες κάτι λέει γιά τόν όλισβο. Στο παρακάτω δημοτικό τραγουδάκι μισοδιακρίνεται κάτι ανάλογο

γαμώ τή μάνα σου τή νιά
πούχει δώδεκα μουνιά
τό 'ν' άνοί και τ' άλλο κλει
και τόν θεό παρακαλεί
νά τής δύσει μιά ψωλή
νά γαμιέται μοναχή!

Σέ κάποιο άλλο δημοτικό τραγούδι παρουσιάζεται τό 'ίδιο πρόβλημα. Μιά κυρία ζητάει από έναν μαραγκό:

νά μού κάνεις μιά ψωλή
και μεγάλη και χοντρή
νά τή βάλω στά μεριά μου
νά θαραπάει ή καρδιά μου (...)
όταν μπαίνει στά μεριά μου
νά δροσίζεται ή καρδιά μου!

Στά χωριά μας ή αιμομιξία και ή κτηνοβασία ήσαν στήν *ήμερησίαν διάταξιν*. Σήμερα, ή μόνη επιτρεπομένη, έν Ελλάδα, μορφή αιμομιξίας είναι αυτή πού εφαρμόζουν οί εφοπλιστές μας. Ό Ιωάννης ό Νηστευτής, στό *Ακολουθία και τάξεις τών έξομολογουμένων*, απαριθμεί τά είδη τής αιμομιξίας. Ό Κουκούλες, μιλόντας κι αυτός γιά μιά μακρινή εποχή, γράφει:

Ό επί τής εποχής του Ιουστινιανού άκμάσας Άγαθίας σαφώς μάς μαρτυρεί.

ότι δέν ήτο όνήκουστον τό Γάθος τής παρανόμου συνουσίας καί δή τής αιμομιξίας γράφει λοιπόν «Όποια οί νύν άκολασταίνουσιν ού μόνον άδελφαίς τε καί άδελφιδαίς άνέδην μιγνύμενοι. αλλά πατέρες τε θυγατράσι καί, τό δή πάντων άνοσιώτερον υιοί τας τεκούσας» - καί ταύτα παρά τας εις τούς αίμομίκτας επιβαλλόμενος ποινάς.

Κατά τά Βασιλικά, ξίφει έτιμωρούντο ή τυπτόμενοι καί κουρευόμενοι έρρινοκοπούντο οί αίμομίκται, είτε γονείς ήσαν πρός τέκνα, είτε τέκνα πρός γονείς, είτε αδελφοί πρός άδελφάς. είτε πρός άλλας συγγενείς, οίον πατρός εις γυναίκα υίου ή υίου πρός μητριάν αδελφού πρός τήν γυναίκα του αδελφού του ή θείου πρός άνεψιάν ή άνεψιού πρός θείαν.

Κατά τήν Έκλογήν τών νόμων, οί αίμομίκται έρρινοκοπούντο. Η Εκκλησία τούς τοιούτους επί τριετίαν έχώριζε τής κοινωνίας.

Άλλά, τό παρακάτω ευτράπελο δημοτικό τραγουδάκι τής Κρήτης ανήκει στό χθες

ίντα κάνεις, **μηρέ,** **τοή** **θειας** σου
κι ειν' τά πόδια **τη σ'** **άφθιά** σου...

Τό ίδιο επιβεβαιώνει τό δίστιχο πού παίρνω από μιάν ανθολογία δημοτικών τραγουδιών

έλα, **γιέ** μου. **νά** **φιλούμε**
και **νά** **μήν** τό **μολογούμε.**

Οί λαογραφικοί κώλοι τών πανεπιστημίων μας. πού διαβάζουν καί ξαναδιαβάζουν τά δημοτικά τραγούδια, όταν πέσουν πάνω σέ καμιά ζόρικη περικοπή, απλώς τό βουλώνουν. Ώς πρός τήν αιμομιξία βρίσκουμε μέσ στό δημοτικό τραγούδι αρκετά ντοκουμέντα. Στό πείσμα τών εισαγγελέων, θά ανοίξω τόν βόθρο. Ένα δημοτικό τραγούδι παρουσιάζει μιά ήθικοπλαστικήν εικόνα: μιά καλόγρια είχε έναν γιό (άχ, πούσαι Καραϊσκάκη!) πού τόν ήθελε, ή δόλια, καί άντρα της. Ακούστε

Καλόγρια **χει** **όμορφον** υ'όν, **όμορφο** παλικάρι
τόνε **ζηλεύει** ή **γειτονιά,** **τόνε** **ζηλεύει** ή **χώρα,**
τόνε **ζηλεύει** **κι** ή **μάνα** του **άνδρα** **νά** **τόνε** **πάρειν**
δέν **έχει** **πώς** **νά** του **τό** **πει,** **πώς** **νά** τό **μολογήσεν**
- έλα, **παιδί** μ', **νά** **παίξουμε** τής **νύχτας** **τά** **παιχνίδια-**
- σώπα, **μάνα** μου, **μή** τό **λες** **καί** **μή** τό **κουβεντιάσεις,**
ότι **τ'** **ακούει** **ό** **θεός,** **τρεις** **χρόνους** **δέ** **μας** **βρέχει,**
ότι **τ'** **ακούει** **κι** ή **μαύρη** **γής,** **τρεις** **χρόνους** **δέ** **χορτιάζει.**

Αυτό τό αποκαλυπτικό δημοτικό τραγούδι (δημοσιευμένο από τόν Haxthausen) επιβεβαιώνεται από μιά παραλλαγή, δημοσιευμένη ακριβώς πρίν εκατό χρόνια, όπου μιά χήρα θέλει νά παντρευτεί τόν γιό της μέ παπά καί μέ κουμπάρο. Δημοσιεύω τό έν λόγω δημοτικό τραγούδι, γιατί στό **γυρίσματα** του εκδηλώνεται ένας έντονος λαϊκός αποτροπιασμός:

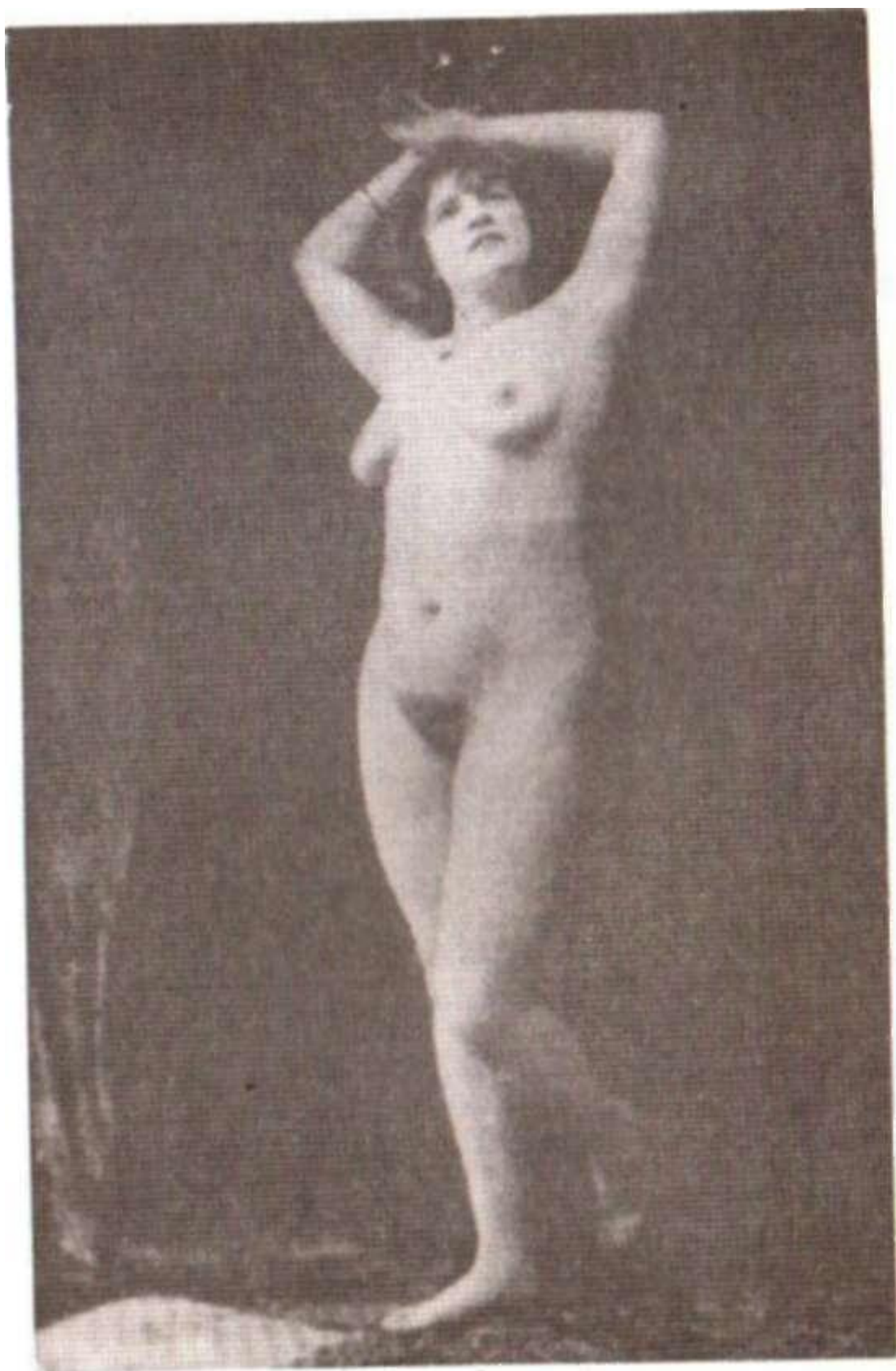
Χήρας **ύγιός** **στολίζεται** - **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
νά **πάει** **στό** **πανηγύρι** - **αίτέ!** - **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
τόνε **ζηλεύει** ή **γειτονιά** - **τρέμουν,** **βογγάνε** **τά** **βουνά!**
τόνε **ζηλεύει** ή **ρούγα** -**αίτέ!**- **κάμποι,** **μή** **λουλουδίσετε!**

τόνε **ζηλεύει** ή **μάνα** του - **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
άντρα **γιά** **νά** **τόν** **πάρει** -**αίτέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
καί **ντρέπεται** **νά** **του** **τό** **ειπεί** - **τρέμουν,** **βογγάνε** **τά** **βουνά!**
νά **του** **τό** **μολογήσει** -**αίτέ!**- **κάμποι** **μή** **λαλουδίστε!**
Μά **μιά** **Λαμπρή,** **μιά** **Κυριακή** - **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
μιά **'πίσημον** **ήμερα** -**αίτέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
άξαδιαντράπη **καί** **του** **λέει** - **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
καί **του** **τό** **κουβεντιάσει:** -**αίτέ!**- **κάμποι,** **μή** **λαλουδίστε!**
-Εγώ, **γιούλη** μου, **σ'** **αγαπώ--** **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
άντρα **γιά** **νά** **σέ** **πάρω** -**αίτέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
-οώπα, **μάνα,** **καί** **μήν** **τό** **λες-** **τρέμουν,** **βογγάνε** **τά** **βουνά!**
καί **μήν** **τό** **κουβεντιάσεις** -**γιέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
νά **μήν** **τ'** **ακούσει** ή **γειτονιά-** **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
νά **μήν** **τ'** **ακούσει** **ό** **κόσμος** -**γιέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**
-πάμε, **γιέ** μου. **νά** **φύγουμε-** **τρέμουν,** **βογγάνε** **τά** **βουνά!**
σ' **άλλον** **τόπο** **νά** **πάμε** -**αίτέ!**- **κάμποι,** **μήν** **λαλουδίστε!**
πούναι **παπάς,** **πούναι** **νουνός** - **τρέμουν,** **ραγίζουν** **τά** **βουνά!**
γιά **νά** **μάς** **στεφανώσει** -**αίτέ!**- **βουνά,** **μήν** **πρασινίστε!**

Τά περίφημα **άγνά ήθη τής υπαίθρου** είναι ένα παραμυθάκι κατάλληλο γιά τά νηπιαγωγεία. Η αιμομιξία έπιχωρίαζε, ιδιαιτέρως, στόν δυτικό Μοριά, στή Ρούμελη, στά νησιά καί στά άρβανιτοχώρια. Τώρα πού ξεσπάει -επιτέλους!- τό πρώτο κύμα τών αρβανιτών λαογράφων, πού εργάζονται πάνω σέ αρβανίτικη θεματογραφία, περιμένω αυτόν πού θά μιλήσει ανοιχτά γιά τήν παραδοσιακή αρβανίτικη αίμομιξία (καί όμοσεξουαλικότητα). Γιά τούς αρβανίτες, ειδικώς, έχω νά πω ότι ή μυστική εσωτερική ζωή τής πατριαρχικής οικογένειας των έπροστατεύετο πίσω από τά ψηλά ντουβάρια καί τήν κατάκλειστη πορτάρα τής αμυντικής λαϊκής αρχιτεκτονικής των - ή αρβανίτικη λαϊκή αρχιτεκτονική βρίσκει τό αντίκρουσμα της στήν (επίσης, αμυντική) λαϊκή αρχιτεκτονική τών τούρκων τής Θράκης. Μιλάμε γιά δυό καταπιεζόμενες μειονότητες του ελληνικού χώρου.

Προσεγγίζω τό θέμα τής αίμομιξίας άνευ προκαταλήψεων. Πρίν είκοσι χρόνια ξέσπασε, στήν Θεσσαλονίκη, ένα αιμομικτικό σκάνδαλο* πατέρας καί κόρη. Ό πατέρας καταδικάστηκε σέ 15/χρονη φυλάκιση Η κόρη ξέμεινε στό σπίτι (οδός Γενιτσών) μαζί μέ κάποια θεία. Σηκώθηκα καί πήγα σ' αυτό τό σπίτι, όπου συζήτησα μέ τήν κόρη Ήταν ένα καλότατο κορίτσι. Κλαίγοντας, μου εξήγησε: ή μάνα της πέθανε όταν αυτή ήταν ακόμα μωρό' ό πατέρας δούλευε σκληρά καί γιά χατίρι του μωρού δέν ξαναπαντρεύτηκε δίχως νά τό νιώσουν συνέβη ό,τι συνέβη. Αργότερα, μέσ στήν φυλακή, έγνώρισα καί τόν αίμομικτη πατέρα. Ένας χοντρός μεσόκοπος μέ χρυσή καρδιά. Εβγαζε τήν ποινή του μέ κουράγιο. Δέν καταδικάζω μήτε τόν πατέρα, μήτε τήν κόρη. Δέν καταδικάζω ούτε καν τόν δικαστή πού τούς έκρινε.

Παλιό διεγερτική κάρτ-ποσταλ.

Περί τής κτηνοβασίας ό Φαίδων Κουκούλες σημειώνει τά παρακάτω:

Πολλοί, μή άρκούμενοι εις τάς παρά φύσιν μετά ανδρών καί γυναικών μύξεις, περί ών τελευταίων έχομεν μαρτυρίας, δέν απέφευγον καί τήν μετ' αλόγων ζώνων συνουσίαν, εις τάξιν άλογων εαυτούς καταβιβάζοντες.

Ό Χρυσόστομος μετ' αποστροφής άνεφώνει: «πολλούς εύρίσκομεν γυναίκας παρατρέχοντας, άλόγοις δέ μιγνυμένους», Γρηγόριος ό Νύσσης, εις τόν 4ον κανόνα του. ομιλεί περί ζωοφθορίας, Βασίλειος δ' ό Μέγας, παρά τούς μοιχούς καί άρρενοφθόρους. συγκαταλέγει καί τούς ζωοφθόρους, επίτιμία δ' επιβάλλει εις τούς κτηνοβάτας Νικηφόρος ό Όμολογητής εις τούς κανόνας του. έν φ Ιωάννης ό Νηστευτής έζήτει. ίνα ό έξομολόγος έρωτα τόν έξομολογούμενον «περί κτηνοβασίας καί όρνεοθασίας», περί άλογευομένων όμιλεί καί ό 16ος κανών τής έν Άγκυρα συνόδου, κατά τούς τελευταίους δ' αιώνας τής ημετέρας αυτοκρατορίας, ό Ιωσήφ Βρυέννιος όμιλεί διά τούς «ζωοφθορίαις έγκειμένους» καί κώδιξ ΙΣΤ' αιώνας παρ' έμοί περί κτηνοβασίας.

Καί τό κακόν είχε μολύνει καί τό γυναικείον φυλον. Ούτω Κλήμης ό Άλεξανδρεύς έγραψεν: «άλλ' αϊ γε αστειότεροι τούτων όρνεις Ινδικούς καί ταώνας Μηδικούς έκτρέφουσι καί συνανακλίνονται παίζουσαι, σικίννοις τέρασι γανύμεναι».

Ό Χρυσόστομος πάλιν, έν τή ενάτη πρόσ Ρωμαίους επιστολή του. όμιλεί περί συνευρέσεως γυναικών μετά ζώνων, έγραψε δέ κατά τόν ΙΒ' αιώνα καί ό Θεσσαλονίκης Ευστάθιος; «πεπειράται γούν καί τής τού νύν γένους γυνή κυνός ευγενούς έρωτι κατασχεθείσα καί χρωτιζομένη τφ κακφ».

Ομιλών δέ κατά τόν ΙΕ' αιώνα ό αίσχρολόγος Κρής Στέφανος Σαχλίκης περί πόρνης, τήν χαρακτηρίζει ως έχνιογαμημένην, βινουμένην δήλα δή από έχνη (= έθνη), ήτοι ζψα, ως λέγουσιν οί Κρήτες, χειρίστη διαστροφή, ήτις, δυστυχώς, έχει καί παλαιότερα παραδείγματα. Ούτως ό Αιλιανός γράφει: «καί κύνες δέ γυναιξίν έπιτολμάν ελέχθησαν», έγραψε δέ καί ό Πλούταρχος ότι πολλαί σύγχρονοι του γυναίκες, μή άρκούμεναι εις τούς εαυτών σώφρονος άνδρας, έξ άκραςίας καί φιληδονίας, συνευρίσκοντο μετά κυνών ή τράγων.

Ορα ότι καί εις τά έξομολογητάρια αναφέρεται ό άσελήσας εις κτήνος ή όρνεον, βδελυρία συνήθης παρά Ρωμαίοις, παρ' οίς υπήρχον belluarum, carparum καί anserarum. συντηρούντες κύνας. αίγας καί χήνας διά τούς ανήθικους σκοπούς των.

Σημειωτέον ότι συνευρέσεις μετά ζώνων δέν αναφέρεται εις τήν αρχαίαν Ελλάδα, ειμή εις μύθους (Λήδα-Ζευς, Πασιπάη-ταύρος) καί παρά θεοκρίτω.

Ό πολιτεία, ως τούς άρσενοκοίτας. οϊτινες καί ως λεπροί καί λεπρωσαντες, μεμολυσμένοι δήλα δή. έχαρακτηρίζοντο, ούτω καί τούς άλογευομένους ή κτηνοβά-τας έτιμώρει.

Κατά τά Βασιλικά: «οί άλογευόμενοι, ήτοι κτηνοβάται. καυλοκοπέισθωσαν», τήν αυτήν δέ ποινήν ορίζει ό τε Πρόχειρος νόμος καί ή Εκλογή των νόμων Κωνσταντίνου τού πορφυρογέννητου.

Ό άλογευομένη γυνή ξίφει έτελειούτο, φιλανθρωπίας δ' άξιουμένη, από ελευθέρας, έγίνετο δούλη.

Εκ παραλλήλου, εις τούς άλογευομένους έπεβάλλοντο καί εκκλησιαστικοί ποιναι. Ό Μ. Βασίλειος, επί παραδείγματι, επί δεκαπέντε έτη έστέρει αυτούς των αγιασμάτων.

Κατά τόν 16ον κανόνα τής έν Άγκύρρ συνόδου, οί ύποπεσόντες εις τό αμάρτημα τούτο, πριν φθάσωσιν εις τό είκοστόν έτος. ώφειλον νά μένωσιν επί δέκα καί πέντε έτη έν τφ περιβάλω τού ναού καί έπειτα τούς έπετρέπετο νά εισέλθωσιν εις αυτόν καί νά προσεύχωνται μετά των άλλων Χριστιανών επί

πέντε έτη, μετά την πάροδο των όποιων ήδύναντο νά μεταλάβωσιν. Όσοι όμως. ύπερβάντες τά είκοσι καί πέντε έτη, είχον υποπέσει είς τό αμάρτημα τούτο ώφειλον νά μένωσιν έκτος τού ναού επί μίαν είκοσιπενταετίαν καί είτα επί πέντε έτη νά προσεύχωνται μετά των χριστιανών. Τέλος, όσοι γυναίκες έχοντες καί την πεντηκονταετίαν ύπερθάντες ήμαρτον, έλάμθανον την άγιαν κοινωνίαν κατά τάς τελευταίας στιγμάς τού βίου των.

Τά κυριότερα θύματα τών κτηνοβατών ήσανε οί γαιδάρεις καί οί κατσίκες. Από τό δημοτικό τραγούδι ξεκλέβω τούς στίχους

*στάσου, στάσου, γαϊδουρίτσα,
νά σου βάλω κουμπουρίτσα'*

πού μου φέρνουν στό νού την παροιμία: *δός μου, γέρο την αυτή σου ν' άπουτώσω την γαϊδάρια!* Δέν θέλω νά προσθέσω (τώρα) τίποτα άλλο, εκτός από την προσωπική διαβεβαίωση ότι πολλοί εφηβικοί μου φίλοι ξεμονάχιαζαν κότες καί...

Σήμερα, στην Ελλάδα, κάνει τή ζωή της ή πρώτη ερωτικώς απελευθερωμένη γενιά. Δέν ήταν έτσι πάντοτε. Ή σεξουαλική πείνα κατέστρεψε κόσμο καί κοσμάκη. Οί νέοι έρωτευόντουσαν ίεροκρυφίως καί μέ τραγικά αποτελέσματα (... *κορίτσι κρυφοφίλητο καί κρυφογκαστρομένο* - λέει ένα δημοτικό τραγούδι). Ή διακόρευση καί ή έκτρωση υπήρξαν οί συμπληγάδες πέτρες κάθε ερωτικής πρωτοβουλίας. Οί λέξεις *μπατανάς / πινέλο* (αμφότερες δηλώνουν την εκτός αιδοίου ψευτοσυνουσία). ή *βρισιά μπατανοπιασμένος*, τό αριθμητικό *τριανταμία* κτλ. επιζούν σάν βρικόλακες μιάς αλλοτινής εποχής. Μιάς εποχής όπου οί μανάδες ξαπόστελναν τίς πλανεμένες κόρες (... *σύρε νά κουμπουριαστείς...*), όπου οί θυγατέρες καταριόντουσαν τις μάνες (... *ανάθεμα σε. μάνα μου, σάν την κακιά ρουφιάννα...*), όπου οί νέοι λυσάγανε για θηλυκό (*γυναίκα θέλω τώρα τή θέλω!*), όπου ή καθ' όδόν όφθαλμοπορνεία ήτο θεσμός (... *διότι την τρώγετε μέ τά μάτια άπ' επάνω έως κάτω* - γράφει ό Ροίδης), όπου ή παρθενία (μέ παρθενοραφή!) έπρεπε νά ελεγχθεί, όπου τό κουτσομπολιό οργίαζε (... *μωρή νευροπολίτσια, μωρή ξεπατωμένη...*). όπου οί μαθητές θολευόντουσαν μεταξύ των (ή αξέχαστη *άλλαξοκωλιά*) καί τό ίδιο έκαναν κι οί κοπελιές (δηλαδή, *πλακομούνι*), όπου όλες οί γυναίκες γουστάρανε (τών *γυναικών ή φύση / ό χορός καί τό γαμίσι!* λέει μιά παροιμία- κι άλλη μιά συμπληρώνει: *πάσα-μιά γυναίκα / θέλει πέντε-δέκα!*), όπου ως καί οί παντρεμένες δέν άφηναν ευκαιρία (ό *άντρας μου είναι κερατάς κι εγώ καλή γυναίκα!*).

Ό Παπαδιαμάντης, μιλώντας για κάποιον μεσόκοπο, γράφει: *πρεσβύτης πενήκοντα ετών*. Τό ίδιο επαναλαμβάνει για έναν *πρεσβύτη πενήκοντα δύο ετών*. Τώρα πιά ξέρουμε πόσο *πρεσβύχης* μπορεί νάναι ένας πενηντάρης. Φαίνεται όμως πώς τό ήξεραν αυτό από την αρχαιότητα, αφού έλεγαν *γέροντος πόσθη δρύινος πάπταλος*. Πάνω στην συνάρτηση ηλικίας καί σεξουαλικής ικανότητας υπάρχουν αρκετές παροιμίες. Ιδού μερικά παραδείγματα

άσπρα μαλλιά, μαύρα γαμίσια! •

*άσπρα μαλλιά τής κεφαλής / κακά μαντάτα τής ψωλής!
άσπρα μαλλιά τού κεφαλιού / κακά μαντάτα τού μουνιού!
γέρου χαϊδεμα καί νιου γαμίσι!
γριά γαμάς; τό σπόρο χάνεις!*

Σέ κάποιο δημοτικό τραγούδι παρουσιάζεται ένας γέρος πού όργωνε καί πού

είχε την πούτσα του ζυγό, τ' αρχίδια του δαμάλια...

ένώ σέ δυό άλλα δημοτικά τραγούδια βρίσκω τούς άνοιχτόλογους στίχους

*τρώει ό γέρος καί καυλώνει
τή γριά καβαλώνει!...
Μιά γριά μονοδοντού
άντρα γύρευε ή πορδού
κι άλλη μία ξεκωλιάρα
άντρα γύρευε ή γαϊδάρια!...*

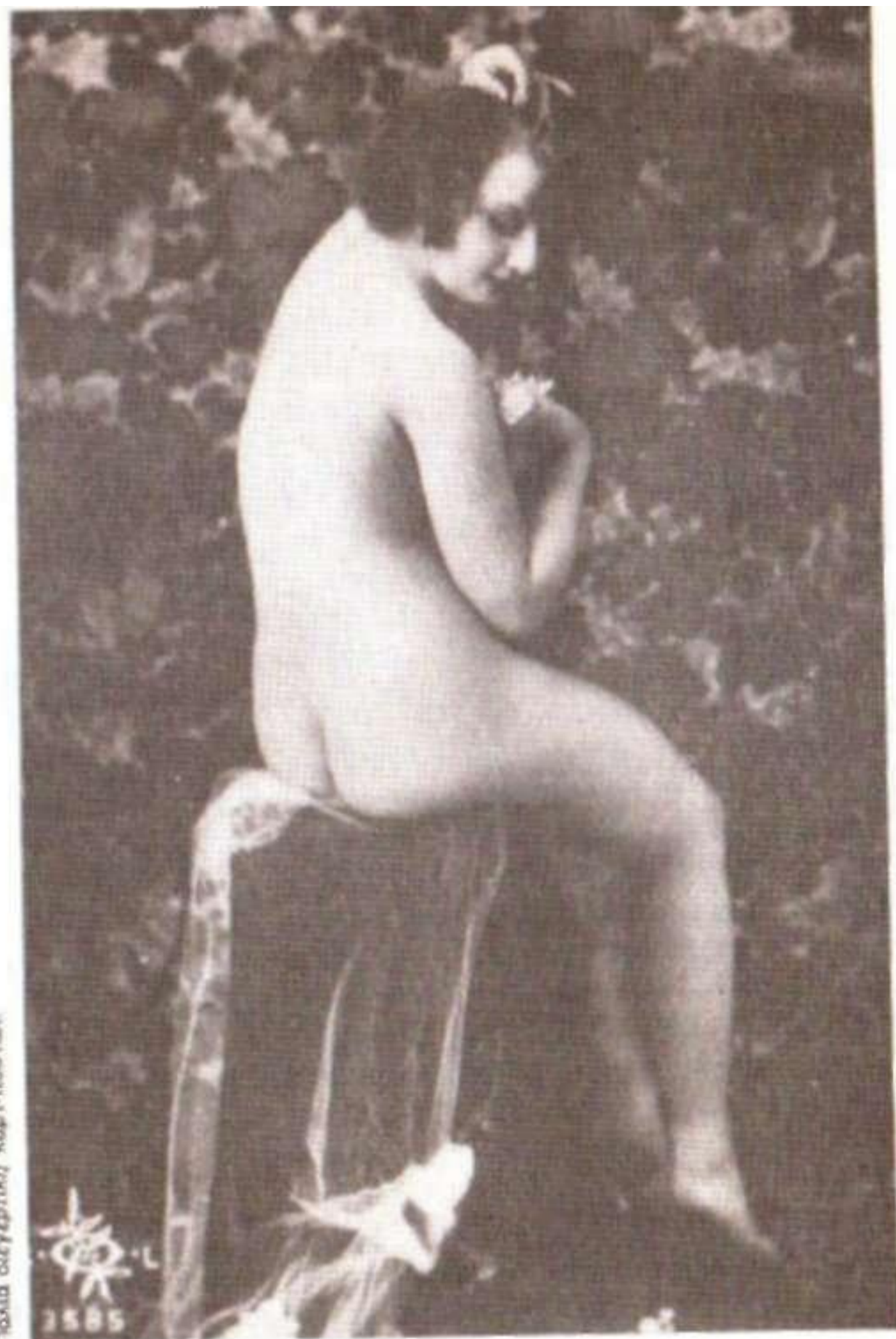
Κάποια άντι-φεμινιστική παροιμία λέει: *κάλλιο νά θάφτεις γυναίκα παρά νά παίρνεις!* Στην φυλακή έγνώρισα κι έναν νεκρόφιλο. Τόν είχανε μέσα γιατί συνήθιζε νά πηδάει, νύκτωρ. τή μάντρα ενός αθηναϊκού νεκροταφείου καί νά συνευριοκεται μέ πτώματα. Ή νεκροφιλία δέν απαντάται μόνον στό ανδρικό φύλο. Υπάρχουν γυναίκες πού κατά την συνουσίαν (για νά έχουν οργασμό) υποδύονται τίς νεκρές. Δέν ξέρω άν στην Αθήνα υπάρχουν σχετικοί ειδικευμένοι οίκοι ανοχής. Στην Νέα Υόρκη υπάρχουν μπουρδέλα μέ πτώματα, καθώς πληροφορούμαι από την μελέτη *Morgue* τού Jean-Luc Hennig (Παρίσι. 1979). Στο δημοτικό τραγούδι βρίσκω αρκετά νεκροφιλικά στοιχεία, καί. επίσης περιγραφές βιασμού.

Δίχως νά κάνω υπαινιγμούς στό μητριαρχικό σύστημα διακυβερνήσεως τής νεοελληνικής οικογένειας, θέλω νά πώ ότι υπάρχουν άντρες πού σαφώς διατάζονται από την σύζυγο τους. Για τέτιους άντρες εϊναι πού λένε πώς ή γυναίκα τους

*τόν έχει μέσ στό βρακί της!
τόν έχει δεμένον στην καλτσοδέτα της!
τόν έχει δεμένον στην βρακοζώνα της!
τόν σέρνει από τή μύτη!
τόν κουμαντάρει!
τόν κάνει δ,τι θέλει!
ότι πει αυτή γίνεται μέσ στό σπίτι! **

Τό φαινόμενο τού βιασμού βρίσκεται στους αντίποδες τής παθητικής στάσεως τού άντρα. Μιά παροιμία λέει: *σά σέ βάλει κάτω, όπως θέθά σέ γαμήσει!* Στο δημοτικό τραγούδι ό βιασμός επιτελείται έκ μέρους τών ληστών-άνταρτών (μετέπειτα, αγωνιστών τού '21). Στο γνωστό κλέφτικο τραγούδι ό καπετάν-Ζαχαριάς. κατάπληκτος, διερωτάται γιατί ένας παπάς διαμαρτύρεται

*τί τόκαμα τού κερατά, καί κλαίγετ' από μένα;
μήτε τά βόδια τ' έσφαξα, μήτε τά πρόβατα του.* •

τή μιά του νύφη φίλησα, τις δυό του θυγατέρες,
τόνα παιδί του σκότωσα, τ' άλλο τό πήρα σκλάβο...
Σέ δυό άλλα κλέφτικα τραγούδια διαβάζω τούς στίχους
παπά, ψωμί παπά, κρασί παπά, ταγή τ' άλογου-
παπά. φέρε τήν κόρη σου. τή θέλει ό καπετάνος...
παράδες θέλουν τά παιδιά, φλουριά τά παλικάρια,
κι ατός μου θέλω τήν κυρά...

Καθώς βλέπετε, οί κλέφτες δέν ελάτρευαν τό παπαδαριό. Σέ ένα δημοτικό τραγούδι κάποιος θαμένος άντικληρικός ληστής εξομολογείται

κορίτσια εξήντα φίλησα κι εξήντα παντρεμένες,
τριάντα χήρες νόστιμες και καλοπορεμένες,
και παπαδιές και καλογριές λογαριασμό δέν έχουν,
και μιά κοντούλα παπαδιά, τριώ μερώ λεχώνα!

Κάτω από τόν άόριστον όρο **ανδρική πορνεία** καλύπτονται ορισμένες μορφές αγοραίου έρωτος. Συγκεκριμένως, υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες ανδρικής πορνείας: ό άντρας-πόρνη πού προσφέρεται σέ γυναίκες -και- ή άρσενικιά πόρνη πού προσφέρεται σέ άντρες.

Στήν πρώτη κατηγορία υπάγονται οί ζιγκολό και οί άντρες-πόρνες τών ειδικών αντρικών μπορντέλων. Τέτια μπουρδέλα υπάρχουν στήν Ευρώπη και στήν Αμερική, και είναι πανάκριβα. Ό άντρας-πόρνη έχει πολύ ψηλότερες ταρίφες από τήν ακριβότερη γυναίκα-πόρνη. Ό άντρας-πόρνη εργάζεται σέ κανονικότατο μπουρδέλο (μέ σαλόني και δωμάτια), ή παίρνει ραντεβού μέ τηλεφωνήματα. Δέν νομίζω πώς βρίσκονται άντρες-πόρνες στήν Ελλάδα. Άλλά, οί ζιγκολό αφθονούν.

Στήν δεύτερη κατηγορία βάζω τά διαβόητα κωλοχανεία. τό άγοράκι-πόρνη. τόν (τήν) τραβεστί, και. τόν ζιγκολό ξένων γεροπούστηδων. Τά κωλοχανεία ήκμασαν στάς αρχάς τού αιώνας* ήσανε σπίτια μέ θηλυπρεπεΐς' έκεϊ έσύχναζαν οί μερακλήδες τής εποχής (θυμηθείτε τήν έκφραση: **τί τό πέρασες έδώ κωλοχανείο;**). Δέν ξέρω άν υπάρχουν άγοράκια-πόρνες στήν Ελλάδα. Υπάρχουν, όμως, στήν Μασαλία και σέ αρκετά λιμάνια τής Άπω Ανατολής και τής Νοτίου Αμερικής. Δέν είμαι έκτος θέματος. Γιατί, απλούστατα, οί αποκλειστικοί πελάτες τών άγοριών-πορνών (σ' αυτά τά λιμάνια) είναι οί άραβες, οί τούρκοι και οί έλληνες ναυτικοί. Κι άν δέν υπάρχουν σήμερα στήν χώρα μας άγοράκια-πόρνες, ωστόσο κάποτε υπήρξαν - τά ξακουστά κιουστέκια. Για τήν ώρα, δέν προσθέτω τίποτα άλλο.

Περί τών τραβεστί ομιλώ στά **Επαγγέλματα τού δρόμου**. Όσο για τούς ζιγκολό τών ξένων (υψηλού τουριστικού επιπέδου!) γεροπούστηδων θά τούς ανταμώσετε σ' εκείνο τό ήμικοσμικό ζαχαροπλαστείο τής πλατείας Συντάγματος. Ολα αυτά (καθώς και οί σχετικοί εκβιασμοί) είναι τόσο γνωστά στήν Ασφάλεια ώστε στέκουν έκεϊ, μονίμως, κάνα-δυό αστυνομικοί έν πολιτική περιβολή.

Στήν καρδιά τού προβλήματος τής παθητικής ανδρικής πορνείας κρύβεται ή παιδεραστία. Μήν φοβάστε δέν θά επεκταθώ στους λε-**λυγισμένους** τής αρχαίας Ελλάδος. Όποιος έχει απορίες άς διαβάσει τό **Greek Homosexuality** τού Κ. J. Dover, πού. πέρσι τά Χριστούγεννα. αναστάτωσε τό Λονδίνο. Τώρα, ξαναδίνω τόν λόγο στόν Φαίδωνα Κουκουλέ:

Οί Βυζαντινοί, πάλαιαν, κακήν συνεχίζοντες συνήθειαν, τήν τών παιδικών, δέν ήσαν άπηλλαγμένοι τού πάθους τής παιδεραστίας και άνδρομανίας, τό όποιον υπελάμβανον ως δαιμόνιον, και δή τό αίσχρότατον τών δαιμονίων. Τοῦτο. κατά συγγραφέα τών μέσων τού Ε' μ.Χ. αιώνας. Νείλον τόν άσκητήν: «είσέφερε τή ψυχή παιΐδας ευειδείς φαντασιούσθαι παρακαλούντας τόν νουν και προτρέποντας πράξει τήν άμαρτίαν».

Κατά τούς Βυζαντινούς, τά είδη τής άρσενικοιτίας ήσαν τρία τό πρώτον, τό και έλαφρότερον. ήτο «τό παρ' άλλων παθειν», τό δεύτερον, τό βαρύτερον τού πρώτου, -τό ποιήσαι εις έτερον- και τό πάντων βαρύτατον -τό παθειν παρ' έτερου και ποιήσαι εις έτερον».

Δέον νά σημειωθή ότι. Οσον πλησιάζομεν πρός τόν ἀρχαῖον κόσμον. τόσον τό πάθος εἶναι εὐρύτερον διαδεδομένον. Κατά τόν Α' μ.Χ αἰώνα. Δίων ὁ Χρυσόστομος, περί τών Βορυσθενιτῶν ομιλῶν, λέγει ὅτι οὗτοι ἐμαίνοντο περί τούς ἔρωτας τών ἀρρένων, παραμείναντος παρ' αὐτοῖς τού πάθους ἐκ τῆς μητροπόλεως, ὁ αὐτός δέ συγγραφεύς, ἐν τῇ Εὐβοϊκῇ του. ομιλεῖ περί πορνοβοσκῶν συγκεντρῶντων ἐν Εὐβοίᾳ εἰς ρυπαρά οικήματα αιχμάλωτα σώματα γυναικῶν ἢ παίδων.

Μετά ταῦτα, μνεῖαν κιναιδῶν ἢ, ὡς ἔλεγον, τών νοσοῦντων τήν θήλειαν ἢ γυναικείαν νόσον. ποιείται ὁ Λουκιανός αναφερών τήν τότε δημῶδη παροιμίαν; «θάπτον ἀν πέντε ἐλέφαντας ὑπό μάλης κρύψει τις ἢ ἓνα κιναιδον» καί βέβαιον ὅτι ἢ συνάντησις πρῶτῃ κιναιδου εθεωρεῖτο κακός οἰωνός.

Ὁ αὐτός συγγραφεύς, ψέγων τούς ἀνδροβάτας. προσθέτει, «τό δέ ἀρρεν οὐδενί τρόπῳ χαρίζεται θήλειαν ἀπόλαυσιν».

Κατά τόν αὐτόν αἰώνα Ιουστίνος ὁ μάρτυς βέβαιοι ὅτι πάντες σχεδόν οἱ ἐθνικοί σύγχρονοι του προήγον οὐ μόνον τās κόρας, ἀλλά καί τούς ἀρρενας καί ὅτι: «ἀνδρογύνων καί ἀρρητοποιῶν πλήθος κατά πᾶν ἔθνος ἐπί τούτου τού ἀγους ἔστηκε».

Τήν συνήθειαν τῆς ἀρσενοκοιτίας πιστοποιεῖ ὁμοίως καί ὁ Ἀρτεμίδωρος, ὅταν ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς του γράφει ὅτι, ἐάν νέος ἴδῃ ὅτι ἐγένετο γέφυρα: «πόρνος γενόμενος, πολλούς ὑποδέξεται».

Τό πράγμα ἐπιβεβαιεῖ καί ὁ Ἀθηναγόρας. παρατηρῶν ὅτι τότε: «ἀρσενες ἐν ἀρσεσι τὰ δεινά κατειργάζοντο», συμμαρτυροῦντα ἔχων καί τόν Κλήμεντα.

Επανειλημμένως τού πάθους ἐμνημόνευσε καί σφοδρῶς αὐτό ἐψεξε Κλήμησ ὁ Ἀλεξανδρεύς. Ὁ πατήρ οὗτος ἀπέτρεπε τούς συγχρόνους του ἀπό ἀρρενομιξίας καί ἀκαρπου σποράς, πιστοποιῶν ὅτι οἱ σύγχρονοι του ἦσαν «περί τὰ παιδικά ἐμμανῶς ἐπτοημένοι». ὅτι συχνά οἱ ἄνδρες ἐπάσχον τὰ γυναικῶν, τῆς λαγνείας κατάστασης νόμου, ἤτοι κοινῆς συνήθειας, ὅτι οἱ παῖδες εἶχον διδαχθῆ νά ἀρνοῦνται τήν φύσιν καί νά προσποιούνται ὅτι εἶναι γυναῖκες καί τέλος ὅτι εἰς τὰ συμπόσια συχνά εἰσῆρχετο πλήθος κιναιδῶν.

Μετά τόν Κλήμεντα, Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος καταράται τήν τών Σοδόμων ἀσθένειαν. ἢ Σοδομικήν. ὡς λέγειν, ἀμαρτίαν. ὁ Λιθάνιοι δέ λόγον ποιείται περί τών «μισθόν διά τήν ὥραν λαμβανόντων» καί περί τών «ἐπί οικήματος καθημένων, οἵτινες ἐχαλέπαινον κιναιδοι ὀνομαζόμενοι», ἀναφέρει δέ τότε καί μαστροπόν τινα νέων Σαθινιανόν.

Ὁ μαθητής τού Λιθανίου ἱερός Χρυσόστομος ομιλεῖ περί μαλακῶν ἢ ἐπί τῆς σκηνῆς μαλακιζομένων νέων καί πιστοποιεῖ ὅτι πολλοί ἐπί τών χρόνων του, παρατρέχοντες τās γυναῖκας: «ἀρρένων σώμασιν ἐνύβριζον», ὅτι ἄλλοι ἐσκόρπιζον τήν περιουσίαν των «παισί πεπορνευμένοις», ἄλλοι δέ πάλιν ἠνάγκαζον τούς νεαρούς ὑπηρέτας των: «ὑπηρετεῖν διακονίαις ἀτόποις καί ἔρωτι μιαρφ» προσθέτων ὅτι τό κακόν: «ἦν ἐν τῇ συνήθεια τῇ κοινή». Καί συνεχίζων, μετ' ἀπογοητεύσεως λέγει ὅτι καταντά νά εἶναι περιττόν τό τών γυναικῶν γένος, ἀφ' οὐ πάντα τὰ ἐκείνων πράττουσιν οἱ ἄνδρες, καί ὅτι ἢ παιδεραστία ἐπί τών χρόνων του ἦτο νόμος, τών ἀνδρῶν: «ἐν μέσαις ταῖς πόλεσι τήν ἀσχημοσύνην εργαζομένων».

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ομιλεῖ δὲ ἀσελγῆς μεῖράκιον ὡσπερ αἱ πόρνοι αἰσχρά λυγίζομενον καί καμπτόμενον, διά θηλυδρίας ἀρρενας, οἵτινες οὔτε ἄνδρες ἦσαν οὔτε γυναῖκες καί οἵτινες ἦσαν ἄνδρες διά τās γυναῖκας καί γυναῖκες διά τούς ἄνδρας.

Καί ἢ κακή συνήθεια συνεχίζεται. Βασίλειος ὁ Μέγας εἰς τόν 87ον κανόνα του ομιλεῖ διά τās ἀρρητοποιίας τών ἀρρένων, Γρηγόριος δ' ὁ Νύσσης διά τήν ἐπί τών χρόνων του παιδεραστίαν.

Παλιά διεγερτικὴ κάρτ-ποστάλ

Τό κακόν κατά τόν Δ' πρὸς τόν Ε' αἰῶνα εἶχε πολὺ ἔνταθῆ. ὡς δεικνύουσι καὶ α! ἀνωτέρω μαρτυρίαι καὶ ὡς ἐπιπροσθέτως ἐπιβεβαιούσιν ὁ τε Ἀμασειᾶς Ἀστέριος ὁμιλῶν δι' «ἀνδρογύνους ὦνιον παρέχοντας τῆ δῆμω τὴν ὥραν» καὶ Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἀποφαινόμενος ὅτι οὐδεὶς, ἀνδρικόν ἔχων φρόνημα, δέον νά παρασύρεται ὑπὸ τῶν ἀνδρογύνων: »τῶν τὸν ἀνθρώπινον ἐξορχουμένων βίον». πρὸς δέ ὁ ἀσκητὴς Νείλος συνιστῶν νά φεύγῃσιν οἱ σύγχρονοι τοῦ τᾶς συναναστροφᾶς τῶν ἀκαθάρτων νέων τῶν τε εὐμόρφων καὶ τῶν ἀμορφῶν καὶ αἱ Διαταγαὶ δέ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συνιστῶσαι «οὐ παιδοφθορήσεις παρά φύσιν γάρ τό κακόν». Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπεὶτα ὁμολογεῖ ἐν ταῖς Νεαραῖς τοῦ ὅτι τινὲς τῶν συγχρόνων τοῦ ἀδεῶς ἐτόλμων -ἀρρενες ἀρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην ἐργαζόμενοι».

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ ἱστορικὸς Ἀγαθία πιστοποιεῖ ὅτι κατὰ τὸν ΣΤ αἰῶνα οἱ ἄνδρες, «εἰς ἀλλήλους ξεῖνον ἀγοῦσι γάμον». ἐν ἐπιγράμματι τοῦ δέ ὁμιλεῖ διὰ τὴν παιδομανὴ ἀλιτροσύνην. ἐπιμαρτυρεῖ δέ καὶ Ἰωάννης ὁ Νηστευτῆς, ὅταν συνιστᾷ εἰς τὸν ἐξομολόγον νά ἐρωτῇ τὸν ἐξομολούμενον «περὶ ἀρσενοκοιτίας» καί: »εἰ, παρά φύσιν. εἰς ἄνδρα ἢ εἰς παιδίον περιέπεσε»

Κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ὁμιλεῖ διὰ τοὺς «ἀσχημοσύνην πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐπιδεικνυμένους». κατὰ τὸν Θ' ἐν τῇ Ὀνειροκριτικῇ τοῦ Ἀχμέτ γίνεται μνεία περὶ συνουσιασμοῦ μετὰ νεανίου. ἐν τῇ Ἐκλογῇ δέ τῶν νόμων Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογέννητου ξίφει ἐτιμωροῦντο οἱ ἀσελεῖς οἱ τε ποιοῦντες καὶ οἱ πάσχοντες.

Κατὰ τὸν ΙΓ αἰῶνα, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἀθανάσιος ζητεῖ ἀπὸ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον Παλαιολόγον νά μὴ μὲνῶσιν ἀτιμώρητοι οἱ ἀρρενομανοῦντες. κατὰ δέ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ἡμετέρας αυτοκρατορίας ὁ Ἰωσήφ Βρυέννιος φρονεῖ διτι εἰς τό κράτος ἐπήρχοντο τὰ δεινά, διότι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν «ἀρρενομανίαις ἐγκείμενοι».

Τὰ αὐτὰ ἐφρὸνει καὶ ὁ Γεωργηλάς, ὅστις ἐπίστευεν ὅτι τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς Τούρκους προεκάλεσεν πλὴν ἄλλων, καὶ οἱ ἀνδρομανίαις, ἐν τῇ Ὀνειροκριτικῇ τοῦ Ἀχμέτ φέρεται: «ἐάν τις ἴδῃ ὅτι συνουσίασεν εὐνούχῳ...».

Τέλος, κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ὁ Κύπριος χρονογράφος Λεόντιος Μαχαιράς πιστοποιεῖ διτι τὴν ἀρσενοκοιτίαν πολὺ συνήθιζον τότε οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμμοχώστου.

Τὰ παιδικὰ ταῦτα, μέχρι τοῦλάχιστον τοῦ ΣΤ' αἰῶνος. ἐκαλοῦντο δηλίκια (λατ. *dehciae*) καὶ ἦσαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσίων ἢ νεαροὶ δούλοι ἢ καὶ ευνούχοι πρὸς φυλακὴν μὲν τῶν γυναικῶν παραλαμβανόμενοι, οἱ ἴδιοι ὁμως ὑπὸ τῶν δεσποτῶν ὡς γυναῖκες χρησιμοποιούμενοι, παρά τὰς ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαλλόμενος ποινάς.

Κατὰ τὸν Γεώργιον Μοναχόν. τὰ δντα ταῦτα, μὴ δυνάμενα κανονικῶς νά συνευρεθῶσι μετὰ γυναικῶν: «διὰ χειρὸς καὶ δακτύλου ἐφθειρον τὰς ἀθλιας». Περὶ τῶν ευνούχων τούτων, κατὰ τὸν Δ' πρὸς τὸν Ε* αἰῶνα, ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος λέγει ὅτι: «τὰ τῶν γυναικῶν ἐπάσχον μετὰ ἀνδρῶν ὡς γυναῖκες μαλακῶς εὐναζόμενοι». Κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα, Ἰωάννης ὁ Νηστευτῆς ἐζητεῖ. ἵνα ὁ ἐξομολογούμενος ἐρωτᾶται «περὶ συνουσίας ευνούχου», κατὰ δέ τὸν Θ' ἐν τῇ Ὀνειροκριτικῇ τοῦ Ἀχμέτ φέρεται: «ἐάν τις ἴδῃ ὅτι συνουσίασεν εὐνούχῳ...». ἀναφέρεται δέ ἐν τοῖς Βασιλικαῖς ὁ δι' ἡδονὴν εὐνούχισας τινά.

Εἶπον εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσίων ὄντως τοιαύτης φύσεως ἐκτροπαὶ μαρτυροῦνται. δυστυχῶς, καὶ εἰς τὰς οἰκίας ἀτόμων ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως. Οὕτως ἀναφέρεται δηλίκιον στρατηλάτου. ἡ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ὑπαρχος Ἰωάννης ὁ Καππαδόκης μαρτυρεῖται ὅτι: «ἐτρόφα μειρακίους ψιλοῖς καὶ μήπω λείω

τοῦ σώματος ἀρρενοφανέσι», Θεοδόσιος ὁ μικρὸς: «ἐφίλει ἐρωτὶ Χρυσάφιον κουβικουλάριον ὡς πάνυ ευπρεπὴ δντα», ὁ Λουκιανός, ἐν τῇ ἐργῷ τοῦ Ἐρωτες, διαζωγραφίζει τὴν ροπὴν τῶν πλουσίων πρὸς νεαρὰ παιδάρια, περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ε' φέρεται ὅτι ἐφίλει τοὺς εὐειδεῖς. ὡς παιδεραστῆς δέ κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα κατηγορήθη καὶ ὁ Μακεδόσιος. Νεόφυτος δέ ὁ Ἐγκλειστος βέβαιον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ Μεγάλου ὁ σοδομισμὸς ἐπεκράτει «οὐ μόνον παρά τοις τυχοῦσι. ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἀρχικωτάτων τούτων καὶ περιβλέπτων ἀνδρῶν». Πρόσθετες ὅτι ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, κατὰ τὸν χρονογράφον, εὐρέθησαν ἀρρενοφθόροι πολλοὶ ἀρχόντες καὶ ἀρχιερεῖς, κατὰ δέ τὸν Μαλάλαν. ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ εὐρέθησαν πολλοὶ ἀνδροκοῖται.

Παιδάρια βινούμενα, ἢ καὶ νέους, ἡδύνατό τις νά συνάντησῃ εἴτε εἰς τῶν πλουσίων τὰ συμπόσια, ἐνθα μνημονεύονται: «αβρῶν κλάσεις παίδων κινουμένων ἀνάδρωος» ἢ. «οἱ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κυμαλιζόντες πεπορνευμένοι», ἢ εἰς διάφορα ἐργαστήρια καὶ καπηλεῖα, εἴτε εἰς πορνεία εἴτε καί, ὡς πολλάκις παρεπονούντο οἱ Βυζαντινοί, εἰς τὰ θέατρα, ὅπου οἱ ὄρχησται ἤσκουν καὶ ἀθέμιτους ἐρωτας.

Τὰ ἀθλια ταῦτα ὑποκείμενα, ἵνα τοὺς ἐραστάς προσελκύσωσι, διάφορα μετεχειρίζοντο μέσα ἢ δῆλα δῆ. κύπτοντες. ἐκαμνον ἀπρεπεῖς κινήσεις, ἀπογυμνούντα τὰ τῆς φύσεως ἀπόρρητα, ἢ ἀπρεπῶς τὰς χεῖρας ἐκίνουν. ἢ τὴν κεφαλὴν ἐδώ καὶ ἐκεῖ ἐκλινον. ἀκρατῶς καὶ ἀναιδῶς γελῶντα. Πρὸς τοῦτοις ἐκοσμοῦντο καθ' ὑπερβολὴν. Ὁ Ἀλεξανδρεὺς Κλήμης ὁμιλεῖ περὶ καλλωπισμοῦ τῶν προῖσταμένων παιδαρίων. τὰ ὅποια πρὸς τοῦτο οἱ ἀνδραποδοκάπηλοι ἐβίαζον.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἐψεξε τοὺς Ἀντιοχεῖς. διότι παρ' αὐτοῖς ὑπῆρχον: «παιδάρια περὶ κάλλους ἀμιλλώμενα τοῖς γυναιξί», ἐτόνισε δέ καὶ Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ οἱ ἀνδρογυνοὶ ἐθήρευον τοὺς ἄνδρας διὰ τοῦ καλλωπισμοῦ.

Μέρος τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν τοιούτων ἐννοεῖται ὅτι ἀπετέλει ἢ ἐπιμελὴς ἀνάδεις τῆς κόμης, τὴν ὁποίαν οὔτοι οὕτω προσέδενον. ὡστε νά ἀποτελήται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κεκρύφαλος. ἐπεὶτα ἢ χηρῆσι μύρων, ὡς καὶ ἢ περὶ τὸν λαϊκὸν περίθεσις χρυσῶν περιδεραιῶν.

Ἡ τοιαύτη ἀπὸ τῆς φύσεως παρέκκλισις ἐλύπει τοὺς ὀρθῶς φρονούντας. καὶ δῆ καὶ τοὺς ἡγεμόνας, οἵτινες ἐλάμβανον μέτρα κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνικοὺς νόμους ἀκολουθούντες. Ὁ Μ. Κωνσταντίνος, ἐπὶ παραδείγματι, βλέπων ὅτι ἡ παιδεραστία διενηργεῖτο ἐλευθέρως καὶ μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν κιναιδῶν. ἐλάβεν αὐστηρὰ μέτρα.

Μέτρα ἐπ' Ἰσῆς αὐστηρὰ ἐλαβε καὶ Ἀναστάσιος ὁ Δίκωρος κατὰ τῶν παίδων, οἵτινες. ἄνδρες δντες, ἠθέλον νά εἶναι γυναῖκες. Τρίτος ἐρχεται ὁ Ἰουστινιανός, ὅστις διὰ τῆς Νεαράς τοῦ περὶ ἀσελεγαίνοντων διέταξεν ἵνα ἀπόσχῃσιν ἀρρενες τῆς πρὸς ἀρρενας ἀσχημοσύνης ὑπομιμνήσκων τὰς ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαλλόμενος ποινάς καὶ ἀπειλῶν πικροτάτας τιμωρίας ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς πόλεως ἐπιβαλλόμενος.

Ὁ Κώνστας ὠρῖσε τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου κατ' ἐκείνου, ὅστις ἐβίνει παρά φύσιν. Περὶ φυλακίσεως δέ ἀρσενοκοιτῶν ὁμιλεῖ ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός. Τό πάθος τῆς ἀρσενοκοιτίας ἐχαρακτηρίζετο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ὡς ἢ τῶν Σοδόμων ἀσθένεια ἢ Σοδομισμὸς, οἱ δ' εἰς τοῦτο δουλεύοντες ὡς Σοδομίται ἢ Σοδομηνοί. ἀπὸ τῶν Σοδόμων ἐκείνων.

Ἀπέναντι τῆς τοιαύτης ἐκτροπῆς, ὁ Χριστιανισμὸς ἐλάβε στάσιν διδάσκων διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἐξομολόγων ὅτι ἢ παρά φύσιν ἐργασία ἐξοργίζει τὸν θεόν. ὅστις, πλὴν ἄλλων δεινῶν, καὶ σεισμοῦς πέμπει καὶ ἄλλα σημεῖα καὶ τέρατα ποιεῖ.

Θεσσαλονίκη. Τό μπουρβελάκι τής Λένας. Φωτογραφία Μανόλη Σεξάκη.

Θεσσαλονίκη. Όδός Καπετάν-Πατρίκη. Φωτογραφία Μανόλη Σεξάκη.

Παρά τήν Ἐκκλησίαν δέ καί ἡ Πολιτεία ἔλαβε μέτρα, αυστηρώς τούς ἀσελγαίνοντας τιμωρούσα. Οὕτω, παλαιότερον, ὁ Ιούλιος νόμος ἐτιμῶρει διά ξίφους ἐκείνους, οἵτινες ἐτόλμων μετ' ἀρρένων τήν ἀθέμαον ἀσέλγειαν. Λέων ὁ Μέγας τούς τοιούτους ἐφυλάκιζεν ἢ ἐξώριζεν ἢ καί κατεπόντιζεν. Ὁ Ιουστινιανός, ὡς εἶρηται, κεφαλικῶς ἐτιμῶρει τούς ἀρσενοκοίτας. τιμωρία ἐπαναλαμβανόμενη ἐν τῷ Προχείρῳ νόμῳ, τῷ ἡύξημένῳ Προχείρῳ καί τῇ κατά τό Πρόχειρον μεταβεθλημένη Ἔκλογῇ.

Ἡ κεφαλική ποινή μετὰ ταῦτα ἐμετριάσθη, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν Βασιλικῶν, κατά τά ὁποῖα οἱ ἀσελγαίνοντες, τυπτόμενοι καί κορευόμενοι, ἐξωρίζοντο.

Ἐν τῇ Ἐκλογῇ τῶν νόμων Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογέννητου ἀναγινώσκωμεν: «Οἱ ἀσελγεῖς, ὁ τε ποιῶν καί ὁ υπομένων, ξίφει τιμωρῆ ἰσθωσαν εἰ δέ ὁ υπομένων ἡττων τῶν ἰθ' ἐτῶν εὔρεθῆ. συγχωρεῖσθω ὡς τῆς ηλικίας δηλούσης μή εἶδέναι αὐτόν τό τί υπομένει-».

Κατά τήν Ἐκλογῇ λοιπόν τῶν νόμων, ὁ ἀσελγῆς ὁ υπομένων, ἐάν ἦτο ἡττων τῶν ἰβ' ἐτῶν, συνεχωρεῖτο, ἀλλά κατά τήν ἰδιωτικῇ ἡύξημένην Ἐκλογῇ, ὁ ἡττων τῶν ἰβ' ἐτῶν ἐτύπτετο. εἰς μοναστήριον εἰσαγόμενος: «ὡς τῆς ηλικίας δηλούσης ακουσίως τούτο πεποιηκεναι-».

Κατά τά Βασιλικά: «ὁ ἐπιχειρῶν ἀπρεπες τι ποιῆσαι ἀρρενι κἀν εἰ ἀπελευθέρῳ ἢ δούλῳ. ἐνάγεται τῇ περί ὕβρεως ἀγωγή» Κατά τοὺς πανδέκτας, τό νά παραπέσῃ τις εἰς ἀσέλγειαν παῖδα ἢ παιδίσκην εθεωρεῖτο ἀδίκημα κατά τῶν καλῶν ἠθῶν, ὁ δ' ἐνοχος, τελεσθέντος τοῦ ἐγκλήματος, ἐτιμωρεῖτο διά θανάτου.

Κατά τὰς Ἀσίζας τῆς Κύπρου: -οἱ Σοδομίται ἐντέχονται νά ἀποθάνουν κακόν θάνατον, ἀσχημον».

Τέλος, κατά τούς νόμους τῶν Ὀμηριτῶν τοῦ ἐπισκόπου Ταφάρων Γρηγεντίου. οἱ ὅποιοι ἐν πολλοῖς πρὸς τήν Βυζαντινὴν νομοθεσίαν συμπίπτουσιν. ὁ προξένων μοιχείαν παίδων καί ευνούχων ἐπρεπε ν' ἀφαιρήται τήν γλώσσαν εἴτε ἀνὴρ ἢ το. εἴτε γυνή.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποινῶν, συχνότατα ἔχομεν μνημονευομένην καί τήν καυλοκόπησιν τοῦ ἀθεμιτουργούντος καί εἶτα τήν διαπόμπεισιν αὐτοῦ.

Κατά τούς νόμους, ἐπ' ἰσης. ἐκωλύετο νά συνηγορή ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὅστις ἐπὶ τοῦ ἰδίου σώματος ἐπάθε τά γυναικῶν.

Καί ἡ Ἐκκλησία, διά τὸν αὐτὸν λόγον ἐπέβαλλε ποινάς. Κατά τὸν Μ. Βασίλειον. ὁ τήν ἀσχημοσύνην εἰς τούς ἀρρενας διαπράξας, μετανοήσας καί ἐξομολογηθεῖς, ἐπὶ δέκα καί πέντε ἔτη ἐπρεπε νά κωλύεται τῶν ἁγιασμάτων, νηστεύων καί προσκλαίων. μετὰ τήν ἀπόδοδον δ' αὐτῶν νά μεταλαμβάνῃ. ποινή, ἣν ἐμετρίασεν ὁ αὐστηρὸς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὅρισας, ἵνα ὁ πταίσας μή κοινωνῆ ἐπὶ δύο ἔτη, ἀφ' οὗ ἐλεγχθῆ ὅτι πράγματι μετανόησεν, ἐν τῷ μεταξύ ξηροφαγῶν καί κάμων ἡμερησίως διακοσίας μετανόιας, ἐπὶ τρία δ' ὁ Ἰωάννης Νηστευτῆς, Γρηγόριος δ' ὁ Νύσσης ἐπὶ δέκα καί οκτώ ἔτη ἐκώλυε τῆς μεταλήψεως τῶν ἀρσενοκοιτούντων.

Ὁ διά νηπιότητα ἢ πτωχείαν ἢ βίαν ἢ καθ' ὅλου βινηθεῖς δέν ἐπετρέπετο νά γίνῃ διάκονος ἢ ἱερεὺς. ἐάν δέ τις, γενόμενος κληρικός, ἐξηκολούθει νά βινηθῆται. τότε, κατά τὸν Ἰωάννην τὸν Νηστευτῆν, ἀπηγορεύετο τό ἱερωργῆ. καταβιβαζόμενος εἰς τήν τάξιν τοῦ ἀναγνώστου. Κατά τὸν αὐτὸν ἱερόν ἄνδρα, ἡδύνατο νά ἱερωθῆ παιδίον οὐχὶ φθαρέν, ἀλλά «εἰ εἰς τούς μηρούς τήν ροὴν ἐδέξατο-». Κατά τὸν 51ον κανόνα τοῦ Μ. Βασιλείου, ἱερεὺς ἀρρενομανήσας εἰς τήν ἰδίαν γυναῖκα καθηρεῖτο.

Τέλος ὁ ἐπίσκοπος δέν ἐπρεπε νά δέχεται τὰς προσφοράς τοῦ κιναίδου.

Πάνω σ αυτά πού συνέβαιναν στήν *ήμετέραν* *αύτοκρατορίαν* (ας καγχάσω!) τί νά προσθέσω ἐγώ ό φουκαράς;

Στό *Εγχειρίδιον* τού *Καλού Κλέφτη* είπα ολίγα τινά περί *όθομανικού δικαίου*. Στήν Ελλάδα οί επιπόλαιοι γιατροί μεταφύτευσαν καί έθεσαν σέ λειτουργία τόν όρον *όμοσεξουαλικότητα*. Ή σύγχιση, κατόπιν τούτου είναι πλήρης Αυτή τήν σύγχιση τήν καλλιεργεί, ένσυνειδήτως, καί τό περιοδικό *ΑΜΦΙ* (πού, επιπροσθέτως, σνομπάρει τούς τραβεστί). Ελπίζω ότι, μελλοντικώς, θά μου δοθεί ή ευκαιρία γιά νά μιλήσω περί τής έν Ελλάδι ανατολίτικης ομοφυλοφιλίας, πού δέν έχει νά κάνει μέ αυτό πού υπάρχει (καί πού συζητιέται) στήν Ευρώπη.

Τό μοναδικό θύμα τής ανατολίτικης παιδερασίας είναι ό πούστης. Στήν καμπούρα τού πούστη ξεσπάνε όλες οί μπόρες. Ό πούστης φταίει γιά όλα Ό πούστης πρέπει νά πληρώσει όλα τά σπασμένα. Ή σχετική παράδοση έχει μέγα παρελθόν. Δανείζομαι, καί πάλι, λίγους στίχους από τό δημοτικό τραγούδι

κι αν έθγώ τι θά κερδέσει

πούστης μέ στραβό τό φέσι!

κι αυτή μου έλεγε: πούστη, δέ σ' έχω χρεία...

βαρείτε τον τόν κερατά, βαρείτε τον τόν πούστη...

(για)τί έοκώθηκαν δυό πούστικα καί περπατούν τή νύχτα...

σύρτε. φέρτε μου τόν πούστη, τό βιλετζενά...

Σέ κάποιο δημοτικό τραγούδι μιά κοπέλα βρίζει τόν άπιστο άγαπητικό της

- πού ήσουν, πούστη καί προδότη και βελεντζ'ά;

πού ήσουν πέρσι τό χειμώνα κι άντιπρόπεροι!

Ή λέξη *βιλετζενάς / βελεντζινάς* σημαίνει: ύπουλος. Σέ ένα γιανιώτικο τραγούδι υπάρχει ό έξης διάλογος

- σέ τί χαμάμι θέ νά πάς;

- άίντε, πούστη, τι ρωτάς;

- νά σού στείλω λεμονάδα / νά σέ πιάσω φιληνάδα...

Παρατηρούμε τήν ίδια αθυροστομία σέ πίο κοντινά μας χρόνια. Τό 1975. έδημοσίευσε τό παρακάτω μурμουύρικο τραγούδι τής φυλακής

Κούνα, μπέμπη, τόν κεφτέ σου

νά φχαριστηθει ό τζές σου.

Κούνα, μπέμπη. τόν κλανιά σου

νά φχαριστηθει ή καρδιά σου.

Στήν αρχική έκδοση τών *Ρεμπέτικων τραγουδιών* (1968) είχα συμπεριλάβει τό τραγουδάκι

Πούστης τόν πούστη αγαπά, πουτάνα τήν πουτάνα,

κι ό Γιώργης ό κολομπαράς τούς παίρνει όλους σβάρνα.

Τώρα θάθελα νά προσθέσω τίς έξης σχετικές λαϊκές εκφράσεις

νάχαμε μιά μάντρα κώλοι / γιά νά τούς γαμούσε όλοι!

μακριά άπ' τόν κώλο μου κι όπου θές χώσου!

φέρτε τό ταψί μέ τ' αλεύρι!

φέρτε τό κωλόμετρο!

πάρε φόρα κι έλα νά μου τά κλάσεις!

θά μου κλάσεις τ' αρχίδια!

έλα με τήν όπισθεν!

μαγκιά, κλανιά κι εξάτμιση καί κώλο φιλιστρίνι!

άντε, ρέ ξεσκισμένε! (κτλ. κτλ. κτλ).

Ή έκφραση *μακριά άπό τόν κώλο μου* κι όπου *θές χώσου!* ξεκινάει, ίσως. άπό τήν παροιμία: *όξω. ψωλή, άπ' τόν κώλο μου, κι άς πάει σπή μάνα μου!* Οί πειραχτικές εκφράσεις: *φέρτε τό ταψί μέ τ' αλεύρι!* (ή - *τή στάχτη!*) -καί- *φέρτε τό κωλόμετρο!* δέν χρειάζονται ιδιαίτερες επεξηγήσεις. Στήν αργκό τής φάρας τά οπίσθια αποκαλούνται καί *καρντάν* -ή- *διαφορικό* (αμφότερα προήλθαν άπό τήν γλώσσα τών αυτοκινητιστών). Ή έκφραση *κώλος τριφασικός* είναι κι αυτή *τεχνικής* καταγωγής. Συχνά ακούμε νά λένε: *θά πάρει τό μεγάλο βραβείο γιατί έκανε τό κωλόπαιδο!* Έδώ, ή λέξη *κωλόπαιδο* σημαίνει: νεογέννηχο, τεχθέν έκ τού άφεδρώνος. Αυτό ύπαινίσεται ό Σκαρίμπας, στό *Γς>ρίλλας καί γορίλλες* (1979), όταν λέει: *φιλοδοξούν τό μεγάλο βραβείο... πού δίνει στους «κατορθωματίες» αυτούς ή Ελβετία.* Δέν θά εξετάσω τά παράγωγα τής λέξεως *πούστης* (< τουρκικό *ρυσί*). Στά κοσμικά σαλόνια χρησιμοποιούν τό συνόνυμο *το/ούτος*. Αλλά, ό Ροίδης δέν ένοεϊ αυτό, στό κείμενο του *Ή πρώτη του μονομαχία*, όταν γράφει, *έκάθηντο τρεις κομποί νεανίσκοι, καί είς πρώην τοιούτος μετά δύο κυριών.* Ή λέξη *μπινές* έχει μιάν ιδιόζουσα σημασία υποδηλώνει τόν ένεργητικο-παθητικό ομοφυλόφιλο. Ό Ανδριώτης ανάγει τήν λέξη *μπινές* στό ρήμα *μπινεύω*. Τό ρήμα *μπινεύω* - πού ση. μαίνει: *καβαλάω* (< τουρκικό *binmek*) - μάς είναι γνωστό καί άπό τό δημοτικό τραγούδι (*..ρπινεύουν τ' άλογα τους, σειέτ' ή μαυρογής...*). Μά ή λέξη *μπινές* φρονώ ότι προήλθε -μέ άναγραμματισμό- άπό τό τουρκικό *ibne*. Υπάρχουν κι άλλα συνόνυμα τού θηλυπρεπούς (*ντίγκι-ντάγκας / φλόρος* κ.ά.). Οί ομοφυλόφιλοι απεχθάνονται τήν λέξη *πούστης*. Ως πρός τήν τεχνική τών επαφών μεταξύ πούστηδων καί έπιβητόρων μπορείτε νά διαβάσετε τό αφήγημα *Ή έξοδος* τού Περικλή Σφυριδή. πού έδημοσίευσε εσχάτως ή *Δίαγώνιος*. Δέν επιθυμώ νά μιλήσω περί μοναστηριών καί τά τοιαύτα. Μίλησε, κάποτε, ό Κορνάρος κι άρπαξε πέντε χρόνια φυλακή. Είναι μάταιο νά ξεφτιλίζεις τούς ξεφτιλισμένους.

Κάποτε θά πρέπει νά γράψω μιά μελετούλα γιά τούς κολομπαράδες. Ό Σπαθάρης. στά *Απομνημονεύματα* του (1960). σημειώνει: *μόλις έφευγε ό κάθε караγκιοζοπαίχτης, γιόμιζε ή αστυνομία άπό πατεράδες πού τούς είχανε διαφθείρει τά παιδιά τους.* Ο Σπαθάρης λέει κι άλλα πολλά. Οί κολομπαράδες έπύκνωναν ιδιαίτερος τίς τάξεις ορισμένων επαγγελμάτων πού είχα συνάφειες μέ πιτσιρικά (μπάλωμα-τήδες, ψιλικατζήδες). Θυμάμαι πολύ καλά τό κυνηγητό πού μάς έκαναν -σάν εϊμασταν παιδιά- οί κολομπαράδες. Σήμερα, σπανίως τους συναντάς- μά κάποτε οί κολομπαράδες ήσανε ό εφιάλτης τών γονιών.

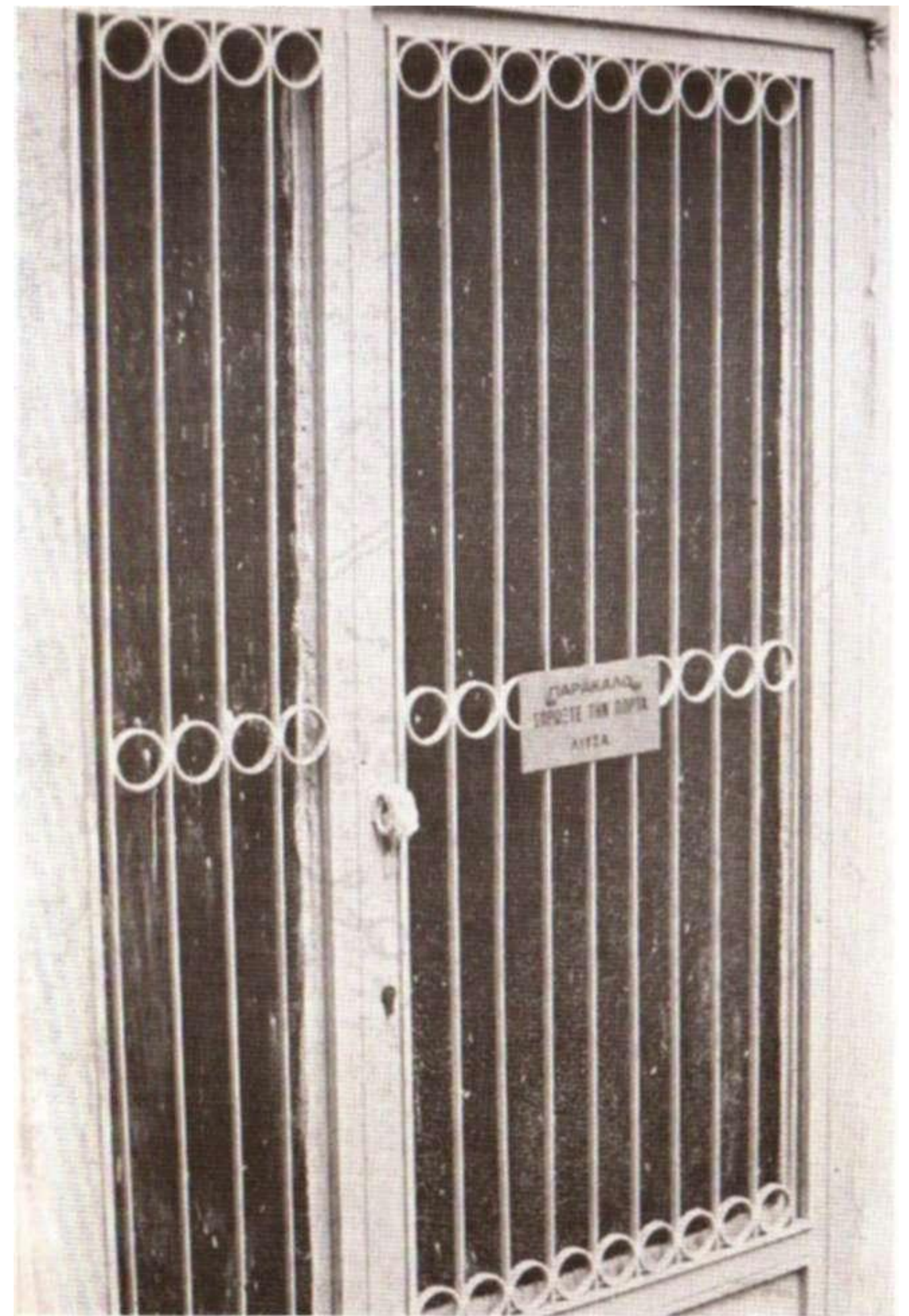
Ός τώρα μίλησα για τόν ομοφυλοφιλικό σοδομισμό. Στην Ελλάδα, ό σοδομισμός τείνει καί πρός τήν γυναίκα. Βλέπετε, αί κτηνώδεις ορέξεις δέν έχουν τελειωμό...

Ό σοδομισμός είς βάρος τής συζύγου δέν αποτελεί, ευθέως, λόγον διαζυγίου. Ωστόσο, σύμφωνα μέ τήν δικαστική πρακτική, είναι λόγος διαζυγίου. Άν ό σύζυγος μηνυθεί επί σοδομισμώ αρπάζει τρία χρόνια φυλακή (αυτή είναι ή ταρίφα). Τέτιες μηνύσεις, συχνά, ύποκρύπτουν εκβιασμό. Ένα κιτάπι τής βυζαντινής εποχής γράφει: *άνθρωπος, ός εάν κοιμηθή μετά άρρενος κοίτην γυναικός βδέλυγμα εποίησαν θανατούσθω.* Ό σοδομισμός δέν προήρχετο πάντοτε από τό σχετικό βίτσιο τοῦ άντρα. Τίς περισσότερες φορές ήταν βασισμένος στην κοινή συναίνεση, εξαιτίας δύο κινδύνων: διακόρευση / εγκυμοσύνη. Στην Σικελία, επί αιώνες, οί κοπέλες άνεχόντουσαν τόν σοδομικόν έρωτα, για νά περισώσουν τήν πολύτιμη παρθενιά. Στην Ελλάδα ή παρθενιά ήτο εξίσου απαιτητή. Ό Φαίδων Κουκούλες γράφει:

Κατά τόν Προκόπιον ή τοῦ Ιουστινιανού Θεοδώρα: «έν μαοτροπείω πολύν τίνα χρόνον επί ταύτη δή τή παρά φύσιν εργασία τοῦ σώματος διατριβήν είχε». Έγραψε δέ καί "Ιωάννης ό Νηστευτής. έν τή Ακολουθία: κοιτάξει τών έξομολογουμένων «Τό μέντοι τής άρσενοκοιτίας μῦθος πολλοί καί μετά τών γυναικών αυτών έκτελούσι». «Ό είς γυναίκα επί τόν άφεδρώνα άμαρτών καί μάλιστα εί ουχί άπαξ αλλά πολλάκις ποιήσας φανείη» έχωρίζετο τής κοινωνίας επί τρία έτη. Κατά μεταγενεστέρους Νομοκάνονας. επικαλούμενους τάς αποφάσεις τοῦ πατριάρχου Ιωάννου τοῦ Νηστευτοῦ καί Γρηγορίου Θεσσαλονίκης, ό παρά φύσιν μετά γυναικός συνευρισκόμενος ώφειλε ν' άπέχη επί δεκαπέντε έτη τής θείας κοινωνίας, ή δέ σύζυγος του ήδύνατο νά τόν χωρίση λαμβάνουσα οπίσω τήν προικά της καί τήν προγαμιαίαν δωρεάν καί έκ της περιουσίας του ποσόν ίσον πρός τό ένα τρίτον τής προγαμιαίας δωρεάς.

Στήν Παλατινή Ανθολογία ό Διοσκουρίδης, μέ έπίγραμά του, συμβουλεύει όταν ή γυναίκα τυγχάνει έγκυος νά τέρπεται *ροδοειδέι πυγή.* ενώ ό Λουκιανός τονίζει: *γυναικί μέν καί παιδικώτερον χρώμενον έξεσπιν εύφρανθήναι διπλασίας άπολαυσεως οδούς διανοίξαντα.* Στις Άσίζες τής Κύπρου ένα κεφάλαιο επιγράφεται: *Περί τής γυναίκας όπου άγκαλεϊ έναν άνθρωπο όπου πέφτει μετά της παρά φύσης.* Οί γυναίκες έτρεμαν στην Ιδέα τής εγκυμοσύνης. Για νά αποφύγουν τόν κίνδυνο έπλάγιαζαν ακόμα καί μέ χαντούμηδες. Ό Κουκούλες λέει:

Κατά τό Πηδάλιον: «εάν γυνή πέση με εύνούχον, τρεις χρόνους έπιτιμάται ξηροφαγούσα μετά τήν ενάτην καί γονυκλισίας ποιούσα καθ' έκάστην τριακοσίας». Κατά τόν Ιουβενάλιον υπήρχον Ρωμαίαι. αϊτινες. ίνα μή καταφύγωσιν είς άμβλωσιν. ήρέσκοντο είς μαλακά φιλήματα καί συγκοιτασμούς μετ' άγνείων καί νωθρών ευνούχων. Πρόσθετες ότι κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους ευνούχοι ήρχοντο είς γάμου κοινωνίαν διά τούτο Λέων ό Σοφός διά Νεαράς του ού μόνον άπηγόρευσε τούς τοιούτους γάμους, αλλά καί διέτασσε τήν καθαίρεσιν τοῦ Ιερέως τοῦ τελέσαντος αυτούς.]

Θεσσαλονίκη. Τής Αίτας. Φωτογραφία Μανόλη Ξεζάκη.

Θεσσαλονίκη. Τῆς Λένας. Φωτογραφία Μανόλη Ξεξάκη.

Σέ κάποιο δημοτικό τραγούδι βρίσκω τούς στίχους
Θά στόνε κόψω θέλω, κομποχείλα μου,
μέ δυό ζυγιές νταούλια καί τ' αρχίδια μου-
νά στόνε κόψω θέλω πίσω άπ' τόν κωλιά,
νάρχεσαι τριγύρο νά προγκάς τ' αρνιά!

Μάταια έψαξα νά βρω κάτι, σχετικό μέ τό θέμα μου, στό εκλαϊκευτικό βιβλίο *Αἱ γυναίκες εἰς τήν λαογραφίαν* του Στίλπωνος Κυριακίδη. Ὁ Στίλπων Κυριακίδης δέν ήταν Φαίδων Κουκούλης. Ὁ Κουκούλης, δουλεύοντας σάν μυρμηγκι, συνέλεξε χιλιάδες εἰδήσεις, καταρτίζοντας τελικώς τό πανόραμα τῆς βυζαντινῆς κοινωνίας. Ὁ Κουκούλης, άνευ δισταγμοῦ, προβάλλει ὡς καί σιχαμερές λεπτομέρειες. Μά -εἰλικρινῶς- αξίζει νά τόν ακούμε:

Ενταύθα μετ' αποτροπιασμοῦ αναφέρομεν τήν ρυπαράν ἐνίων Βυζαντίδων συνήθειαν, ἤν, δυστυχῶς, ἀκολουθοῦσι νύν καί τῶν ἀπλοϊκωτέρων πολλαῖ γυναίκες, καθ' ἤν, πρός πρόκλησιν ἐρώτος, κρυφίως δίδουσιν εἰς τούς συζύγους ἢ ἐραστάς νά πῶσιν αἷμα ἐκ τῶν καταμνηνίων των. Σαφῶς τό πράγμα αναφέρει ὁ τοῦ Μ. Βασιλείου μαθητῆς Βασίλειος, γράφων: «Μολύνουσι γάρ (αἱ γυναίκες) καί ἐν ταῖς συνηθείαις τῶν καταμνηνίων αυτών, μή εἰδότας τούς άνδρας».

Καί επειδή περί μαγικῶν μέσων ὁ λόγος, δέν κρίνομεν άσκοπον νά παρατηρήσωμεν ενταύθα ὅτι, ὡς ἐξ αρχαίων καταδέσμων καί φιλτροκαταδέσμων γνωρίζομεν. ἐδένετο τοῦ εχθροῦ τό μόριον καί τῆς γυναικός ὁ κύσθος, ὡστε νά μή δύναται νά ἐπέλθῃ συνουσιασμός. Ὁ τρόπος οὔτος τῆς καταδέσεως, ὅστις κοινότατος παρ' ἡμῖν τυγχάνει, ἀμπόδεμα καλούμενος, ἦτο λίαν συνήθης καί κατά τήν Βυζαντινήν ἐποχήν. ὡς δεικνύουσιν αἱ ἐν χειρογράφοις συνταγαί πρός λύσιν, πρός δέ σχετικοί παρά συγγραφεῦσι μαρτυρίαι.

Ὅτι δέ απομιμήσεις τοῦ γυναικείου αἰδοίου θά ἐχρησιμοποιούντο κατά τούς Βυζαντινοῦς χρόνους, πρός ἀποφυγήν τῆς βασκανίας, θεωρῶ λίαν πιθανόν, στηριζόμενος εἰς τό δτι καί σήμερον, πρός ἀποτροπήν τοῦ πονηροῦ οφθαλμοῦ, οἱ χωρικοί ἐξαρτῶσιν ἀπό τοῦ μετώπου τῶν ἵππων των ἀριθμόν κογχυλίων, ἅτινα σήμερον καλοῦνται γουρουνάκια, ὑπό τῶν αρχαίων δέ χοίριναί, ἄτε μιμούμενα τό γυναικεῖον αἰδοῖον, ὅπερ ὑπό τῶν αρχαίων ἐκαλεῖτο χοῖρος καί δελφάκιον.

Τοῦ λόγου παρεμπεισόντος, ἄς εἰπῶμεν ὅτι αἱ Βυζαντινοί, κατά τήν ἐμμηνοροήν καί πρός συγκράτησιν τοῦ καταρρέοντος αἵματος, ἐχρησιμοποιοῦν τεμάχια υφάσματος, τά ὅποια αἱ Ἀλεξανδρινοί ἐκάλουν φυλακεία.

Καί ὁ Θεσσαλονίκης Ευστάθιος, περί τῶν οδῶν τῶν Βυζαντινῶν πόλεων ομιλών, λέγει ὅτι ἡδύνατό τις νά ἴδῃ ἐν αὐταῖς καί «ράκος ἀποκαθήμενης».

Προσθεθείσθω ενταύθα ὅτι αἱ Βυζαντινοί ἐκάλυπτον τά περί τήν αἰδῶ καί διά περισκελίδων, ἀίτινες ἐλέγοντο βρακία ἢ καί μέ τήν λατινικήν λέξιν φεμινάλια.

Σημειωτέον ὅτι πολλοί, μετά τήν συνουσίαν, τήν ὁποίαν ἐθεώρουν καί ἐκάλουν αμαρτία, ἐσπευδον εἰς τά λουτρά, ἵνα λουσθοῦν, ὁ Λουκιανός μάλιστα ὁμιλεῖ διά «θηλύτητος γέμουσαν εὐνήν, ἀφ' ἧς ἀναστάς ἕκαστος εὐθύς λουτροῦ χρεῖός ἐστι».

Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου δέν φαίνεται, ἄν εἰς τά διάφορα πορνεία ὑπῆρχον τότε λουτρά, ὡς διά τά Ρωμαϊκά πιστοποιεῖ τό πράγμα ὁ Πλαῦτος.

Κανονικόν βέβαια καί σύνηθες ἦτο τό κατά φύσιν συνευρίσκεσθαι, ὑπῆρχον

όμως και οί εις άπηγορευμένας ήδονάς αποβλέποντες και έν τφ θήλει τό άρρεν έπιζητούντες, παρά τάς απαγορεύσεις τών νόμων, οϊτινες, έν τοιαύτη περιπτώσει, επέτρεπον τήν περί ύβρεως άγωγήν. ούτοι δέ και ή Εκκλησία τό διαζύγιον.

Περί τής Θεοδώρας λέγει ό Προκόπιος ότι «έν μαστροπείω τή παρά φύσιν εργασία τού σώματος διατριβήν είχε, τήν ώραν έκ παντός εργαζομένη τού σώματος-, όπερ, διασαφηνίζων, λέγει ότι «έκ τριών τρυπημάτων είργάζετο»>. πληροφορία, ήν παλαιότερον μέν διά τάς γυναίκας έπιβεβαιοϊ Κλήμης ό Άλεξανδρεύς, γράφων ότι παρά πολλαις τών γυναικών «πόρος ουδείς άβατος ακολασία» και χαρακτηρίζων ώς «κομιδή άθεον τό κατά φύσιν εις τούς παρά φύσιν κατασχύνειν πόρους», μεταγενεστέρως δέ ό Ι. Τζέτζης, γράφων δι γυνή από τριών είργάζετο οπών τήν εργασίαν.

Γνωστόν είναι πόσον περιορισμένοι ήσαν αί Βυζαντινοί και πόσον άπέφευγον τήν όψιν τών ανδρών οσάκις έξήρχοντο έπικαλύπτουσαι ούτω τό πρόσωπον δι' οθόνης, ήν εκάλουν προσωπίδιον, ώστε νά φαίνονται μόνον οί οφθαλμοί, τά χείλη και ή ρις. Παρ' όλα αυτά. εις παλαιότερους αιώνας και μέχρι τουλάχιστον τού Ζ', κατά συνήθειαν άρχαίαν Έλληνικήν, αλλά και Ρωμαϊκήν. δέν ήτο σπάνιον. γυμνούμεναι αί Βυζαντινοί, νά συλλούωνται μετ' ανδρών εις τά λεγόμενα ανδρόγυνα λουτρά.

Κλήμης ό Άλεξανδρεύς, μνημονεύων τού εθίμου, γράφει έν τφ Παιδαγωγφ του: «κοινά δέ άνέωκται άνδράσιν όμού και γυναιξί τά βαλανεία. κάντεύθεν επί τήν άκρασίαν αποδύονται» και πάλιν: «έξεστι δέ τοις θουλομένοις τών άλλων τάς οίκοι κατάκλειστους γυμνάς έν τοις βαλανείοις θεάσασθαι· ενταύθα γάρ αποδύσασθαι τοίς θεαταίς, ώπερ καπήλους σωμάτων, ούκ αισχύνονται».

Και εκόλαζον πολλαι τών οικοδεσποινών τό πράγμα, ουχι μετά ξένων ανδρών συλλουόμεναι, αλλά πρό τών ιδίων δούλων έν τφ λουτρφ γυμνούμεναι και ύπ' αυτών άνατριβόμεναι, τό σκάνδαλον όμως παρέμενε προκαλούν τάς διαμαρτυρίας τών τε φρονίμων ανδρών, αλλά και τών Ιερών συνόδων, ώς τής έν Λαοδικεία και τής έν Τρούλλω, αίτινες διά τών κανόνων των καθήρουν τούς κληρικούς και άφώριζον τούς λαϊκούς τούς μετά γυναικών συλλουομένους. Τό σκανδαλώδες έθιμον φαίνεται δι με τήν πάροδον τών αιώνων διά τής επιβολής τής Εκκλησίας και τών πολιτικών νόμων, οϊτινες επέτρεπον τό διαζύγιον, εάν ή σύζυγος συνελούετο μετ' ανδρών, ήλαττοϋτο, ώρισμένως δέ κατά τά τέλη τού Ζ' αιώνος ειχεν εκλίπει. κατά μάρτυρα τόν Θεόδωρον Βαλσάμωνα, όστις, έρμηνευων τόν 77ον κανόνα τής έν Τρούλλω συνόδου, γράφει: «ώς έοικε. πρό τής συνόδου ταύτης έλούοντο ιερωμένοι τινές και μοναχοί και λαϊκοί μετά γυναικών μή επιστρεφόμενοι τής Αποστολικής θείας παραγγελίας», συμμαρτυρούντα έχων και τόν σχολιαστήν τού Παιδαγωγού Κλήμεντος τού Άλεξανδρέως, παρατηρούντα: «συνελούοντο άνδρες τό πάλαι γυναιξί».

Κατά τόν ΙΒ' αιώνα συνελούοντο μόνον ανδρόγυνα έν δημοσίοις λουτροίς, διισχυριζόμενα: «μή κωλύεσθαι ύπό τού κανόνος (τής έν Τρούλλω συνόδου) τούτου- σαρξ γάρ μία εισί και ουδέν τι άσεμνον δοκει γίνεσθαι μέσον αυτών μή διεστηκότων αλλήλων τοις σώμασι», αντίληψις, ήν άλλοι δέν έδέχοντο, άφ' ού: «οί ομόζυγοι, ει και έν πεφύκασι σώμα και αλλήλων μέλη τυγχάνουσιν, άλλ' ούν χρήσθαι κακώς ού χρή τοις οικείοις μέλεσιν».

Εκει γύρο στίς μπουρδελογειτονιές κυκλοφορούν κάτι μυστήριοι έμποράκοι. Σέ πλησιάζουν, κάπως συνωμοτικά, και σου προσφέρουν

δελεαστικές πραμάτιες: πορνοφωτογραφίες, πορνοφιλάκια, καυλωτικά, δήθεν ερωτικές φυλλάδες. Τό θέμα αυτό θά τό θίξω κάπου άλλου. "Όποιος νιάζεται για νά μάθει τί συνέβαινε στα βυζαντινά χρόνια, άς διαβάσει τόν Κουκουλέ πού αφιερώνει κάπου τρεις σελίδες στην πορνοζωγραφική. Ανάλογο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οί προνάρθηκες τών βυζαντινών εκκλησιών.

Υπάρχει μία ηλίθια τάση στό νά μπερδεύουν τήν πορνεία μέ τήν παλλακεία. Και υπάρχει μία άλλη ηλίθια τάση στό νά μπερδεύουν τίς λεπτότατες αποχρώσεις τής παλλακείας. Για τόν μέσο νεοέλληνα (τόν βεθαρυμένο μέ τίς ιδέες μιάς σάπιας εκπαιδεύσεως) οί λέξεις *σπιτωμένη / μορόζα / μετρέσα / πουλλακίδα / άστεφάνωτη* σημαίνουν ακριβώς τό ίδιο πράμα - και, έν πάση περιπτώσει, κάτι τό φοβερά ανήθικο. "Όμως, ή αλήθεια είναι εντελώς διαφορετική. Πρωτοδιάβασα τόν *Γάμο τού Καραχμέτη* όταν ήμουνα δώδεκα χρονώ και δέν μπορώ νά ξεχάσω τήν εντύπωση πού μου είχε κάνει. Ό σοφός Παπαδιαμάντης ήξερε άφαντάστως περισσότερα άπ' όσα φαντάζεται ό όψιμος καθηγητάκος, πού θέλησε νά τόν κρίνει. Σύμφωνα μέ τήν Νο 874 παράδοση τού Νικολάου Πολίτη: *ένας διάλογος έντονιάριζε μια στρίγλα και τέλος τήν έσπίτωσε, και μέ δαύτη έκαμε πολλά παιδιά πού ήτανε ούλα του σχοινοϋ και τού παλουκιοϋ. Η παροιμία γάμος χωρίς παπά, χέσ' τονε!* αντανακλά τίς απόψεις τής εκκλησίας. Δέν προσπορίζομαι κανένα στοιχείο από τό άόριστο *Τραγούδι τής παλλακής τής Ζωής Καρέλλη*. Ευχαρίστως όμως δανείζομαι μία φράση τού Κονδυλάκη: *ίσως θά τήν έσπίτωνε εις καμμίαν άπόκεντρον συνοικίαν*. Και νομίζω πώς στην *Γυναικοκρατία* τού Βυζάντιου έχουμε τήν πρώτη μνεία περί πολιτικού γάμου (... θέλεις, θέλω, τελείωσε... *υστέρα ένα συμβολαιογράφο, κι όξ' άπέ τήν πόρτα...*). "Όσο για τούς μάγκες εφάρμοζαν τόν δικό τους θεσμό: τόν καπατμά.

Μέ όλα αυτά δέν αναλύω τό πολυσχιδές πρόβλημα. Απλώς, τό θέτω. Όταν τό ελληνικό κράτος καταφέρει νά άπαγγιστρωθει άπό τήν εκκλησία, τότε θά θεσπίσει τόν πολιτικό γάμο μέ όλα του τά συνεπακόλουθα: ληξιαρχική βάφτιση, απεριόριστος αριθμός γάμων (ό τέταρτος γάμος *χοιρώδης βίος εστίν* - λένε οί παπάδες), οικονομική-περιουσιακή αυτοτέλεια τής συζύγου, εξαφάνιση τών κυρώσεων κατά τών νόθων παιδιών, ταφή άνευ ιεροτελεστίας, καθιέρωση κρεματορίων κτλ. κτλ. Παρακάτω καταχωρώ ένα απόσπασμα -περί *συνεισάκτων*- τού Φαίδωνος Κουκουλέ:

Κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους ύπήρχεν ή συνήθεια τού άγαμου γάμου, όπως ούτος χαρακτηρίζεται· πολίται δήλα δή, αλλά πρό πάντων κληρικοί και μοναχοί, προσελάμβανον εις τόν οίκον των παρθένους μή έχουσας συγγενείς ή απροστάτευτους και συνέζων μετ' αυτών, διά νά τάς προστατεύσωσιν, ώς έλεγον. Έκαλούντο δ' αύται άγαπηταί, οί δέ προσλαμβάνοντες αύτάς αγαπητοί, Η τοιαύτη εννοείται συμβίωσις, ώς σκανδαλώδης, πολλαχώς έπολεμείτο, πολλοί δ' ύπάρχουσι λόγοι, μάλιστα πατέρων τής εκκλησίας, περί τών συνεισάκτων τούτων. Και διισχυρίζοντο μέν οί αγαπητοί ότι προσελάμβα-

νον τὰς κόρας, ἵνα τὰς προστατεύσωσιν ἀπὸ τὴν πονηρίαν τοῦ κόσμου δια-
θεβαιοῦντες ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἐπίψογον συνάφεια-, ἤρχοντο μετ' αὐτῶν ἀφ'
οὐ μάλιστα εφρόντιον κατὰ τὴν πρόσληψιν, καλοῦντες μάλιστα, νὰ πιστοποιή-
σωσιν τὴν παρθενίαν τῆς ἀγαπητῆς, τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἔπαυε νὰ σκανδαλίζη
διέγειραν τῶν φρονίμων τὰς εἰρωνείας.

Διισχυρίζεσαι διπλοπρόσταυεις κόρη ἀπροστάτευταν λέγει ὁ Χρυσόστομος,
ἀπευθυνόμενος πρὸς ἓνα ἐξ αὐτῶν δὲν ἐντρέπεσαι τοιαύτην ἀπολογία προ-
βάλλων; Τονίζεις ἐπ' ἴσης ὅτι δὲν συνευρίσκεσαι μετ' αὐτῆς, καλῶς- ἀλλὰ δὲν
κολάζεσαι βλέπων καθ' ἐκάστην τῆς παρθένου τὸ κάλλος; Νομίζω διττὸ εἶσαι
μυρίων μοιχείων υπεύθυνος οὐδὲ καθ' ἐκάστην μετὰ ἐπιθυμιῶν προσβλέπων
τὴν κόρη. Λέγεις ὅτι, διὰ νὰ σὲ ἀνακουφίζη ἀπὸ κόπου προσέλαβες τὴν
συνεῖσακτον. Σὺ ἀνακουφίζεσαι; Σὺ, ὅστις εὐρίσκεσαι καθ' ἐκάστην εἰς συν-
εχὴ κίνησιν μεταβαίνων εἰς τὰ χρυσοχοεῖα, διὰ νὰ ἐρώτησης ἂν κατεσκευά-
σθῃ τὸ κάτοπτρον τῆς κυρίας ἢ εἰς τὰ μυροπωλεῖα. διὰ νὰ συζήτησης διὰ τὰ
μύρα. τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποίησιν αὐτὴ ἢ τέλος εἰς τὴν ἀγοράν, διὰ νὰ προ-
μηθευθῆς διάφορα οἰκιακὰ σκευῆ; Δὲν αἰσχύνεσαι νὰ βλέπουν οἱ εἰσερχόμε-
νοι εἰς τὴν οἰκίαν σου τοῦ μοναχοῦ υποδήματα γυναικεία κρεμάμενα καὶ ζώ-
νας καὶ γυναικεία καλύμματα τῆς κεφαλῆς, Ἐπειτα πῶς κατὰ παράδοξον τρό-
πον συνοικεῖς κατὰ προτίμησιν μὲ νέας καὶ ωραίας καὶ οὐχὶ μὲ γυναῖκας προ-
βεθηκυίας ηλικίας;

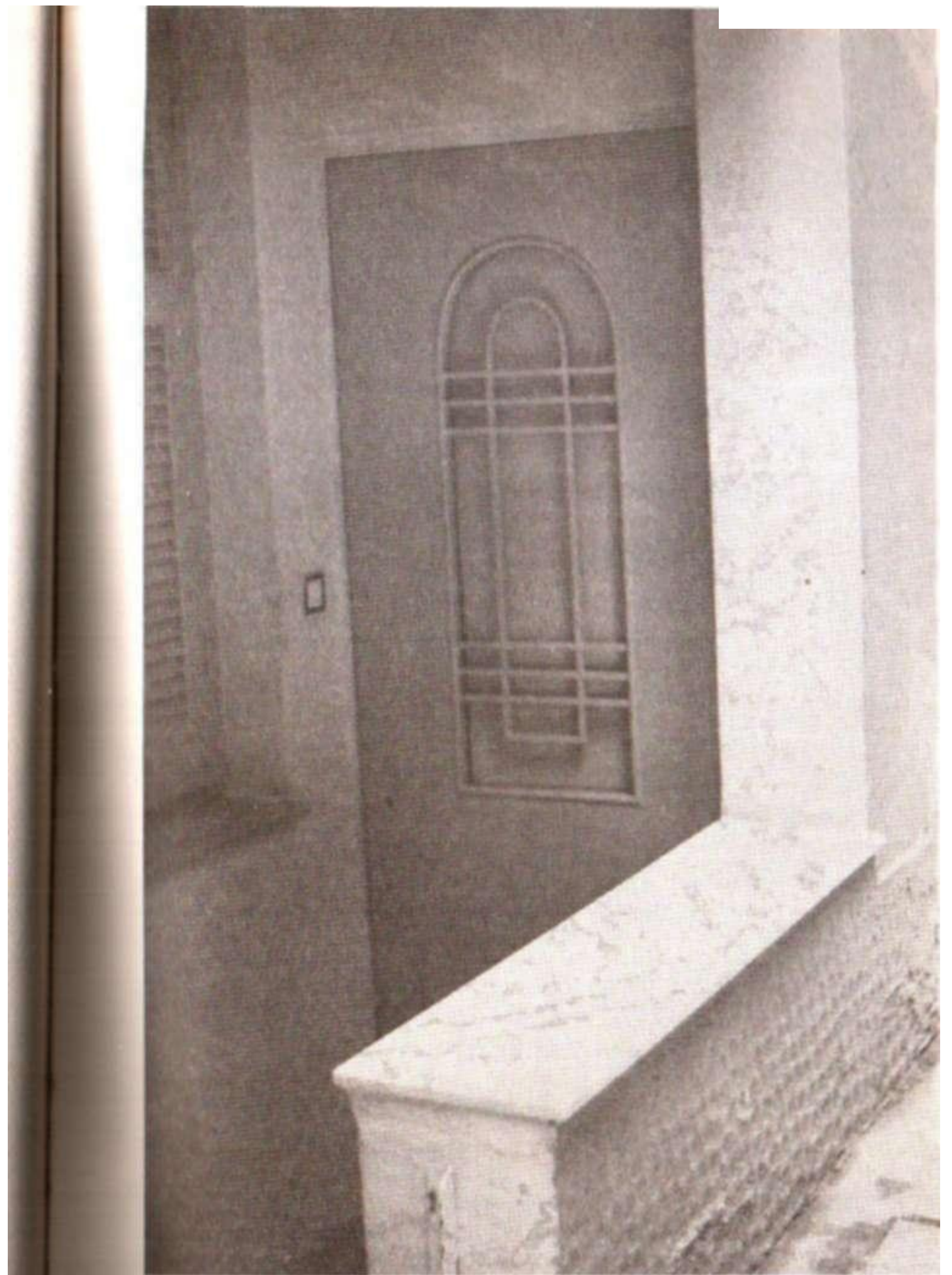
Ἐτερος πατήρ, ὁ Μ. Βασίλειος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἔχοντα τοιαύτην
συνείσακτον, τοῦ λέγει μὴ σκανδαλίζε τὸν κόσμον ἔχων συνεῖσακτον θὰ μού
εἴπῃς διττὸ, συνοικῶν μετ' αὐτῆς, δὲν βλάπτεσαι ψυχικῶς, ἀλλὰ «ἀνὴρ μετὰ
γυναικὸς κακὸν καὶ γυνὴ μετ' ἀνδρὸς δεινότερον κακόν».

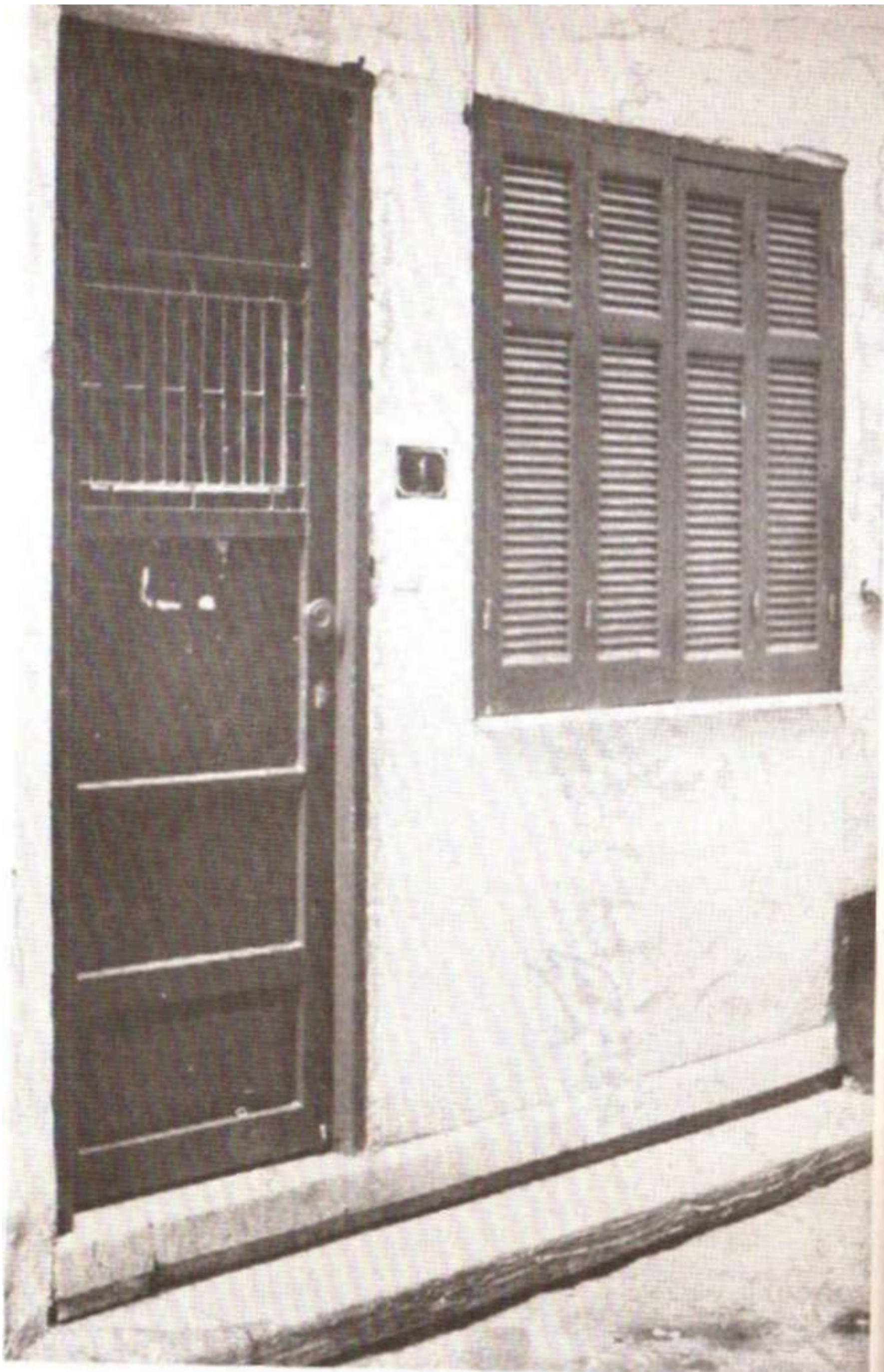
Τρίτος ἱερός ἀνὴρ, ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, διὰ δηκτικῶν ἐπιγραμμάτων ἐπιτί-
θεται ἐπ' ἴσης κατὰ τῶν συντηρούντων συνεισάκτους οἱ μοναχοί, λέγει, ἂς
ζοῦν τὸν θεὸν τῶν μοναχῶν ὅταν συζοῦν μετ' ἀγαπητῶν, βεβαίως δὲν εἶναι
μοναχοί- διὰ τὸν μοναχὸν ἢ δυὰς εἶναι ἀλλότρια. Λέγεις, ἐξακολουθεῖ, ὅτι
συζῆς ἀγνός μετὰ ἀγνῆς πιθανῶς νὰ ἰσχύῃ τούτο διὰ σήμερον, ἂν ἢ συνεί-
σακτος εἶναι σῶφρων, δύνασαι ὅμως νὰ βεβαίωσῃς τί θὰ συμβῆ αὔριον; Σὺ
σάρκα φέρεις συζῶν μετὰ γυναικὸς φερούσης ἐπ' ἴσης σάρκα- τί φρονεῖς ὅτι
θὰ λέγῃ ὁ κόσμος περὶ σου; Ἐπόφευγε τὸ πῦρ, δὲν εἶσαι ἀνώτερος τοῦ πυ-
ρός. Ἀποτεινόμενος δ' ὁ αὐτὸς καὶ πρὸς τὴν συνεῖσακτον τῆς λέγει- ἀπό-
φευγε πάντα ἄνδρα, μάλιστα δὲ τὸν συνεῖσακτον.

Περὶ τῆς συνήθειας τῶν συνεισάκτων ομιλεῖ ἐπ' ἴσης καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος.
Οὐχὶ δὲ μόνον οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας κατεδίκασον τὴν συνήθειαν τῶν
συνεισάκτων, ἀλλὰ καὶ αἱ οἰκουμενικοὶ σύνοδοι ἐλάμβανον σχετικὰ μέτρα-
κατὰ τὸν 3ον κανόνα τῆς πρώτης ἐν **Νίκαια** οἰκουμενικῆς συνόδου ἀπηγο-
ρεύθη εἰς τοὺς τοῦ κλήρου νὰ ἔχωσιν συνεισάκτους. ἐπετράπη δὲ νὰ συγκα-
τοικῶσιν οὗτοι μόνον μὲ γυναῖκας, αἵτινες ἀπέκλειαν πάσαν ὑπόψιν. μητέ-
ρας τουτέστιν, ἀδερφᾶς θείας, τὸν κανόνα δὲ τούτον επικαλεῖται καὶ ὁ **Μ.**
Βασίλειος λέγων -ἀλλ' ἀνάγνωθι τὸν ἐξενεχθέντα κανόνα παρὰ τῶν ἁγίων
πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Νικαίας, δὲς φανερώς ἀπηγόρευσε συν-
εισάκτους μὴ εἶναι*.

Εἰς τὸ ζήτημα ἐπανέρχεται διὰ τοῦ 5ου κανόνος τῆς καὶ ἡ ἐν Τρούλλῳ σύν-
δοδος, ἡτις, ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως, ἀπαγορεύει, ἵνα οἱ τοῦ κλήρου ἔχωσιν ἐν
τῇ οἰκίᾳ τῶν γυναικῶν, πλὴν τῶν ἀνύποπτων.

Πλὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡ πολιτεία διὰ τῆς νομοθεσίας τῆς κατεδίκασε τὴν
συνήθειαν τῶν συνεισάκτων ἀπαγορεύσασα ὅτι καὶ αἱ σύνοδοι, διατάσσουσα
δέ, ἵνα καὶ αἱ ὡς συνεῖσακτοι προσλαμβάνόμενοι διακόνισσαι ἀποχωρίζονται
τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, ἐν περιπτώσει δὲ παρακοῆς, ἐμβάλλονται εἰς μοναστή-

ριον έφ' δρου ζωής, τής περιουσίας των μοιραζόμενης έξ ίσου μεταξύ τής μονής καί των τέκνων των ή. άν δέν είχαν τέκνα, μεταξύ τής μονής καί τής εκκλησίας είς τήν ένορίαν τής οποίας ανήκον.

Παρά τόν πόλεμον έν τούτοις πολιτείας καί εκκλησίας κατά τών συνεισάκτων. φαίνεται διτι ή κακή συνήθεια διετηρήθη. παρά τοις μοναχοίς τουλάχιστον, μέχρι τέλους τής ημετέρας αυτοκρατορίας καί κατά τόν 15ον ακόμη αιώνα λήγοντα, άφ' ού ό μέν Ιωσήφ Βρυέννιος παραπονείται κατά τών μοναχών, ο'ίτινες «ανάιδην συνοικούσι μετά μοναστηριών», συνήθεια, δι' ήν καθρέθησαν υπό τής συνόδου, ήν καί ύβριζον διά τούτο, ό δέ Κρής Μελέτιος ό Πηγάς έπιστέλλει τά έξης «τούς συνεισάκτους έχοντας μοναχούς ή ιερομόναχους κατά τούς ιερούς νόμους τών πατέρων άποδοκιμάζομεν άφόρισον ούν καί διάσπα τά συναλλάγματα τής αδικίας ταύτης».

Δέν ευθύνομαι για όσα γράφει ό Φαίδων Κουκούλες. Αλλά, έν σχέσει μέ τίς τελευταίες αράδες του άποσπάσματος του, σας υπενθυμίζω ότι στήν Χίο -κατ' έξαιρέσιν καί θάσει ειδικών φερμανίων- ύπήρχε. καί ελπίζω πώς υπάρχει, εκείνο τό μικτό μοναστήρι μέ καλόγερους καί καλόγριες όπου ήσανε παντρεμένοι συναμετάξυ τους. *

Περί αφροδισίων νοσημάτων ό λόγος.

Ό σεξουαλικός έρωτας, σάν φυσιολογική λειτουργία, έχει τήν δικιά του υγιεινή. Λένε- τά αφροδίσια νοσήματα έφούντωσαν από τίς κρυφές. Κι όμως. ήδη από τά μεσαιωνικά χρόνια, εξαιτίας διαφόρων λόγων (κουρσάροι, άραπάδες, σεφέρια κτλ.), τά αφροδίσια νοσήματα ενδημούσαν σέ αρκετά μέρη του έλλαδικού χώρου. Ό λαός αδυνατεί νά εξειδικεύσει τά αφροδίσια νοσήματα. Ήξερε τήν σύφιλη καί τήν βλενόροια. Δέν ήξερε τά βραδυφλεγή χτυπήματα τής κληρονομικής σύφιλης, ούτε τά σάδιον τής σύφιλης, ούτε τήν βλενοροϊκή όφθαλμία, ούτε τίποτα.

Ό Νικόλαος Πολίτης βεβαιώνει ότι ή παροιμιώδης έκφραση *Ιδάγκασι κλήμα!* (Βελβεντός) σημαίνει: *ήψατο αφροδισίων* καί προσθέτει: *αγνώ πόθεν προήλθεν ή μεταφορά αύτη.* Σήμερα χρησιμοποιούμε τίς σχετικές ταυτόσημες εκφράσεις: *άρπαξα τό παράσημο!* / *άρπαξα τόν Μεγαλόσταυρο!* Ή λέξη *σίφυλη* μάς δίνει τά παράγωγα: *συφιλιδικός* / *συφιλιάρης* / *ουφιλιδοκομείον* / *συφιλιδολογία* / *συφιλιδολόγος* / *ουφιλιδομανία* / *άντισυφιλιδικά* κτλ. Ή λέξη *σύφιλη* πέρασε στή λαϊκή μας γλώσσα από τούς γιατρούς, διά μέσου τών εφημερίδων. Τά παλιά χρόνια, αποκαλούσαν τήν σύφιλη *γαλικό πάθος* -ή- *μαλαφράντζα*. Συχνά, στόν πληθυντικό *γαλικά πάθη* περιελάμβαναν όλα μαζί τά αφροδίσια νοσήματα. Οί ταυτόσημες εκδοχές *γαλικό πάθος* / *μαλαφράντζα* έφθασαν έξ Ευρώπης. "Όπως διαβάζω στό κλασικό *A Dictionary of International Slurs* (1944) του Abraham Aaron Roback, ή σύφιλη ονομάζεται στό άγκλικά *French crown* / *French disease* / *Frenchified*. στό τσέχικα *francouze*, στό δανέζικα *den franske Syge*, στό γερμανικά *franzosische Krankheit*, στό ούγκαρέζικα *franc*, στό Ισλανδικά *fransos*, στό ιταλικά *mal francese*, στό πολονέζικα *franca*, στό

πορτουγέζικα *mal francez / galico / galicoso / gallico*, και στά έβρέικα τής κεντρικής Ευρώπης *frantzn*.

Ή λαϊκή ονομασία τής θλενόροιας είναι: **σκουλομένο** (< ιταλικό *scolamento*). έξ ού τό **σκουλαμεντιάρης**. Στήν Νο 763 παράδοση τού Νικολάου Πολίτη διαβάζω τήν φράση: **Οι Νεραΐδες δίνουνε και πάθος σ' τόν άνθρωπο, τή νεραϊδόφραντζα' και αυτή γιατρεύεται μέ ξόρκια και μαγικά**. Δέν ξέρω ποιά άρώστια κρύβεται πίσω από τήν λέξη **νεραϊδόφραντζα**. Δέν ξέρω άν τό διαβόητο **αράπικο σκουλαμένο** αποτελεί κάποια παραλλαγή τής βλενόροιας. Στήν περίπτωση τής βλενόροιας χρησιμοποιούνται και οί λαϊκές εκφράσεις: **ό πούτσος μου στάζει! / ό πούτσος μου έγινε χότζας'** (γιατί τόν τυλίγουν μέ γάζες). Στήν περίπτωση τών ελκών οί μάγκες μεταχειρίζονται τήν λέξη **καριόλια**. Ή σύφιλη είχε μεγάλην διάδοση. Όταν ήμουνα παιδί έβλεπα στό δρόμο πολλούς κουτσομύτηδες (λόγω κληρονομικής συφιλίδος). Άλλωστε, είναι γνωστό πώς οί περισσότεροι έκ γενετής τυφλοί ήσανε παιδιά σκουλαμεντιάρηδων.

Ή σύφιλη χτύπησε και τήν ελληνική ποίηση. Ό Καρυωτάκης κι ό Φιλύρας υπήρξαν τά διασημότερα θύματα της. Ήδη, τό 1923, ό Καρυωτάκης είχε γράψει τήν **Ωχρά σπειροχαΐτη**. Ό Καρυωτάκης -κανονικώς εχόντων τών πραγμάτων- ώφειλε νά έχει ταυτότητα συφιλιδικού. Τέτιες ταυτότητες εξέδιδαν τά υγειονομικά κέντρα. Μένω μέ τήν εντύπωση ότι ό Καρυωτάκης ήρθε στό Παρίσι (όπου έμεινε στό μπουρδελιάρικο *Hotel de la Sorbonne*), όχι **διά καλλιτεχνικήν ένημέρωσιν**. αλλά για νά τόν ιδεί κάνας σπουδαίος αφροδισιολόγος· φαίνεται πώς δέν έλαβε ένθαρυντικές απαντήσεις γύρισε στήν Πρέβεζα κι αυτοκτόνησε.

Μιλάω για τά αφροδίσια νοσήματα σαν λαογράφος. Δέν μπορώ νά μιλήσω σαν γιατρός. Ό Φαίδων Κουκούλες διαβεβαιώνει: **τήν βλενόρροϊαν ένγνώριζον οι Βυζαντινοί, δέν είναι όμως βέβαιον άν και τήν συφιλιδα** Ό Κουκούλες μιλάει βασιζόμενος στήν **Συμβολή εις τήν Ίστορίαν τής Βυζαντινής ιατρικής** τού Γ. Πουρναρόπουλου. Ό Φαίδων Κουκούλες γράφει σχετικώς:

Περί τής συφιλίδος, και ιατρικής εξετάσεως τών αμαρτωλών γυναικών ούδαμού τών υπ' όψιν ημών πηγών γίνεται σαφής μνεία περί νόσων μόνον και Αφροδισίων νοσημάτων γίνονται υπαινιγμοί. Ούτως ά Χρυσόστομος, ομιλών περί πόρνης, λέγει ότι -πολλάκις δέ και νόσοις και κινδύνοις περιέβαλεν αύτη». Αφροδίσιον δέ νόσημα ύπονοούσιν αί διαταγαί τών αγίων Αποστόλων όταν, άποτρέπουσαι από φαύλης γυναικός, προσθέτωσι -Εί δέ μή, μεταμελήση έπ' έσχατων σου. ήνίκα άν κατατριβώσι σάρκες σώματος σου». Έν τή διηγήσει τού Άπολλωνίου, ής τό πρωτότυπον πρέπει ν' άναχθή εις τόν Γ μ.Χ. αΐωνα, ό δεύτερος εισερχόμενος πρός τήν προϊσταμένην έρωτρ τόν έξερχόμενον πώς έχει ή κόρη; και εκείνος άπαντα, καλώς έχει, έρώτησις. ήτις, κατ' έμέ, αποβλέπει εις τήν υγείαν τής κόρης. Βραδύτερον έν τή διηγήσει γαδάρου, λύκου και άλουπούς ή άλουπού υβρίζεται ως φραντζιασμένη και λωβή.

Είπε δέ κατά τόν ΙΕ' αΐωνα και ό Στέφανος Σαχλίκης
όπου γυρίζει σκοτεινά πολλά κακά ευρίσκει
και άρρωστειές και κόλασες κΓ ύστερα κλαί* και πρήσκει.

Πρό αυτού δέ ό Ι. Τζέτζης ώμίλησε διά τας τών πορνών έπαφάς. Υπάρχουσιν οί φρονούντες ότι τό υπό τού Παλλαδίου έν τή πρόσ Λάυσον Ιστορία άναφερόμενον πάθημα Ηρωνός τίνος, όστις, άφ' ού συνευρέθη έν Αλεξάνδρεια μετά κωμωδού και έπαθεν άνθρακα επί τής βαλάνου, ύφ' ού και μετά έξάμηνον απέθανε, σαπέντων τών αιδοίων, σαφώς άφροδίσιον νόσημα

υποδεικνύει. Ίσως δέ παρόμοιον νόσημα νά υποδεικνύη καί τό τέχνασμα ευγενούς Κορινθίας κόρης βία εἰς πορνείον παραδοθείσης, ἥτις, βλέπουσα ὅτι τήν περιεκύκλωσαν οἱ θέλοντες νά τήν βινήσωσι, τούς εἶπεν «Ἐλκος ἔχω τι εἰς κεκρυμμένον τόπον, ὅπερ εσχάτως ὄζει καί δέδοικα μή εἰς μύσος μου ἔλθητε τῆ ἀποτροπαίῳ τού ἔλκους».

Ὁ Φαίδων Κουκούλες προσθέτει τά ἔξης ὡς πρός τήν ὑγιεινήν τῆς ερωτικής ζωῆς:

Δέον ἐν τούτοις νά σημειώσωμεν ὅτι ὑπῆρχον καί οἱ σεμνοί καί τόν Θεόν φοβούμενοι καί τό μέτρον καί πρέπον κατὰ τάς μετὰ τῶν γυναικῶν συνουσίας τηρούντες. Οὕτω. Κλήμης ὁ Ἄλεξανδρεὺς συνίστα νά μή συνευρίσκειται τις μετὰ τῆς γυναικός του κατὰ τό διάστημα τῆς ἡμέρας, καί δὴ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς αγοράς επανερχόμενος, τονίζων ὅτι «ποθεινότερα ἢ χρονιωτέρα συμπλοκή».

Κατὰ τόν Χρυσόστομον, πολλοί ἀπέιχον τῶν γυναικῶν τῶν ἐν καιρῷ νηστείας, κατὰ τόν Ἄλεξανδρείας Τιμόθεον. δέν ἐπρεπε νά συνευρίσκωνται τά ἀνδρόγυνα κατὰ Σάββατον καί Κυριακήν: «διὰ τό ἐν αὐταῖς τήν πνευματικὴν θυσίαν ἀναφέρεσθαι». ὡς δέ μαρτυρεῖται, ἀποχή ἐσημειοῦτο καὶ κατὰ τάς ἡμέρας τῆς Μεγάλης Εβδομάδος.

Κατὰ Θεόδωρον τόν Βασιλάμωνα, ὁ συνευρεθεὶς μετὰ τῆς συζύγου του κατὰ τό διάστημα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς δέν ἐπετρέπετο νά κοινωνήσῃ κατὰ τό Πάσχα, εἰς πρόσφορα ἐπιτίμια υποβαλλόμενος. Κατὰ τόν 3ον κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, ὁ ἱερωμένος ὁ μέλλων νά λειτουργήσῃ δέν ἐπρεπε ἀφ' ἐσπέρας νά συνευρεθῇ μετὰ τῆς συζύγου του. ὁμοίως δέ καί ὁ λαϊκός ὁ προτιθέμενος νά κοινωνήσῃ τήν ἐπομένην. Συνίστα δέ, κατὰ τόν ΙΕ αἰῶνα, τήν ἀποχήν καί ὁ Γεωργηλάς κατὰ τά ἔξημερώματα τοῦ Σαββάτου, τῆς Κυριακῆς, τῶν δεσποτικῶν εορτῶν καί κατὰ τάς Τεσσαρακοστός, ἀκολουθῶν δέ. ὡς λέγει, ἀρχαίων σοφῶν παραγγέλματα, παρῆναι οἱ νέοι σύζυγοι νά συνευρίσκωνται «πού καί πού», οἱ δέ γέροντες οὐδαμῶς, ἅ τε τῆς συνουσίας ἐξασθενούσης αὐτούς.

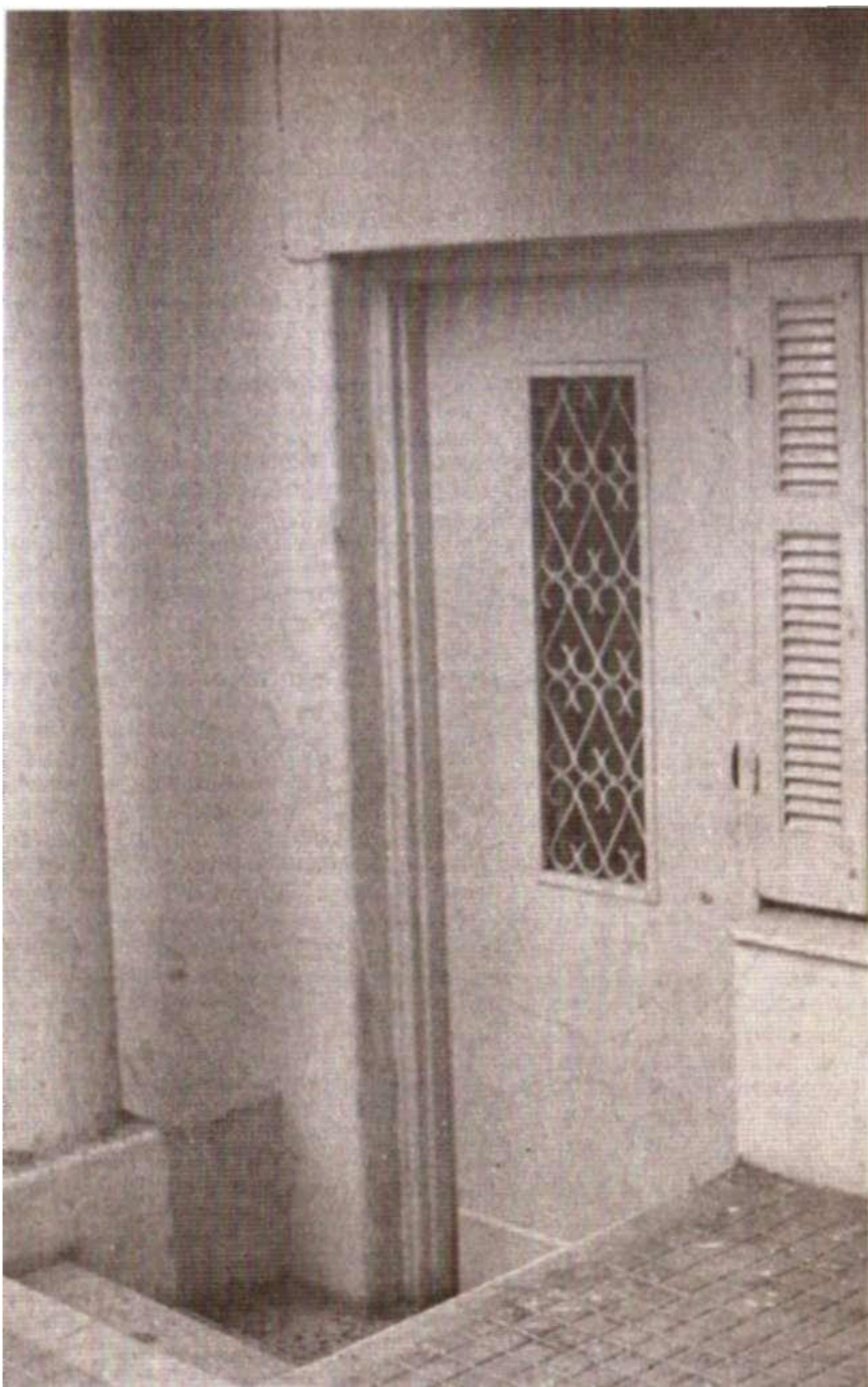
Πάνω στό ἴδιο θέμα ὁμιλεῖ καί τό παρακάτω ἀπόσπασμα τῆς *Υγιεινῆς* τοῦ Σάββα, πού, βεβαίως, ἀπηχεῖ ἀπόψεις τῆς ἐποχῆς του:

Ἐπί τῶν ἀνδρῶν ἢ πρός συνουσίαν ὠριμότης ἐπέρχεται συνήθως μετὰ τό 15ον ἔτος. Ἡ ἐναρξίς δ' αὕτη τῆς γεννητικῆς ἰκανότητος καθίσταται κατάδηλος δι' αλλοιώσεως τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, δι' ἀναπτύξεως τριχῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καί τῆς ἡβῆς καί δι' ἐκκρίσεως σπέρματος, ἥτις παύεται μόνον κατὰ τό γήρας πολλῶν βραδύτερον τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ θῆλος διακόπτεται ἢ ἀνάπτυξις ὠρίμων ωαρίων. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἢ γεννητικὴ αὕτη ὠριμότης ἀναφαίνεται συνήθως κατὰ τι προῖμώτερον τό πρῶτον δ' αὐτῆς σημεῖον εἶναι ἢ ἐμφάνισις τῆς ἐμμηνοῦ ἑοῆς. Ἡ γυνή εἶναι ἐπιδεκτικὴ γονιμοποιήσεως, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἢ ῥοή αὕτη. Κοράσια ζῶντα ἐν ταῖς πόλεσι καί δὴ ἀνήκοντα εἰς τάς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις βλέπουσι τήν ἐμμηνον ἔσθην ἐνωρίτερον τῶν ἐν τοῖς χωρίοις. Ἐπίσης δέ καί τά ζῶντα ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς κλίμασι. Σύν τῇ ὠριμότητι τῶν φύλων ἀναφαίνεται ἢ γενετήσιος ὄρμη. τουτέστιν ἢ τάσις πρός συνεύρεσιν. Αὕτη ἐμφανίζεται συχνάκις παρ' ἀμφοτέρους τοῖς φύλοις πολὺ πρό τῆς ἡλικίας, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι τήν ἰκανότητα νά συντελέσωσι διὰ τοῦ γάμου πρός πολλαπλασιασμόν τοῦ εἴδους διότι ὁ μὲν ἀνὴρ καθίσταται τελείως ὠρι-

μος μόνον περί τό 24ον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἢ δέ γυνή κατὰ τό 20ον. Ὡς ἐκ τῆς πρῶτου ὁμῶς ἐπελεύσεως τῆς γενετησίου ὀρμῆς ἢ μετὰ τῶν δύο φύλων κοινωνία ἐπέρχεται πολλάκις ἐνωρίτερον, οὐχὶ δέ σπανίως συμβαίνουσι καταχρήσεις, ἀκούσαι ἐπιβλαβεστάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς υγείας ἰδίως δέ παρατηρεῖται τούτο εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ἐνθα ἢ διέγερσις αὕτη υποβοηθεῖται ἐκ διαφόρων ὁμιλιῶν μετὰ τῶν συνομηλικῶν, ἐκ τῆς βλαβερῆς ἐπιδράσεως ἀκαταλλήλων εικόνων ἢ βιβλίων, ἐκ τῆς συναντήσεως κοινῶν γυναικῶν κ.τ.τ.· ἐνεκα δέ τοῦ λόγου τούτου πρέπει νά δίδηται μεγίστη προσοχὴ περὶ τήν ἀνατροφὴν τῶν νέων. νά ἀπαγορευθῆται δ' αὐτοῖς ἢ διαρκῆς διαμονὴ ἐν τοῖς δωματίοις, ἢ ἐπὶ μακρὸν χρόνον κατάκλισις ἐν τῇ κλίνῃ, ἢ χρήσις οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἢ ἀνάγνωσις βιβλίων σχετιζομένων πρός τοιαῦτα ζητήματα καί ἢ συναναστροφὴ πρός ὁμήλικας διεφθαρμένους· τουναντίον δέ πολλὴ ἐπιβάλλεται ἢ προσπάθεια περὶ τήν ἐκτέλεσιν σωματικῶν ἀσκήσεων καί ἀγωνιστικῶν παιδιῶν, περὶ τήν τακτικὴν ἐπιμέλειαν τοῦ δέρματος ἰδίως διὰ ψυχρῶν πλύσεων, περὶ τήν παροχὴν ἐλαφρᾶς καί οὐχὶ διεγερτικῆς τροφῆς κατὰ τήν ἐσπέραν κ.τ.τ. Ἄλλ' ὁμῶς καί παρὰ τήν χρῆσιν τῶν μέσων τούτων δέν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε ἢ διατήρησις τῆς ἀγνότητος τῶν νέων πρό τοῦ πρός τούτο κεκανονισμένου χρόνου, πλείστοι δέ καί ἰδίως οἱ πρῶτως ἀποχωριζόμενοι τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ἐκτελοῦσι τήν συνουσίαν ἐνωρίτερα ἢ ἀρχονται

ἀυανιζόμενοι.

Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς συνουσίας δέν εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τόν ἀνδρα, διότι τό σπέρμα δέν δύναται νά θεωρηθῆ ὡς περιττωματικόν ὑγρὸν. οἷον τά οὐρα καί τά κόπρανα, ὧν ἐπιβάλλεται ἀφεύκτως ἢ ἐκ τοῦ σώματος ἀποβολή· ἀπεδείχθη δέ μάλιστα ὅτι ἢ υποδόριος ἐνεσις τοῦ σπέρματος αὐξάνει τήν μύικὴν ἰσχύον καί γνωστόν εἶναι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας καί Ῥωμαῖοι ἀθληταὶ πρός αὐξήσιν τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἀπέιχον πάσης συνευρέσεως. Τό μὴ ἐξερχόμενον σπέρμα ἀπορροφεῖται πάλιν καί διαχέεται ἀνά σύμπαντα τόν ὀργανισμόν ἐπιδρῶν οὕτως εὐνοϊκῶς ἐπὶ τήν γενικὴν κατάστασιν αὐτοῦ. Ἐάν δέ παραχθῆ περίσσεια σπέρματος, ἀποβάλλεται αὕτη διὰ τῶν νυκτερινῶν ἐκσπερματίσεων, αἵτινες εἶναι φυσιολογικόν φαινόμενον. πλὴν ἂν ἐπέρχωνται συχνότερον τοῦ δέοντος. Πλὴν δέ τούτων ἐπὶ μακρᾶς ἀποχῆς ἐλαττοῦται καί ἢ ἐκκρίσις τοῦ σπέρματος, ὡς ἐκ τῆς οὕτως ἐπερχόμενης ἀτελεστερᾶς διατροφῆς τῶν ὀρχεων. Συνήθως ἢ γενετήσιος ὄρμη εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὁ ἀνὴρ δύναται νά καταστείλῃ αὐτὴν διὰ τῆς θελήσεως· γυναῖκες δέ τίνες οὐ μόνον στεροῦνται τελείως αὐτῆς, ἀλλὰ καί αἰσθάνονται μεγάλην ἀποστροφὴν πρός πάσαν συνουσίαν. Ἀλλ' ἐτέρωθεν εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ άτομα πάσχουσι ἐκ νευρικῶν διαταραχῶν, ὅταν δέν δύναται νά ἰκανοποιήσωσι τήν γενετήσιον ὄρμη, οὐχὶ δέ σπανίως καταφεύγουσι καί εἰς παρὰ φύσιν ἐνεργείας. Ἡ δέ συχνὴ πρός συνουσίαν τάσις ἰδίως τῶν νέων δέν εἶναι πάντοτε ἀποτέλεσμα ἀκατανίκητου ἀνάγκης, ἀλλὰ συνήθως προέρχεται ἐκ μιμήσεως ἢ ἐπιδείξεως ἢ κακῶν συμβουλῶν. Ἐνῶ δέ ἢ ἀπὸ τῆς συνευρέσεως ἀποχὴ οὐδεμίαν βλάβην ἐπιφέρει, τουναντίον ἢ κατάχρησις* αὐτῆς γίνεται πρόξενος νοσηρῶν καταστάσεων, ὧν τά πρῶτα συμπτώματα εἶναι ἐλάττωσις τῆς γενετησίου ὀρμῆς καί τῆς κατὰ τήν συνουσίαν ἠδονῆς, ἐπιβράδυνσις τῆς στιγμῆς τῆς ἐκσπερματίσεως, μετὰ δέ ταύτην αἰσθημα μελαγχολίας καί κοπώσεως ἰδίως κατὰ τά ἄκρα, πολλάκις δέ πίεσις περὶ τήν ὄσφυν καί τήν κεφαλὴν, νευρικὴ διέγερσις. ἀνήσυχος ὕπνος, τρόμος τῶν μελῶν, καρδιακοὶ παλμοὶ καί γενικὴ ἀτονία, ἐκδηλουμένη δι' ὄχρα χροιάς τοῦ προσώπου, ἀδυναμία πρός σωματικὴν καί διανοητικὴν ἐργασίαν, ἀσθενεία τοῦ μνημονικοῦ, μελαγχολίας κ.λ.π. Ἐκ τῆς διαρκούς μάλιστα καταχρήσεως τό μὲν ἐπέρχεται νευρασθένεια. τό δέ ἐλάττωσις τῆς ἀντοχῆς τοῦ ὀργανισμοῦ κατὰ τῶν λοιμωδῶν νόσων καί ἰδίως κατὰ τῆς φυμα-

Θεσσαλονίκη. Τό μπουρδέλο τής κρητικιάς Φωτογραφία Μανόλη Ξεζάκη

τιώσεως- καί αυτό δέ τό γεννητικόν σύστημα δέν λειτουργεί καλώς, διότι συχνότατα αί στύσεις γίνονται ατελείς, ή δ' έκοπερμάτισις επέρχεται αμέσως άμα τ/| είς τόν κολεόν εισαγωγή τού πέους, βαθμηδόν δέ καί κατ' ολίγον αναφαίνονται ανδρική άνικανότης, νυκτερινοί έκοπερματίσεις κ.τ.τ. **Καί αί μέν** ελαφρότεροι διαταραχαί παρέρχονται μετά βραχύν χρόνον Ιδίως δέ ταχέως άναλαμθάνουσιν υγιείς νεαροί καί εύρωστοι άνδρες, οϊτινες υπέπεσον είς τοιαύτας καταχρήσεις κατά τόν μήνα τού μέλιτος. Πλήν όσω μακρότερον διήρκεσαν αύται καί όσω άσθενέστερον είναι τό άτομον. τοσοούτω δυσχερίστερον επέρχεται ή άνάρρωσις. Κατ' εξοχήν δέ επικίνδυνοι είναι αί **τοιαύται** καταχρήσεις λίαν νεαρών ατόμων ή τοιούτων υπερβάντων τήν **άνδρικήν** ήλικίαν. διότι αύται δυνατόν νά έχωσιν ώς αποτέλεσμα έξάντλησιν **ή καί τόν** θάνατον έτι. Επίσης επιβλαβείς άποβαίνουσιν αύται είς τούς μεγίστην **510** νοητικήν έργασίαν έκτελούντας.

Ή συνουσία πρέπει νά ένεργήται μετά μετριότητος, συνήθως δέ **κανονίζεται** άφ' εαυτής μετά ίός πρώτας έν τφ μηνί τού μέλιτος υπερβολάς. Τήν **συχνότητα** δέ τής συνουσίας έζήτησαν νά όρίσωσιν ήδη από τών αρχαιοτάτων **χρόνων** ούτως ό Ζωροάστρης επέτρεπεν αυτήν μόνον άνά πάσαν 9ην **ήμεραν**, ό Σόλων τρίς τού μηνός καί ό Μωάμεθ άπαξ τής εβδομάδος- **άλλ' όμως ή** ύπ γωγή τής συχνότητας τής συνουσίας υπό τοιούτους όρους δέν είναι **δυνατή**, διότι αύτη εξαρτάται έκ τού άτομου, ιδίως δ' έκ τής ηλικίας, τής **καταστάσεως** τής θρέψεως καί έκ τής εργασίας αυτού, **κανονιζομένη** ύπ' αύτή<; **ιη** φύσεως. Παρ' άτομοις. παρ' οϊς έκδηλούται μεγάλη πρός τούτο **διάθεσις**. παρά τοις όποίοις ή στύσις τελείται ταχέως καί ισχυρώς καί οσάκις μετά **ιό** πέρας τής συνευρέσεως επέρχεται ελαφρά μόνον κόπωσις, παρερχομένη μετά βραχύν χρόνον, ή συνουσία δέν είναι επιβλαβής **ένφ** τουναντίον συμβαίνει, όταν ή στύσις είναι ασθενής καί όταν μετά τήν **συνεύρεσιν** επέρχεται αίσθημα κοπώσεως καί αδιαθεσίας. Ως πρός τήν ώραν τής **ημέρας**, καθ' **ήν** πρέπει νά τελήται ή συνουσία, τινές μέν προτιμώσι τήν **έσπέραν** μετά **τήν** κατάκλιον, οπότε έχουσιν όλόκληρον τήν **νύκτα** πρός άνάπαυσιν. **έτεροι δέ** τήν πρωταν μετά τήν έγερσιν. καθ' **ήν** αμφότεροι οί σύζυγοι έχουσιν **άανάβη** έκ τής κοπώσεως τής προηγουμένης ημέρας καί είναι **ζωηροί*** οπωσδήποτε μετά πάσαν **συνεύρεσιν** απαιτείται μικρά **άνάπαυσις**. Οί σύζυγοι **δ'** εκείνοι, οϊτινες **άναμένουσι** τήν έκ τής συνουσίας **σύλληψιν**. πρέπει τότε μόνον **νά** **συνέρχωνται**. όταν είναι εντελώς υγιείς καί εύρωστοι καί οσάκις ή **στύσις** επέρχεται άφ' εαυτής. Πάσα παρά φύσιν **κατάστασις** τών **συζύγων** κατά τήν **στιγμήν** τής **συνευρέσεως** επιδρά **δυσμενώς** επί τό **γεννηθησόμενον** τέκνον **όσω δ'** υγιέστεροι καί εύρωστότεροι είναι οί σύζυγοι, τοσοούτω **υγιέστερα** **παιδιά** **γεννώνται**. Ή **έκτέλεσις** δέ ταύτης έν **μέθη** **συντελεί** είς **γέννησιν** **τέκνων** **ασθενικών** ή **καί** **πασχόντων**. Ή **συνουσία** **πρέπει** **νά** **διακόπτηται** **κατά** **τό** **διάστημα** **τής** **έμμηνου** **ξοής** **καί** **ημέρας** **τινάς** **μετά** **τήν** **πάροδο**ν **αυτής**, **ώς** **καί** **κατά** **τό** **διάστημα** **τών** **τελευταίων** **μηνών** **τής** **κυήσεως** **άλλά** **καί** **κατά** **τήν** **λοιπήν** **διάρκειαν** **αυτής** **πρέπει** **νά** **τελήται** **μετά** **πολλής** **προσοχής**, **διότι** **δυνατόν**, **νά** **έπενέγκη** **έκτρωσιν** ή **πρόωρον** **τοκετόν**. **Απαγορεύεται** **κατά** **τήν** **λοχείαν** **μέχρι** **τής** **παρελεύσεως** **τουλάχιστον** **ενός** **μηνός** **άπό** **τού** **τοκετού** ή **δέ** **κατά** **τό** **διάστημα** **τού** **θηλασμού** **καθίσταται** **ενίοτε** **επιβλαβής** **είς** **τό** **θηλάζον**. **διότι** **επιφέρει** **ειτε** **τήν** **διακοπήν** **τής** **εκκρίσεως** **τού** **γάλακτος** **ειτε** **τήν** **επανάληψιν** **τής** **έμμηνου** **φύσεως**. Ή **γνώμη** **δέ**, **καθ'** **ήν** **ή** **γυνή** **κατά** **τό** **διάστημα** **τού** **θηλασμού** **δέν** **συλλαμβάνει**, **δέν** **αποδεικνύεται** **πάντοτε** **αληθής**.

Ή **φυσική** **συνεύρεσις** **τών** **δύο** **φύλων** **πρέπει** **νά** **τελήται** **διά** **τού** **γάμου**. 'Αλλ' **ίνα** **συνέλθωσι** **δύο** **άτομα** **είς** **γάμου** **κοινωνίαν**, **ανάγκη** **πρό** **παντός** **νά** **έχωσιν** **τήν** **κατάλληλον** **ήλικίαν**. **νά** **ώσιν** **υγιή** **καί** **νά** **μή** **συνδέωνται** **διά** **στενής** **συγ-**

γενείας. Ἡ ἐμφάνισις τῆς ἐκκρίσεως τοῦ σπέρματος παρά τῆ ἀνδρὶ καὶ ἡ ἐπέλευσις τῆς ἐμμηνοῦ καθάρσεως παρά τῆ γυναικὶ δὲν ἀποδεικνύουσιν, ὡς εἶπομεν. διὸ οὗτοι εἶναι ὠριμοὶ πρὸς γάμον. Ἡ γυνὴ οὐδέποτε πρέπει νὰ νυμφεύηται πρὸ τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας, οὐδ' ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ 20ου* ἢ καταλληλότερα δὲ ἡλικία εἶναι τὸ 20ον ἔτος παρά τῆ γυναικὶ καὶ τὸ 24ον παρά τῆ ἀνδρὶ. Οἱ μεταξὺ λίαν νεαρῶν ἀτόμων γάμοι ἐπιφέρουσι πρόωρον μαρασμόν τῶν γονέων καὶ τὴν γέννησιν τέκνων λίαν ἀσθενικῶν εἶναι δὲ γνωστόν ἐκ τῆς στατιστικῆς ὅτι οἱ τοιοῦτοι γάμοι δεικνύουσι μείζονα θνητότητα. Ἐπίσης οἱ γάμοι τῶν γερόντων εἶναι ἀποκρουστέοι ἀπὸ υγιεινῆς ἀπόψεως. Μεγάλην σπουδαιότητα ἔχει ἐπὶ τοῦ γάμου ἢ μεταξὺ τῶν νυμφευομένων συγγένεια, ἥτις ἐπιδρά ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοὺς ἀπογόνους, διότι μεταδίδει εἰς αὐτοὺς τὰς τυχόν υπάρχουσας βλάβας τοῦ ὁργανισμοῦ ἢ τὰς διανοητικὰς καταστάσεις, τὰς συχνότατα παρατηρούμενος ἐπὶ τῶν διαφόρων οἰκογενειῶν. Ἐπὶ 512 γάμων μεταξὺ στενῶν συγγενῶν, μόνον 103 ἔσχον φυσιολογικὰ τέκνα, εἰς δὲ τὰ 4/5 τῶν περιπτώσεων εἴτε οἱ γάμοι ἦσαν ἐντελῶς ἀκαρποὶ, εἴτε τὰ παῖδια ἦσαν ἐπιληπτικά, ἠλίθια, ἀσθενικά, πλημμελῆ τὴν διάπλασιν κ.λ.π. Ὡς ἐκ τούτου δὲ οἱ νομοθέται, πολιτικοὶ ἢ θρησκευτικοὶ, ἀπηγόρευσαν τοὺς μεταξὺ στενῶν συγγενῶν γάμους.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἀπαγορεύηται ὁ γάμος γυναικῶν φερουσῶν ἠλλοιωμένην λεκάνην, διότι δυνατόν πολλακίς νὰ κατασταθῇ ἀδύνατος ὁ τοκετός* ὡσαύτως καὶ εἰς άτομα πάσχοντα μολυσματικὸς νόσους, δυναμένας νὰ μεταδοθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον σύζυγον. Αὗται δ' εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἢ φυματίωσις. ἢ σύφιλις καὶ ἢ βλεννόρροια* δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται ὁ γάμος εἰς τοὺς δεικνύοντας βέβαια σημεῖα φυματίωσης, ὡς ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ νυμφεύωνται πρὸ τῆς ἰάσεως αὐτῶν οἱ πάσχοντες συφίλιδα, διότι αὕτη μεταδίδεται τὸ μὲν εἰς τὴν σύζυγον, τὸ δὲ εἰς τὸ γεννηθησόμενον τέκνον, τούτου δ' ἕνεκεν ἐπιβάλλεται ὅπως παρέρχωνται τουλάχιστον 4-6 ἔτη ἀπὸ τῆς προσκλήσεως τῆς συφίλιδος, καθ' ἃ ὁ πάσχων υποβάλλεται εἰς κατάλληλον θεραπείαν, ἂν δ' ἢ κατ' ἐπανάληψιν ἐνεργηθεῖσα ἐξέτασις τοῦ αἵματος κατὰ Wassermann δώση ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα, ἐπιτρέπεται ὁ γάμος. Συχνάκις παρατηρεῖται ἢ κατὰ τὸν γάμον μετάδοσις τῆς βλεννόρροιας. Ὡς γνωστόν, ἡ ὄξεια θεννόρροια μετὰ θραχύν χρόνον μεταπίπτει εἰς χρονίαν, ἥτις δι' οὐδενὸς ἐνοχλήματος ἐκδηλοῦται, πλείστοι δ' ἄνδρες θεωροῦντες εαυτοὺς ἰαθέντας νυμφεύονται· ἀλλ' ὁμως ἡ χρονία αὕτη βλεννόρροια συχνότατα μεταδίδεται καὶ κατ' αὐτὴν ἐτι τὴν πρώτην νύκτα τοῦ γάμου εἰς τὰς νεαρὰς γυναῖκας, ὧν τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἶναι κατ' ἐξοχὴν ευπαθῆ πρὸς τὴν νόσον ταυτην. ἐπέρχονται δὲ ὄξειαι καὶ χρονίαι φλεγμοναὶ οὐ μόνον τοῦ κόλπου καὶ τῆς οὐρήθρας, ἀλλὰ καὶ τῆς μήτρας καὶ τῶν ωοθηκῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὁργάνων, διαρκούσαι ἐπὶ ἔτη καὶ καταλήγουσαι εἰς στειρώσιν. Εἰς τὸ 1/4 σχεδόν τῶν ἐγκύων γυναικῶν ἀνευρέθη βλεννόρροια, ἐπὶ τοιούτων δὲ γυναικῶν ἢ λανθάνουσα αὕτη νόσος μεταβάλλεται μετὰ τὸν τοκετόν εἰς ὄξειαν πάθησιν ἢ καὶ μεταδίδεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νεογνοῦ κατὰ τὴν δίοδον αὐτοῦ διὰ τοῦ κολεοῦ ἐπιφέρουσα ὄξυτάτην βλεννοροϊκὴν ὀφθαλμίαν, ἀπολήγουσαν εἰς τύφλωσιν. ὡς ἤδη ἐξετέθη.

Στὸ ἴδιο βιβλίον -στὴν Ἑπιτομὴν τοῦ Σάββα- βρίσκω καὶ τὰ ἔξης περὶ καταπολεμήσεως τῶν ἀφροδισίων νόσων:

Καίτοι εἶναι δυσχερέστατη ἢ στατιστικὴ ἐξακρίβωσις τῶν ὑπὸ τῶν νοσημάτων τούτων πασχόντων, ἐν τούτοις καθίσταται δυνατός ὁ κατὰ προσέγγισιν προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐκ τῶν πληροφοριῶν τῶν ἰατρῶν κ.τ.τ. Ἄλλ' οἱ

παρὰ τῶν διαφόρων συγγραφέων ἀναγραφόμενοι ἀριθμοὶ ποικίλλουσι τὰ μέγιστα. Οὕτω κατὰ Flugge ἢ ἐκ τῶν νόσων τούτων συχνότης ἀνέρχεται εἰς μὲν τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Γερμανίας εἰς 1% τῶν κατοίκων ἐν Βερολίνῳ μάλιστα καὶ Ἀμβούργῳ ἐκ τῶν ἀγόντων τὸ 15-50 ἔτος τῆς ἡλικίας ἀνδρῶν ἐπασχον τουλάχιστον 4% ἐκ συφίλιδος καὶ 15% ἐκ βλεννορροίας, εἰς τούτους δὲ δὲν περιλαμβάνονται οἱ μὴ διατελούντες ὑπὸ θεραπείαν. Ὁ Osier υπολογίζει εἰς 10% τοὺς πάσχοντα ἐκ συφίλιδος, ὁ δὲ Leredde ἀναφέρει ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος ἐκ συφίλιδος 30 χιλ. ἀνθρώπων, πάσχουσι δ' ἐκ τῆς νόσου ταύτης, χωρὶς νὰ ὑποπεύωσι τούτο. 15-20% τῶν ἀνδρῶν καὶ 30-40% τῶν γυναικῶν. Μέγας δ' εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ συφίλιδος ἐκτρώσεων καὶ νεκρογενῶν Ὁ Osier ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ 1000 κυήσεων εἰς 150 οἰκογενείας συφιλιδικὰς ἐπήλθον 172 ἐκτρώσεις καὶ 228 νεκρογενῆ. Κατὰ Blaschko ἐπὶ 1234 γάμων συφιλιδικῶν μετὰ 4.175 κυήσεων παρετηρήθησαν 2.171 (52%) ἐκτρώσεις καὶ νεκρογενῆ. 28% τῶν τυφλῶν ἀπώλεσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνεκα συφίλιδος καὶ βρεννορροίας, μέγιστος δ' εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰς νόσους ταύτας οφειλομένων στειρώσεων. Πρὸ τοῦ παγκοσμίου πολέμου τὰ ἀφροδίσια πάθη ἦσαν συχνότερα εἰς τὰς πόλεις ἢ εἰς τὴν ὑπαίθρον χώραν, ἀλλ' οἱ εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν ἐπανακάμψοντες ἐφεδροὶ διέδοσαν εὐρῶς αὐτά. Οὕτως ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μόνον στρατοῦ ἀπελύθησαν μετὰ τὴν ἀνακωχὴν ἐν ἑκατομμύριον στρατιωτῶν πασχόντων ἀφροδίσια νοσήματα χωρὶς νὰ ἔχωσι θεραπευθῆ.

Πρὸς ἐλάττωσιν τῆς μεγάλης διαδόσεως τῶν ἀφροδισίων νόσων εἶναι ἀνάγκη νὰ καθίστανται γνωστοὶ εἰς τὸ κοινόν, μάλιστα ἀπὸ τοῦ 15ου ἢ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας, διὰ δημοσιευμάτων, δημοσίων διαλέξεων, μουσείων, κινηματογραφικῶν προβολῶν κ.τ.τ., οἱ κίνδυνοι οἱ ἀπειλοῦντες τὴν ὑγίαν ἐκ τῆς προσλήψεως ἀφροδισίου τινὸς νόσου, καὶ νὰ συνιστάται ἢ ἀποχὴ οὐ μόνον ἀπὸ τῆς μεθ' ὑπόπτων γυναικῶν συνουσίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς εἰς τὰ πορνεία φοιτήσεως, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι ἢ ἐν αὐτοῖς ἰατρικὴ ἐπίσκεψις δὲν ἀρκεῖ πρὸς προφύλαξιν τῶν ἀτόμων. Ἡ ἀστυατρικὴ ἐπιθεώρησις τῶν κοινῶν γυναικῶν πρέπει νὰ τελεῖται καθ' ἐκάστην συνοδευομένη ἐν ἀνάγκῃ καὶ ὑπὸ μικροσκοπικῆς ἐρεύνης τῶν ἐκκριμάτων τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὁργάνων. "Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὰς πόρνας νὰ υποβάλλονται ἐλευθέρως ὑπὸ θεραπείαν, ὅταν προσβληθῶσιν ὑπὸ τοιαύτης νόσου, συγχρόνως δὲ νὰ ἰδρυθῶσιν εἰς ἅπαντα τὰ νοσοκομεία καὶ τὰς ἀστυκλινικὰς ἰδιαίτερα τμήματα πρὸς ἐπίσκεψιν ἢ καὶ πρὸς ἐσωτερικὴν νοσηλείαν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, πασχόντων ἐξ ἀφροδισίων νόσων, εἰς οὓς νὰ παρέχωνται δωρεάν ἢ τε ἰατρικὴ ἐπίσκεψις καὶ τὰ πρὸς θεραπείαν φάρμακα· τέλος δὲ νὰ κατασταθῶσι γενικῶς γνωστὰ καὶ τὰ πρὸς ἀτομικὴν προφύλαξιν μέσα, περὶ ὧν διελάβομεν ἐν τῇ Μικροβιολογίᾳ νὰ διευκολυνθῆ δὲ διὰ παντός τρόπου ἢ αγορά τῶν κατὰ τὴν συνουσίαν χρησιμοποιουμένων ἐλαστικῶν επικαλυμμάτων τοῦ πέους (περικοιλίδων). Ἐσχάτως ἐπρόταθη ὅπως διὰ νόμου ὑποχρεωθῶσι πρὸ τοῦ γάμου οἱ ἄνδρες νὰ ἐξετάζωνται ὑπὸ ὠρισμένων ἐδικῶν ἰατρῶν καὶ νὰ ὑποβάλλωσι πιστοποιητικόν διὸ δὲν πάσχουσιν ἐξ ἀφροδισίου νόσου, νὰ τιμωρῶνται δὲ ποινικῶς οἱ μεταδίδοντες τοιαύτην εἰς τὴν σύζυγον. Ἐν γένει δὲ οἱ ἐν γνώσει μεταδίδοντες ἀφροδίσια νόσον εἶναι τιμωρητέοι. Ἄλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 571 τοῦ ποιν. νόμου ἐπιβάλλει ποινὴν μόνον εἰς τὰς γυναῖκας. Ἐνιαχοῦ εἰσήχθη διὰ νόμου ἢ υποχρεωτικὴ δὴλωσις τῶν ἀφροδισίων νόσων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐχεμυθίας, οσάκις ὑπάρχει κίνδυνος τῆς διὰ τοῦ πάσχοντος περαιοτέρω μεταδόσεως τῆς νόσου. Ὁ δὲ υγιονομικὸς ἰατρός, εἷς ὃν ἐδηλώθη ἢ νόσος, προσκαλεῖ τὸν πάσχοντα νὰ ὑποβληθῆ εἰς τὴν κατάλληλον θεραπείαν εἴτε ἰδιωτικῶς εἴτ' ἐν εἰδικῶν ἰδρύμασιν.

Θεσσαλονίκη. Αποδώ αγοράζουν ψηλοτάκουνα παπούτσια οι πόρνες. Φωτογραφία Μανόλη Ξεξάκη

Θεσσαλονίκη. Τό στέκι τών τραβεστί στο Βαρδάρη Φωτογραφία Μανόλη Ξεξάκη.

Παρ' ἡμῖν ἡ σοβαρά διά τοῦ νοσοκομείου καταπολέμησις τών αφροδισίων νόσων ἤρξατο ἀφ' ὅτου δαπάναις τοῦ αειμνήστου Α. Συγγρού ἰδρύθη τό φερώνυμον Νοσοκομεῖον, ὅπερ ἐκπληροῖ τούς πρὸς τόν σκοπόν τούτον απαιτούμενους ὁρους, διότι πᾶς ὑπὸ τοιούτων νόσων προσβεβλημένος, οἰασδήποτε κοινωνικῆς τάξεως, γένους, ηλικίας ἢ επαγγέλματος, εὐρίσκει τὰς πύλας αὐτοῦ ἀνοικτάς. Τό τελειότατον τούτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἴδρυμα διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς επιτροπῆς διατελούσης ὑπὸ τὴν προεδρείαν μου καὶ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Φωτεινοῦ. Περιλαμβάνει διάφορα τμήματα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διά τὰς ὑπὸ τῆς αστυνομίας ἀποστελλόμενος, ἢτοι ἀκουσίως νοσηλευόμενος γυναίκα, ἐτέρωθεν δὲ διά τὰς οἰκεία βουλήσει προσερχόμενος. Πρὸς τούτοις λειτουργεῖ ἐν αὐτῷ καὶ τμήμα νοσηλείας ἀνδρῶν ὡς καὶ δύο ἐξωτερικά ἰατρεία, ὧν τό μὲν προώρισται διά τὴν θεραπείαν τών ἐξωτερικῶν ἀνδρῶν, τό δὲ διά τὴν τών ἐξωτερικῶν γυναικῶν. Τά δὲ τῆς λειτουργίας τών ἐξωτερικῶν αὐτοῦ ἰατρείων διεργυθμίσθησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ πρὸς θεραπείαν τοῦ ἀρρωστοῦ απαιτούμενος χρόνος νά ἦ ὅσον οἶον τε μικρότερος. Εἰς δὲ τούς ἀπορωτέρους τών ἐξωτερικῶν ἀρρωστων τὰ φάρμακα χορηγοῦνται ὑπὸ τοῦ νοσοκομείου δωρεάν. Ἄλλ' ἡ καταπολέμησις τών αφροδισίων νόσων θά ἀπέβαιεν ἐτι αποτελεσματικότερα, ἐάν ἰδρύνοντο ἀνά τὰς διαφόρους συνοικίας τῆς πόλεως ἐιδικά ἀνταφροδισιακά ἰατρεία καὶ ἐλει-

τούργουν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς εσπερινὸς ὥρας (7-10), ὅτε οἱ εἰς τὰς ἐργατικὸς ἰδίως τάξεις ἀνήκοντες ἀρρωστοὶ θά προσήρχοντο πολλῶν εὐκολώτερον πρὸς θεραπείαν. ὅπερ, τό γε νῦν ἔχον. ἐνεκα τῆς ἀποστάσεως τοῦ νοσοκομείου καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀπωλείας χρόνου οἱ πολλοὶ τούτων δὲν πράττουσι. Πλὴν τούτων θά προσέρχωνται εὐκολώτερον πρὸς θεραπείαν κατὰ τὰς εσπερινὸς ὥρας καὶ ἐκεῖνοι τών ἀσθενῶν, οἵτινες δυσανασχετοῦσι νά πράξωσι τούτο ἐνεκα συστολῆς. Ἐν τοιοῦτον ἀνταφροδισιακὸν ἰατρεῖον ἰδρύθη πρὸ τίνος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Φωτεινοῦ καὶ λειτουργεῖ τελείως εἰς κεντρικὴν θέσιν τῆς πόλεως ὡς παράρτημα τοῦ νοσοκομείου Ἀνδρέου Συγγρού. Ευχῆς ἔργον ἠθέλεν εἶναι ἀν ἰδρύνοντο καὶ ἕτερα οὕτω τελείως ὀργανωμένα.

Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν τοῦ νοσοκομείου Ἀνδρέου Συγγρού τῶν ἐτῶν 1910-1914 ἐνοσηλεύθησαν ἐν ὅλῳ 16.177 ἀρρωστοὶ, ὧν οἱ μὲν 6.676 ἦσαν συφιλιδικοί, οἱ δὲ 9.501 ἔπασχαν ἐξ ἄλλων αφροδισίων καὶ δερματικῶν νοσημάτων. Κατ' ἀκολουθίαν ἢ σύφυλις κατὰ τὴν ἐν λόγῳ τετραετίαν παρετηρήθη ἐν ἀναλογίᾳ 41.26% ἐν σχέσει πρὸς τόν ὀλικὸν ἀριθμὸν τών νοσηλευθέντων ἀρρωστων ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι αὕτη εἶναι παρ' ἡμῖν τὰ μέγιστα διαδεδομένη. Ἡ ἐκλαίκευσις τών αφροδισίων νόσων ἐγένετο διά βιβλιαρίου γραφέντος παρὰ τοῦ συν-

αδελφού κ. Γ. Φωτεινού εις άπλήν γλώσσαν υπό τόν τιτλον Σωθήτε από τά αφροδίσια πάθη, έν φ περιγράφονται συντόμως τά περί ών ό λόγος νοσήματα καί απεικονίζονται τά αποτελέσματα αυτών, πρόσ δέ καί διά τών έν τφ νοσοκομεία Ανδρέου Συγγρού ευρισκομένων κινηματογραφικών ταινιών σχετιζομένων πρόσ τάς αφροδισίους νόσους, ώς καί διά τοϋ έν αύτφ υπάρχοντος τελειότατου Μουσείου κηρίνων προπλασμάτων, έφ' ών απεικονίζονται μετά τελείας τέχνης πάντα τά αφροδίσια καί δερματικά νοσήματα μετά τών ποικιλιών αυτών.

Ειρήσθω ενταύθα ότι τά τής κατασκευής αυτών οφείλονται εις τόν καθηγητήν κ. Γ. Φωτεινόν. όστις, εργασθείς προσωπικώς επί τούτω παρά τφ έν Βερολίνω καθηγητή Ο. Lassar, έδημοσίευσε Γερμανιστί διά πρώτην φοράν ειδικήν λεπτομερή μελέτην περί τής κατασκευής τοιούτων προπλασμάτων. Έπανελθών δ' ενταύθα έγνώρισε τήν μέθοδον εις τόν τότε μαθητήν τού Πολυτεχνείου κ. Μητρόπουλον. όστις σήμεραν άπέθη άριστος προπλασματοποιός τοϋ νοσοκομείου Α. Συγγρού.

Τό τε Μουσείον καί αί κινηματογραφικοί ταινίαι τοϋ νοσοκομείου Α. Συγγρού χρησιμοποιούνται διά τήν διδασκαλίαν τών φοιτητών τής ιατρικής, τής οδοντιατρικής καί τών μαθητριών τού μαιευτηρίου, χωρίς νά αποκλείηται καί ή είσοδος παντός επιθυμούντος νά έπισκεφθή τούτο. Τό όνειρον τού καθηγητού κ. Γ. Φωτεινού είναι τό μέν ίνα ίδρυθή τοιούτον Μουσείον ανά τήν πόλιν, ούτως ώστε νά ή προσιτόν καί εις τόν λαόν, τό δέ ίνα διά φορητού περιόδευοντος μουσείου καί διά συγχρόνου διανομής τού βιβλιαρίου; «Σωθήτε από τά αφροδίσια πάθη» γνωσθώσι καί εις τόν λαόν τών Επαρχιών τά αφροδίσια νοσήματα καί οι έξ αυτών απορρέοντες κίνδυνοι τής υγείας αύτοϋ τε καί τών τέκνων.

Επικαλέστηκα τή βοήθεια τοϋ γιατροϋ Ηλία Παπαδημητρακόπουλου, πού μέ βομβάρδισε μέ μία σειρά από ιατρικά βιβλία. Τά συμβουλευτήκα, αλλά, *απορία ψάλτου βήξ*. Και, επιπλέον, κατατρόμαξα από τήν κάθετη άνοδο τών αφροδισίων νοσημάτων κατά τά τελευταία είκοσι χρόνια. Φαίνεται ότι, μετά τήν καθίζηση τής δεκαετίας τού '50, τά μικρόβια έέρασαν σέ αντεπίθεση. Γιά τόν μέσο αναγνώστη βρίσκω πολύ κατάλληλο τό βιβλίον *Αρχές καί μέθοδοι οικογενειακού προγραμματισμού* (1979) τών γιατρών Γεωργίου Παπαευαγγέλου καί Αναστασίας Ρουμελιώτου-Καραγιάνη. όπου υπάρχει ένα κεφάλαιο για τά αφροδίσια νοσήματα (σύφιλη, βλενόροια, μαλακό έλκος, λεμφοκοκίωμα, έρπητας τών γεννητικών οργάνων, τριχομονάδωση, μονιλίαση, φθειριάση). Γιά τίς φθείρες τού εφηβαίου (κοινώς, *μουνόψειρες*) έχω γράφει στήν *Ψειρολογία*.

Ό σεξουαλικός έρωτας -συμπεριλαμβανομένης τής πορνείας- επικαλύπτεται από αλληπάλληλα ηθικολογικά σάβανα. Πάς όστις επιδιώκει νά αποσύρει τά σάβανα φυλακίζεται. Οί πανεπιστημιακοί μας λαογράφοι παριστάνουν τόν κουτό, γιατί πιστεύουν άκραδάντως στήν παροιμία *κάλλιο δειλός παρά μακαρίτης*. Έτσι φτάσαμε στό λίαν ευχάριστο σημείο νά έχουμε χάσει -διά παντός- ολόκληρα κεφάλαια τού λαογραφικού (άρα, ιστορικού) αντικειμένου, ενώ πολλά άλλα κεφάλαια διεστράφησαν πλήρως. Η ύπάρξασα βωμολοχία τού καραγκιόζη μας άπωλέσθη έξ ολοκλήρου, καί. τώρα, ούτε ε'κα-

σίεις δέν μπορούμε νά κάνουμε. Αί τραγικοί ιστορίαί τής κυρά-Βασιλικής (ερωμένη τού πασά) καί τής κυρά-Φροσύνης (ερωμένη τού γιού τού πασά) είναι διδακτικότερες· αλλά αυτές οί δύο κυρίες απέβησαν εθνικές ηρωίδες. Στίς τοιχογραφίες τής Μελλούσης Κρίσεως βλέπουμε τήν παράσταση τών *κολαζομένων* *διότι κοιμούνται τήν Κυριακήν*, τήν παράσταση τοϋ *θανάτου του άνοικτίρμονος πλουσίου*, καί, τήν παράσταση τής φρικαλέας τιμωρίας τής *πόρνης*. Έπί αιώνες, ή έκκλησία τρομοκρατούσε τό ποιμνιόν της. Στήν *Ελληνική νομαρχία* (ό Κρυστάλλης τήν αποδίδει στόν Κολέτη) γράφει; *ό νυν αρχιερέας τών Ιωαννίνων είναι μοιχός καί άρσενοκοίτης, χωρίς τήν παραμικράν συστολήν... ό "Αρτης, ό Γρεβενών καί ό Ιωαννίνων είναι οί πρώτοι προδόται τοϋ τυράννου* (δηλαδή, τοϋ 'Αλή-πασά)... *είναι δέ καί οί τρεις ασελγείς, άσωτοι εις τό άκρον, μοιχοί, πόρνοι, καί άρσενοκοίται φανεροί*. Στο ίδιο βιβλίον αναφέρεται ή περίπτωση μιάς νεαρής καλόγριας πού ίσχυρίζετο ότι κάθε θράδι έχει φιλοκουβέντα μέ τόν αρχάγγελο Γαβριήλ - αλλά, μετά ενέα μήνας *έγέννησεν ένα άρχαγγελόπουλον*. Η παράδοση Νο 885 τού Νικολάου Πολίτη φέρει τόν τίτλο *Ό τραγόπαπας*. Δέν πρέπει νά μιλάμε για όλα αυτά. Μιά παροιμία λέει: *άλλος γαμει καί λειτουργεί κι έγώ άν φιλήσω βλάθει!* Τά συναξάρια όπου περιγράφουν τή ζωή διαφόρων τέως πορνών (πού έν συνεχεία έγιναν όσιες) ήσανε προσφιλή λαϊκά αναγνώσματα. "Απαγορεύεται νά μιλάμε για όλα αυτά.

Στόν Νομοκάνονα τής Λίνδου διαβάζω τίς φράσεις-περιπτώσεις:

είπε μοι τέκνον μή νά μαλακίζεσαι;...

είπε μοι τέκνον μή νά άρσενοκοίτησες;...

ε'ίπέ μοι τέκνον μή νά έπεσες εις γένος σου... αυτό είναι αιμομιξίες...

είπε μοι μή νά έπεσες εις ζών... ή εις πτηνόν;...

ένάν δέ έμεσίτευσεν εις καμίαν γυναίκα... ως πόρνη καί αυτή κανονίζεται...

ένάν φθαρή παιδίον υπό τίνος...

ένάν δέ τίς παιδίον ών εδέχθη τήν ροήν...

περί ιερέως πεσόντος εις μαλακίαν...

οί από παλλακίδων γεννηθέντες παίδες...

περί ιερέως πόρνου καί μοιχού καί ζωοφθόρου καί πτηνοβάτου καί άρσενοκοίτου...

περί Ιερέως πεσόντος μετά τής γυναικός αυτού καί λειτουργήσῃ...

περί μοναχού έλθόντος εις γάμου κοινωνίαν...

περί μοναχού μαλακισθέντος...

μοναχός εις καπηλειον απερχόμενος...

μοναχός κιθαρίζων...

μοναχός ένάν καθίσῃ εις συμπόσιον...

μοναχός ένάν μεθύσῃ ή ξεράσῃ...

περί μοναχού γελώντος...

περί ιερομόναχου πεσόντος εις ρεϋσιν...

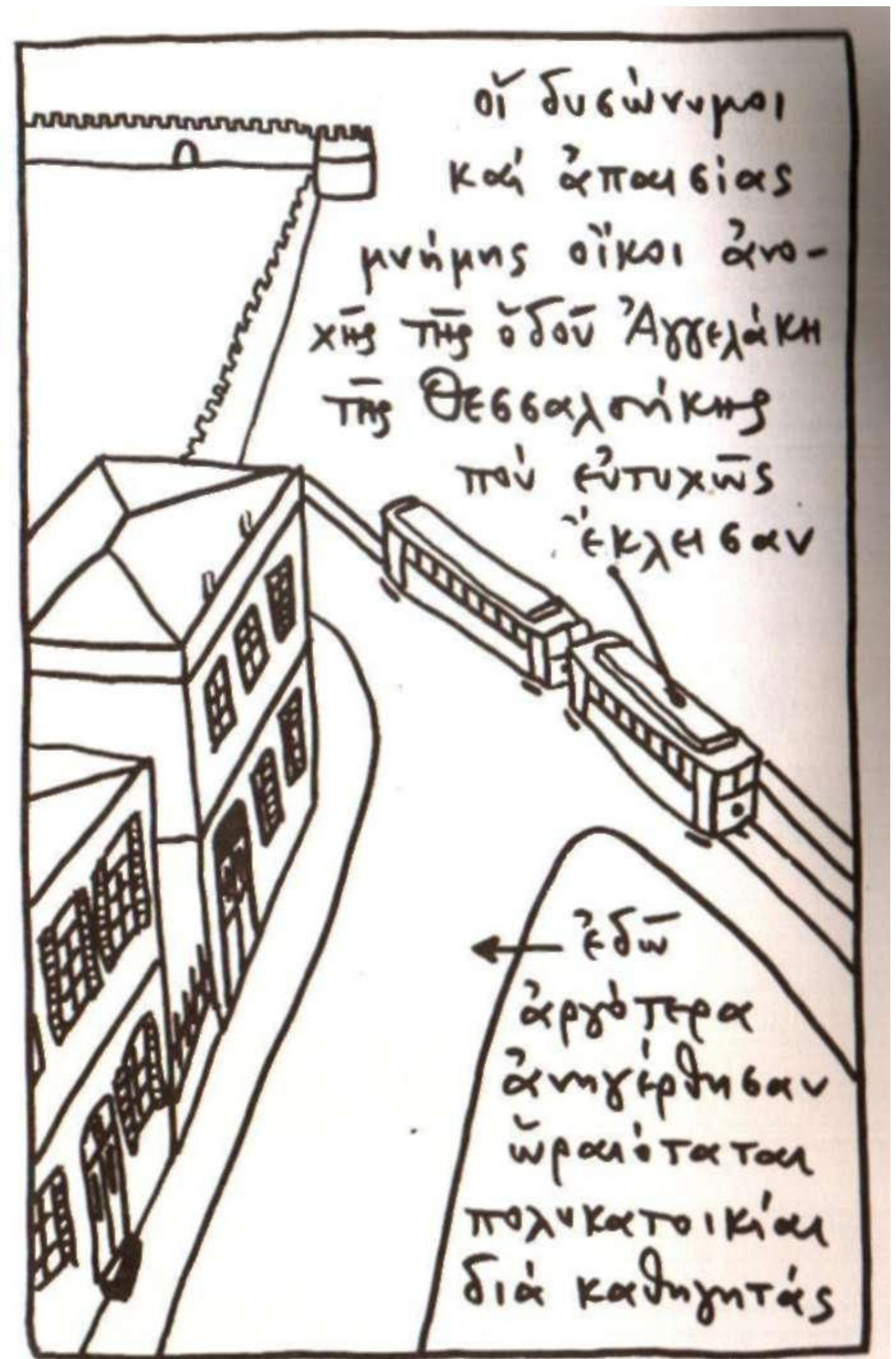
I

περί μαλακίας καί ουγκυλισμοῦ ἀνδρῶν τε καί γυναικῶν...
περί γυναικός συγγινομένης μετὰ ἄλλης γυναικός ἢ εἰσαγούσης τὸ δάκτυλον εἰς τὴν φύσιν...
περί πεσόντος εἰς πορνείαν μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς...
περί τοῦ πεσόντος μετὰ τῆς πρώτης εξαδέλφης αὐτοῦ ἢ τῆς δευτέρας...
περί τοῦ πεσόντος εἰς δύο ἀδελφός ἢ γυνή μετὰ δύο ἀδελφῶν...
περί τοῦ πεσόντος εἰς νύμφην υἱοῦ καί εἰς πενθεράν...
περί τοῦ πεσόντος εἰς νύμφην ἀδελφοῦ ἢ εἰς γυναικαδέλφην...
περί τοῦ πεσόντος εἰς κουμπάραν ἢ εἰς τὴν ἀναδεχθῆν αὐτοῦ...
περί τοῦ πεσόντος μετὰ τῆς μητρῴας ἢ μετὰ τῆς θείας αὐτοῦ...
περί τοῦ πεσόντος μετὰ τῆς αὐτοῦ μητρός ἢ μετὰ τῆς θυγατρὸς...
περί μητρός καί θυγατρὸς ἐάν πέσωσι μετὰ ενός ἀνδρός...
περί τοῦ πεσόντος εἰς μητέρα καί εἰς θυγατέρα ἢ εἰς πενθεράν αὐτοῦ...
περί συμμιγέντος μετὰ τῆς ἀρραβωνιαστῆς αὐτοῦ...
ἢ βιασθεῖσα γυνή ὑπὸ τίνος... τὸ τῶν μοιχῶν ἐπιτιμάται...
περί τοῦ ἀρρενομανήσαντος εἰς τὴν γυναῖκα του εἰς τὸ παρά φύσιν... Ἱερεὺς δέ οὐ γίνεται...
ὁ δέ ἀρσενοκοίτης χρόνους ἰε' μὴ κοινωνήσῃ...
περί ζωοφθόρου καί πτηνοβάτου...
περί τοῦ πεσόντος μετὰ τῆς γυναικός αὐτοῦ λεχούσης...
περί συνήθη καί ἀκαθαρσίας γυναικῶν...
περί διγάμου καί τριγάμου καί τετραγάμου...
περί γονορροίας καί ὑγρότητος ἀνθρώπου...
ἢ δέ μαλακία ὅπου νά γένη μέ τὸ χέρι...
ὅταν ἐξομολογᾶται τις, ἐρωτᾶ πνευματικέ περί τῶν ἐπτά θανάσιμων ἀμαρτημάτων...

Ἀπὸ τὰ ἐπτά θανάσιμα ἀμαρτήματα τὰ τέσσερα ἦσαν σεξουαλικῆς φύσεως: μοιχεία / αἰμομιξία / ἀρσενοκοιτία / παιδοφθορία. Ἡ εἰκόνα πού μας παρέχουν οἱ νομοκάνονες μέ γεμίζει αισιοδοξία* ἢ ἐποχή μας εἶναι ἠθικότερη! Ὅμιλῶ εἰρωνικῶς. Ὅλες οἱ ἐποχές εἶναι ἐξίσου ἠθικές / ἀνήθικες. Θυμάμαι τοὺς παπάδες πού τελοῦν ἀγιασμό ἐπί θεμελίου οἴκου - ἢ - ὅταν μέλλῃ τις εἰσελθεῖν εἰς οἶκον νέον. Θυμάμαι, ὅμως, καί τοὺς παπάδες πού ἐγκαινίαζαν, ἢ πού εὐλογοῦσαν, ἀνήμερα τὰ Φῶτα, διάφορους οἴκους ἀνοχῆς (σέ τέτιες περιπτώσεις οἱ μαντάμες καί οἱ πόρνες ἦσαν ἐξαιρετικῶς γεναιόδωρες* τὰ φιλοδωρήματα ἐπέφταν βροχή). Σέ κάποιο δημοτικό τραγούδι διαβάζω:

κάτσε φρόνιμα, ἀναγνώστη, μὴ τὸ μάθ' ἢ γειτονιά
καί τὸ εἰποῦνε τοῦ δεσπότη καί σοῦ κόψει τὰ μαλλιά!

Οἱ ἐπιταγές τῆς τρεχούσης ἠθικῆς ἐφηρμόζοντο καί ἀπὸ τοὺς ἐπαστάτες. Ὁ Βάρναλης εἰρωνεύεται τὰ Λουλούδια τοῦ Ἐμπειρικείου (εἶναι αὐτός ὁ Βάρναλης, πού στό ἴδιο βιβλίο, μιλάει μέ πλήρη ἀναι-

σθησία για τόν ευαίσθητο -καί ήδη τρελό- Ρώμο Φιλύρα* μά ό Βάρναλης δέν κατάφερε νά γράψει ένα ποίημα σάν τήν *Σελήνη*). Ό ΕΛΑΣ έπιανε καί κούρευε τίς πόρνες. Ό Δημήτρης Χατζής, στήν *Μουργκάνα* (1948), αναφέρει μέ απέχθεια μιά πόρνη πού *εξυπηρετούσε* τό τάγμα του Γαλάνη· αλλά εγώ ήξερα δυό παλιές πουτάνες πού έγιναν έλασίτισες καί πού, μετά τά Δεκεμβριανά, ξαναγύρισαν στήν πουτανιά. Μόλις τό 1977 έκυκλοφόρησε τό ήθικολογικόν φυλλάδιον *Γιά τήν αγωνιστική ταξική πατριωτική διαπαιδαγώγησ' τής νεολαίας*, όπου -μεταξύ άλλων- ό σύντροφος Γρηγόρης Φαράκος διδάσκει στους κνίτες (τί απαίσια λέξη!) πώς νά αντιμετωπίζουν τό πρόβλημα μέ τά κορίτσια, υπερακοντίζοντας σέ αντίδραστικότητα ακόμα καί τά κατηχητικά σχολεία. Σχεδόν τά ίδια λέει κι ό Μένης Κουμανταρέας, στό νερόβραστο κείμενο του *Οί νεολαίοι* (ΑΝΤΙ. 24-11-1979).

Είναι κρίμα* είναι ντροπή.

Δέν θά πώ τίποτα άλλο. Αλλά. μαζί μέ τήν ποιήτρια Δήμητρα Χ. Χριστοδούλου, μαζί μέ όλες τίς περιφρονημένες γυναίκες, μαζί μέ όλες τίς πουτάνες -πνευματική πουτάνα κι εγώ- θά φωνάξω

Φαλλέ, φαλλέ! Κερδίζω πλέον

Καί τήν υπερηφάνεια καί τό ψωμί μου!

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
«ΤΟ ΜΠΟΥΡΔΕΛΟ»
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ
ΣΤΗΝ ΦΩΤΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕ
ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 23, ΤΗΛ. 52.45.846
ΜΕ ΤΗΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
ΚΑΙ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 1980

Ένα ακόμη δείγμα βίαιου περιορισμού του (γραφτού) λόγου και της ελευθερίας της έκφρασης έγινε γνωστό χθές... κατάσχεσαν τό βιβλίό του Ήλίας Πετρόπουλου ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΛΕΦΤΗ... Τό γεγονός προκάλεσε όδυνηρή έντύπωση στους πνευματικούς, λογοτεχνικούς και καλλιτεχνικούς κύκλους... Ή κατάσχεση του βιβλίου του Ήλίας Πετρόπουλου έρχεται μετά από ανάλογες πρόσφατες ενέργειες πού σημειώθηκαν... Μήπως ύφίσταται συντονισμένη έκστρατεία καθ' άλλο παρά έποικοδομητική για τό γενικότερο -ήδη υπό πολλαπλήν δοκιμασίαν- πνευματικό πολιτιστικό κλίμα του τόπου.
ΤΟ ΒΗΜΑ. 30-11-1979.

Διωκεται -για μιά ακόμη φορά- ό γνωστός συγγραφέας Ήλίας Πετρόπουλος...

ΠΡΩΙΝΗ. 30-11-1979.

Τύχει ή γραφή του Ήλίας Πετρόπουλου. Δέν προλαβαίνει να κυκλοφορήσει ένα βιβλίό του και κατάσχεται. Τό ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΛΕΦΤΗ πού κυκλοφόρησε πρίν λίγες μέρες είχε τή μοίρα τών προηγουμένων του...

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 1-12-1979.

ήλίας πετρόπουλος:

ΥΠΟΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ.
Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΚΑΦΕΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ.

ΔΩΔΕΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΤΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΛΙΑΡΝΤΑ.

ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ (μεγάλη επανέκδοση).

IRONWORK IN GREECE.

LA VOITURE GRECQUE.

LE KIOSQUE GREC.

ALBUM TURC.

CAGES A OISEAUX EN GRECE.

πωλούνται σε όλα τά βιβλιοπωλεία.
